

هزار کتاب و رساله پیرامون نماز

مؤلف: ناصرالدین انصاری - رضا استادی

ناشر: ستاد اقامه نماز

نوبت چاپ: دوم

تاریخ چاپ: تابستان ۱۳۷۴ ش

چاپ: مهر - قم

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

دوازده مطلب پیرامون نماز و کتابهای مربوط به آن

قرآن مجید و نماز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي - سوره طه آیه ۱۴

أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ - سوره رعد آیه ۲۸

يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً - سوره فجر آیه ۲۷ و ۲۸

[صفحه ۸]

نماز و پیامبران الهی

از امام صادق علیه السلام:

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ الصَّلَاةُ.

و هي آخرُ وصايا الأنبياء

(دعائم الاسلام ۱ / ۱۶۵)

نماز آخرین - مهم ترین - سفارش های پیامبران الهی بوده است

چهارده حدیث پیرامون نماز

انتخاب و ترجمه فارسی از مرحوم میرداماد رضوان الله تعالی علیه استاد ملاصدرای شیرازی و متوفای سال ۱۰۴۱ هـ.ق.

در اصول معتبره احادیث ثابت شده که نماز اساس دین اسلام است، و تارک متعمّد به طریق اصرار، [۱] کافر است، و این حکم، اجماعی جمیع فرق مسلمین است و از جمله احادیث این باب، حدیثی چند، معتبر، متفق علیه، ذکر می کنیم:

[صفحه ۱۰]

اول

عروة الاسلام ابوجعفر بن بابویه الصدوق در کتاب «من لایحضره الفقیه» [۲] به طریق ثابت جزم از رسول (صلی الله علیه و آله و سلم) نقل کرده.

و رئیس المحدثین ابوجعفر کلینی در جامع کافی [۳] به طریق صحیح از عبید بن زرارة از ابی عبدالله الصادق علیه السلام روایت کرده است:

قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: مثل الصلاة مثل عمود الفسطاط، اذا ثبت العمود نفعت الاطناب و الاوتاد والغشاء و اذا انكسر العمود لم ينفع طنب ولا وتد ولا غشاء.

مَثَلُ نماز در میان اعمال دینیّه، مثل عمود یعنی تیرک خیمه است، اگر عمود ثابت و قائم است، طنابها و میخ ها و پرده، نفع دارد، و اگر عمود شکسته شود هیچ طناب و میخی و پرده ای، فایده ندارد.

ثانی

به طریق کلینی [۴] و طریق من لایحضره الفقیه [۵] به سند صحیح از معاویه بن وهب:

قال: سالت ابا عبدالله عليه السلام عن افضل ما يتقرب به العباد الى ربهم واحبّ ذلك الى الله عزوجل ما هو؟ فقال: ما اعلم شيئاً بعد المعرفة افضل من هذه الصلاة،

[صفحه ۱۱]

الانتری انّ العبد الصالح عیسی بن مریم علیه السلام قال: «واوصانی بالصلاة والزكاة ما دمت حياً».[۶].
گفت [معاویه فرزند] وهب: به خدمت امام جعفر صادق علیه السلام سؤال کردم از افضل آنچه بندگان به وسیله آن
تقرّب می جویند به درگاه پروردگار خود، و دوست داشته ترین آن اعمال پیش جناب الهی عزوجل.
فرمود: که نمی دانم بعد از معرفت معارف ربوبیات، هیچ چیز افضل از این نماز، آیا نمی بینی که بنده صالح، عیسی
بن مریم علیه السلام گفت: که الله تعالی مرا وصیت کرده است به نماز و زکات، مادام که در قید حیات بوده باشم.
بعدالمعرفة دو معنی دارد:

اول: آنکه معرفت الله افضل جمیع حسنات است، بعد از آن، نماز افضل است از سایر اعمال.
دوم: آنکه نماز که بعد از معرفه الله و علم به معرفت مبدء و معاد بوده باشد، افضل است از جمیع طاعات و عبادات،
چه معرفت مبدء و معاد، شرط صحت نماز است، چنانچه در حواشی «من لایحضره الفقیه» آورده ام.
ثالث

از طریق من لایحضره الفقیه[۷] و کافی کلینی و سایر اصول معولّ علیها به طرق و اسانید مختلفه:
قال الصادق علیه السلام: اول ما یحاسب به العبد علی الصلاة، فاذا قبلت منه قبل سائر مله [و اذا ردّت علیه ردّت
سائر عمله].

اول آنچه محاسبه بنده بر آن می شود، نماز است، اگر از او قبول شد سایر اعمالش مقبول است و اگر بر او مردود
شد جمیع طاعات بر او مردود است.

[صفحه ۱۲]

رابع

از طریق کلینی[۸] و من لایحضره الفقیه[۹] و سایر اصول حدیث:
قال رسول الله (صلی الله علیه و آله و سلم): الصلّة میزانٌ فَمَنْ وَفَى استوفی.
نماز ترازوی دین و مکیال سعادات است که جمیع طاعات و حسنات بر او سنجیده می شود، پس هرکه حق آن
ترازو اداء نماید و شاهین و کفتین و خیوط، یعنی ارکان و واجبات و وظائف او را چنانچه باید قائم و مستقیم دارد،
استیفای سعادت دنیا و آخرت کرده باشد.

خامس

حدیث مشهور از اهل بیت نبوت و عصمت (صلوات الله و تسلیماته علیهم) که صدوق رضوان الله تعالی علیه در کتاب من لایحضره الفقیه [۱۰] مرسلأ روایت کرده است، و مراسیل کتاب فقیه در حکم مسانید صحاح است نزد اصحاب (نورالله تعالی مضاجعهم).

و شیخ الطائفة ابو جعفر الطوسی قدس الله نفسه در کتاب تهذیب الاحکام [۱۱] به طریق مسند حسن، بلکه صحیح علی الاصح از حماد بن عیسی روایت کرده:

عن الامام الصادق ابی عبدالله جعفر بن محمد علیهما السلام انه قال: الصلاة لها اربعة آلاف حد.

یعنی هریک نماز فریضه چهار هزار حدّ دارد از واجبات و مستحبات و وظائف و آداب.

و مثل آن است حدیث معمول به معول علیه مشهور از ائمه طاهرین معصومین صلوات الله الزاکیات علیهم اجمعین، و در فقیه و تهذیب [۱۲] مرسلأ روایت شده:

[صفحه ۱۳]

عن سيدنا المرتضى ابی الحسن الرضا علیه ازکی الصلاة والتسليم قال علیه السلام: الصلاة لها اربعة آلاف باب. یعنی نماز واجب چهار هزار در دارد از مقدمات و شرائط و متممات و وظائف و ارکان و احکام و مکملات و مزینات.

و ما این دو حدیث شریف را در حواشی من لایحضره الفقیه بفضل الله تعالی علی ابلغ الوجوه و اتمها شرح کرده ایم. سادس

حدیث مشهور متفق علیه مختلف المتن والاسناد:

عن سيدنا رسول الله (صلی الله علیه و آله) و عن نورالله الباهر مولانا ابی جعفر الباقر علیه السلام قال (صلی الله علیه و آله الطاهرين): انّ من الصلاة لما يقبل نصفها و ثلثها و ربعها و خمسها الى العشر و انّ منها لما تلفّ كما يلفّ الثوب الخلق، فيضرب بها وجه صاحبها.

یعنی به تحقیق بعضی از افراد نماز، نمازی است که نصف آن مقبول بارگاه کبریای الهی می شود، و بعضی از آن، نمازی که ثلث آن درجه قبول می یابد، و بعضی از آن، نمازی که ربع آن به درجه قبول می رسد، و بعضی از آن، نمازی که خمس آن قابلیت شرف قبول می دارد، و همچنین تا به عشری از اعشار، و بعضی از آن، نمازی می باشد

که هیچ جزء از اجزاء آن نماز، لیاقت بارگاه صمدیت ندارد، و مطلقاً از استحقاق درجه قبول، بی بهره است، و ملائکه ای که بر اعمال بندگان موکلند آن نماز را به تمامی، درهم می پیچند به طریقی که کهنه پاره شده را درهم می پیچند و بر روی صاحبش می زنند.

سابع

از طریق من لا یحضره الفقیه [۱۳].

[صفحه ۱۴]

قال رسول الله (صلی الله علیه و آله): انما مثل الصلاة فيكم كمثل السرى - و هو النهر - على باب احدكم، يخرج اليه في اليوم والليلة يغتسل منه خمس مرات، فلم يبق الدرن على الغسل خمس مرات [و لم تبق الذنوب من الصلاة خمس مرات].

مَثَل نماز یومیه در میانه شما نیست الا چون مثل نهري که بر در خانه یکی از شما جاری بوده باشد و آن شخص هر شبانه روز پنج بار بیرون آید و در آن نهر غسل کند و بدن خود را به آب آن نهر بشوید، همچنانچه وَسَخ و چرک بدن جسمانی به آب آن نهر با پنج مرتبه شستن باقی نمی ماند، وَسَخ و چرک روح مجرد، که از ذنوب و معاصی عارض شده باشد نیز با این نماز پنج وقت که به منزله اغتسال و اغتماس در آب صافی روشن نهر حیاة حقیقی ابدی است، باقی نمی ماند و چنانچه آب آن نهر شرط است که از ملاطخت و مخالطت نجاسات و قاذورات پاکیزه بوده باشد، نهر نماز نیز شرط است که از الواث و اقذار شوائب خلل و فساد و قصور و نقصان، خالی و مجرد، و به وظائف، مکملات و متممات، آراسته و مزین بوده باشد.

ثامن

از طریق من لا یحضره الفقیه [۱۴].

قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم: ما من صلاة يحضر وقتها الا نادى ملك بين يدي الناس: ايها الناس قوموا الى نيرانكم التي او قدتموها على ظهوركم، فاطفئوها بصلاتكم.

هیچ نمازی که وقت آن حاضر شود نیست الا آن که ملکی از ملائکه موکله بر اعمال عباد، ندا کند در برابر مردم که ای مردمان برخیزید به جانب آتش های گناهان خود، که به هیزم معصیت بر پشت خود افروخته، پس اطفاء شعله آن آتش ها بکنید و فرونشانید التهاب و اشتعال آن را به آب نهر نماز خود.

هیچ نمازی که وقت آن حاضر شود نیست الا آن که ملکی از ملائکه موکله بر اعمال عباد، ندا کند در برابر مردم که ای مردمان برخیزید به جانب آتش های گناهان خود، که به هیزم معصیت بر پشت خود افروخته، پس اطفاء شعله آن آتش ها بکنید و فرونشانید التهاب و اشتعال آن را به آب نهر نماز خود.

[صفحه ۱۵]

تاسع

از طریق کلینی [۱۵] رضوان اله تعالی علیه فی الصحيح عن زرارة: عن ابی جعفر علیه السلام: قال: بینا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم جالس فی المسجد اذ دخل رجل فقام یصلی، فلم یتم رکوعه و لاسجوده فقال صلی الله علیه و آله و سلم: نقر کنقر الغراب، لان مات هذا و هکذا صلاته، لیموتن علی غیر دینی.

به سند صحیح از زرارہ از مولای ما ابی جعفر الباقر علیه السلام، فرمود: که روزی از روزها، رسول صلی الله علیه و آله نشستہ بود در مسجد کہ مردی داخل مسجد شد، پس برخاست بہ نمازگزاردن، پس نماز گزارد از روی استعجال، بی اکمال رکوع و سجود و اتمام وظائف و آداب، پس رسول صلی الله علیه و آله فرمود: این مرد نماز گزارندہ، در نماز خود نظیر کلاغی است در برچیدن دانہ از روی زمین بہ منقار، و نماز او با این قیام و قعود و رکوع و سجود، شبیه نقر آن کلاغ است، اگر این شخص بمیرد و نماز او در مدت حیات، بہ این قاعده بودہ باشد، ہر آینہ از لباس حیات عاری خواہد شد بر غیر دین من، یعنی بر دین دیگر غیر دین اسلام، نعوذ باللہ من ذلک.

عاشر

به طریق ابی جعفر کلینی در کافی [۱۶] از سهل بن زیاد از نوفلی از سکونی از مولای ما ابی عبد الله جعفر الصادق علیه السلام از پدر معصومش مولای ما ابی جعفر الباقر علیه السلام:

قال: قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: لكل شيء وجه، و وجه دينكم الصلاة، فلا يشين أحدكم وجه دينه، و لكل شيء أنف و أنف الصلاة التكبير.

هر چیزی را روی باشد و روی دین شما نماز است، و هر چیزی را بینی باشد و بینی شما تکبیر است، پس باید کہ هیچ یک از شما روی دین خود را کہ نماز

[صفحه ۱۶]

است به عیب نقصان، عیب ناک نکند.

حادی عشر

از طریق کافی [۱۷] کلینی رضی الله تعالی عنه فی الصحيح عن هشام بن سالم عن ابی عبدالله علیه السلام: قال: اذا قام العبد فی الصلاة، فحَفَفَ صلاته، قال الله تبارک و تعالی لملائکته: اما ترون الی عبدی، کانه یری ان قضاء حوائجه بید غیری، اما یعلم ان قضاء حوائجه بیدی. [۱۸].

به سند صحیح از مولای ما ابی عبدالله الصادق علیه السلام فرمود:

که هرگاه بنده ای برخیزد به اداء نماز فریضه، و به جهت حاجتی که داشته باشد در آداب و مسنونات و اذکار و ادعیه تخفیف کند و نماز را مخفف بجا آورد که به تحصیل آن مطلب مشغول شود، جناب مقدس الهی تبارک و تعالی به ملائکه خود خطاب نماید و گوید: که هیچ نظر به این بنده من نمی کنید که از برای سعی در حاجت دنیا، نماز خود را که اکسیر سعادت دنیا و آخرت است، خفیف و ناقص می کند، همانا که گمان می دارد که قضاء حوائج او در دست قدرت دیگری است غیر من، آیا نمی داند که قضاء حوائج او در دست قدرت من است نه دیگری.

ثانی عشر

به طریق رئیس المحدثین ابی جعفر کلینی رضوان الله تعالی علیه در جامع کافی [۱۹] و شیخ الطائفة ابی جعفر طوسی رحمه الله تعالی در کتاب تهذیب [۲۰] فی الصحيح عن صفوان بن یحیی عن عیص بن القاسم: قال: قال ابو عبدالله علیه السلام: انه لیأتی علی الرجل خمسون سنة و ما قبل الله

[صفحه ۱۷]

تعالی منه صلاة واحدة، فای شی اشد من هذا؟ والله انکم لتعرفون من جيرانکم و اصحابکم من لو کان یصلی لبعضکم ما قبلها لاستخفافه بها، ان الله عزوجل لا یقبل الا الحسن فکیف یقبل ما یتخفف به.

به سند صحیح از عیص بن القاسم، گفت: مولای ما ابو عبدالله الصادق علیه السلام فرمود:

به تحقیق که هر آینه به مرد پنجاه سال می گذرد، و حال آنکه الله تعالی یک نماز از او در مدت پنجاه سال به شرف قبول خود لایق ندانسته و قبول نکرده است، پس چه قبیح، از این اشد واقعیت تواند بود؟ و قسم به ذات پاک الله تعالی که به تحقیق که شما از همسایه ها و اصحاب خود می شناسید کسی را که اگر از برای بعضی از شما نمازی چنین

کند از و قبول نماید از جهت استخفاف او به این نماز، بتحقیق که الله تعالی قبول نمی کند الا حسن تام کامل را، پس چون قبول نماید نماز ناقص منقوص مستخف منحوس را؟

ثالث عشر

از طریق ابوجعفر کلینی در جامع کافی [۲۱] فی الصحیح عن عبدالله بن سنان: عن ابي عبدالله عليه السلام، أنه قال: مرّ بالنبي صلى الله عليه وآله وسلم رجل و هو يعالج بعض حجراته، فقال: يا رسول الله الا اكفيك فقال: شأنك، فلما فرغ قال رسول الله صلى الله عليه وآله: حاجتك؟ قال: الجنة فاطرق رسول الله صلى الله عليه وآله ثم قال: نعم، فلما ولى قال له: يا عبدالله اعنا بطول السجود. به سند صحیح از عبدالله بن سنان از مولای ما ابی عبدالله الصادق علیه السلام فرمود: که مردی گذشت بر نبی صلی الله علیه و آله و سلم در حالتی که به عمل بعضی از حجرات خود مشغول بود، پس گفت یا رسول الله می خواهم که من به این خدمت مشغول شوم و جناب تو را کفایت کنم از این عمل، پس رسول صلی الله علیه و آله به او

[صفحه ۱۸]

گفت: «شانک» و تقدیر کلام است که «استشأن شأنک ای اعمل ما تحسنه» یعنی قصد امر خود کن و به عمل آر آنچه او را می دانی پس آن شخص مشغول عمل شد، و چون از تمام آن عمل فارغ شد، رسول صلی الله علیه و آله به او گفت: که حاجت خود را ذکر کن تا به انجام مقرون شود، گفت: حاجت من آن است که شفاعت من کنی و بهشت را از برای من ضامن باشی، پس رسول صلی الله علیه و آله سر به زیر افکنده، ساعتی نظر به زمین داشت، پس سر برآورده گفت: آری قبول کردم.

پس چون آن شخص پشت به جانب آن حضرت کرده، روی به راه خود آورد، سید اولین و آخرین ندا کرد او را و گفت: ای بنده الله تعالی تو نیز ما را اعانت کن درباره شفاعت خود به درازی سجود. و مراد التزام تکرار ذکر، و مواظبت بر دعاء ماثور در سجده نماز واجبی است. [۲۲].

رابع عشر

از طریق من لایحضره الفقیه [۲۳] مرسلًا قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم. و از طریق کافی [۲۴] فی الصحیح عن زرارة عن ابي جعفر الباقر عليه السلام.

ان النبي صلى الله عليه و آله قال عند موته: ليس مني من استخف بصلاته، لا يرد

[صفحه ۱۹]

علیّ الحوض، لا والله ليس مني من شرب مسكراً، لا يرد علی الحوض، لا والله ليس مني.
یعنی رسول الله صلى الله عليه و آله در وقت ارتحال از دار دنیا فرمود: که از من نیست کسی که به نماز استخفاف کند، و اذکار و ادعیه و سنن و آداب، که زینت و زیور نماز است از نماز سلب نماید، و آن را تخفیف نام نهد، و آن کس در حوض بر من وارد نخواهد شد. و این نفی را به تکریر، مؤکد، و تأکید را به قسم، مقرون ساخت.
و همچنین فرمود: کسی که مست کننده ای مانند خمر و نبیذ بیاشامد، [از من نیست و] بر من وارد نخواهد شد آنکس در حوض، و باز این نفی را مؤکد به تکریر و مقرون به قسم ساخت.
و در اصول معتبره کتب حدیث ثابت است که سیدالصادقین مولانا ابوعبدالله جعفر بن محمد علیهما السلام فرموده است که:

بئس السارق من يسرق من صلاته.

بدترین دزد، آن دزدی است که از نماز خود چیزی می دزدد، و زینت و زیور نماز را به دزدی غارت می کند.
حکایت می کنند که یکی از عارفان بعد از آنکه بر این حدیث شریف مطلع شد می گفت:
ربما اصلی رکعتین فانصرف عنها بمنزلة من ينصرف عن السرقة من الحياء.
یعنی بسیار است که دو رکعت نماز می گذارم از برای الله تعالی، پس، از آن نماز منصرف می شوم از خجالت و شرمندگی به منزله دزدی که از دزدی منصرف شود.

[صفحه ۲۰]

[۱] شاید به جای کلمه «اصرار» «انکار» صحیح باشد.

[۲] ج ۱ ص ۲۱۱.

[۳] ج ۳، ص ۳۶۶، متن حدیث از کتاب کافی نقل شده است.

[۴] ج ۳، ص ۲۶۴.

[۵] ج ۱، ص ۲۱۰.

[۶] سوره مریم، آیه ۳۲.

[۷] ج ۱، ص ۲۰۸.

[۸] ج ۳، ص ۲۶۷.

[۹] ج ۱، ص ۲۰۷.

[۱۰] ج ۱، ص ۱۹۵.

[۱۱] ج ۲، ص ۲۴۲.

[۱۲] فقیه ج ۱، ص ۱۹۵، و تهذیب ج ۲ ص ۲۴۲.

[۱۳] ج ۱، ص ۲۱۱.

[۱۴] ج ۱، ص ۲۰۸.

[۱۵] ج ۳، ص ۲۶۸.

[۱۶] ج ۳، ص ۲۷۰.

[۱۷] ج ۳، ص ۲۶۹.

[۱۸] یری به صیغه مجهول (کذا) است از رؤیت بمعنی ظن، یعنی گویا این ظن می کند. منه ره.

[۱۹] ج ۳، ص ۲۶۹.

[۲۰] ج ۲، ص ۲۴۰.

[۲۱] ج ۳، ص ۲۶۶.

[۲۲] بعضی از اوهام قاصره را در شرح این حدیث تو هم شده است که «آلا» برای تنبیه است یا از برای تحقیق مثل *أَلَا أَنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ*..

و نیز تو هم شده است «شانک» در تقدیر «الزم شأنک» و «خطبک» و «کن علی حالک» است یعنی به حال خود باش و شأن خود را ثابت دار و در این عمل دخل مکن.

و این هر دو و هم فاسد و از قَلَّتْ بضاعت و قصور مهارت و نقصان معرفت در علوم عربیت ناشی است و صدّ سبیل مراد. و «آلا» به فتح همزه و تخفیف لام حرف استفتاح است در پنج وجه مستعمل می شود و از جمله آن وجوه آن است که از برای عرض و تحضیض یعنی از برای طلب بوده باشد مثل «*أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ*» و در این حدیث نیز به همین معنی وارد شده است منه ره.

و نقص مقتضای مقام است و حق شرح و تفسیر را ما به فضل الله تعالی اداء کرده ایم.

[۲۳] ج ۲، ص ۲۰۶ با کمی اختلاف.

[۲۴] ج ۳، ص ۲۶۹ با کمی اختلاف.

امام خمینی و نماز

بهتر و مهمتر آن است که انسان درصددِ معالجه نفس برآید و همّت بگمارد که اگر دستش از همه مراتب حضور قلب کوتاه است لااقل بعض مراتب آن را که با کمتر از آن، عبادات از درجه اعتبار ساقط و مورد قبول درگاه مقدس نیست، تحصیل کند.

باید دانست که منشأ حضور قلب در عملی از اعمال، و علّت و سبب اقبال و توجّه نفس به آن آن است که قلب آن عمل را با عظمت تلقّی کند و از مهمّات شمارد. و این با آنکه واضح است به ذکر یک مثال واضحتر شود: شما را اگر سلطان با عظمتی در محفل انس خود یا مجلس سلام خویش بار دهد و مورد توجّه و تلطّف در پیش همگان قرار دهد، چون این مقام در قلب شما مهم است و قلب آن را با عظمت و اهمّیت تلقّی کرده، لهذا قلب شما یکسره در آن محضر حاضر می شود و با کمال رغبت و دلچسبی جمیع خصوصیات مجلس و مخاطبات و حرکات و سکّات سلطان را ضبط می کنید، و دل شما در همه احوال حاضر محضر است و لحظه ای از آن غفلت نمی کند. و به خلاف آن، اگر کسی که مورد اهمّیت آن نیست و قلب او را ناچیز می شمارد با شما طرف صحبت شود، حضور قلب با مکالمه با او پیدا نمی کنید و از حالات و اقوال او غافل می شوید. و از این جا معلوم می شود که سبب عدم حضور قلب ما در عبادات و غفلت از آن چیست. اگر ما مناجات حقّ تعالی و ولیّ نعم خود را به قدر مکالمه با یک مخلوق عادی ضعیف اهمیت دهیم، هرگز

[صفحه ۲۱]

این قدر غفلت و سهو و نسیان نمی کنیم. و پر معلوم است که این سهل انگاری و مسامحه ناشی از ضعف ایمان به خدای تعالی و رسول و اخبار اهل بیت عصمت است؛ بلکه این مساهله ناشی از سهل انگاری محضر ربوبیت و مقام مقدّس حقّ است، ولی نعمتی که ما را به لسان انبیا و اولیاء، بلکه با قرآن مقدّس خود، به مناجات و حضور خود دعوت فرموده و فتح ابواب مکالمه و مناجات با خود را به روی ما فرموده، با این وصف ما به قدر مذاکره با یک بنده ضعیف ادب حضور او را نگاه نداریم؛ بلکه هر وقت وارد نماز، که باب الابواب محضر ربوبیت و حضور درگاه او است، می شویم، گوئی وقت فرصتی به دست آوردیم و مشغول افکار متشتته و خواطر شیطانیّه می گردیم، کانه نماز کلید دکان یا چرتکه حساب یا اوراق کتاب است. این را نباید جز ضعف ایمان به او و ضعف یقین چیز دیگر

محسوب داشت؛ و انسان اگر عواقب و معایب این سهل انگاری را بداند و به قلب بفهماند، البته در صدد اصلاح برمی آید و خود را معالجه می کند.

انسان اگر امری را با اهمیّت و عظمت تلقی نکند، کم کم منجر به ترک آن می شود؛ و ترک اعمال دینیّه به ترک دین انسان را می رساند. و ما تفضیل این امر را در شرح اربعین [۱] نگاشتیم. چنانچه اگر انسان اهمیّت عبادات و مناسک الهیّه را به قلب بفهماند، البته از این غفلت و سهل انگاری منصرف می شود و از این خواب سنگین برمی خیزد. ای عزیز! قدری تفکّر در حالات خود بکن و مراجعه ای به اخبار اهل

[صفحه ۲۲]

بیت عصمت علیهم السلام بنما، و دامن همّت به کمر زن و با تفکّر و تدبّر به نفس بفهمان که این مناسک، و خصوصاً نماز، و بالاخصّ فرائض، مایه سعادت و حیات عالم آخرت و سرچشمه کمالات و رأس المال زندگانی آن نشئه است.

و به حسب روایات کثیره در ابواب متفرقه و ضربی از برهان و مشاهده اصحاب کشف و عیان، از برای هر یک از عبادات مقبوله صور غیبیه بهیّه ای است و تمثال ملکوتی اخروی است که در تمام نشئات غیبیه با انسان همراه و مصاحب است و در همه شداید از انسان دستگیری می کند؛ بلکه حقیقت جنّت جسمانی، صور غیبیه ملکوتیه اعمال است. و مسأله تجسّم اعمال از اموری است که باید از واضحات به شمار آورد و عقل و نقل با هم در آن متوافقتند. و این صور غیبیه تابع حضور قلب و اقبال آن است؛ و عبادتی که از روی توجه و اقبال قلب نیاید از درجه اعتبار ساقط و مقبول درگاه حقّ نشود. و ما به یکی دو آیه و چند حدیث در این مقام اکتفا می کنیم که برای انسان آگاه بیدار کفایت می کند:

قال تعالی: فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ [۲] و قال: قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ. [۳] کسی که خشوع در نمازش نباشد از اهل ایمان و فلاح نیست. و برای اهل تفکر و تدبّر این دو آیه کفایت می کند. وای به حال آن کس که حقّ تعالی در حقّ او بفرماید وای بر او. چیزی را که عظیم مطلق به این عظمت و اهمیّت ذکر فرماید معلوم است چه وحشت و ظلمت و نقصی در دنبال دارد.

وَعَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: أُعْبِدُ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، وَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ.

و این حدیث شریف اشاره به دو مرتبه کامله از حضور قلب است: یکی حضور قلب در تجلّی ذاتی یا آسمائی، و دیگر حضور قلب در تجلّی فعلی به یک مرتبه آن، که عابد خود را در محضر ربوبیت حاضر ببیند؛ و البته در این صورت ادب حضور و آداب مخاطبه با جناب ربوبی را فطرتاً به جا می آورد.

[صفحه ۲۳]

و عنه صَلَّى الله عليه و آله: إِنَّ مِنَ الصَّلَاةِ لَمَا يُقْبَلُ نِصْفُهَا وَ ثُلُثُهَا وَ رُبُعُهَا وَ خُمْسُهَا إِلَى الْعُشْرِ؛ وَ إِنَّ مِنْهَا لَمَا تُتْلَفُ، كَمَا يُلَفُّ الثَّوْبُ الْخَلِيقُ، فَيُضْرَبُ بِهَا وَجْهَ صَاحِبِهَا؛ وَ أَنْ مَالَكَ مِنْ صَلَاتِكَ إِلَّا مَا أَقْبَلْتَ عَلَيْهِ بِقَلْبِكَ [۴] و به این مضمون روایات دیگر وارد است. [۵].

و از حضرت باقرالعلوم علیه السلام منقول است که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «وقتی که بنده مؤمن در نماز می ایستد، خدای تعالی به او نظر می افکند - یا فرمود که خدای تعالی اقبال بر او می کند - تا آنکه منصرف شود و رحمت بر او سایه افکند از بالای سرش تا افق آسمان و ملائکه او را احاطه کنند از اطرافش تا آسمان؛ و خدای تعالی ملکی را موکل او کند که بالای سرش بایستد و بگوید: «ای مصلی اگر بدانی کی نظر می کند به سوی تو و با کی مناجات می کنی، توجه به غیر نمی کنی و از این موضع خود مفارقت نمی کنی ابداً» [۶] و برای اهل معرفت این حدیث شریف کفایت می کند. خدا می داند که در این قبال حقّ به بنده چه کرامتها و انواری است که به عقول بشر درست نیاید و به قلب احدی خطور نکند.

و از جناب امیرالمؤمنین علیه السلام حدیث شده که: «خوشا به حال آن کس که خالص کند برای خدا عبادت و دعا را و مشغول نشود قلبش به آن چیزی که چشمش می بیند و فراموش نکند ذکر خدا را به واسطه آن چیزی که گوشه‌هایش می شنود و محزون نشود دل او به آنچه که به غیر عطا شده است. و از حضرت صادق در تفسیر آیه شریفه إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ [۷] روایت

[صفحه ۲۴]

شده که فرمود: «سلیم آن است که ملاقات کند پروردگار خود را در صورتی که نباشد در آن احدی سوای او» و فرمود: «هر قلبی که در آن شک و شرک است ساقط است؛ و همانا زهد در دنیا را اراده فرموده تا آنکه فارغ شود قلوب آنها برای آخرت».[۸]

و حضرت باقرالعلوم علیه السلام فرمود که «حضرت علی بن الحسین علیهما السلام وقتی می ایستاد به نماز رنگش متغیر می شد؛ و وقتی سجده می کرد سرش را بلند نمی فرمود تا آنکه عرق از او می ریخت»[۹] و «آن حضرت وقتی در نماز می ایستاد مثل ساقه درختی بود که حرکت نمی کرد از او چیزی مگر چیزی را که باد حرکت می داد».[۱۰]

و از ابوحمزه ثمالی منقول است که گفت: «دیدم حضرت علی بن الحسین را که نماز می خواند، پس ردای آن حضرت از منکبش افتاد و تسویه نفرمود آن را تا از نماز فارغ شد. پس، از آن حضرت سؤال نمودم از آن، فرمود: «وای بر تو آیا می دانی در محضر کی بودم؟ همانا از بنده قبول نشود نمازی الا آنچه را اقبال نموده در آن». گفتم: «فدایت شوم هلاک شدیم ما». فرمود: «کلاً، خدای تعالی تمام میکند آن را به نافله ها».[۱۱]

و اخبار در این زمینه بیش از آن است که بتوان در این اوراق نگاشت و بتوان از عهده بیان اسرار آن برآمد؛ و ما این بحث را اتمام کنیم به ذکر یک نکته دانستنی و آن این است که یکی از فوائد مهمه عبادات که عقل و نقل بر آن اتفاق دارند و باید آن را یکی از اسرار عبادات به شمار آورد، آن است که از هر عبادتی در قلب اثری حاصل شود، که از آن در روایات به زیادت یا توسعه «نکته بیضاء» تعبیر شده است. و باید دانست که ما بین ظاهر و باطن و سرّ و علن انسانی، یک ارتباط و علاقه طبیعیّه ایست که آثار هریک و افعال و حرکات هریک را در دیگری سرایتی عظیم و تأثیری غریب

[صفحه ۲۵]

است؛ چنانچه حالات صحّت و مرض بدن و عوارض مزاجیّه و حالات داخلّیه و خارجیه بدن در روح و باطن مؤثر است؛ و به عکس، حالات خلقیه و روحیه و ملکات نفسانیّه در حرکات و سکونات و افعال بدنیّه، طبعاً و من غیر رویّه، مؤثر است. و از این، نتیجه حاصل آید که هر یک از اعمال خیریه یا شرّیه را در نفس تأثیری است که یا آن را متوجه به دنیا و زخارف آن کند و محجوب از حقّ و حقیقت نماید و در سلک حیوانات و شیاطین منسلک کند،

یا آن را متوجه به آخرت کند و قلب را الهی کند و کشف سُبُحات جلال و جمال بر او نماید و او را در سلک روحانیین و مقربین درگاه منخرط نماید.

و این افعال عبادیه و مناسک الهیه علاوه بر آنکه خود دارای صور غیبیه بهیه ملکوتیه هستند، که تشکیل بهشت جسمانی دهند، در روح نیز ملکات و حالاتی حاصل کنند که مبدأ متوسط و جنات اسمائی گردند و این یکی از اسرار تکرار اذکار و اعمال است، زیرا زبان که ذکر الهی را تکرار کرد، کم کم زبان قلب هم باز می شود و آن نیز متذکر می شود، چنانچه از تذکر قلب زبان نیز متذکر می شود. و این فایده حاصل نشود در عبادات و این نتیجه گرفته نشود، مگر آنکه وقت عبادت و دعا و ذکر قلب حاضر باشد، که با غفلت و نسیان قلب به هیچ وجه اعمال خیریه را در روح تأثیری نیست؛ و از این جهت می بینیم که از عبادات پنجاه سال، یا بیشتر، در قلب ما به هیچ وجه اثری پیدا نشده بلکه به ملکات فاسده ما هر روز افزوده شده؛ و این صلاه که ناهی از فحشاء و منکر است و معراج مؤمن و مقرب متقی است ما را به جایی نرسانده و مقام صفائی برای ما از آن حاصل نیامده.

شیخ عارف کامل، شاه آبادی، روحی فدا، می فرمود: «باید انسان در وقت ذکر مثل کسی باشد که کلام دهن طفل می گذارد و تلقین او می کند برای اینکه او را به زبان بیاورد، و همین طور انسان باید ذکر را تلقین قلب کند و مادامی که انسان با زبان ذکر می گوید و مشغول تعلیم قلب است، ظاهر به باطن مدد می کند: همین که زبان طفل قلب باز شد، از باطن به ظاهر مدد می شود. چنانچه در تلقین طفل نیز چنین است: مادامی که انسان کلام دهن او می گذارد او را مدد می کند؛ همین که او آن کلام را به زبان اجرا کرد، نشاطی در انسان تولید می شود که خستگی سابق را برطرف

[صفحه ۲۶]

می کند. پس در اول، از معلّم به او مدد می شود و در آخر، از او به معلّم کمک و مدد می شود. انسان اگر مدّتی مواظبت کند در نماز و اذکار و ادعیه به این ترتیب، البته نفس عادی می شود، و اعمال عبادی هم مثل اعمال عادیّه می شود که در حضور قلب در آنها محتاج به رویّه نیست بلکه مثل امور طبیعیه عادیّه می شود.

اموری که انسان را در تحصیل حضور قلب در نماز اعانت می کند اموری چند است که در مواقع خود بعضی از آن را ذکر می کنیم. و اکنون به طریق کلی برای مطلق عبادات ذکر علاجی می کنیم. و آن این است که انسان شواغل داخلیّه و خارجیّه، که مهمتر از همه شواغل قلبیه است، قطع کند. و شواغل قلبیه سبب عمده یا منحصرش حبّ دنیا و

هم آن است. اگر انسان همش تحصیل دنیا و همش رسیدن به زخارف آن باشد، البته قلب فطرتاً متوجه به آن می شود و شغل شاغلش آن می شود و اگر از یکی از امور دنیوی منصرف شود، به دیگری متوجه می شود.

و مثل قلب مثل طایری است که دائماً از شاخه ای به شاخه ای پرواز می کند. مادامی که درخت آرزوی دنیا و حبّ آن در قلب برپا است، طائر قلب بر شاخه های آن متعلق است؛ و اگر به ریاضت و مجاهدات و تفکر در عواقب و معایب آن و تدبّر در آیات و اخبار و حالات اولیای خدا قطع این درخت را نمود، قلب ساکن و مطمئن می شود و موفق به کمالات نفسانیّه، که از آن جمله حصول قلب به همه مراتب آن است، ممکن است بشود؛ و الا به هر قدر که موفق شد در کم نمودن آن، موفق به نتیجه می شود.

و اگر کسی اندکی تأمل کند در عواقب امر اهل دنیا و عشاق آن و مفاسدی که از آنها بروز کرده و ننگهایی که از آنها به یادگار مانده که صفحات تاریخ را سیاه و ننگین نموده، که تمام آن از حبّ جاه و مال و بالجمله حبّ دنیا بود، و تفکر کند در اخبار و آثاری که از اهل بیت عصمت و طهارت در مذمت حبّ دنیا وارد شده و مفاسدی که در دین و دنیا بر آن مترتب است، تصدیق می کند که با هر قیمت هست و با هر فشار و ریاضتی میسر و ممکن باشد قطع این فساد را از صفحه قلب بکند و این ظلمت و کدورت را از فضای دل برکنار کند، لازم است بکند؛ و این با قدری اقدام و همت تا اندازه ای ممکن است. گرچه ترک مطلق از عهده هر کس ساخته

[صفحه ۲۷]

نیست، ولی کم کردن آن و شاخ و برگ آن را زدن بسیار ممکن است بلکه می توان گفت سهل است. و البته اگر انسان هم اکبرش دنیا نشد و وجهه قلب یکسره رو به زخارف دنیا نگردید، ممکن است حالات خود و تفکرات قلب را تقسیم کند و گاهی هم خالص کند قلب را برای عبادت. و شاید اگر درصدد بر آمد و مدّتی از قلب مواظبت نمود و از خود دلداری کرد، نتایج خوب بگیرد و کم کم به قطع این ریشه فساد نایل شود.

و باید دانست که دنیای مذموم در لسان اولیاء همان علاقه و حبّ و توجّه به آن است؛ والا اصل عالم مُلک و مشهدِ شهادت، که یکی از مشاهد جمال جمیل حق است و مهد تربیت اولیاء و عرفا و علماء بالله است و دارالتکمیل نفوس قدسیّه بشریّه و مزرع آخرت است، از اعزّ مشاهد و منازل است نزد اولیاء و اهل معرفت. چه بسا باشد که کسی حظّی از دنیای خارجی نداشته باشد، و به واسطه حبّ و تعلّق قلبش به آن از اهل دنیا باشد و ناسی حقّ و آخرت باشد؛ و دیگری که دارای ملک و سلطنت و جاه و مال است، چون سلیمان بن داود علیهما السلام، اهل دنیا نباشد و

رجل الهی و انسان لاهوتی باشد. و معلوم است که در اقبال دنیا و حصول آن، علاقه به آن مدخلیت ندارد؛ چه بسا علاقه مندان دست تهی که از دنیا جز فساد و نکبت آن را ندارند، و بی علاقه های دارای مُلک و حشمت که جمع بین دنیا و آخرت نمودن و به سعادت دارین رسیدند. و اشاره به این نکته در احادیث شریفه شده، مثل قول السجاد علیه السلام: الدُّنْیا دُنْیا آن: دُنْیا بِلَاغٍ وَ دُنْیا مَلْعُونَةٌ [۱۲] و گاهی از خود دنیا تکذیب بلیغ شده به اعتبار تعلق به آن یا برای صرف علاقه از آن. و ذکر اخبار متعلقه به این باب و جمع آن و بیان اعتبار عقلی در آن از وظیفه این مختصر خارج است.

بالجمله، آنچه خار طریق وصول به کمالات و شیطان قاطع الطریق مقام قرب و وصول است و انسان را از حق منصرف می کند و از لذت مناجات با او محروم می نماید و قلب را ظلمانی و کدر می کند، حبّ به دنیا است که در احادیث شریفه آن

[صفحه ۲۸]

را «رأس کل خطیئه» و «مجتمع کلّ معاصی» شمرده اند و اخبار در این باب و متعلقات آن بیش از آن است که در این مختصر بگنجد.

پس انسان باید در موقع عبادات اشتغالات قلبیه و خواطر آن را کم کند؛ و برای عبادت وقتی را اختصاص دهد که مشاغلش کمتر باشد و قلب در آن وقت مطمئنتر و ساکنتر باشد. و این یکی از اسرار وقت است که در محل خود ذکر از آن می شود، ان شاء الله.

و پس از آنکه شواغل قلبیه را کم کرد، باید شواغل خارجیّه را نیز به اندازه ممکن کم کند. و بیشتر آداب شرعیّه شاید برای این فایده باشد، مثل نهی از التفات به اطراف و لعب با دست و ریش و فرّقه الاصابع و مدافعه بول و غائط و ریح و مدافعه نوم و نظر کردن به نقش خاتم و مصحف و کتاب و گوش کردن به حرفهای خارجی و حدیث نفس و دیگر آداب مکروهه؛ و مثل آداب مستحبه کثیره که برای حفظ حضور حضرت باری جلّت عظمته است.

حتی آنکه شیخ سعید، شهید ثانی قدس الله نفسه در کتاب اسرار الصلاة می فرماید: «از برای شخص ضعیف، که فکرش به اندک چیزی که چشمش می بیند یا گوشش می شنود متفرق می شود، علاج آن است که چشمهای خود را ببندد یا در خانه تاریکی نماز بخواند یا آنکه مقابل خود چیزی نگذارد که جلب نظر او را کند یا نزدیک دیواری بایستند که چشم انداز نداشته باشد. و احتراز کند از نماز بر شوارع و مواضع منقوشه و بر فرشهای مزین؛ و از این

جهت، اهل عبادت در خانه تنگ و تاریکی که وسعت آن به قدری بود که انسان بتواند در آن نماز کند عبادت می کردند، تا آنکه هم آنها اجمع باشد» [۱۳] اِنْتَهَى كَلَامُهُ زَيْدٌ فِي غُلُوِّ مَقَامِهِ.

و البته اینکه فرمودند بهتر آن است که در بیت مُظْلَم نماز کند در غیر فرایض یومیّه است، که در جماعت مسلمین خواندن از سنن مؤکده است. بلکه اگر انسان به وظایف و اسرار جماعت قیام کند، رغمِ انف شیطان را به طوری می کند که در هیچ عبادتی نمی کند و در اجتماع مؤمنین و قلوب مجتمعه آنها، که دست غیبی الهی با آن

[صفحه ۲۹]

است، فوایدی است روحی و معنوی که در کمتر عملی اتفاق آن افتد، با آنکه مصالح عمومی و اجتماعی در آن نیز ملحوظ است. بلکه برای اهل مناجات و اصحاب قلوب نماز در جماعت، که حفظ اعداد رکعات را نیز محول به غیر می کنند و یکسره دل را متوجه به حق و مناجات او می کنند، بهتر است. آری، در غیر فرایض، در خلوت و مواردی که نفس اشتغالش کمتر باشد، بهتر است.

و باید دانست که قلوب بسیار مختلفند و احوال هریک نیز به حسب اوقات خیلی مختلف می شود؛ پس بر انسان لازم است مثل طبیب معالج و پرستار شفیق از قلب خود نگهداری کند؛ و در احوال آن دقت کند که اگر خلوت با حال او مناسب است، در خلوت عمل را به جا آورد؛ و اگر در خلوت اشتغال بیشتر می شود، در جلوت به عبادت قیام کند. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ أَوَّلًا وَ آخِرًا.

[صفحه ۳۰]

[۸] شرح اربعین کتابی است از حضرت امام رضوان الله تعالی علیه که پیش از کتاب حاضر نگاشته شده است. مؤلف بزرگوار قدس سرّه الشرف در مقدمه آن چنین مرقوم فرموده اند: ... این بنده بی بضاعت ضعیف مدتی بود با خود حدیث می کردم که چهل حدیث از احادیث اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام که در کتب معتبره اصحاب و علما رضوان الله علیهم ثبت است، جمع آوری کرده و هریک را بمناسبت شرحی کند که با حال عامه مناسبتی داشته باشد؛ و از این جهت آن را به زبان فارسی نگاشته که فارسی زبانان نیز از آن بهره ببرند؛ شاید ان شاء الله مشمول حدیث شریف ختمی مرتبت صلی الله علیه و آله شوم که فرموده است: مَنْ حَفِظَ عَلَيَّ أَرْبَعِينَ حَدِيثًا يَنْتَفِعُونَ بِهَا، بَعَثَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَقِيهًا عَالِمًا....

[۲] «پس وای بر نمازگزارانی که از نمازشان غفلت ورزیده سستی می کنند» (ماعون / ۴ و ۵).

[۳] «همانا رستگار شدند مؤمنان؛ آنان که در نمازشان خاشع اند». (مؤمنون / ۲۱).

- [۴] «نمازی هست که نصف آن پذیرفته می شود و نمازی هست که یک سوم یا یک چهارم یا یک پنجم... تا یک دهم آن قبول می گردد. و نمازی است که چون جامه کهنه در هم پیچیده شده بر چهره به جای آورنده اش زده می شود. و همانا از نمازت برای تو (نتیجه ای) نیست جز آن مقدار که در آن اقبال و حضور قلب داشته ای». بحارالانوار، ج ۸۱، ص ۲۶۰، «کتاب الصلاة» باب ۳۸، حدیث ۵۹.
- [۵] از آن جمله به بحارالانوار، ج ۸۱، ص ۲۶۰، «کتاب الصلاة» باب ۳۸، (آداب الصلاة)، مراجعه شود.
- [۶] مستدرک الوسائل، «کتاب الصلاة»، باب ۲، حدیث ۲۲، فلاح السائل، ص ۱۶۰.
- [۷] «... جز آن کس که با قلب سلیم نزد خدا بیاید». (شعراء / ۸۹).
- [۸] اصول کافی ج ۳، ص ۲۶، «کتاب الایمان و الکفر»، «باب الاخلاص»، حدیث ۵، بحارالانوار، ج ۶۷، ص ۲۳۹، «کتاب الایمان و الکفر»، باب ۵۴، حدیث ۷.
- [۹] وسائل الشیعه، ج ۴، ص ۶۸۵، «کتاب الصلاة»، «ابواب افعال الصلاة»، باب ۲، حدیث ۲.
- [۱۰] مدرک قبل، حدیث ۳.
- [۱۱] مستدرک الوسائل، «ابواب افعال الصلاة» باب ۲، حدیث ۲۹.
- [۱۲] «دنیا دو (نوع) دنیاست: دنیایی که (به سعادت) می رساند، و دنیایی که ملعون است.» اصول کافی، ج ۴ ص ۴، «کتاب الایمان و الکفر»، «باب حبّ الدنیا والحرص فیها»، حدیث ۸.
- [۱۳] التنبیهات العلیّه علی وظائف الصلاة القلبيّه، مطبوع در مجموعه افادات شهید ثانی، ص ۱۱۰.

پیام رهبر معظم انقلاب حضرت آیه الله خامنه ای پیرامون نماز

به مناسبت سمیناری که در رابطه با:

«نماز»

در مشهد مقدس برگزار شد

[صفحه ۳۱]

بسم الله الرحمن الرحيم

تشکیل مجمعی از صاحب نظران برای «اقامه نماز»، یکی از شایسته ترین و ضروری ترین کارهایی است که باید در جمهوری اسلامی صورت می گرفت. زیرا برپا داشتن نماز، نخستین ثمره و نشانه حکومت صالحان است. و در رتبه بعد از آن است که نوبت به «زکات» بمثابة تنظیم مالی جامعه و ریشه کن کردن فقر، و نیز امر به معروف و نهی از منکر، یعنی سوق دادن به نیکی ها و بازداشتن از بدیها می رسد.

«الَّذِينَ إِنْ مَكَانَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ...».

اقامه نماز فقط این نیست که صالحان، خود نماز بگذارند، این چیزی نیست که بر تشکیل حکومت الهی متوقف باشد، بلکه باید این ستون دین در جامعه، به پا داشته شود و همه کس با رازها و اشاره های آن آشنا و از برکات آن برخوردار شوند، درخشش معنویت و صفای ذکر الهی همه آفاق جامعه را روشن و مصفا کند و تن ها و جان ها با هم به نماز بشتابند و در پناه آن طمأنینه و استحکام یابند.

نماز، رکن اصلی دین است و باید اصلی ترین جایگاه را در زندگی مردم داشته باشد. حیات طیبه انسان در سایه حاکمیت دین خدا، وقتی حاصل خواهد شد که انسانها دل خود را با یاد خدا زنده نگهدارند و به کمک آن بتوانند با همه جاذبه های شر و فساد مبارزه کنند، و همه بت ها را بشکنند، و دست تطاول همه شیطانهای درونی و برونی را از وجود خود قطع کنند. این ذکر و حضور دائمی فقط به برکت نماز حاصل می شود و نماز در حقیقت، پشتوانه مستحکم و ذخیره تمام نشدنی در مبارزه ای است که آدمی با شیطان نفس خود که او را به پستی و زبویی می کشد،

[صفحه ۳۲]

و شیطانهای قدرت که با زَر و زور، او را وادار به ذَلّت و تسلیم می کنند، همیشه و در همه حال دارد. هیچ وسیله ای مستحکمر و دائمی تر از نماز برای ارتباط میان انسان با خدا نیست، مُبتدی ترین انسانها رابطه خود با خدا را بوسیله نماز آغاز می کنند. برجسته ترین اولیاء خدا نیز، بهشتِ خلوتِ انسِ خود با محبوب را در نماز می جوید. این گنجینه ذکر و راز را هرگز پایانی نیست، و هر که با آن بیشتر آشنا شود، جلوه و درخشش بیشتری در آن می یابد.

کلمات و اذکار نماز، هریک خلاصه ای است که به بخشی از معارف دین اشاره می کند و بطور مکرر و پی در پی آن را به یاد نمازگزار می آورد. نمازی که با تدبیر در معانی، و بدون سهو و غفلت گزارده شود، انسان را روز بروز با معارف الهی آشناتر و به آن دلبسته تر می سازد.

نورانیت نماز، و رازها و رمزهای آن و درسهایی که در آن گنجانیده شده، و اثر آن در ساختن فرد و جامعه، چندان نیست که بشود در مقالی کوتاه از آن سخن گفت، بلکه چنان نیست که بی خبری چون من بتواند از اعماق آن خبری آورد.

آنچه من با قلمِ قاصر و معرفتِ ناچیز خود می گویم آن است که مردمِ ما و جامعه ما، و بخصوص جوانانِ ما که اکنون بارِ امانتِ سنگینی را بر دوش گرفته اند باید نماز را منبعِ قدرتی لایزال بدانند، و در برابر جبهه فساد و بی عدالتی و کجروی که امروز بشریت را تهدید می کند، و از نماز و یاد خدا نیرو بگیرند. میدانِ مبارزه ای که امروز پیش روی ماست، ما را به تکیه گاهِ مستحکم ذکر خدا، و امید و اعتماد به او، بیش از همه و بیش از همه، محتاج می سازد، و نماز آن سرچشمه جوشانی است که این امید و اعتماد و قدرتِ معنوی را به ما می بخشد.

نماز با حضور و با توجه، نمازی که از یاد و ذکر، سرشار است، نمازی که آدمی در آن با خدای خود سخن می گوید و به او دل می سپارد. نمازی که والاترین معارفِ اسلام را پیوسته به انسان می آموزد، چنین نمازی انسان را از پوچی و بی هدفی و ضعف می رهاوند و اُفقِ زندگی را در چشمش روشن می سازد و به او همت و اراده و هدف می بخشد، و دل او را از میل به کجروی و گناه و پستی نجات می دهد. از

این رو است که نماز در همه حالات، حتی در میدان نبرد و در سخت ترین آزمایشهای زندگی، اولویت خود را از دست نمی دهد. انسان همیشه به نماز، محتاج است، و در عرصه های خطر، محتاج تر. حقیقت آن است که در کار معرفتی نماز کوتاهی های زیادی شده است و نتیجه آنکه نماز هنوز جایگاه شایسته خود را، حتی در نظام اسلامی ما، به دست نیاورده است. این مسئولیت سنگین، بر دوش دانشوران و آشنایان به معارف اسلامی است که نماز را به همه، بخصوص به نسل جوان بهتر بشناسانند، از کودک دبستانی تا پژوهشگر دوره های عالی، هریک فراخور ذهن و معرفت خود، می توانند در راه شناختن نماز و رازهای آن قدم هایی بردارند و با ناشناخته هایی آشنا شوند، حتی عرفای بزرگ نیز، برای سالکان وادی معرفت، اصرار الصلاة نوشته و آموخته اند، یعنی اعماق این اقیانوس همچنان ناشناخته و پیمودنی است. در جامعه ما فصل مهمی باید در معرفی نماز در همه سطوح گشوده شود.

رسانه ها و بخصوص صدا و سیما با شیوه های گوناگون نماز را معرفی و یادآوری کنند. همه جا و همیشه در رادیو و تلویزیون، نماز در اولویت گذاشته شود، و شوق ایمان و عطش یاد خدا در دلها پدید آید. در کلاس های دروس دینی مدارس و دانشگاهها درس نماز جایگاه خود را باز یابد، و سخنان سنجیده و افکار بلند در بازشناسی نماز، فراهم و در معرض ذهن و دل دانشجویان و دانش آموزان گذاشته شود.

فلسفه نماز و تحلیل رازها و رمزهای آن، با زبان هنر در معرض دید همگان قرار گیرد تا هرکس بقدر ظرفیت خود از آن متمتع گردد، کتابها و جزوه ها در سطوح مختلف و از دیدگاه های گوناگون به وسیله محققان و عالمان به سلک تحریر درآید، و مایه کارهای هنری و ادبی گردد. فصلی نیز باید برای آسان کردن انجام نماز گشوده شود.

در همه مراکز عمومی: مدارس، دانشگاهها، کارخانه ها، سربازخانه ها، فرودگاهها، ایستگاههای قطار، ادارات دولتی و امثال آن، جایگاههای مناسبی برای نماز پیش بینی شود. مساجد و نمازخانه ها پاکیزه و مرتب و رغبت انگیز باشد. نماز در

[صفحه ۳۴]

وقت فضیلت و به جماعت گزارده شود. در هر محیطی برجستگان و بزرگان آن بر دیگران پیشقدم شوند، و عملاً اعتنا به نماز را به دیگران بیاموزاند و خلاصه در همه جا حرکت به سمت نماز و شتافتن به نماز محسوس باشد. با این مقدمات، به خواست خداوند متعال و با توجهات و ادعیه زاکیه حضرت ولی الله الاعظم روحی فدا، کشور و جامعه ما به هدفهای والای نماز نزدیک می شود و از برکات آن بهره می گیرد.

در پایان لازم می دانم از فراهم آوردنگان این مجمع، و همه کسانی که با وقوف بر اهمیت نماز، در راه اقامه آن تلاش می کنند، مخصوصاً از جناب حجة الاسلام آقای قرائتی که دلسوزانه و عاشقانه در این راه گام برمی دارند، صمیمانه تشکر کنم و قبول حضرت حق تعالی را برای این کوششهای مخلصانه مسألت نمایم.

والسلام علیکم ورحمة الله

سیدعلی خامنه ای ۱۶ / ۷ / ۷۰

[صفحه ۳۵]

نماز یک دانشجو

در کتابی که مرحوم آیه الله حاج سید احمد زنجانی حدود شصت سال پیش نوشته اند می خوانیم:

آقا سید محسن امین از علماء بزرگ شیعه است که در شام سکونت دارد، در مراتب فضل و دانش، و وفور علم و بینش و کثرت سعی و کوشش، بی نظیر است. از مجاهدین مهم عصر ما است.

تألیفات زیاد در علم کلام و فقه و تاریخ اسلام دارد، امروز در جبل عامل دو سید جلیل القدر از علماء هستند که قلمشان در دفاع از شیعه و زنده کردن آثار آنها علی الدوام کار می کند، یکی آقا سید محسن امین است و دیگری آقا سید عبدالحسین شرف الدین، که مؤلفات پربهاء دارند و به تألیف مشغولند.

و باز دو نفر محسن نام اند در خاک عربستان که در زنده کردن آثار شیعه فعالیت دارند یکی آن جناب است که با تألیف کتاب «اعیان الشیعه» رجال شیعه را از سلاطین و امراء و علماء و شعراء در صفحه تاریخ ثبت می کند، و دیگری هم آقا شیخ محسن طهرانی است معروف به آقا شیخ بزرگ که با تألیف کتاب «الذریعه» کتب و تصانیف شیعه را با خصوصیات که دارند در دفتر تاریخ ضبط می کند، مثلاً فلان کتاب مصنفش کیست، و در چه تاریخ تألیف شده، و موضوعش چیست، و برای چه و برای که نوشته شده، چاپ شده یا نشده، و اگر چاپ نشده نسخه خطی آن در کجا و کدام کتابخانه است، نسخه آن تمام است یا ناتمام، اصل است یا نه، همه این خصوصیات را به قدر امکان ضبط می کند.

[صفحه ۳۶]

و دو نفر امین اند که امروز در امامت قلم فرسائی می کنند یکی آن جناب است که در رد شبهه های مخالفین شیعه مجاهدات درد و دیگری آقا شیخ عبدالحسین امینی تبریزی است که الغدیر می نویسد.

اما مسقط الرأس و محل تولد و موطن اصلی آن جناب جبل عامل است، خداوند این سرزمین را چه قدر مشمول عنایات خاصه خود قرار داده، چه مجتهدهای بزرگ از این خاک پاک برخواسته، محقق ثانی و شهید اول و شهید ثانی و صاحبان کتابهای معالم و مدارک و وسائل و غیر آنها از محصول همین خاک پاکند، شیخ بهائی از این سرزمین است، بزرگان از علماء که از این نقطه برانگیخته اند زیادند، حتی صاحب وسائل یک کتاب مستقل بنام «امل الامل» در ترجمه احوال علماء جبل عامل نوشته است.

در بعضی از کتب تراجم دیدم که در جیل عامل دهی بوده دارای سی و شش خانوار، سی و هفت نفر آنها مجتهد بودند، حتی از زنهای آن دارای ملکه اجتهاد بوده، مثل ستّ المشایخ (ستّ مخفف سیده است) دختر شهید اول. باری آقا سید محسن امین را در دمشق مدرسه ای است که محصلین شیعه در آنجا تحت نظر آن جناب تحصیل می کنند، از جمله شاگردان آن مدرسه صاحب این قصه است و آن این است که حاج سید احمد مصطفوی از تجار قم (پسر مرحوم حاج سید علی) نقل کرد از خود آقا سید محسن، که یکی از تربیت یافتگان مدرسه ما برای تحصیل علم طب به امریکا مسافرت نموده بود، از آنجا کاغذی به من نوشته بود که چند روز قبل شاگردان مدرسه ما را امتحان می کردند، من نیز رفتم امتحان بدهم، مدتی نشستیم که نوبت به من رسید، نرسید، تا اینکه وقت دیر شد، دیدم اگر بنشینم نماز قضا و فوت می شود، من پا شدم که بیایم نماز بخوانم، حضار که در آنجا بودند گفتند: کجا می روی، اکنون نوبت تو می رسد، گفتم: من یک تکلیفی دینی دارم و قتش می گذرد، گفتند امتحان هم و قتش می گذرد و اگر این جلسه برگزار شد دیگر جلسه امتحان تشکیل نخواهد شد و برای خاطر تو جلسه خصوصی هم تشکیل نمی دهند، آنگاه مجبوری که تا امتحان دوره دیگر معطل بمانی، گفتم: هرچه بادا باد من از تکلیف دینی خود صرف نظر نمی کنم.

[صفحه ۳۷]

از قضا هیئت ممتحنه ملتفت بودند که من به قدر اداء وظیفه دینی غیبت اختیار کرده ام انصاف داده اظهار کرده بودند که این شخص که اینقدر در وظیفه خود جدی است روان نیست که او را معطل بگذاریم برای قدردانی از آنکه عمل به وظیفه نموده باید جلسه ای خصوصی برای امتحان او تشکیل بدهیم این بود که جلسه دیگر برای امتحان من ترتیب دادند من حاضر شده امتحان دادم. آقا سید محسن بعد از ذکر این قصه فرمود من در مدرسه چنین شاگرد تربیت کرده که اگر به دریا بیفتد دامنش تر نشود.

نگارنده می گوید اروپا رفتگان مملکت ما بیایند قانون دین داری را از این جوان شامی یاد بگیرند، واقعاً خوب امتحان داده هم امتحان علم و هم امتحان عمل، ولی در متجددین مملکت ما در پشت پا زدن به آئین اسلام رفتن به اروپا لازم نیست، همینقدر با دو نفر اروپا رفته اگر دو روز مجالست کنند کافی است در منقلب شدن و ترک کیش و آئین، چون نوعاً ضعف نفس دارند فوراً مغلوب می شوند والله اشخاص قوی النفس تابع اراده آنها نمی شوند گرچه

هدف تیر ملامت آنها می گردند، ولی با یک تیر از میدان در نمی روند بلکه پیروی از آن جماعت می کنند که خداوند در قرآن درباره آنها فرموده (ولا يخافون في الله لومة لائم) یعنی درباره خدا از سرزنش ملامتگر نمی ترسند و باید هم نترسند چون چگونه عقل اجازه می دهد که غضب خالق را برای رضای مخلوق بر خود بخرند.

پایان کلام آیه الله زنجانی (ره)

برداشت کم، بازده زیاد

برداشت کم، بازده زیاد معیاری که هرکس می تواند ارزش وجودی خود را با آن بسنجد

[صفحه ۳۹]

انسان ها با هم زندگی می کنند، در جامعه های اسلامی مسلمان ها با کمک به یکدیگر نیازهای هم را برطرف می نمایند، در مملکتی مانند جمهوری اسلامی ایران دوستان امیرمؤمنان علیه السلام و شیعیان، نیز از این قانون مستثنی نیستند، یعنی همه از کوشش های هم بهره مند می شوند، و در یک کلمه، زندگی اجتماعی یعنی خدمت کردن و استفاده کردن: خدمت به دیگران، و بهره مند شدن از خدمت دیگران، در تعبیرات دینی تعاون میان مؤمنان هم می تواند به همین معنی باشد که همدیگر را کمک و از کمک بیکدیگر سود برند.

مطلبی که دانستن و باور کردن آن بسیار مهم است اینکه: باید خدمت انسان به دیگران (بازده او) با استفاده از خدمت دیگران به او (برداشت او) متناسب باشد و با حسابی کاملاً دقیق این دو کفه ترازو باید با هم سنجیده شود، هرچه کفه بازده سنگین تر، و کفه برداشت سبک تر باشد، ارزش اجتماعی انسان و مقام معنوی او در صورت داشتن ایمان بالا می رود، و هر اندازه کفه برداشت، سنگین تر از کفه بازده باشد، ارزش اجتماعی او کاهیده شده و از مقامات معنوی به همان اندازه بی نصب خواهد بود.

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله بالاترین کمک و خدمت را به جامعه خود و کل بشر انجام داد، اما برداشت او از حاصل سعی و کوشش و زحمات دیگران، آنقدر ناچیز بود که باید بگویم: بازده بی نهایت و برداشت هیچ. و این حقیقت یکی از نمایه ها و نشانه های شخصیت الهی و معنوی رسول خدا صلی الله علیه و آله است.

علی علیه السلام و امامان بزرگوار و پیامبران سلف همه شاگرد این کلاس بودند

[صفحه ۴۰]

و در امتحان همگی با حفظ تفاوت مقاماتشان شبیه یا نزدیک به رسول خدا بودند، یعنی بیشترین خدمت را با خالص ترین نیت انجام می دادند، و از مردم کمترین توقع را داشتند و خیلی کم از حاصل کوشش دیگران، و یا بیت المال برداشت می کردند.

در زمان خودمان امام خمینی رضوان الله تعالی علیه را دیدیم خدمت او به مسلمانان و شیعیان جهان، و ملت مسلمان ایران به قدری مهم و عظیم بود که همه می گوئیم پیامبرگونه قدم برداشت، و نسلی و ملتی و امتی را از سرایش سقوط و جهنم فساد نجات داد، و عزت و عظمت از دست رفته آنان را تجدید کرد، و به اسلام و مسلمین حیاتی تازه بخشید. این خدمت و بازده او.

اما برداشت او: زندگی او از ساده ترین زندگی ها، و برداشت او از بیت المال و غیره بسیار ناچیز بود که در مقایسه باید گفت با آن بازده بسیار بسیار عظیم، برداشت او صفر بود، و این یکی از ابعاد بزرگی و بزرگواری این شخصیت جهانی، به حساب می آید.

در کتاب شریف کافی از امام صادق علیه السلام نقل شده:

المؤمن حسن المعونة خفيف المؤنة...

و این روایت بازگو کننده این حقیقت است که اگر برداشت و مؤنه کسی سنگین، و کمک او به دیگران و اجتماع (بازده) کم باشد صفات مؤمنان به خدا را ندارد، زیرا مؤمن در این وادی باید پیرو انبیا و مرسلین و امامان و عباد صالح خدا باشد، که خرجشان کم، و سودشان برای دیگران زیاد است.

چه بسا افرادی در هر صنف دیده می شوند که در عین اینکه خدمت قابل ذکری ندارند یک دنیا توقع دارند. با اینکه کمک آنها به اجتماع، به دین، به تشیع، در حدّ صفر است، اما برداشت آنها حتی از بیت المال بی حساب و کتاب است. امروز در جمهوری اسلامی ایران تمام کسانی که از درآمدهای دولت بهره مند می شوند از بیت المال مسلمین برداشت می کنند، پس باید گاهی به این فکر باشند که آیا برداشت ما با بازده ما تناسب دارد یا نه.

در هر صورت هرکس خود را بسنجد، که چه می گیرد و چه می دهد، از حاصل

[صفحه ۴۱]

رنج های مردم چه قدر استفاده می کند، و چه قدر به آنها بهره می رساند.

در کتاب «اختیار معرفة الرجال» شیخ طوسی آمده است:

قال امیرالمؤمنین علیه السلام لصعصعۃ بن صوحان:

ان كنت ما علمتك إلاّ لخفيف المؤونة، حسن المعونة...

علی علیه السلام هنگامی که می خواهد صعصعه را که از یاران خوب اوست بستانید می فرماید: کمک تو خوب و مخارج تو کم است.

از این عبارت به خوبی می فهمیم که هرچه بازده زیاد، و برداشت کم شود ارزش انسان نزد خدا و رسول و امامان بیشتر است، و اگر خدای نکرده برعکس شد، برعکس می شود.

در اینجا نگارنده این سطور از خدای منّان می خواهد که این توفیق را پیدا کند که لااقل برداشتش باندازه بازده اش باشد، و با هم تناسبی داشته باشند، نه اینکه فقط مصرف کننده حاصل رنج و زحمات و کوشش های دیگران باشد.

بدون هیچ مبالغه، به عقیده بنده یکی از کسانی که در این نظام مقدس اسلامی این توفیق را داشته، که با بازده بسیار بسیار زیاد، برداشتی کم و توقعی کمتر داشته باشد دوست قدیمی و گرامی و مؤمن ما حضرت حجة الاسلام والمسلمین حاج شیخ محسن قرائتی دامت خدماته می باشد که همگان از خدمات ایشان آگاهی دارند.

یکی از خدمات بسیار ارزنده ایشان عنوان کردن نماز، و طرح نماز، در سراسر مملکت بود که بحمدالله توفیق فراوانی در این راه کسب کرده، و قدمهای مؤثری با ارشاد ایشان و کمک همکارانشان برداشته شده. هنیئاً لارباب النعیم نعیمهم. از خداوند می خواهیم که به لطف خود بنده و امثال بنده را هم مشمول این مراحم بگرداند.

کتابنامه نماز

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای قرائتی پس از عنوان کردن طرح نماز، مایل بودند کتابنامه ای پیرامون نماز تدوین شود، و انجام این خدمت را از بنده خواستند، و حقیر هم قول مساعد دادم. اما پس از گذشت مدتی به این نتیجه رسیدم که گویا توفیق این کار ارزنده را ندارم، و باید از دیگران کمک بگیرم. از اینرو، از ثقة الاسلام شیخ ناصرالدین انصاری قمی که سابقه این قبیل کارها را داشتند و کتابنامه فاطمه زهرا علیها السلام، و کتابنامه موسی بن جعفر علیهما السلام را پیش از این تدوین کرده بودند خواستم که این مهم را انجام دهند. ایشان هم با کوشش و جدیت فراوان و صدها ساعت وقت گزاری، در طول چند ماه کتابنامه ای شامل هفتصد و پنجاه کتاب پیرامون نماز به ترتیب حروف الفبا تنظیم، و نتیجه زحمات ایشان را در بخش دوم این کتاب ملاحظه می فرمایید.

امید است که از اشتباه های غیر قابل اغماض مصون مانده باشند.

درباره این کتابنامه یادآوری چند مطلب لازم است:

- ۱- کتابهایی که به غیر زبان عربی و فارسی بوده در این کتابنامه نیامده است.
- ۲- فقط کتابهایی که از تألیفات دانشمندان شیعه بوده، در این کتابنامه یاد شده است.
- ۳- فقط حدود یک چهارم کتابها را جناب آقای انصاری از نزدیک دیده، و خصوصیات آنها را بهتر و دقیقتر یادداشت نموده اند، و بقیه کتابها و رساله ها از فهرست های کتابخانه ها و نیز الذریعه حاج شیخ آقا بزرگ تهرانی استخراج شده است. و از اینرو مثلاً فارسی یا عربی بودن تعدادی از کتابها مشخص نشده است.
- ۴- کسانی که با این قبیل کارها- یعنی فهرست نگاری- سروکار دارند می دانند،

[صفحه ۴۳]

که نگارنده فهرست گرچه دقت کافی نماید بازخواه و ناخواه به یک سلسله اشتباهات جزئی مانند تکرار برخی کتابها با دو عنوان، و اشتباه ضبط برخی تاریخ تولد و وفات ها و امثال آن، دچار می شود که عادتاً غیر قابل اجتناب است، بنابراین اگر در این کتابنامه احیاناً برخی اشتباهات جزئی به چشم خورد حتماً باید اغماض شده، و فقط با خود مؤلف در میان گذاشته شود که اگر تجدید چاپ شد اصلاح گردد.

۵- در این کتابنامه بنای استقصا و جمع همه کتابهای پیرامون نماز، نبوده، زیرا این کار مستلزم بود که مؤلف، ده ها جلد دیگر از فهرست های کتابخانه های دنیا را بررسی نماید و نیز مدت مدیدی در کتابخانه ها و مخزن ها به دیدن و بررسی کتابهای چاپی بپردازد. و پیشنهاد ما این بود که اگر هزار کتاب پیرامون نماز یاد شود کافی است که این کار با ضمیمه کتابهای مربوط به نماز جمعه انجام شد.

۶- مقصود از این کتابنامه نوشتن کتابنامه توصیفی، و معرفی مفصل کتابها نبوده، بلکه هدف عمده، نشان دادن اهمیت نماز نزد دانشمندان، و کثرت اهتمام آنان در تألیف کتابهایی در این زمینه بوده است از اینرو همانطور که ملاحظه می فرمایید در معرفی کتابها به اقل واجب اکتفا شده و بنای معرفی تفصیلی نبوده است.

۷- در این کتابنامه فقط رساله ها و کتاب ها یاد شده، و مقالات فراوانی که پیرامون این فریضه مهم الهی به زبان های مختلف، و به خصوص عربی و فارسی نگاشته و منتشر شده، و خود فهرست جداگانه ای می طلبد، در این کتابنامه نیامده است.

۸- همانطور که ملاحظه خواهید کرد بخش عمده ای از کتابهای پیرامون نماز در رابطه با برخی از مسائل و جزئیات مربوط به نماز است، نه اصل نماز، مانند بحث راجع به شکّ در نماز، یا قنوت نماز، یا اذان نماز و امثال این ها.

۹- تعدادی از کتابها مانند «اثنا عشریه»، «الفیه» که شروحنی داشته است شرح ها پس از اصل کتاب بدون در نظر گرفتن ترتیب الفبائی آمده است.

۱۰- اینجانب هشتصد و پنجاه فیش نماز و نیز صد و پنجاه فیش نماز جمعه را تقریباً با دقت خوانده و استفاده کردم. و ضمناً در مواردی که حکّ و اصلاح جزئی و شکلی می خواست انجام دادم، امّا موفق به مراجعه و تطبیق منقولات با مصادر نشدم، اما با اطمینانی که به دقت آقای انصاری دارم امید است موارد اشتباه و لغزش آن بسیار کم و ناچیز باشد.

نماز در تابلوهایی کوتاه و گویا

نام و عنوان قسمتی از کتاب های پیرامون نماز که در بخش دوم ملاحظه خواهید کرد، مانند تابلوهای کوتاه و گویایی است که حقیقت و فوائد نماز را بیان می کند. از اینرو با یاد کردن این قبیل نام ها می توان نماز را شناخت و شناساند، مانند:

۱- نماز: عبادتی سازنده - الصلاة عبادة و تریبة.

۲- نماز: بازدارنده از کارهای زشت - ناهیه الفحشاء

۳- نماز: معراج مؤمن.

۴- نماز: چراغ ایمان.

۵- نماز: بهترین راه دوستی با خدا.

۶- نماز: تسلیم انسانی عصیانگر

۷- نماز: پاکی جسم و جان.

۸- نماز: ستون دین - الصلاة عمودالدین

۹- نماز: سرلوحه عبادات.

۱۰- نماز: شستشوی روح.

۱۱- نماز: عصیانی علیه شرک

۱۲- نماز: فرمان خدا.

[صفحه ۴۵]

۱۳- نماز: مکتب عالی تربیت

۱۴- نماز: نیاز به درگاه بی نیاز.

۱۵- نماز: نیروی مقاومت اسلامی.

۱۶- نماز: ره رستگاری.

۱۷- نماز: گفتگو با خدا.

- ۱۸- نماز: آرام بخش قلب و روح.
- ۱۹- نماز: وسیله نجات - وسیله النجاء.
- ۲۰- نماز: سیر کمالی انسان.
- ۲۱- نماز: شاهراه کمال.
- ۲۲- نماز: ستایش پروردگار.
- ۲۳- نماز: نیایش پروردگار.
- ۲۴- نماز: پرستش پروردگار.
- ۲۵- الصلاة رياضة للبدن و غذاء للعقل و انطلاقة للروح

کتاب های سودمند برای عموم

از میان هشتصد و پنجاه کتابی که در این کتابنامه یاد شده است تعداد اندکی است که هم چاپ شده و هم در کتابفروشیها یا کتابخانه ها یافت می شود و هم به زبان فارسی است که برای عموم خوانندگان می تواند سودمند و مفید باشد.

البته این تعداد از کتابها که ذیلاً یاد می شود از حیث محتوی و کیفیت بسیار متفاوت هستند، یعنی برخی از آنها از آثار بسیار ارزنده پیرامون این موضوع است و برخی از آنها کتابهای معمولی می باشند از اینرو چند کتاب از کتابهای ممتاز را با علامت (-) مشخص نموده ایم:

- آداب الصلاة امام خمینی رضوان الله تعالى علیه.
- آداب نماز علامه مجلسی با تعلیقات حاج شیخ نصرالله شبستری
- آشنایی با نماز حاج شیخ محسن قرائتی.
- از ژرفای نماز آیه الله خامنه ای (رهبر معظم انقلاب).
- برداشتی از نماز حاج شیخ علی نجفی کاشانی.
- پرتوی از نماز حاج شیخ محسن قرائتی.
- تحفة الابرار حجة الاسلام شفتی (قبرش در اصفهان زیارتگاه است).
- تذکره الصلاة حاج شیخ مهدی معزالدوله ای.
- ترجمه الصلاة ملامحسن فیض کاشانی.

[صفحه ۴۷]

- دانستنیهای نماز حسین شاهرودی.
- نماز راز و نیاز عبدالکریم بی آزار شیرازی.
- رموز نماز حاج شیخ محمد فرید نهاوندی.
- شب مردان خدا حاج سید محمد ضیاء آبادی.
- شمع سحر (آداب نماز شب) حاج سید احمد فهری زنجانی.

صلاة الخاشعين آية الله شهيد دستغيب.

فرهنگ نماز علاءالدین حجازی.

فلسفه نماز و اهمیت آن مرحوم سید جواد امیری اراکی.

نماز معراج مؤمن سید هدایت الله مسترحمی.

نماز غفوری.

نماز علی کاظمی.

نماز محمد رفیعی طالقانی.

نماز محیی الدین حائری شیرازی.

نماز عطاءالله شهاب پور.

نماز از انتشارات شرکت سهامی سیمان.

نماز از هیأت تحریریه مؤسسه در راه حق قم.

نماز آرام بخش قلب و روح مهدی مشایخی.

نماز از دیدگاه قرآن و حدیث سید حسین موسوی راد.

- نماز چیست آیه الله شهید دکتر سید محمد بهشتی.

نماز یا مناظره دبیر و دانش آموز حسین حیدری کاشانی.

- نماز مکتب عالی تربیت آیه الله ناصر مکارم شیرازی.

نماز یا شاهراه کمال ابوتراب هدایی.

نماز گفتگو با خدا مرحوم مصطفی زمانی.

نماز شستشوی روح محمدرضا کافی.

کتابهای اسرار الصلاة

فقها و نیز مؤلفین کتابهای اخلاق، به اسرار و رموز نماز و اجزاء و شرائط آن توجه خاصی داشته و کتابها و رساله های جداگانه ای به زبان عربی و فارسی در این موضوع نگاشته اند.

نام ده تایی از آنها که چاپ شده و در کتابفروشیها و یا کتابخانه ها موجود است در ذیل یاد می شود.

ضمناً برای آشنایی با اسرار نماز از کتابهایی مانند جمیع السعادات ملامهدی نراقی، اسرارالحکم حاج ملاهادی سبزواری و محجة البیضاء فیض کاشانی و این قبیل کتابها هم می توان استفاده کرد.

واضح است که دانستن اسرار نماز می تواند در بالا بردن کیفیت نماز خواندن ما اثر گذارد.

و اینک نام آن ده کتاب:

- ۱- سر الصلاة از امام خمینی رضوان الله تعالی علیه.
- ۲- اسرار الصلاة از مرحوم حاج میرزا جواد ملکی (معلم اخلاق و سیر و سلوک).
- ۳- ترجمه فارسی اسرار الصلاة ملکی از رضا رجب زاده.
- ۴- اسرار الصلاة شهید ثانی رضوان الله تعالی علیه.
- ۵- ترجمه فارسی اسرار الصلاة شهید از علی اکبر مهدی پور.
- ۶- ترجمه فارسی اسرار الصلاة شهید ثانی به کوشش محدث ارموی.

[صفحه ۴۹]

- ۷- راز نماز از حاج شیخ محسن قرائتی.
- ۸- ترجمه عربی راز نماز از حسن حلی (اسرار الصلاة).
- ۹- اسرار الصلاة از شیخ عبدالحسین تهرانی رحمه الله علیه.
- ۱۰- اسرار الصلاة از حاج شید محمد حسین خراسانی رحمه الله علیه. چاپ انتشارات مصطفوی.

[صفحه ۵۰]

نماز جمعه

نماز جمعه به کیفیتی که در زمان ما در جمهوری اسلامی ایران خوانده می شود جز در زمان رسول خدا صلی الله علیه و آله و زمان خلافت امیرمؤمنان علیه السلام و زمان کوتاهی از دوران امام مجتبی علیه السلام خوانده نشده است.

نماز جمعه باید هم نمازی باشد مانند سائر نمازها، یعنی جنبه عبادتی آن قوی و سازنده باشد، و هم آگاه کننده و بیدارکننده امت اسلامی.

متأسفانه نماز جمعه ای که در محیط های اسلامی برگزار می شده ویژگی دوم را نداشته و یا خیلی کم رنگ داشته است، اما نماز جمعه نظام اسلامی ایران بحمدالله این ویژگی را در حدّ قابل قبولی دارد و می توان این امید را داشت که نماز جمعه های سائر ممالک اسلامی هم کم کم این ویژگی را پیدا کند.

در زمان دولت صفویه که تشیع در ایران ترویج شد و حکومت ها ظاهراً از روحانیت حمایت می کردند و روحانیت هم برای پیشبرد اهداف اسلام و تشیع از کمک های حکومت ها استفاده می نمودند مسأله برپایی نماز جمعه مطرح می شود. برخی از فقهای شیعه نظرشان این بود که بر پا کردن نماز جمعه در زمان غیبت امام زمان علیه السلام مانند زمان حضور امام (ع) واجب عینی است و روزهای جمعه حتماً باید نماز جمعه خوانده شود (البته با شرائطش).

برخی دیگر از فقها فتواشان این بود که در زمان غیبت امام زمان علیه السلام خواندن نماز جمعه واجب تخییری است، و مردم می توانند نماز جمعه بخوانند، و می توانند مانند سایر روزها نماز ظهر بخوانند.

گروه سومی از فقهای شیعه اینطور عقیده داشتند که جواز خواندن نماز جمعه

[صفحه ۵۱]

مشروط به حضور امام معصوم علیه السلام است و در زمان غیبت نمی توان نماز جمعه خواند.

و این فتاوی گوناگون انگیزه بحث ها و مباحثات علمی و نوشتن رساله ها در تأیید هرکدام از این سه نظر شد.

این است که می بینیم در قرن دهم تا دوازدهم هجری رساله های فراوانی پیرامون نماز جمعه به زبان عرب یا فارسی نگاشته شده است.

حجة الاسلام جناب آقای جعفریان در مقاله ای این رساله ها را فهرست وار با توضیح محتوای هر رساله گردآوری کرده و نوشته ایشان که در مجله نور علم قم به چاپ رسیده اساس بخش سوم این کتاب یعنی بخش کتابهای مربوط به نماز جمعه است.

حدود صد کتاب از صد و پنجاه کتابی که در بخش سوم یاد شده، گردآوری آقای جعفریان و بقیه نتیجه تتبع آقای انصاری می باشد.

این یادآوری لازم است که جمله (وجوب عینی) که دنبال نام قسمتی از رساله های نماز جمعه ذکر شده، بیان کننده این است که در آن رساله وجوب عینی نماز جمعه اثبات شده است.

و جمله (وجوب تخییری) که دنبال نام قسمتی دیگر از رساله ها آمده، بیان کننده این است که در آن رساله وجوب تخییری نماز جمعه اثبات گردیده است.

و جمله (مشروط به حضور امام) بیان کننده این است که صاحب آن رساله عقیده اش این بوده که در زمان غیبت امام زمان (عج) نباید نماز جمعه خواند و خواندن نماز جمعه از مناصب ویژه امام معصوم علیه السلام است.

و کتابهایی که هیچ کدام از سه جمله یاد شده، دنبال نامش ذکر نگردیده محتوایش از نظر اینکه کدام یک از این سه فتوی را اثبات می کرده، برای ما روشن نبوده است.

در پایان این بحث باید عرض شود: متأسفانه کتاب جامعی راجع به نماز جمعه با زبان روز در دست نیست و جای چنین کتابی به خصوص در جمهوری اسلامی ایران خالی است و دبیرخانه ائمه جمعه در این رابطه باید قدم مؤثری بردارد. ان شاء الله.

مصادر و منابع

برای تدوین بخش اول این کتاب از منابع زیر استفاده شد:

- ۱- قرآن مجید.
 - ۲- المعجم المفهرس.
 - ۳- اصول کافی شیخ کلینی رضوان الله تعالى علیه.
 - ۴- دعائم الاسلام قاضی نعمان مصری.
 - ۵- رجال کشی - اختیار معرفة الرجال از شیخ طوسی (ره).
 - ۶- وسائل الشیعه شیخ حرّ عاملی (ره).
 - ۷- شارع النجاء میرداماد رضوان الله علیه.
 - ۸- الکلام یجرّ الکلام حاج سید احمد زنجانی رحمه الله علیه.
 - ۹- سر الصلاة امام خمینی رضوان الله علیه.
 - ۱۰- مجله نور علم چاپ قم.
- و منابعی که در بخش سوم - کتابهای نماز جمعه - یاد شده عبارت است از:
- ۱۱- اجازه کبیره سید عبدالله.
 - ۱۲- امل الامل شیخ حرّ عاملی.
 - ۱۳- تعلیقه امل الامل از صاحب ریاض.
 - ۱۴- الشهاب الناقب فیض کاشانی.
 - ۱۵- روضات الجناب خوانساری.
 - ۱۶- دانشمندان و سخن سرایان فارس (۴ جلد).
 - ۱۷- مقدمه معادن الحکمة از آیه الله مرعشی نجفی (ره).

[صفحه ۵۳]

- ۱۸- مقدمه ای بر فقه شیعه از حضرت آقای مدرسی طباطبائی.

۱۹- ریاض العلماء.

۲۰- فهرست کتابخانه گوهرشاد مشهد.

و منابع بخش دوم طبق نوشته جناب آقای انصاری، این کتابها است:

۲۱- فهرست الفبایی کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی. محمد آصف فکرت. استدراک و پیوست: محمد وفادار مرادی. چاپ مشهد.

۲۲- فهرست کتابخانه آستان قم (فهرست نسخ خطی کتابخانه آستانه مقدسه قم) به کوشش: محمدتقی دانش پژوه. چاپ قم.

۲۳- فهرست کتابخانه دانشکده الهیات تهران (۲ جلد) (فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران). گردآوری: سید محمدباقر حجتی: محمدتقی دانش پژوه.

۲۴- فهرست کتابخانه دانشکده الهیات مشهد (۳ جلد) (فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد). محمود فاضل.

۲۵- فهرست کتابخانه دانشگاه تهران.

۲۶- فهرست کتابخانه سپهسالار (۵ جلد): فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار. - مدرسه عالی شهید مطهری - دو جلد اول از: ضیاءالدین ابن یوسف شیرازی. سه جلد پس از آن از: محمدتقی دانش پژوه و علینقی منزوی.

۲۷- فهرست کتابخانه شاهچراغ (۲ جلد): فهرست کتب خطی کتابخانه حضرت شاهچراغ. علی نقی بهروزی.

۲۸- فهرست کتابخانه غرب: فهرست نسخه های خطی کتابخانه غرب، - مدرسه آخوند - همدان. جواد مقصودی همدانی.

۲۹- فهرست کتابخانه آیه الله گلپایگانی (۳ جلد): فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی گلپایگانی. جلد اول از: سید احمد حسینی. دو جلد پس از آن از: رضا استادی.

۳۰- فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی (۲۱ جلد). نویسندگان: ضیاءالدین ابن یوسف شیرازی، عبدالحسین حایری، سعید نفیسی، ایرج افشار،

[صفحه ۵۴]

محمدتقی دانش پژوه، علینقی منزوی، احمد منزوی.

۳۱- فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی، شماره ۲- سنای سابق (۲ جلد). محمدتقی دانش پژوه و بهاءالدین علمی انواری.

۳۲- فهرست کتابخانه فیضیه (۲ جلد): فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه فیضیه قم. رضا استادی.

۳۳- فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی (۲۰ جلد): فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی نجفی مرعشی (ره). سید احمد حسینی.

۳۴- فهرست کتابخانه ملک (۸ جلد): فهرست نسخه های خطی کتابخانه ملی ملک. ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه. با همکاری: سید محمد باقر حجتی و احمد منزوی.

۳۵- فهرست کتابخانه ملی (۱۰ جلد): فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی ایران. سید عبدالله انوار.

۳۶- فهرست کتابخانه ملی تبریز.

۳۷- فهرست کتابخانه ملی فارس (۲ جلد): فهرست کتب خطی کتابخانه ملی فارس. علی نقی بهروزی و محمد صادق فقیری.

۳۸- فهرست کتابخانه وزیری (۵ جلد) - فهرست نسخه های خطی کتابخانه وزیری یزد. محمد شیروانی.

۳۹- فهرست کتابهای چاپی فارسی (۴ جلد) خان بابا مشار.

۴۰- فهرست کتابهای چاپی عربی. خان بابا مشار.

۴۱- فهرست نسخه های خطی (نشریه) ۱۲ دفتر زیر نظر محمدتقی دانش پژوه، ایرج افشار، اسماعیل حاکمی.

۴۲- رجال نجاشی (۲ جلد) چاپ بیروت.

۴۳- رجال شیخ طوسی چاپ نجف.

۴۴- الفهرست شیخ طوسی چاپ نجف.

۴۵- دلیل المخطوطات. از سید احمد حسینی جلد اول چاپ قم.

۴۶- تذکره علمای امامیه پاکستان. از سید حسین عارف نقوی. ترجمه

[صفحه ۵۵]

فارسی از محمد هاشم. انتشارات آستان قدس رضوی.

۴۷- ریحانة الادب میرزا محمدعلی مدرس خیابانی (چاپ ۶ جلدی).

۴۸- مجله تراثنا چاپ قم.

۴۹- اعلام الشیعه حاج شیخ آقا بزرگ تهرانی.

۵۰- الذریعة الی تصانیف الشیعه تألیف حاج شیخ آقا بزرگ تهرانی (۲۶ جلد در ۲۹ مجلد).

و اساس تدوین این کتابنامه همین کتاب اخیر است. رحمه الله علی مؤلفه.

[صفحه ۵۹]

کتابنامه نماز

شامل هشتصد و پنجاه کتاب و رساله
گردآورنده:

ناصرالدین انصاری

۱

آئین پارسایی و فلسفه نماز در اسلام
(فارسی)

از: محسن طالعی نیا زنجانی.

وزیری، جلد ۱ - ۲: ۴۸۵ صفحه.

چاپ تهران، انتشارات خزر، ۱۳۵۰ ش.

۲

آیین نماز شب یا آئینه عاشقان شب خیز. (فارسی)

از: محمد حسن شمس الاشراق.

جیبی، ۴۰ صفحه.

چاپ تهران، در ۱۳۵۴ ش.

۳

آداب بندگی (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

این رساله شامل اقسام نمازهای واجب و مستحب و احکام آنها بوده و در زمان فتحعلیشاه قاجار تألیف گشته و

نسخه آن مورخ ۱۲۵۳ ق به خط مولی محمد علی هزارجریبی نزد مرحوم آیه الله نجفی مرعشی بوده است.

الذریعة ۲۶ / ۱۲.

آداب الصلاة (عربی)

از شهید ثانی: شیخ زین الدین ابن علی بن احمد جبعی عاملی (۹۱۱ - ۹۶۵ ق) صاحب: «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» و «مسالك الافهام فی شرح شرایع الاسلام» و «اسرار الصلاة».

این رساله شامل برخی آداب و ادعیه و تعقیبات نماز است.

الذریعة ۱ / ۲۲.

آداب الصلاة (عربی)

از: آقا نجفی اصفهانی، شیخ محمد تقی بن شیخ محمد باقر بن شیخ محمد تقی صاحب هداية المسترشدين (متوفی ۱۳۳۱ ق).

[صفحه ۶۰]

چاپ اصفهان در ۱۲۹۷ قمری.

الذریعة ۱ / ۲۱.

آداب الصلاة - رسالة فی... (عربی)

از: میرزا سید محمد صادق بن محمد طاهر بن سید علی نواب بن سلطان العلماء حسینی مرعشی (ق ۱۱ و ۱۲).

الذریعة ۱۱ / ۴.

آداب الصلوة (فارسی)

از: مولی محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی (از دانشمندان قرن ۱۳ هجری) شاگرد وحید بهبهانی.

نسخه خطی آن در کتابخانه مرحوم سید آقا شوشتری در نجف اشرف بوده است.
الذریعة ۱ / ۲۱ - ۲۲.

۸

آداب الصلاة و تعقیباتها (فارسی)
از: مولی محمد کاظم مدرس خراسانی
این رساله - در ۹۹ ورق - از موقوفات نادرشاه افشار در سال ۱۱۴۵ ق بر کتابخانه آستان قدس رضوی وقف شده است.
الذریعة ۱ / ۲۱.

۹

آداب صلاة اللیل
از: حاج سید ابومحمد بن سید اسماعیل حسینی - شیخ الاسلام ساوجی - (م ۱۳۳۳ ق).
نسخه خطی آن نزد فرزندش بوده است.
الذریعة ۱ / ۲۲.

۱۰

آداب صلاة اللیل (فارسی)
از: سید جواد موسوی نوری (م ۱۳۲۳ ق)
چاپ ۱۳۲۶ ق
ریحانة الادب ۴ / ۲۴۹.

۱۱

آداب صلاة اللیل - رساله فی...
از: حاج ملاعلی علیاری تبریزی صاحب «بهجة الآمال» (۱۲۳۶-۱۳۲۷ ق).

پایان تألیف: ۱۲۸۹ ق

[صفحه ۶۱]

نسخه اصل آن در کتابخانه مرحوم محدث ارموی در تهران بوده است.
الذریعة ۱۱ / ۵.

۱۲

آداب صلاة اللیل (فارسی)

از: مولی محمد باقر بن محمد جعفر فشارکی اصفهانی (م ۱۳۱۵ ق).
چاپ اصفهان، ۱۳۳۲ ق و ۱۳۴۷ ق.

۱۳

آداب صلاة اللیل

از: ملا محمد تقی بن مقصود علی مجلسی اصفهانی (۱۰۰۳ - ۱۰۷۰ ق) صاحب «روضه المتقین»، «لوامع صاحبقرانی»، «شرح صحیفه سجادیه»، «حدیقه المتقین».
وی دو رساله بزرگ و کوچک پیرامون نماز شب نگاشته بوده است.
الذریعة ۱ / ۲۳ به نقل از «عین الحیاء».

۱۴

آداب صلاة اللیل - انیس الوحشة و جلیس اللیلة

از: مولی محمد شفیع بن محمد رفیع اصفهانی - از شاگردان علامه مجلسی (م ۱۱۱۰ ق) صاحب رساله «الجبر والتفویض».
الذریعة ۱ / ۲۳.

آداب صلاة الليل

از: مولی محمد طاهر قمی (م ۱۰۹۸ ق) - شیخ الاسلام قم و استاد روایت علامه مجلسی - صاحب «تحفة الاخيار»،
 «حجة الاسلام فی شرح تهذيب الاحکام»، حکمة العارفين و «بهجة الدارين».
 الذريعة ۱ / ۲۳ به نقل از «جامع الرواة».

آداب صلاة الليل - رسالة فی... (فارسی)

از: شیخ محمد علی ثقة الاسلام اصفهانی (م ۱۳۱۸ ق).
 چاپ تهران (به انضمام قرآن مجید چاپ رکن الملک).
 الذريعة ۱۱ / ۴ - ۵.

[صفحه ۶۲]

آداب صلاة الليل و فضلها

از: حجة الاسلام سيد محمد باقر شفتی اصفهانی (۱۱۷۵ - ۱۲۶۰ ق) صاحب «مطالع الانوار» و «تحفة الابرار».
 الذريعة ۱ / ۲۲.

آداب الصلاة اليومية - رسالة فی... (فارسی)

این رساله تألیف مولی حسن گوهر بوده که وسیله مولی محمد حسین محیط کرمانی به فارسی ترجمه گردیده است.
 نسخه خطی آن در کتابخانه آقای سید محمد جزایری بوده است.
 الذريعة ۱۱ / ۴.

آداب نماز - آداب الصلاة (فارسی)

از: آیه الله العظمی امام خمینی (ره) (۱۳۲۰ - ۱۴۰۹ ق) صاحب «معراج السالکین»، «سر الصلاة»، و «کشف اسرار» و ...

وزیری، ۴۲۰ صفحه.

چاپ تهران، مؤسسه نشر و تنظیم آثار امام خمینی (ره)، ۱۳۷۰ ش.

(پیشتر این کتاب با نام «پرواز در ملکوت» به اهتمام سید احمد فهری به چاپ رسیده بود).

آداب نماز - ترجمه الصلاة (فارسی)

از: علامه بزرگ ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق) صاحب بحارالانوار.

مقدمه و تعلیقات از: نصرالله شبستری صاحب کتاب «وفادار باشید».

در این کتاب در آغاز دوره ای فشرده از اصول عقاید (شامل: توحید، نبوت و اعجاز قرآن، امامت و رجعت، معاد جسمانی) را ذکر کرده، سپس احکام غسل و وضو و پس از آن ترجمه و شرح اذکار نماز و دعاها را بعد از آن یاد گردیده است.

چاپ تهران، مرکز نشر کتاب، ۱۳۸۱ ق - ۱۳۴۰ ش. ۱۰۳ صفحه جیبی.

[صفحه ۶۳]

آداب نماز شب - رساله در... (فارسی)

از: عبدالنبی بن المفید شیرازی.

این رساله در پنج بخش (پنج دقیقه) بوده و برای میرزا ابوطالب طبیب در ۱۴ برگ نوشته شده بوده است.

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۲۶۸۲ کتابخانه مسجد اعظم قم موجود است.
فهرست کتابخانه مسجد اعظم / ۵۷۹.

۲۲

آداب نماز شب (فارسی)

از: حاج ملاعلی بن عبدالله علیاری تبریزی (م ۱۳۲۷ ق).
این کتاب دربرگیرنده یک مقدمه (دعاهای وقت خواب و بیدار شدن) و سه فصل:
۱- آداب دو رکعت پیش از شروع نماز شب.
۲- آداب نماز شب.
۳- آداب نماز شفع و وتر.
و یک خاتمه بوده.

نسخه خطی آن به شماره ۱۳۸۹ در کتابخانه مرعشی موجود است.
فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۶۲ - ۱۶۳.
شاید با «آداب صلاة اللیل» او که پیشتر یاد شد یکی باشد.

۲۳

آداب نماز شب (فارسی)

از: شیخ محمد باقر نجم آبادی تهرانی (م ۱۳۴۷ ق).
پایان تألیف: ۱۳۳۱ ق.
نسخه خطی آن در ۱۰۴ برگ به شماره ۱۲۹ در کتابخانه حسینیه شوشتریهای نجف اشرف بوده است.
نسخه های خطی (دفتر یازده و دوازده) / ۷۸۷.

۲۴

آداب نماز شب - رساله در... (فارسی)

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی اصفهانی صاحب «بحارالانوار»، «ملاذالاخیار»، «الفوائدالطریفه»، «مرآة العقول» و «حیات القلوب» (۱۰۳۷-۱۱۱۰ ق)

[صفحه ۶۴]

همین رساله به تصحیح سید مهدی رجایی در ۱۳۶۷ ش در هشت صفحه وزیری به چاپ رسیده است. نسخه اصل آن - به خط مؤلف - در کتابخانه آستان قدس رضوی به شماره ۷۴۱۰ و نسخه های دیگر آن در کتابخانه وزیری یزد ضمن مجموعه شماره ۲۰۲۷۱ و ۲۰۴۱۰ و ضمن مجموعه شماره ۱۴۴۳- تصحیح شده - کتابخانه مرعشی قم موجود است. فهرست کتابخانه آستان قدس: ۶ / ۲۰۰. فهرست کتابخانه وزیری - یزد: ۵ / ۱۵۲۶ و ۱۶۴۷. فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی: ۴ / ۲۳۱ و ۸ / ۲۲۵.

۲۵

آداب نماز شب (فارسی)

از: ملا تقی بن محمد باقر

این رساله با تمامی کوتاهی و وجازت، دربرگیرنده مطالب نفیسی درباره نماز شب و آداب آن و دعاها پس از نماز می باشد.

چاپ ۱۲۹۷ ق.

۲۶

آداب نماز شب (فارسی)

از: محمد حسن بن محمد ابراهیم بن عبدالغفور (ق ۱۳).

تاریخ نگارش: ۱۲۷۶ ق.

این کتاب دارای هفت فصل، و نسخه خطی آن در ۵۰ برگ به ش ۲۷۹۲ در کتابخانه مسجد اعظم قم موجود است.

۲۷

آداب نماز شب (فارسی)

از: سید محمد صالح حسینی.

این رساله به اختصار - در ۲۰ برگ - چگونگی نماز شب را به نقل از ائمه اطهار علیهم السلام توضیح می دهد.

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۳۳۱۲ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۹ / ۹۳.

۲۸

آداب نماز شب (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

[صفحه ۶۵]

این رساله ۶۵ برگ - در جمادی الثانی ۱۲۳۹ ق نگاشته شده و نسخه ی خطی آن ضمن مجموعه ۲ شماره ۷۴۹۹

کتابخانه مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۹ / ۲۹۷.

۲۹

آداب نماز یومیه (فارسی)

از: مولی محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی حایری - از شاگردان وحید بهبهانی - (این غیر از کتابی دیگر او

است که پیشتر به نام «آداب الصلاة» یاد شد).

الذریعة ۱ / ۳۳.

۳۰

آداب و احکام نماز (فارسی)

از: شهریار یاربخت.

جیبی، ۱۴۴ صفحه

چاپ چهارم، تهران، انتشارات شعبانی، ۱۳۶۴ ش.

۳۱

آداب و احکام نماز (فارسی)

از: نوذر اصفهانی

جیبی، ۸۸ صفحه.

چاپ تهران، انتشارات شعبانی، ۱۳۵۵ ش.

۳۲

آشنایی با نماز (ویژه نوجوانان) (فارسی)

از: محسن قرائتی، تدوین از جواد محدثی.

این کتاب با قلمی ساده و روان و به سبکی شیوا به رشته تحریر درآمده و به زبان عربی نیز ترجمه گردیده است.

چاپ تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۹ ش. ۶۶ صفحه رقعی.

۳۳

آموزش نماز (فارسی)

تهیه و تنظیم از بهزاد یزدانی.

رقعی، ۳۶ صفحه.

چاپ تهران، ۱۳۷۰ ش.

۳۴

ابتداء فرض الصلاة (عربی)

از: شیخ بزرگوار ابونضر محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش سلمی سمرقندی (ق ۴). وی ابتدا از اهل

[صفحه ۶۶]

سنت بوده و پس از چندی به مذهب تشیع درآمد. او ارثی را که از پدر برایش مانده بود - سیصد هزار دینار - در راه علم مصرف نموده و خانه اش مانند مسجد مملو از فضلاء و دانشجویان - اعمّ از نویسندگان، خوانندگان، مقابله گر - بوده است و محمد بن عمر بن عبدالعزیز معروف به «کشی» از شاگردان وی می باشد.

رجال نجاشی ۲ / ۲۵۰ و الذریعة ۱ / ۶۱.

۳۵

الاثنا عشریة فی الصلاة (عربی)

از: شیخ جمال الدین ابومنصور علی عاملی (م ۱۰۱۱ ق) صاحب «منتقى الجمان فی احادیث الصحاح و الحسان» و «معالم الدین و ملاذ المجتهدین».

وی در ۲۶ جمادی الاول ۹۸۹ ق از نگارش آن فراغت یافته و مشتمل بر ۱۲ فصل می باشد که عبارتند از:

فصل اول: طهارت ثلاثه (غسل، وضو و تیمم).

فصل دوم: برطرف کردن نجاسات.

فصل سوم تا یازدهم: احکام نماز، اقسام صلوٰه و مقدمات آن.

فصل دوازدهم: نماز میت.

از این کتاب نسخه های متعددی در دست است. از جمله دو نسخه در ضمن مجموعه شماره ۵۱۱۲ و ۶۸۸۳

کتابخانه آیه الله نجفی مرعشی موجود می باشد.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۳ / ۳۱۷ و ۱۸ / ۷۷.

بر این کتاب شروح فراوانی نگاشته شده است.

۳۶

الانوار القمرية في شرح الاثنى عشرية الصلواتية. (عربی)

از: سید امیر فیض الله تفرشی بن عبدالقادر حسینی (م ۱۰۲۵ ق).

نسخه خطی آن نزد سید مصطفی کاشانی تهرانی (م ۱۳۳۶ ق) - احتمالاً والد مرحوم آیه الله سید ابوالقاسم کاشانی - بوده است.

الذریعة ۲ / ۴۳۹.

[صفحه ۶۷]

۳۷

توضیح الاقوال والادلة في شرح الاثنى عشرية الصلواتية - الفوائد الغروية (عربی).

از: امیر سید شرف الدین علی بن حجة الله طباطبایی شولستانی (م حدود ۱۰۶۵ ق) - استاد اجازه علامه مجلسی - .
این شرح مشتمل بر وجوه استدلال در مسائل و نقل گفته ها و آیات و روایات در نهایت تحقیق و تدقیق بوده و از آن چیره دستی وی در علوم خصوصاً علم فقه دانسته می شود.

نسخه خطی آن در کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سیهسالار سابق) موجود است.

الذریعة ۴ / ۴۹۱ و ۱۶ / ۳۵۱ - ۳۵۲

۳۸

شرح الاتنا عشرية (عربی)

از: شیخ نجیب الدین علی بن شمس الدین محمد شامی عاملی - از شاگردان صاحب متن.

این شرح مزجی - آمیخته با متن - است و نسخه خطی آن در کتابخانه سید محسن قزوینی در حله موجود بوده است.

و نیز نسخه ای از آن به شماره ۵۹۹۷ در کتابخانه آیه الله نجفی مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۵ / ۳۶۹.

۳۹

شرح الاثنا عشریة (عربی)

از: فرزند مؤلف: شیخ ابوجعفر فخرالدین محمد بن حسن بن زین الدین - شهید ثانی - (م ۱۰۳۰ ق).
این کتاب را شارح پس از وفات پدرش نوشته و خود نیز حواشی بسیار بر آن نگاشته است و نسخه خطی آن نزد سید علی شبر در نجف یافت می شده است.

۴۰

شرح الاثنا عشریه (عربی)

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین بن عبدالصمد حارثی همدانی (م ۱۰۳۰ ق).
این شرح به صورت تعلیق بوده، و نسخه خطی آن به خط شاگرد شارح

[صفحه ۶۸]

- شیخ علی بن احمد نباطی عاملی در ۱۰۱۳ - در کتابخانه آستان قدس موجود است.

۴۱

شرح الاثنا عشریة (عربی)

از: شیخ نجم الدین عاملی - معاصر شیخ بهایی - (ق ۱۱ هـ)
الذریعة ۱۳ / ۶۰ - ۶۲.

۴۲

شرح الاثنا عشریة (عربی)

از: شاگرد مؤلف: سید نجم الدین بن محمد حسین عاملی سکیکی.
الذریعة ۱۳ / ۶۰ - ۶۲.

۴۳

الاتناعشرية في الصلاة (عربی)

از: سید خلف بن عبدالمطلب بن حیدر موسوی مشعشی حویزی (م ۱۰۷۴ ق).
شاید این رساله بخشی از کتاب «الاتناعشرية» فی الطهارة والصلاة بوده باشد.
الذريعة ۱ / ۱۱۶.

۴۴

الاتناعشرية في الصلاة (عربی)

از: بهاءالدین محمد بن عزالدین حسین بن عبدالصمد بن شمس الدین جبعی حارثی عاملی معروف به شیخ بهائی (۲۷ ذی الحجة ۹۵۳ - ۱۲ شوال ۱۰۳۰ ق) صاحب «تشریح الافلاک»، «زبدة الاصول» و «جامع عباسی».
تاریخ تألیف: مبعث ۱۰۱۲ ق.

وزیری، ۹۳ ص. توسط کتابخانه آیه الله مرعشی در قم به چاپ رسیده است.

بر این کتاب شروحن نگاشته شده که برخی از آنها عبارتند از:

۴۵

الانوار البهیة فی شرح الاثنی عشرية الصلوات البهائية (عربی)

از: سید نورالدین علی موسوی عاملی (م ۱۰۶۸ ق) - برادر سید محمد صاحب مدارک.
شرح مزجی - شرح آمیخته با متن است که در سال ۱۰۳۴ ق از آن فراغت جسته است.
نسخه خطی آن در کتابخانه شیخ قاسم محیی الدین نجفی بوده است.
الذريعة ۲ / ۴۲۱.

[صفحه ۶۹]

۴۶

ارجوزة الاثنی عشرية في الصلاة (عربی)

از: شیخ عبدالله بن صالح سماهیجی بحرانی (۱۰۸۶ - ۱۱۳۵ ق).
او در این منظومه «اثناعشرية» شیخ بهائی را به نظم کشیده است.

٤٧

شرح الاثنى عشرية (عربی)

شرح شیخ سلیمان بن عبدالله ماحوزی بحرانی (م ۱۱۲۱ ق) صاحب «المعراج» و استاد شیخ عبدالله سماهیجی بحرانی.

این شرح به پایان نرسیده است.

٤٨

شرح الاثنا عشرية (عربی)

از: شیخ عبدالحسین بن قاسم حلّی نجفی (م ۱۳۷۵ ق).

نسخه خطی آن به خط مؤلف، در کتابخانه امیرالمؤمنین در نجف اشرف موجود است.

٤٩

شرح الاثنا عشرية (عربی)

از: شیخ علی بن احمد بن موسی نباطی عاملی - شاگرد سید محمد صاحب مدارک و شیخ محمد - نواده شهید ثانی -.

٥٠

شرح الاثنى عشرية فى الصلاة (عربی)

مؤلف شناخته نشد.

این کتاب شرح استدلالی مختصری - همراه با نقل برخی اقوال - بر رساله «اثنی عشریه» شیخ بهایی (م ۱۰۳۰ ق) بوده که در عصر خود شیخ نگاشته شده و از بعضی قرائن بدست می آید که ماتن نیز آنرا دیده و به احتمال - شارح از شاگردان او می باشد.

نسخه خطی آن به شماره ۲۳۹۸ کتابخانه مرعشی قم موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۶ / ۳۷۸.

[صفحه ۷۰]

۵۱

الحاشیة على الاثنا عشریه (عربی)

از: سید ماجد بن هاشم بحرانی (م ۱۰۲۸ ق).

الذریعة ۶ / ۱۱.

۵۲

الاثنا عشریة فی الصلاة (عربی)

از: میرزا محمد بن سلیمان تنکابنی (م ۱۳۰۴ ق) صاحب «قصص العلماء» و «توشیح التفسیر» و دهها کتاب دیگر.

الذریعة ۱ / ۱۱۷.

۵۳

احکام جماعت (فارسی)

از: سید کلب باقر صاحب نقوی.

برگرفته از رساله «نجات العباد» صاحب جواهر.

مطابق با فتاوی: حاج میرزا حسین خلیلی تهرانی (م ۱۳۲۶ ق).

چاپ جونپور، هند در ۱۳۱۶ ق - ۱۸۹۸ م، ۲۹ صفحه، وزیری.

۵۴

احکام الشکوک و شکیات نماز

از: سید علی بن ابوالقاسم حائری (۱۲۸۸ - ۱۳۶۰ ق) صاحب «ملفوظات حائری»، «هدایات حائری»، «فتاوی

حائری» در ۸ جزء و «تفسیر لوامع التنزیل».

(وی از شاگردان میرزای شیرازی و میرزا حبیب الله رشتی و آخوند خراسانی و مرجع تقلید مردم پنجاب و سند، برمه و آفریقا بوده است).

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۱۷۷

۵۵

احکام الصلاة (عربی)

از: اجزاء کتاب «تهذیب الشیعة لاحکام الشریعة».

از: ابوعلی کاتب اسکافی: محمد بن احمد بن جنید (م ۳۸۱ ق).

ابواب این کتاب عبارت است از: کتاب الاوقات، کتاب الاذان و الاقامة، کتاب لباس المصلی، کتاب استقبال القبلة، کتاب احکام الصلاة، کتاب عدد الفرض التطوع، کتاب اقامة الصلاة، کتاب الجمعة، کتاب السهو، کتاب قضاء الصلاة، کتاب صلاة السفر والسفينة، کتاب صلاة العیدین، کتاب صلاة الکسوف، کتاب صلاة الخوف، کتاب صلاة الاستسقاء،

[صفحه ۷۱]

کتاب حکم تارک الصلاة، کتاب الصلاة علی الجنائز.

رجال نجاشی ۲ / ۳۰۷.

۵۶

احکام الصلاة (عربی)

تقریرات درس: آیه الله ملا فتح الله نمازی شیرازی: شیخ الشریعة اصفهانی (۱۲۶۶ - ۱۳۳۹ ق) صاحب «ابانة المختار» و «افاضة القدير» و ...

تألیف: شیخ محمد حسین سبحانی خیابانی (۱۲۹۹ - ۱۳۹۲ ق)

(مباحث مواقیت، سائر، اذان و اقامه، تکبیر و قیام و قرائت، خلل صلوۀ مسافر و قضاء فوائت را داراست).

وزیری، ۳۲۰ صفحه.

چاپ اصفهان، کتابخانه امیرالمؤمنین علیه السلام، ۱۳۶۲ ش / ۱۴۰۴ ق.

احکام نماز (فارسی)

به ضمیمه وقت شناسی، قبله شناسی و پوشش نمازگزار.

از: محمد وحیدی.

در این کتاب پیرامون احکام طهارت (وضو، غسل و تیمم) و نماز و قبله (شامل بحث‌هایی چون: ماجرا و فلسفه تغییر قبله و علت استقبال قبله و احکام مساجد و نقش مسجد در اسلام و اقسام مساجد) و لباس نمازگزار بحث شده است.

چاپ قم، ۱۳۶۹، ۲۱۶ صفحه.

احکام نماز (فارسی)

از: شیخ محمد تقی بن محمد رحیم (ق ۱۳).

در این رساله احکام فتوائی نماز را به گونه ای مفصل در پانزده فصل ذکر نموده است.

نسخه خطی آن به شماره ۶۵۵ در کتابخانه مرحوم آیه الله مرعشی می باشد

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۲ / ۲۵۱.

احکام نماز و روزه (فارسی)

از: حسن موجودی

جیبی، ۶۴ صفحه (مصور)

چاپ ۱۳۶۵ ش.

۶۰

ادراك الركعة في الوقت (عربی)

از: شیخ احمد بن صالح بن طوق بحرانی (ق ۱۳).

این رساله پیرامون آن است که: اگر کسی به اندازه یک رکعت از وقت نماز را درک کند، وقت نماز را درک کرده است.

پایان تألیف: ۲۸ محرم ۱۲۴۱ ق.

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۲۳۵۸ کتابخانه مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی: ۶ / ۳۳۵ و ۳۳۷.

۶۱

ادعية صلاة الليل

مؤلف شناخته نشد.

نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

الذريعة ۱ / ۳۹۸.

۶۲

ادعية نماز شب

گردآورنده: احتمالاً میرزا احمد نیریزی - خطاط شهیر ایران در قرن دوازدهم هجری -.

نسخه خطی آن به شماره ۳۳۱۵ به خط نیریزی در کتابخانه آستان قدس وجود دارد.

فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۳۳.

۶۳

ادعية نماز صبح (عربی)

گردآورنده آن شناخته نشد.

نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس رضوی به شماره ۳۳۳۲ وجود دارد و احتمال دارد کاتب نسخه - مولی محمدعلی خوانساری - مؤلف این اثر باشد.
فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۳۳.

۶۴

ادلة الرشاد فی شرح نجاظ العباد - کتاب الصلاة من... (عربی)
متن از شیخ محمد حسن نجفی صاحب جواهر (م ۱۲۶۶ ق).
شرح از مولی محمد حسین بن محمد قاسم قمشه ای نجفی (م ۱۳۳۶ ق).

[صفحه ۷۳]

این شرح مفصل و استدلالی بوده و:
جلد سوم - مقدمات نماز.
جلد چهارم: افعال صلاة.
جلد پنجم: خلل الصلاة.
جلد ششم: نماز قضاء و جماعت.
جلد هفتم: نماز مسافر
این شرح را تشکیل داده است.
نسخه خطی آن به خط مؤلف به شماره ۴۷۸ تا ۴۸۴ در کتابخانه حسینیه شوشتریه - نجف - موجود بوده است.
فهرست نسخه های خطی (دفتر یازده و دوازده) / ۷۸۸.

۶۵

الاذان (عربی)
از: ابوالحسن علی بن ابی سهل حاتم بن ابی حاتم قزوینی - معاصر شیخ صدوق - (ق ۴ هـ).
رجال نجاشی ۲ / ۹۳.

۶۶

الاذان (عربی)

از: ابونضر محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش سلمی سمرقندی از علمای سده چهارم.

رجال نجاشی ۲ / ۲۵۰

۶۷

الاذان - حی علی خیر العمل (عربی)

از: ابوعبدالله دیلی محمد بن وهبان هنانی - از اساتید تلعهگیری (م ۳۸۵ ق).

رجال نجاشی ۲ / ۳۲۴.

۶۸

اذان ندای روحبخش توحید (فارسی)

از: قربان وکیل پور

جیبی، ۴۸ صفحه.

چاپ تهران، ۱۳۶۶ ش.

۶۹

الاذانیة

از: تاج العلماء سید علی محمد بن سید محمد نقوی لکهنوی هندی (م ۱۳۱۲ ق).

الذریعة ۱ / ۴۰۶.

[صفحه ۷۴]

۷۰

الاذنية

از: علامه مولی محمدباقر مجلسی اصفهانی (۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق) صاحب کتاب «بحارالانوار» و «مرآة العقول فی شرح اخبار آل الرسول».

الذريعة ۱ / ۴۰۵.

۷۱

اذکار الصلاة

از: فیض کاشانی: مولی محسن (محمد) بن مرتضی (م ۱۰۹۱ ق).

صاحب «الوافی»، «تفسیرالصافی» و «محجة البیضاء» و ...

این رساله غیر از «ترجمة الصلاة» او است و در خصوص اذکار و ادعیه نماز می باشد.

الذريعة ۱ / ۴۰۶.

۷۲

ارجوزه فی الاذان و الاقامة - الاکمال والسلامة فی بابی الاذان والاقامة

منظومه ای است از: علامه شیخ عبدالرحیم بن محمد علی تستری (م ۱۳۱۳ ق) - استاد علامه سید آقا شوشتری - در ۳۵۰ بیت پیرامون اذان و اقامه.

شاگردش نقل می کند که: او می گفت من در حدیثی دیدم که پیامبر در اذان خود می فرمودند: «اشهد أني رسول الله».

الذريعة ۱ / ۴۵۲ و ۲۶ / ۵۴.

۷۳

ارجوزه فی الشک والسهو فی الصلوة - شمس الهدی لمن شک اوسهی (عربی)

از: شیخ عبدالرحیم بن محمد علی تستری (۱۲۲۶ - ۱۳۱۳ ق) از شاگردان برجسته شیخ انصاری.

منظومه ای در احکام شک و سهو نماز بوده که در تاریخ ۱۲۸۸ ق به نظم آمده و نسخه خطی آن نزد مرحوم شیخ محمد محمد حسین اعلمی بوده است.

الذريعة ١ / ٤٨١ و ١٤ / ٢٢٨.

٧٤

ارجوزة في الشك والسهو والخلل والجبر في الصلاة (عربی)
از: حاج مولی محمد اسماعیل (از دانشمندان اواسط قرن ۱۳ هجری)

[صفحه ٧٥]

صاحب «العقيدة الوحيدة».

الذريعة ١ / ٤٨١.

٧٥

ارجوزة في الشكوك (عربی)
منظومه ای است از علامه شیخ احمد بن صالح آل طعان بحرانی (م ۱۳۱۵ ق) در احکام شک های نماز.
الذريعة ١ / ٤٨١.

٧٦

ارجوزة في الشكوك (عربی)
از: شیخ محمد جواد بن شیخ علی آل محیی الدین جامعی عاملی نجفی (م ۱۳۲۲ ق).
وی این منظومه را به دستور مرحوم شیخ محمد حسن مامقانی صاحب «بشری الوصول الی اسرار علم الاصول» به
نظم درآورده است.
الذريعة ١ / ٤٨١.

٧٧

ارشاد المؤمنین (فارسی)

از: سید محمد تقی بن سید حسین بن سید دلدار علی نقوی لکهنوی (۱۲۳۴ - ۱۲۸۹ ق).
این کتاب درباره مسائل نماز جماعت می باشد.
الذریعة ۱ / ۵۲۳.

۷۸

ارشاد المصلین (فارسی)
از: غلامعلی فخرالادباء.
این کتاب طبق فتاوی و احتیاطات مراجع تقلید تنظیم شده است.
چاپ تهران، ۵۵ صفحه، جیبی.

۷۹

ازاحة الشبهات فی الشک فی الركعات
از: مرحوم آية الله سید عبدالله بن سید محمد طاهر شیرازی (م ۱۴۰۵ ق) - از مراجع تقلید معاصر -
چاپ نجف، ۱۳۷۵ ق.
الذریعة ۲۶ / ۴۳.

۸۰

از ژرفای نماز (فارسی)
از: آية الله سید علی حسینی خامنه ای - رهبر معظم انقلاب اسلامی - صاحب «صلح امام حسن»، نقش مسلمانان در
آزادی هندوستان»،

[صفحه ۷۶]

«صبر» و ...

چاپ تهران، بعثت، در ۱۳۹۳ ق. ۶۴ صفحه رقعی.

۸۱

استحباب السورة (عربی)

از: شیخ بهایی: بهاءالدین محمد بن شیخ حسین عاملی (م ۱۰۳۱ ق) صاحب «المخلاة»، «الکشکول»، «اسرارالبلاغه»، «توشیح المقاصد»، «الحبل المتین»، «الحدیقة الالهیة» و «مشرق الشمسین». در این رساله بر استحباب سوره پس از خواندن فاتحه الکتاب در نماز استدلال شده، اما در کتابهای دیگر خویش از این نظریه برگشته و به وجوب سوره قائل گردیده است. نسخه خطی آن در مجموعه شماره ۱۰۰۳ کتابخانه مرعشی موجود است. فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۳ / ۱۹۶.

۸۲

اسرارالصلاة (عربی)

از: شیخ جمال الدین ابوالعباس احمد بن شمس الدین محمد بن فهد اسدی حلّی (م ۸۴۱ ق) - قبر او در کربلاء مزار است. الذریعة ۲ / ۴۷.

۸۳

اسرارالصلاة (عربی)

از: سید جعفر سبزواری مشهدی - خواهرزاده سید محمد بن میرشاه قاسم سبزواری امام جمعه مشهد (م ۱۱۹۸ ق) - مؤلف در زمان زندگانی میرزا مهدی شهیدی (ش: ۱۲۱۸ ق) وفات یافته است. الذریعة ۱ / ۴۷.

۸۴

اسرارالصلاة (عربی)

از: حاج میرزا جواد آقا ملکی تبریزی (م ۱۳۴۴ ق) استاد اخلاق حضرت امام خمینی (ره) و از شاگردان خاص ملا حسینقلی همدانی.

این کتاب از ویژگی خاصی (بعد عرفانی و اخلاقی) برخوردار بوده و در سال ۱۳۳۸ ق برای اولین بار و در ۱۳۹۱ ق برای بار دوم در تهران به چاپ رسیده است.

[صفحه ۷۷]

۸۵

اسرارالصلاة - ترجمه اسرارالصلاة (فارسی)

از: مرحوم حاج میرزا جواد آقا ملکی تبریزی (م ۱۳۴۴ ق) صاحب «المراقبات».

ترجمه از رضا رجب زاده.

وزیری، ۵۱۶ صفحه.

چاپ: تهران، پیام آزادی، ۱۳۶۴ ش.

۸۶

اسرارالصلاة (عربی)

از: شیخ الرئيس ابوعلی سینا: حسینی بن عبدالله بن سینا (م ۴۲۷ ق) صاحب «قانون» در طب، «شفا» در حکمت، و «معراج نامه».

این رساله شامل سه فصل می باشد:

۱- ماهیت نماز.

۲- احکام ظاهری و اسرار باطنی نماز.

۳- کسانی که هم ظاهر نماز و هم باطنش بر آنان واجب می باشد، و کسانی که تنها ظاهر نماز بر آنان واجب است.

این رساله ضمن مجموعه «کلمات المحققین» به سال ۱۳۱۵ ق در تهران به چاپ رسیده است.

الذریعة ۲ / ۴۸.

اسرار الصلاة (فارسی)

از: مولی عباس بن اسماعیل بن علی بن معصوم قزوینی.
دوبار به ایران به سالهای ۱۲۹۴ و ۱۳۰۴ ق به چاپ رسیده است.
الذریعة ۲ / ۴۸.

اسرار الصلاة

از: حاج شیخ عباس حائری تهرانی (۱۲۹۸ - ۱۳۶۰ ق) صاحب «شرح اصول کافی»، شرح «زیارت جامعه کبیره»
و «زیارت عاشورا» و «مباحث الالفاظ» و ...
نقباء البشر ۳ / ۹۹۱.

اسرار الصلاة - مصباح النجاء فی اسرار الصلاة و سر الاستغفار بین المسجدین (عربی)
از: شیخ عبدالحسین تهرانی بن ملاّ

[صفحه ۷۸]

محمد باقر نوری طبری.

رقعی، ۲۹۷ صفحه.

چاپ تهران، کتابفروشی حاج میرزا احمد فرهومند، ۱۳۹۱ ق.

اسرار الصلاة - التنبیهاة العلیة علی وظائف الصلاة القلیبة (عربی)

از: شیخ زین الدین بن علی بن احمد شامی عاملی (۹۱۱ - ۹۶۵ ق) - شهید ثانی - صاحب «مسالك الافهام»،
«الروضة البهيّة»، «روض الجنان» و «منية المرید».

این کتاب با حواشی ملاّ عبدالرسول فیروزکوهی (م حدود ۱۳۲۵ ق) در ۳۰۷ صفحه وزیری در تهران به سال ۱۳۱۲
ق به چاپ رسیده است.
در اینجا برخی از ترجمه های آن یاد می شود:

۹۱

ترجمه اسرارالصلاة (فارسی)
اصل از: شهید ثانی (۹۱۱ - ۹۶۵ ق).
ترجمه از: سید جعفر دارابی.
نسخه خطی آن به ش ۸۳۲۴ در کتابخانه آستان قدس موجود است.
فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۴۷.

۹۲

ترجمه اسرارالصلاة - اسرار نماز (فارسی)
ترجمه از: علی اکبر مهدی پور.
رقعی، حروفی، ۲۸۰ ص، چاپ انتشارات کعبه ۱۴۱۰ ق.

۹۳

ترجمه اسرارالصلاة (فارسی)
از: مولی محمد زمن تنکابنی اصفهانی - از شاگردان علامه مجلسی - (وی این کتاب را به دستور سلطان حسین
صفوی ترجمه نموده است).
نسخه خطی آن - تاریخ کتابت ۱۱۱۸ ق - در کتابخانه سید حسن صدر کاظمی بوده است.
الذریعة ۴ / ۷۸.

۹۴

اسرار الصلاة - ترجمه اسرار الصلاة (فارسی)

از: محمد صالح بن محمد صادق واعظ.

با تصحیح میر جلال الدین حسینی - محدث ارموی - (م ۱۴۰۰ ق).

در ۱۵۴ صفحه وزیری در سال ۱۳۶۵ ش در تهران توسط انتشارات فیض چاپ شده است.

۹۵

شرح اسرار الصلاة شهید ثانی

از: سید مرتضی حسین (۱۳۴۱-۱۴۰۷ ق) صاحب «کلیات فارسی غالب»، «اردوی محلی غالب»، «احوال و آثار

و رباعیات حکیم عمر خیام» و «تاریخ تدوین حدیث».

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۳۴۸.

۹۶

اسرار الصلاة - الدرّة البيضاء (فارسی)

از: علی بن غلامعلی قزوینی - معاصر ناصرالدین شاه -.

این کتاب دارای یک مقدمه و دو مقاله در اسرار نماز است.

نسخه خطی آن در ۳۰۰ برگ رحلی به ش ۳۵۷۸ در کتابخانه مسجد اعظم قم موجود است.

فهرست کتابخانه مسجد اعظم ۱۶۹ - ۱۷۰.

۹۷

اسرار الصلاة (عربی)

از: صائب الدین علی بن محمد ترکه (م ۸۳۵ ق) صاحب «تمهید القواعد» و ...

این رساله به روش عرفانی در یک مقدمه و دو باب:

۱- در معنی طهارت و ارکان معنوی آن.

۲- در تحقیق معنی نماز.

نگاشته شده و نسخه خطی آن ضمن مجموعه ای که شامل هیجده رساله دیگر از همین مؤلف است به شماره ۳۰۳۵ در کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.
فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۸ / ۲۳۴ - ۲۳۵.

[صفحه ۸۰]

۹۸

اسرار الصلاة و انوار الدعوات (عربی)

از: سید رضی الدین ابوالقاسم علی بن موسی بن طاوس حلّی (م ۶۶۴ ق) صاحب «فلاح السائل فی عمل الیوم واللیلة»، «زهرة الربیع فی عمل الاسابیع»، «الدروع الواقیة من الاخطار فیما یعمل کل شهر علی التکرار» و «الاقبال بصالح الاعمال».

نسخه کامل کتاب یافت نشده و تنها بخشی از آن در کتابخانه مرحوم سید حسن صدر در کاظمین بوده است.
الذریعة ۲ / ۴۹.

۹۹

اسرار الصلاة (فارسی)

از: مولی علی اکبر کرمانی که از بزرگان علماء زمان ناصرالدین شاه قاجار بوده است.
چاپ دو کتاب «قواعد» و «ذکری» شهید اول در ۱۲۷۰ و ۱۲۷۲ ق به دستور وی بوده است.
الذریعة ۲ / ۵۰.

۱۰۰

اسرار الصلاة

از: علی تقی بن محمد رضا همدانی.

این رساله به بیان اسرار نماز و اعمال واجب و مستحب آن - چنانچه از اخبار بر می آید- پرداخته و در آن بسیاری از روایات تأویل و برخی از حروف به ائمه اطهار علیهم السلام تطبیق گردیده اند.

نسخه خطی آن در ۱۱۳ برگ ضمن مجموعه شماره ۳۰۶ کتابخانه آیه الله گلپایگانی قم موجود است.

و نیز نسخه دیگری از آن در کتابخانه مرحوم آیه الله آخوند (غرب - همدان) به شماره ۴۳۹ موجود است.

فهرست کتابخانه غرب ص ۷ - فهرست کتابخانه آیه الله گلپایگانی ۱ / ۲۶۶.

۱۰۱

اسرار الصلاة (فارسی)

از: سید کاظم بن قاسم حسینی رشتی (م ۱۲۵۹ ق).

وی این رساله مختصر را پس از نگارش رساله مبسوطی در همین

[صفحه ۸۱]

موضوع نوشته و نسخه خطی آن ضمیمه مجموعه ۷۵۸۷ در ۱۵ برگ در کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۹ / ۴۰۰.

و نیز رساله ای به نام «رسالة فی فقه الصلاة» از همو در ۲۹ برگ ضمن مجموعه شماره ۱۹۴۸ کتابخانه وزیری - یزد - موجود است.

فهرست کتابخانه وزیری ۳ / ۱۱۰۳.

۱۰۲

اسرار الصلاة (عربی)

تألیف: محسن قرائتی.

ترجمه (به عربی) از حسن حلی. رقعی، ۸۱ صفحه.

چاپ اول، تهران، بنیاد بعثت، ۱۳۷۰ ش ۱۴۱۲ ق.

این کتاب به فارسی به نام «راز نماز» به چاپ رسیده و برای نسل جوان نگاشته شده است.

۱۰۳

اسرار الصلاة (فارسی)

از: حاج محمد بن نادعلی بروجردی.

در این کتاب اسرار و ترجمه نماز به گونه ای مفصل و به شیوه عرفانی نگاشته شده و نسخه خطی آن « به شماره

۷۷۱ در کتابخانه مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۲ / ۳۸۰.

۱۰۴

اسرار الصلاة (فارسی)

در بیان رموز نماز و اینکه نماز چطور معراج و نردبان قرب به خداوند است؟

از شیخ محمد حسین خراسانی. رقعی، ۱۷۳ صفحه.

چاپ تهران، انتشارات مصطفوی، ۱۳۸۹ ق.

۱۰۵

اسرار الصلاة (عربی)

از: قاضی سعید قمی؛ محمد سعید بن محمد مفید شریف قمی معروف به حکیم کوچک (۱۰۴۹ - ۱۱۰۳) صاحب:

«کلید بهشت»، «الحدیقه الوردیه»، «فوائد

[صفحه ۸۲]

رضویه» و «شرح توحید صدوق».

این رساله در حاشیه «شرح الهدایه ملاصدرا» ص ۳۵۷ - ۳۶۲ به سال ۱۳۱۳ ق به چاپ رسیده است.

الذریعه ۲ / ۴۸.

مؤلف رساله دیگری به نام «حقیقه الصلاة» دارد که رساله فوق چکیده و خلاصه آن است.

۱۰۶

اسرار الصلاة

از میر سید محمد صالح بن امیر عبدالواسع خاتون آبادی (م ۱۱۱۶ ق).

الذريعة ۲ / ۴۸.

۱۰۷

اسرار الصلاة - التحفة الحسينية في اسرار الصلاة القلبية

از: سید مرتضی بن سید محمد کشمیری - از بزرگان شاگردان سید دلدار علی نصیر آبادی (م ۱۲۳۵ ق) بوده و غیر

از سید مرتضی کشمیری - عالم اخلاقی معروف نجف - می باشد.

تاریخ پایان نگارش: ۱۲۰۲ ق.

الذريعة ۲ / ۵۰ و ۳ / ۴۳۰.

۱۰۸

اسرار الصلاة

از: مصطفی خویی.

نسخه دستنویس مؤلف در ۱۲۴۲ ق - در ۸۳ برگ به شماره ۲۴۶۵ در کتابخانه وزیری - یزد - موجود است.

فهرست کتابخانه وزیری ۴ / ۱۳۰۵.

۱۰۹

اسرار الصلاة (فارسی)

از: سید میرزا موسی بن میرزا محمد مستوفی همدانی که از شاگردان حاج ملاهادی سبزواری بوده است.

الذريعة ۲ / ۵۱.

۱۱۰

اسرار الصلاة (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

مؤلف مطالب این رساله را تحت عنوان «مائدة» ذکر نموده و در مقدمه به فضیلت و حکمت نماز پرداخته است.

نسخه خطی آن در ضمن مجموعه شماره ۵۵۴ کتابخانه دانشکده الهیات

[صفحه ۸۳]

مشهد موجود است.

فهرست کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد ۳۰۲ - ۳۰۳.

۱۱۱

اسرارالفقاهة (کتاب الصلاة) (عربی)

از: علامه شیخ محمد حسن آل یاسین کاظمی (م رجب ۱۳۰۸ ق) و «اسرارالفقاهة» کتاب فقهی بسیار بزرگی است

در چندین مجلد، و جلد اول آن اختصاص به «صلاة الجماعة» دارد.

الذريعة ۲ / ۵۳ - ۵۴.

۱۱۲

اصلاح المصلّین و معراج الصلاة فی شرح «اصلاح المصلّین»

تألیف: سید حسین احمد ۱۳۲۸ - ۱۳۹۶ ق).

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۶۴.

۱۱۳

افتتاح الصلاة (عربی)

از: ابوالفضل سلمة بن الخطاب براوستانی ازدورقانی.

رجال نجاشی ۱ / ۴۲۲.

۱۱۴

افضل الاعمال: نماز (فارسی)

از: سید هاشم حسینی تهرانی صاحب «عقائد الانسان» و «حاشیه بر شرح تجرید علامه».
۷۹ صفحه.

چاپ تهران، ۱۳۶۹ ش.

۱۱۵

افضلیۃ التسبیح علی القراءۃ فی الركعتین الاخیرتین (عربی)

از: ملا اسماعیل خواجویی مازندرانی (م ۱۱۷۳ ق).

نسخه خطی آن ضمن مجموعه ای از تألیفات ایشان به خط وی به شماره ۵۵۶۵ کتابخانه مرعشی موجود است.
توسط دارالکتاب الاسلامی، در قم در ۱۳۶۹ ش چاپ شده است.

۱۱۶

اقلّ مايجوز به الصلاة (فارسی)

از: مولی محمد امین مستغنی.

وی در آغاز اعتقادات واجب را بر شمرده و سپس به مختصری از

[صفحه ۸۴]

احکام نماز اشاره می نماید.

الذریعة ۲ / ۲۷۴.

۱۱۷

الالفیة والنفلیة (عربی)

از: شیخ شمس الدین ابو عبدالله محمد بن مکی عاملی - شهید اول - (ش: ۷۸۶ ق) صاحب «اللمعة الدمشقية»، «غایة المراد»، «ذکری الشیعه»، «الدروس الشرعیة» و ...
چاپ قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۴۰۸ ق، رقعی، ۱۴۷ ص.
هر دو کتاب به صورت متن بوده که بر آن شروح و حواشی و ترجمه های گوناگون نگاشته شده و در رساله اول هزار واجب از واجبات نماز و در رساله دوم سه هزار از مستحبات نماز را برشمرده است. در اینجا تعدادی از شروح و ترجمه ها و حاشیه های آن را یاد می کنیم:

۱۱۸

احسن العطفی فی شرح رسالة الالفیة (عربی)
از: میرزا محمد باقر بن میرزا زین العابدین موسوی خوانساری (م ۱۳۱۳ ق) صاحب «روضات الجناب». مؤلف در آن از بسیاری مباحث اصول فقه نیز یاد نموده، اما آنرا به اتمام نرسانیده است.
الذریعة ۱ / ۲۸۷.

۱۱۹

الاعلام الجلیة فی شرح الالفیة الشهیدیة (عربی)
از: سید حسین بن علی بن حسین بن ابی سروال اوالی هجری بحرانی (شاگرد محقق کرمی) تاریخ فراغت از تألیف: ۹۵۰ ق.
نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.
الذریعة ۲ / ۲۳۸.

۱۲۰

الانوار العلویة فی شرح الالفیه (عربی)
از: شیخ احمد بن محمد بن عبدالله سببی بحرانی - شاگرد ابن المتوج بحرانی - تاریخ پایان تألیف: ۲۱ - ج ۱ - ۸۵۳ ق.
شارح به غیر از «انوار» شرح بزرگتر

دیگری نیز بر «الفیه» نگاشته و در مقدمه آن از اصول پنجگانه اعتقادی نیز بحث نموده و از آن در ۲۵ صفر ۸۵۴ ق فراغت جسته است.
الذریعة ۲ / ۴۳۴.

۱۲۱

التحفة الحسینیة فی شرح الالفیة (عربی)
از: شیخ محمد بن زین العابدین علی بن حسام الدین ابراهیم بن ابی جمهور احسائی (ق ۱۰) صاحب «غوالی اللثالی العزیزة».
الذریعة ۳ / ۴۳۰.

۱۲۲

ترجمه و شرح الفیه (فارسی)
اصل از شهید اول (ش ۷۸۶ ق).
ترجمه از احمد بن علی اصفهانی - از شاگردان شیخ بهایی (م ۱۰۳۰ ق) -.
نسخه خطی آن به شماره ۳۹۴۰ در ۱۲۰ برگ - رقعی - در کتابخانه مسجد اعظم قم موجود است.
ترجمه دیگری از همو به شماره ۲۳۴۱ در همان کتابخانه موجود است.
فهرست کتابخانه مسجد اعظم / ۸۳ - ۸۴.

۱۲۳

ترجمه الفیه - الفرائض الیومیة (فارسی)
از: میرزا محمد مهدی خوانساری فرزند صاحب روضات. (۱۲۵۱-۱۳۲۴ ق).
این کتاب در تهران چاپ سنگی گردیده است.

۱۲۴

ترجمه الفیه (فارسی)

اصل از شهید اول شمس الدین ابو عبدالله محمد بن محمد بن مکی عاملی (ش: ۷۸۶ ق).

مترجم شناخته نشد.

نسخه خطی آن به شماره ۸۷۱۲ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۶۵.

[صفحه ۸۶]

۱۲۵

الدرء السنیة فی شرح الرسالة الالفیة (عربی)

از: مولی عبدالله بن شهاب الدین حسین یزدی (م ۹۸۱ ق) صاحب «حاشیه بر تهذیب المنطق».

وی در پایان این شرح خاتمه ای مشتمل بر فضیلت روز جمعه و اعمال و آداب آن اضافه نموده و نسخه خطی -

عصر مصنف - آن در کتابخانه آل مشکور در نجف بوده است.

الذریعة ۸ / ۹۸ - ۹۹.

۱۲۶

شرح شیخ ابراهیم بن منصور بن علی بن عشیره بحرانی (عربی)

تاریخ پایان تدوین: ۸۰۹ ق

نسخه خطی آن در کتابخانه مولی محمد علی خوانساری - نجف - بوده است.

۱۲۷

شرح شیخ جمال الدین ابوالعباس احمد بن شیخ شمس الدین محمد بن فهد اسدی حلّی (م ۸۴۱ ق) - شاگرد مؤلف -.

۱۲۸

شرح شیخ محمد جعفر سبزواری (فارسی)
در این شرح، وی به نقل خلاصه ای از آراء فقهاء دیگر پرداخته و نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس رضوی به شماره ۲۷۷۷ (تاریخ کتابت: ۱۱۲۷ ق) موجود است.
فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۳۲۵.

۱۲۹

شرح شیخ حسن بن زین الدین (عربی)
- شهید ثانی - (م ۱۰۱۱ ق) صاحب «معالم الدین».

۱۳۰

شرح شیخ عزالدین حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی (عربی)
- پدر شیخ بهایی - (م ۹۸۴ ق).
نسخه خطی آن - به خط مؤلف - در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.
تاریخ پایان تألیف: اواخر محرم ۹۸۱ ق.

[صفحه ۸۷]

۱۳۱

شرح مولی محمد سلیم گیلانی (فارسی)
تاریخ پایان تألیف: ۱۱۸۵ ق.

۱۳۲

شرح سید نظام الدین عبدالحی بن عبدالوهاب بن علی جرجانی استرآبادی اشرفی (عربی)
(م بعد از ۹۵۸ ق). قاضی هرات در زمان شاه طهماسب صفوی.

۱۳۳

شرح همو (عربی)
این شرح خلاصه تر از شرح اولی بوده و دارای فوائد و مطالب مفیدی بوده و دلالت بر چیره دستی او در علوم، خصوصاً در فقه می نماید.

۱۳۴

شرح همو (به فارسی)

۱۳۵

شرح شیخ عبدالعالی بن محقق کرکی - شیخ نورالدین علی بن حسین بن عبدالعالی کرکی (م ۹۹۳ ق) (عربی)
این شرح مبسوط و بسیار بزرگ می باشد.

۱۳۶

شرح شیخ عبد علی بن شیخ محمود خادم جابلقی - داعی شیخ محمد بن علی بن این خاتون عاملی - راوی از محقق داماد (عربی)
دو نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس رضوی به شماره های ۲۴۸۳ و ۲۴۸۴ موجود است.
شارح بر این کتاب خود حواشی بسیاری نگاشته است.
فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۳۲۵.

۱۳۷

شرح همو (به فارسی)

این کتاب ترجمه «الفیه» با اضافه نمودن فوائد دیگری بوده، و نسخه خطی آن در کتابخانه آستاس قدس رضوی موجود است.

۱۳۸

شرح شیخ عزالدین عبدالله بن حسین تستری اصفهانی (عربی)
(م ۱۰۲۱ ق) - شاگرد محقق

[صفحه ۸۸]

اردبیلی و استاد میرسید مصطفی تفریشی و مولی محمد تقی مجلسی اصفهانی -
این شرح مفصل بوده و دارای فوائد بسیاری می باشد.
نسخه خطی آن در کتابخانه میرزا عبدالرزاق واعظ همدانی بوده است.
مصنف بر آن حواشی بسیاری نگاشته است.

۱۳۹

شرح شیخ علی بن حسین بحرانی شناطری عسکری (عربی)
این شرح دارای مباحث زیادی بوده و خود نیز بر آن حواشی چندی نگاشته است.

۱۴۰

شرح مولی عمادالدین (عربی)
تاریخ تألیف: قبل از ۸۸۵ ق

۱۴۱

شرح محقق کرکی شیخ نورالدین ابوالحسن علی بن حسین بن عبدالعالی کرکی (عربی)
(م ۹۴۰ ق) صاحب «جامع المقاصد».

نسخه خطی آن - تاریخ کتابت ۹۴۷ - در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.
این کتاب ضمن جلد سوم «رسائل المحقق الكرکی» صفحه ۱۶۳ - ۳۵۷ وسیله دفتر انتشارات اسلامی در قم به سال ۱۴۱۲ ق به چاپ رسیده است.

۱۴۲

شرح شیخ شمس الدین محمد بن احمد بن نعمه الله بن خواتون عاملی شیخ اجازه سید حسین کرکی (عربی)
نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

۱۴۳

شرح مولی محمد بن عاشور کرمانشاهی صاحب «الخلل فی الصلاة» (متوفی بعد ۱۱۹۵ ق) (عربی)
نسخه خطی آن در کتابخانه نواده اش - میرزا جعفر سلطان العلماء - بوده است.

[صفحه ۸۹]

۱۴۴

شرح شیخ محمد بن نظام الدین استرآبادی (عربی)
نسخه خطی آن در کتابخانه رضوی موجود است.
شرح میرزا محمد مهدی خوانساری (۱۲۵۱ - ۱۳۲۴ ق)
(ریحانة الادب ۱ / ۴۳۲).

۱۴۵

شرح شیخ ابو عبدالله مقداد بن عبدالله سیوری اسدی حلی صاحب «اللوامع الالهیه فی المباحث الکلامیه» و «شرح نهج المسترشدين» (م ۸۲۶ ق) - از شاگردان صاحب متن - (عربی)
نسخه خطی آن در کتابخانه میرزا محمد تهرانی عسکری در سامراء بوده است.

الذریعة ۱۳ / ۱۰۷ - ۱۱۴ کتابهای مذکور یاد شده است.

۱۴۶

حاشیه شیخ ابراهیم بن سلیمان قطیفی (ق ۱۰) (عربی)
نسخه خطی آن در نجف در کتابخانه ملا محمد علی خوانساری بوده است.

۱۴۷

حاشیه یکی از معاصرین شهید ثانی (م ۹۶۵ ق).
نسخه خطی آن در کتابخانه سید محمد باقر یزدی در کربلا بوده است.
حاشیه یکی از علما
نسخه خطی آن - تاریخ کتابت ۱۰۴۵ ق - در کتابخانه آل خراسان - نجف بوده است.

۱۴۸

حاشیه شیخ جواد بن محقق کرکی (عربی)
نسخه خطی آن در کتابخانه مرحوم آیه الله نجفی مرعشی موجود است.

۱۴۹

حاشیه شیخ عزالدین حسینی عاملی عینائی - او به جز پدر شیخ بهایی می باشد.

۱۵۰

حاشیه سید حسین بن صاحب مدارک سید محمد عاملی (م ۱۰۶۹ ق).

۱۵۱

حاشیه شیخ خلف - متاجز از محقق سبزواری صاحب «کفایه» و «ذخیره» -
نسخه خطی آن نزد شیخ موسی اردبیلی در نجف بوده است.

۱۵۲

حاشیه شهید ثانی
و آن غیر از شرحش بر این کتاب می باشد.
نسخی خطی آن در کتابخانه آستان قدس و آیه الله نجفی مرعشی موجود است.

۱۵۳

حاشیه دیگر شهید ثانی (م ۹۶۵ ق).
در آنها تنها فتاوی خود را بیان نموده است.

۱۵۴

حاشیه محقق کرکی (م ۹۴۰ ق) شیخ علی بن حسین بن عبدالعالی کرکی - (عربی)
این حاشیه در هامش «المقاصد العلیه» در ۱۳۱۲ ق به چاپ رسیده است.

۱۵۵

حاشیه مولی عبدالله تستری (م ۱۰۲۱ ق).
نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس موجود است.

۱۵۶

حاشیه شیخ عبدالعالی بن محقق کرکی (م ۹۹۳ ق)

۱۵۷

حاشیه شیخ علی بن محمد بن حسن بن شهید ثانی (م ۱۱۰۴ ق)

۱۵۸

حاشیه شیخ محمد بن احمد بن نعمه الله علی بن خاتون عاملی (ق ۱۱)
نسخه خطی آن - به خط مؤلف در ۱۰۰۳ ق - در کتابخانه آستان قدس موجود است.

۱۵۹

حاشیه میرزا محمد بن سلیمان

[صفحه ۹۱]

تنکابنی (م ۱۳۰۴ ق) - صاحب قصص العلماء.

۱۶۰

حاشیه صاحب مدارک سید محمد موسوی عاملی (م ۱۰۰۹ ق)
این حاشیه در هامش «المقاصد العلیه» در ۱۳۱۲ ق به چاپ رسیده است.

۱۶۱

حاشیه از مؤلفی ناشناخته
نسخه خطی آن در کتابخانه سید عیسی عطار بغدادی بوده است.

۱۶۲

حاشیه از مؤلفی ناشناخته
نسخه خطی آن در کتابخانه شیخ ابوالمجد اصفهانی مسجد شاهی بوده است.
الذریعه ۶ / ۲۲ - ۲۵ حاشیه های مذکور یاد شده است.

۱۶۳

الفوائد العلية في شرح الالفية (عربی)

از شیخ هارون بن خمیس جزائری (ق ۱۱ هـ)

نسخه اصل آن مورخ ۱۰۳۶ ق در کتابخانه قدس رضوی موجود است.

الذریعة ۱۶ / ۳۵۰.

۱۶۴

کفایة الطالبین - شرح الالفیة و النفلیة (فارسی)

از: امیر سید شرف الدین شولستانی طباطبایی (م بعد از ۱۰۶۳ ق) صاحب «کنز المنافع فی شرح المختصر النافع».

الذریعة ۱۸ / ۹۲ - ۹۳.

۱۶۵

المسالك الجامعية فی شرح الرسالة الالفیة (عربی)

از: محمد بن علی بن ابی جمهور احسائی صاحب «عوالی اللثالی»، «المجلی» و «مسالك الافهام فی علم الکلام».

این کتاب غیر از شرح دیگرش «التحفة الحسینیة» بوده و نسخه خطی آن مورخ ۹۰۳ ق در کتابخانه آستان قدس

رضوی می باشد.

الذریعة ۲۰ / ۳۷۹ - ۳۸۰.

[صفحه ۹۲]

نیز نسخه ای خطی از آن ضمن مجموعه شماره ۲۲۶۱ کتابخانه مرحوم آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله نجفی ۶ / ۲۴۵.

۱۶۶

مشكاة الوری فی شرح الالفیة (عربی)

از حاج محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی (م ۱۲۶۳ ق) صاحب «شوارع الاعلام فی شرح قواعد الاحکام»، «آب حیات»، «جامع الفنون»، «انیس الواعظین» و بیش از چهل کتاب دیگر.
پایان تألیف: ۱۲۳۱ ق.

این کتاب شرح مفصل (پانزده هزار سطر) مزجی الفیه بوده و نسخه خطی آن در کتابخانه علامه شیخ هادی کاشف الغطاء در نجف بوده است.

الذریعة ۲۱ / ۶۳ و ریحانة الادب ۲ / ۳۱۹.

۱۶۷

معراج المؤمنین فی شرح الالفیة و النفلیة (عربی)

از: شیخ محمد حسن بن حاج مولی محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی (م ۱۳۱۸ ق) صاحب «مظاهر الانوار» و «اساس الاحکام فی شرح شرایع الاسلام».
الذریعة ۲۱ / ۲۳۴.

۱۶۸

المقاصد العلیة فی شرح الالفیه (عربی)

از: شهید ثانی شیخ زین الدین بن احمد شامی عاملی (۹۱۱-۹۶۵ ق) صاحب «روض الجنان فی شرح ارشاد الازهان»، «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة»، «مسالك الافهام الى تنقیح شرایع الاسلام»، «كشف الریبة فی احکام الغیبة» و «منية المريد فی ادب المفید والمستفید».
پایان تألیف: ۹۵۰ ق.

در سال ۱۳۱۲ ق چاپ شده است.

نسخه های خطی آن فراوان بوده و چندین نسخه از آن در کتابخانه آیه الله مرعشی به شماره ۲۷۷۳ و ۶۹۷۰ و در کتابخانه مسجد اعظم قم ضمن مجموعه شماره ۲۴۵ موجود است.

فهرست کتابخانه مرعشی: ۷ - ۱۸ / ۱۴۸.

فهرست کتابخانه مسجد اعظم: ص ۴۳۳.

۱۶۹

النجاه فی شرح الرسالة فی فرض الصلاة

شرح الفیه است و شارح آن شناخته نشد.

این شرح به صورت قال - اقول و با استدلال به کتاب سنت و اجماع نگاشته شده و نسخه خطی آن در مجموعه

شماره ۶۱۱ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه مرعشی ۲ / ۲۰۸.

۱۷۰

نظم الالفیة (عربی)

نظم از حسن بن راشد حلّی (ق ۹)

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۶۷ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱ / ۸۰.

۱۷۱

انوار الاحکام (کتاب الصلاة) (عربی)

از: سید محمد ثقة الاسلام موسوی نجفی (م ۱۳۴۲ ق) - از شاگردان میرزای شیرازی و میرزا حبیب الله رشتی و

حاج میرزا حسین خلیلی تهرانی -.

این کتاب در سه جلد شامل: صلاة، متاجر و غصب است.

الذریعة ۲ / ۴۱۴.

۱۷۲

الانوار العالیة البهیة فی تفسیر اصلوات الیومیة (فارسی)

از: سید محمد باقر ملاّ باشی بن سید محمد موسوی شیرازی.

معاصر فتحعلیشاه قاجار و صاحب «انوارالحقائق»، «بحرالجواهر» و «شرح صحیفه سجادیه». وی این کتاب را به نام خانمی به اسم عالیله نگاشته است. نسخه خطی آن - تحریر ۱۲۶۲ ق - به شماره ۲۱۹۵ کتابخانه آیه الله گلپایگانی موجود است. و نیز نسخه ای از آن در کتابخانه

[صفحه ۹۴]

حضرت شاهچراغ - شیراز یافت می شود. فهرست کتابخانه شاهچراغ ۱۹ / ۲، فهرست کتابخانه آیه الله گلپایگانی ۱۹۰ / ۳.

۱۷۳

انس المتجهدين

از: سید محمد هارون حسینی (م ۱۳۴۰ ق).

چاپ هند.

الذریعة ۲ / ۴۶۴.

۱۷۴

انیس المتجهدين و زینة المصلين (فارسی)

از: محمد نصیر بن محمد باقر تبریزی.

این کتاب در یک مقدمه و هشت باب و یک خاتمه و یک مصباح تألیف شده و در پیرامون نماز شب و تمام متعلقات آن و فضیلت سجده شکر و قنوت و تسبیحات حضرت زهرا و صلوات و روز و شب جمعه و دعاهاى آن گفتگو می نماید.

و در خاتمه نیز از فضیلت مساجد و اذان و اقامه نماز و مذمت ترک آن و فضائل نماز جماعت و مستحبات ارکانیه نماز و در مصباح هم از بهشت و نعمتهای آن بحث می کند.

چاپ تبریز ۱۳۱۶ ق.

۱۷۵

انیس المصلّین

از: حاج میرزا سید علی بن میرزا سید محمد حسین حسینی مرعشی شهرستانی (م ۱۳۴۴ ق).
این کتاب از نوافل و نمازهای استحبابی بحث می نماید.
الذریعة ۲ / ۴۶۶.

۱۷۶

اوقات الصلوات - رسالة فی ...

از: ابوالفضل بن عبدالحسین اصفهانی (ق ۱۴).
تاریخ نگارش: ۱۳۹۲ ق.
نسخه خطی آن - به خط مؤلف - به شماره ۱۵۰۷۲ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.
فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس ۶۲۳.

[صفحه ۹۵]

۱۷۷

اوقات الصلوات - رسالة فی ...

از: شیخ ابوالحسن سلیمان بن عبدالله ماحوزی بحرانی (م ۱۱۲۱ ق).
تاریخ پایان تألیف: ۱۱۰۳ ق
نسخه خطی آن در کتابخانه حسینیّه کاشف الغطاء بوده است.
الذریعة ۱۱ / ۱۲۴.

۱۷۸

اوقات الصلوات الفرائض الخمسة اليومية

از: امیر شهید کیکاؤس بن دشمن زیاد بن کیکاؤس طبری دیلمی. از مشایخ شیخ منتجب الدین صاحب «فهرست».
الذریعة ۲ / ۴۷۹.

۱۷۹

اوقات الظهر و العصر ونوافلهما (فارسی)
از: علامه مولی محمد باقر بن محمد تقی مجلسی اصفهانی (۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق). صاحب «بحارالانوار» و «مرآة العقول» و «ملاذالاخیار».
رساله ای است مختصر که نسخه خطی آن در کتابخانه سلطان المتکلمین در تهران بوده است.
الذریعة ۲ / ۴۸۰.

۱۸۰

اوقات نماز - رساله در ... (فارسی)
از: علامه آخوند ملا محمدباقر مجلسی (۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق) مؤلف «بحارالانوار».
این رساله در اوقات نمازهای پنجگانه و نوافل آنها از دیدگاه فقهی و نجومی بحث می نماید.
پایان تألیف: ۱۴ ذی الحجة ۱۰۹۷ ق.
نسخه های خطی آن مورخ ۱۱۲۵ ق، ۱۱۳۱ ق، ۱۱۵۱ ق ضمن مجموعه های شماره ۱۸۷، ۳۰۵۰، ۴۹۹۵ کتابخانه مرعشی قم و مورخ ۱۱۲۶ ق در مجموعه شماره ۲۰۴۱۰ کتابخانه مرحوم وزیری یزد و مورخ ۱۱۲۶ ق ضمن مجموعه شماره ۴۴۵۳ کتابخانه دانشگاه تهران موجود است.
فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی: ۱ / ۲۱۱، ۸ / ۲۶۹، ۱۳ / ۱۸۹.
فهرست کتابخانه مرحوم وزیری:

[صفحه ۹۶]

۱۶۴۷ / ۵

فهرست کتابخانه دانشگاه تهران: ۱۳ / ۳۴۰۸.

۱۸۱

الباقيات الصالحات فی تعقیبات الصلوات

از: سید مصطفی بن سید ابراهیم بن علامه سید حیدر حسنی حسینی کاظمی. صاحب «بشارة الاسلام فی علامات المهدي عليه السلام» (م حدود ۱۳۳۶ ق).
الذريعة ۳ / ۱۲.

۱۸۲

بحار الانوار الجامعة لدرر اخبار الائمة الاطهار - كتاب الصلاة من ... (عربی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی اصفهانی (۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق) صاحب «حلیة المتقين»، «حق اليقين»، «عين الحيوة»، «جلاء العيون» و ...
مسائل و احكام مختص صلاة جلد ۸۰ تا ۸۸ (نه جلد) كتاب را تشكيل داده است.
چاپ دوم، مؤسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۳ ق.

۱۸۳

البدر الزاهر فی صلاة الجمعة و المسافر (عربی)

تألیف آیه الله شیخ حسینعلی منتظری نجف آبادی.

تقریرات درس آیه الله العظمی بروجردی (۱۲۹۲ - ۱۳۸۰ ق).

بخش اول کتاب (ص ۴ - ۶۴) پیرامون نماز جمعه و بخش اعظم آن (ص ۶۶ - ۲۹۶) به نماز مسافر اختصاص دارد.

چاپ قم، ۱۳۷۸ ق، ۲۹۶ صفحه، وزیری.

۱۸۴

برداشتی از نماز (فارسی)

از: شیخ علی نجفی کاشانی. کتابی است سودمند و مطمئن.

چاپ تهران، ۱۳۵۵ ش در ۲۳۵ صفحه، رقعی.

۱۸۵

برهان العارفين (فارسی)

از: مولی محمد تقی بن مقصود

[صفحه ۹۷]

علی مجلسی اصفهانی (م ۱۰۷۰ ق) - والد علامه مجلسی - صاحب «روضه المتقین» و «لوامع صاحبقرانی». کتابی است در آداب صلاة. که مرحوم علامه تهرانی احتمال می دهد همان «آداب الصلاة» علامه مجلسی که در پیش ذکر شده بود باشد.
الذریعة ۳ / ۹۷ - ۹۸.

۱۸۶

بطلان الصلاة بلاولایة - رسالة فی... (عربی)

از: شهید ثانی شیخ زین الدین علی بن احمد جُبعی عاملی (۹۱۱ - ۹۶۵ ق) صاحب «الروضة البهیة» و «مسالك الافهام».
الذریعة ۱۱ / ۱۳۰.

۱۸۷

پرتوی از اسرار نماز (فارسی)

از: محسن قرائتی و به قلم جواد محدثی.

چاپ تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۹ ش، ۲۵۱ صفحه، رقعی.

۱۸۸

پرتوی از نماز (فارسی)

از: محسن قرائتی.

این کتاب پس از توضیح اذکار نماز به بررسی برخی از روایات پیرامون نماز می پردازد.

چاپ قم، شفق، ۱۳۵۷ ش، ۳۲ صفحه، رقعی.

۱۸۹

البهیه فی الصلاة الیومیة - الرسالة البهیه (عربی)

از: شیخ حسام الدین بن جمال الدین طریحی - برادرزاده شیخ فخرالدین طریحی صاحب «مجمع البحرین».

تاریخ پایان تألیف: ۱۰۸۸ ق.

الذریعة ۳ / ۱۶۵.

۱۹۰

تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاخیار (فارسی)

از: سید محمد باقر شفتی گیلانی - حجة الاسلام - (۱۱۷۵ - ۱۲۶۰ ق) صاحب «مطالع الانوار» که آن هم بحث

های استدلالی مربوط به صلاة

[صفحه ۹۸]

است.

وزیری، ج ۱: ۴۹۲ صفحه (بیان فضیلت نماز تا مسائل اذان). جلد ۲: ۵۱۶ صفحه (بیان افعال واجب نماز تا

تعقیبات).

چاپ: اصفهان، کتابخانه مسجد سید، ۱۴۰۹ ق به کوشش سید مهدی رجایی.

۱۹۱

تحفة الاخوان فی فقه الصلاة

از: شیخ فتح الله بن علوان کعبی دورقی (م حدود ۱۱۳۰ ق).

کتابی است گسترده در شرح حدیث رجاء بن ضحاک. که در آن از وضوء و سایر مقدمات نماز و نوافل و فرائض و برخی نمازهای دیگر و تفسیر بعض سوره ها و آیه ها و فضائل آنها و غیر آن مطالب گفتگو می نماید. مؤلف کتاب را به مهدی قلی خان فرزند محمد باقر سلطان اهداء نموده است تا بدان عمل نماید. نسخه خطی آن در کتابهای سید ابوالقاسم موسوی ریاضی در نجف بوده است. الذریعة ۳ / ۴۱۶.

۱۹۲

تحفة الانام فی الطهارة والصلاة والصيام (فارسی)

از: شیخ علی بن حاج مولی محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی تهرانی (م ۱۳۱۵ ق). صاحب «غایة الآمال» - خاندان او همه از دانشمندان بزرگ تهران بوده اند. الذریعة ۳ / ۴۲۱.

۱۹۳

التحفة الحسینیة (عربی)

از: آقا محمدباقر بن مولی محمد اکمل حائری - وحید بهبهانی - (م ۱۲۰۵ ق). این کتاب رساله ی عملیه است شامل مسائل طهارت و صلوٰه (وصوم). الذریعة ۳ / ۴۲۷.

۱۹۴

التحفة الحسینیة (فارسی)

از: وحید بهبهانی: آقا محمدباقر بن محمد اکمل بهبهانی (م ۱۲۰۵ ق). این کتاب ترجمه رساله قبلی بوده

و مولی محمد یحیی (شاگرد وحید) رساله خود درباره «شک و سهو» را از آن استخراج نموده است.
نسخه خطی آن در کتابخانه مرحوم سید حسن صدر کاظمی بوده است.
الذریعة ۳ / ۴۲۷.

۱۹۵

التحفة الحسینیة (فارسی)

از: میرزا محمد بن محمدرضا قمی مشهدی صاحب تفسیر نفیس «کنزالدقایق» و از شاگردان علامه مجلسی (م ۱۱۱۰ ق).

این کتاب درباره آداب و مقدمات و تعقیبات نماز و نافله های روز و شب، و آداب وصیت و احکام اموات و اعمال هفته و ماه و سال، و آداب سفر و دعاها و امراض بحث می نماید.
نسخه خطی آن نزد سید محمد واعظ خوانساری - مقیم کاظمین - بوده است.
الذریعة ۳ / ۴۲۹ - ۴۳۰.

۱۹۶

تحفة الرضا

از: میر معزالدین محمد بن ابی الحسن موسوی مشهدی، شامل مسائل اجتماعی نماز.
این رساله مشتمل بر ۱۲ باب بوده و مجموع مسائل ذکر شده در آن ۷۴۲ مسأله می باشد.
نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس موجود است.
الذریعة ۲۶ / ۱۶۶.

۱۹۷

التحفة القدسیة فی احکام الصلاة الیومیة

مؤلف آن شناخته نشد.

در آن به گونه استدلالی مختصر از ابتدای مسائل نماز تا پایان آن بحث نموده و قائل به وجوب عیبی نماز جمعه در صورت وجود فقیه جامع الشرائط گردیده است.

نسخه خطی آن در کتابخانه حسینیہ تستریہ (نجف) بوده است.

الذریعۃ ۲۶ / ۱۷۱.

۱۹۸

تحفۃ المسافر

از: شیخ مشکور حولاوی نجفی بن شیخ محمد جواد (م ۲۰ محرم

[صفحه ۱۰۰]

۱۳۵۳ ق).

منظومه ای است درباره نماز مسافر که در صیدا به سال ۱۳۴۸ ق به چاپ رسیده است.

الذریعۃ ۳ / ۴۶۸.

۱۹۹

تحفۃ المصلّین

از: م، واعظی.

جیبی، ۱۴۴ - ۴۸ صفحه.

چاپ تهران در ۱۳۵۰ ش.

۲۰۰

تحفۃ المصلّین

از: سید محمد بن احمد حسینی لاهیجانی (ق ۱۲).

صاحب این رساله احکام شک و سهو و سجده سهو و نماز احتیاطی را مطابق با فتوی علامه مجلسی - استادش -

به روشی زیبا در جدولهایی تنظیم نموده و در ماه رمضان ۱۱۰۸ ق به پایان رسانیده است.

نسخه خطی آن در ۳۴ برگ به شماره ۶۶۵۹ در کتابخانه مرعشی موجود است.

۲۰۱

التخیر بین القراءة والتسبیح فی الاخیرتین: رساله فی ...

از: سید ابراهیم بن محمد موسوی دزفولی حائری (م حدود ۱۳۰۰ ق).

در این رساله درباره مخیر بودن نمازگذار بین خواندن حمد و تسبیحات اربعه در رکعت سوم و چهارم نماز، بحث شده است.

نسخه خطی آن نزد شیخ آقا بزرگ تهرانی بوده است.

الذریعة ۱۱ / ۱۴۱.

۲۰۲

تذکره الصلاة (فارسی)

از: حاج شیخ مهدی معزالدوله ای صاحب «تذکره الصوم».

چاپ تهران، در ۲۰۷ صفحه وزیری.

۲۰۳

تذکره الوداد فی حکم رفع الیدین حال القنوت (عربی)

از: مولی محمد اسماعیل بن حسین خاجوئی مازندرانی

[صفحه ۱۰۱]

(م ۱۱۷۳ ق).

وزیری، ۱۸ صفحه، ضمن جلد اول «رسائل المحقق الخاجوئی» (ص ۹ - ۲۷) توسط دارالکتاب الاسلامی، قم در

۱۳۶۹ ش چاپ شده است.

۲۰۴ و ۲۰۵

ترتیب قضاء الصلاة الفائتة - رسالة فی ... و رسالة فی صلاة و صوم المسافر (عربی)

از محقق کرکی صاحب جامع المقاصد (م ۹۴۰ ق).

هر دو ضمن «رسائل المحقق الکرکی»، جلد دوم ص ۱۱۷ - ۱۱۸ و ص ۸۵ - ۸۷ به چاپ رسیده است.

۲۰۶

ترجمة الصلاة (فارسی)

از: آقا جمال بن آقا حسین محقق خوانساری (م ۱۱۲۵ ق) صاحب «شرح غررالحکم» و «حاشیه لمعه» و ...

این کتاب دارای ۷ فصل است بدین ترتیب:

۱- در اذان و اقامه.

۲- در چگونگی نماز و آداب و شرایط آن.

۳- تفسیر سوره فاتحه.

۴- تفسیر سوره قدر.

۵- تفسیر سوره توحید.

۶- تعقیبات نماز.

۷- سجده شکر و کیفیت آن.

خاتمه: در چند فائده.

نگاشته شده و نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۳۰۳۴ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

این مجموعه شامل رساله های دیگری همانند:

۱- آداب نماز شب ۲- آداب الصلوة ۳- شکیات نماز- هر سه از تألیفات علامه مجلسی می باشد.

فهرست کتابخانه مرعشی ۸ / ۲۲۶ و ۱۰ / ۹۸.

۲۰۷

ترجمة الصلاة (عربی)

از: شیخ جمال الدین ابوالعباس احمد بن محمد بن فهد اسدی حلی (م ۸۴۱ ق) صاحب «اسرار الصلاة» که

پیشتر یاد شد.

رساله ای است در بیان معانی و مفهوم افعال و گفته های نماز. و دارای چند فصل می باشد:

فصل اول: در وضوء.

فصل چهارم: در مفهوم سوره توحید.

فصل ششم: در معنی ذکر.

فصل هفتم: در معنی تشهد.

فصل هشتم: در مفهوم سلام.

الذریعة ۴ / ۱۱۳.

۲۰۸

ترجمة الصلاة

از: سید حسین حسینی همدانی بن علی بن ابی طالب (ق ۱۴).

این کتاب مختصر و به فارسی می باشد.

الذریعة ۴ / ۱۱۳.

۲۰۹

ترجمة الصلاة

از: سید علی محمد بن سید محمد بن سید دلدار علی نقوی لکهنوی (م ۱۳۱۲ ق).

الذریعة ۴ / ۱۱۳ - ۱۱۴.

۲۱۰

ترجمة الصلاة (فارسی)

تألیف: محمد بن مرتضی بن محمود - ملا محسن فیض کاشانی - ۱۰۹۱ ق).

این کتاب با تصاویر بسیار زیبای مساجد و مشاهد اسلامی - در سراسر جهان - با مقدمه و شرح زندگانی فیض به کوشش سید محمد علی صفیر در تهران توسط شرکت سهامی افست در سال ۱۳۴۰ ش چاپ شده است.

این کتاب در هشت در مرتب گشته که عناوین آن عبارتند از:

۱- اذان و اقامه.

۲- ادعیه افتتاحیه.

۳- ترجمه سوره فاتحه.

۴- ترجمه سوره قدر و توحید.

۵- رکوع.

۶- سجود.

۷- قنوت.

۸- تشهد و سلام.

[صفحه ۱۰۳]

۲۱۱

ترجمه الصلاة (فارسی)

از: مولی محمد بن نادر علی.

رساله ای است مختصر که به ترجمه اذکار نماز پرداخته است.

الذریعة ۴ / ۱۱۴.

۲۱۲

ترجمه الصلاة (فارسی)

از: میرزا محمدعلی نوری همدانی بن ناظم الشریعة.

رساله ای فارسی در آداب و مقدمات و برخی از احکام نماز.

الذريعة ٤ / ١١٣.

٢١٣

ترجمة الصلاة

از: مهدی قلی بن یوسف کرجی (ق ١٣).

این رساله در یک مقدمه و دوازده فصل است و نسخه خطی آن در ٤٦ برگ به شماره ٢٩١ در کتابخانه مسجد اعظم قم موجود است.

فهرست کتابخانه مسجد اعظم / ٧٨.

٢١٤

ترجمة الصلاة

از: حاج ملا محمود بن میرعلی مشهدی معاصر شیخ حرّ عاملی صاحب وسائل و از دانشمندان قرن ١١ و ١٢ هجری.

الذريعة ٤ / ١١٤.

٢١٥

ترجمة الصلاة (فارسی)

مؤلف آن شناخته نشد.

در این رساله به ترجمه اذان و اقامه و اذکار و اوراد نماز همراه با اشاره به برخی اسرار آن پرداخته شده و نسخه خطی آن در مجموعه شماره ٢٧٥٦ کتابخانه مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ٧ / ٣١٦ - ٣١٧.

٢١٦

ترجمة الصلاة (فارسی)

مؤلف آن شناخته نشد.

در این رساله احکام نماز همراه با اسرار آن به روشی عرفانی و ترجمه جمله های عربی ذکر گردیده اند.
نسخه خطی این رساله مورخ

[صفحه ۱۰۴]

۱۲۹۲ در ۵۶ برگ ضمن مجموعه شماره ۱۹ کتابخانه آیه الله گلپایگانی موجود است.
فهرست کتابخانه آیه الله گلپایگانی ۲۸ / ۱.

۲۱۷

ترجمه نماز (فارسی)

از: محمد اعجاز حسن (۱۲۹۸ - ۱۳۵۰ ق) صاحب «نجم الهدایة»، «شمس الاعتقاد»، «مصائب اهل بیت»، «دلیل
الخلافة»، «اعجاز الخلافة» و «نجم الاعتقاد».
تذکره علمای امامیه پاکستان / ۲۶۶.

۲۱۸

ترجمه نماز و اصول و فروع دین (فارسی)

از: محمد جواد نجفی.
چاپ تهران، در ۱۳۵۱، ۳۶ صفحه، وزیری.

۲۱۹

ترغیب الصلاة

از سید ولی حیدر تقوی (۱۹۰۳ - ۱۹۷۴ ق) صاحب «کتاب الصحابة».
تذکره علمای امامیه پاکستان / ۳۹۱.

۲۲۰

رسالة فی التسليم فی الصلاة

از شیخ ابوجعفر محمد بن حسن بن شیخ زین الدین - شهید ثانی - (م ۱۰۳۰ ق).
الذریعة ۱۱ / ۱۴۷.

۲۲۱

رسالة فی التسليم فی الصلاة و انه واجب او مستحب
مؤلف آن شناخته نشد.

نسخه خطی آن در کتابخانه حسینیة شوشتریهای - نجف - بوده است.
الذریعة ۱۱ / ۱۴۷.

۲۲۲

تشریح الصلاة (فارسی)

از عبدالجواد بن محمد جعفر (ق ۱۳) تاریخ تألیف: ۱۲۷۹.
در این رساله حدیث «الصلاة»

[صفحه ۱۰۵]

معراج المؤمن» در ۱۰ فصل تشریح شده و نسخه خطی آن ضمن رساله «تفسیر سوره فاتحه» از همو به شماره
۵۵۵۸ در کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.
فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۴ / ۳۲۰.

۲۲۳

کتاب التعقیب

مؤلف شناخته نشد، اما از نوع نگارش آن معلوم می گردد که مؤلف از متأخرین است.
این رساله در فضیلت و آداب و بعضی از دعاهاى وارده پس از هر نماز نگاشته شده است.
الذریعة ۴ / ۲۱۷.

۲۲۴

تعقیبات پنجگانه

از: سید ولی حیدر نقوی (۱۹۰۳ - ۱۹۷۴ ق) صاحب «سراج المضامین».

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۳۱۹.

۲۲۵

تعقیبات الصلاة

از: علامه مولی محمد باقر مجلسی اصفهانی (۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق).

رساله ای است مختصر.

الذریعة ۴ / ۲۱۸.

۲۲۶

تعقیب الصلاة

از سید نذر محمد بن سید صفی الحسنین (۱۳۱۰ - ۱۳۸۸ ق) صاحب «ترجمه عروۃ الوثقی».

مطلع الانوار / ۶۸۰.

۲۲۷

تعقیبات الصلوات

از: شیخ جمال الدین ابوالعباس احمد بن محمد بن فهد حلّی اسدی (م ۸۴۲ ق) صاحب «اسرار الصلاة» و «ترجمه

الصلاة» که بیشتر یاد شد.

الذریع ۴ / ۲۱۸.

۲۲۸

تعقیبات الصلوات

از: محقق کرکی شیخ نورالدین علی بن حسین بن عبدالعالی (م ۹۴۰)

[صفحه ۱۰۶]

ق: مقتدای حق) صاحب «جامع المقاصد فی شرح القواعد»
الذریعة ۴ / ۲۱۸ - ۲۱۹.

۲۲۹

تعقیبات الصلوات

از: سید کاظم بن باقر موسوی کشمیری (ق ۱۳).
در آن فوائد تاریخی و برخی مطالب دیگر یافت می شود.
نسخه خطی آن در کربلا نزد شیخ ابوالقاسم خویی بوده است.
الذریعة ۴ / ۲۱۹.

۲۳۰

تعقیبات الصلوات (فارسی)

ظاهراً از نوشتجات صدرالدین محمد تبریزی - شاگرد شیخ بهایی (م ۱۰۳۰ ق) - بوده باشد.
مؤلف برای تأیید استحباب تعقیبات نمازیه آیه «فاذا فرغت فانصب و الی ربک فارغب» تمسک می جوید.
الذریعة ۴ / ۲۱۸.

۲۳۱

تعقیبات الصلوات (فارسی)

از: مولی محمد جعفر معاصر یا شاگرد علامه مجلسی.
مؤلف این رساله را از «مقباس المصابیح» مجلسی انتخاب نموده و سند دعاها را حذف و فضیلت و ثواب آنها را یاد
نموده است.

نسخه خطی آن - به کتابت خطاط برجسته میرزا ابراهیم قمی در ۱۱۱۴ ق - در کتابخانه سید نصرالله تقوی در تهران بوده است.

الذریعة ۴ / ۲۱۸.

۲۳۲

تعقیبات الصلوات

از: میرزا محمدعلی مدرسی چهاردهی (م ۱۳۳۴ ق) - استاد شیخ آقا بزرگ تهرانی - و صاحب «شرح صحیفه سجاده» و «شرح وقت و قبله» شرح لمعه.

الذریعة ۴ / ۲۱۹ ش ۱۰۹۶.

۲۳۳

تعقیبات الصلوات (فارسی)

مؤلف آن شناخته نشد.

[صفحه ۱۰۷]

رساله ای است در ۳۰ صفحه و در ۱۱۶۶ ق توسط آقا زین العابدین وقف کتابخانه آستان قدس رضوی گردیده است.

الذریعة ۴ / ۲۱۸.

۲۳۴

التعقیبات العامة

خطاط بزرگ قرن دوازدهم: میرزا احمد نیریزی این رساله را در سال ۱۱۴۹ ق در ۱۵۹ ورقه نگاشته و در سال ۱۳۱۲ ق وقف کتابخانه آستان قدس رضوی گردیده است.

الذریعة ۴ / ۲۱۹.

۲۳۵

التعقیبات المختصه

از میرزا عبدالعلی نواب یزدی خطاط (ق ۱۳ هـ).

وی این رساله را در بیان تعقیباتی که به هریک از نمازهای واجب اختصاص دارد، جهت میرزا ابراهیم خان ظهیرالدوله کرمانی در سال ۱۲۲۱ ق در ۲۶ ورقه نگاشته و در ۱۲۹۲ ق وقف کتابخانه آستان قدس رضوی گردیده است.

الذریعه ۴ / ۲۱۹.

۲۳۶

تعقیبات نماز (فارسی)

از: سید احمد حسینی.

در این رساله ۴۰ برگ تعقیبات نمازها با اسناد صحیح گردآوری شده و نسخه خطی آن به شماره ۲۴۶۳ در کتابخانه مسجد اعظم قم موجود است.
فهرست کتابخانه مسجد اعظم / ۸۷.

۲۳۷

تعقیبات نماز

از: شیخ محمدباقر نجم آبادی تهرانی (م ۱۳۴۷ ق).

نسخه خطی آن - در ۱۰۱ برگ - به شماره ۱۲۸ در کتابخانه حسینیه شوشتریها موجود بوده است.
نسخه های خطی (دفتر یازده و دوازده) / ۷۹۲.

۲۳۸

تعقیبات نماز

از: سید محمد باقر بن اسماعیل

خاتون آبادی.

نسخه خطی آن در مجموعه شماره ۶۶۰ کتابخانه مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۲ / ۲۵۵ - ۲۵۴.

۲۳۹

تعقیبات نماز پنجگانه

از: کریم بن ابراهیم.

بخش اول کتاب در تعقیبات مشترکه و بخش دوم آن تعقیبات مختصّه نمازهای یومیه می باشد.

چاپ تبریز، ۱۲۹۵، جیبی.

۲۴۰

التعقیبات النهاریه

میرزا احمد نیریزی - خطاط مشهور قرن دوازدهم -.

در این رساله ۱۲۹ ورقی تعقیبات نمازهایی که در روز خوانده می شود، را نگاشته، و بین خطوط ادعیه نیز ترجمه برخی از آنها را نگاشته است.

تاریخ وقف به کتابخانه آستان قدس رضوی: ۱۲۲۹ ق.

۲۴۱

تعلیم الصلاة

از: سید مرتضی عسکری مؤلف «عبدالله بن سبا»، «مأء و خمسين صحابی مختلق»، «معالم المدرستين»، «نقش ائمه

در احیاء دین» و ...

رقعی، ۹۲ صفحه (مصور).

چاپ: تهران، از انتشارات المجمع العلمی الاسلامی، ۱۳۶۴ ش.

۲۴۲

التعويل على اذان الغير في دخول الوقت - رسالة في ... (عربی)

از: مولی محمد اسماعیل خاجوئی مازندرانی اصفهانی (م ۱۱۷۳ ق) صاحب «فضل الفاطمیین»، «هدایة الفؤاد الى احوال المعاد»، «بشارت الشيعة» و ...

وزیری، ۱۰ ص (ضمن «رسائل المحقق الخاجوئی» ۱ / ۲۱۵ - ۲۲۷) در قم، توسط دارالکتاب الاسلامی، در ۱۳۶۹ ش چاپ شده است.

۲۴۳

تقويم الصلاة (فارسی)

از: سید محمد طاهر بن رضی الدین

[صفحه ۱۰۹]

محمد حسینی از دانشمندان عصر سلطان حسین صفوی.

رساله ای است که وی به شکلی جالب مطابق با فتاوی شهید اول و شهید ثانی، همراه با جدولهایی در یک مقدمه و سه باب و یک خاتمه تنظیم نموده است.

نسخه اصل در ۴۳ صفحه بزرگ نزد سید نصرالله تقوی (ره) بوده این رساله با فتاوی سید ابوالحسن اصفهانی و میرزا محمد فیض قمی تطبیق شده و در ۱۳۶۴ ق در تهران به چاپ رسیده است.

۲۴۴

التكبير و التهليل قبل الخطبة في صلاة الاستسقاء - رسالة في ...

از: مولی عبدالله بن حسین تستری (م ۱۰۲۱ ق) - استاد مولی محمد تقی مجلسی - نسخه خطی آن در کتابخانه شریعت اصفهانی بوده است.

الذريعة ١١ / ١٥٥.

٢٤٥

تكرير البسملة جهراً و اخفاتاً في الاخيرتين و انه احوط - رساله في ...

از: شيخ احمد بن صالح بحراني آل طعان (م ١٣١٥ ق).

الذريعة ١١ / ١٥٥.

٢٤٦

التهجد

از: ابوالفرج قناني كاتب: محمد بن علي بن يعقوب بن اسحق بن ابي قرّة صاحب «عمل الجمعة»، «عمل الشهور» و

«معجم رجال ابي المفضل» از مشايخ نجاش (م ٤٥٠ ق).

رجال نجاشي ٢ / ٣٢٦.

٢٤٧

التهجدية (فارسي)

از: آقا رضى قزوینی: محمد بن حسن (م ١٠٩٦ ق).

نسخه خطی آن نزد سيد نصرالله تقوى در تهران بوده است.

الذريعة ٤ / ٥٠٣.

٢٤٨

التهجدية (فارسي)

در آداب نماز شب است.

از: محمد حسين شمس المعالي (ق ١٣).

نسخه خطی آن مورخ ١٢٨٣ ق به

شماره ۱۸۷۳ در کتابخانه مدرسه فیضیه قم موجود است.

فهرست کتابخانه فیضیه ۲ / ۴۰ (بخش دوم).

۲۴۹

تهذیب الاحکام - کتاب الصلاة من ... (عربی)

شرح مقنعة مفید است.

متن از: ابو عبدالله بغدادی - شیخ مفید - (م ۴۱۳ ق).

شرح از: ابو جعفر طوسی - شیخ الطائفة - (م ۴۶۰ ق).

بخش ویژه صلاة جلد دوم و سوم (دو جلد) کتاب را تشکیل داده است.

چاپ دارالکتب الاسلامیة، تهران، ۱۳۶۵ ش / ۱۴۰۷ ق.

۲۵۰

جامع احادیث الشیعة - کتاب الصلاة من ... (عربی)

به اشراف آیه الله العظمی بروجردی (۱۲۹۳ - ۱۳۸۱ ق) صاحب «تنقیح اسانید الکافی»، «تنقیح اسانید التهذیب» و «تنقیح اسانید الاستبصار».

مجلد چهارم تا هفتم کتاب (چهار جلد) به جمع آوری احادیث ویژه «صلاة» اختصاص یافته است.

چاپ دوم، چاپخانه مهر، قم، ۱۳۹۶ ق، چاپ اول قسمتی از کتاب صلاة در یک جلد رحلی انجام شده است.

۲۵۱

جامع المدارک فی شرح المختصر النافع - کتاب الصلاة من ... (عربی)

متن از محقق حلی شیخ ابوالقاسم جعفر بن حسن بن سعید (۶۰۲ - ۶۷۶ ق) صاحب «الشرايع الاسلام».

شرح از مرحوم آیه الله حاج سید احمد موسوی خوانساری (۱۳۰۹ - ۱۴۰۵ ق) صاحب «العقائد الحقة»، «توضیح

المسائل» و «مناسک حج».

احکام صلوٰء در ۳۵۷ صفحه از جلد اول کتاب مطرح شده است.
چاپ دوم، کتابفروشی صدوق، تهران، ۱۴۰۵ ق / ۱۳۶۴ ش.

۲۵۲

جامع المقاصد فی شرح القواعد - کتاب الصلاة من ... (عربی)
متن از: آیه الله علامه ابومنصور حسن

[صفحه ۱۱۱]

ابن سدیدالدین یوسف بن مطهر حلّی (۶۴۸ - ۷۲۶ ق) صاحب «الالفین»، «منهاج الکرامۃ»، «مبادی - الوصول»، «نهایۃ الاحکام»، «نهج الصدق» و ...

شرح از: محقق ثانی ابوالحسن نورالدین علی بن عبدالعالی کرکی عاملی (م ۹۴۰ ق) صاحب «الجعفریۃ»، «النجمیۃ» و ...

تحقیق از مؤسسه آل البیت علیهم السلام لاحیاء التراث.
مسائل صلاۃ جلد دوم کتاب را به خود اختصاص داده است.

۲۵۳

الجعفریۃ (عربی)

از: محقق ثانی علی بن عبدالعالی کرکی (م ۹۴۰ ق).

در این رساله پس از یک مقدمه (تعریف صلاۃ لغۀ و شرعاً و ایراد بر برخی از تعاریف) و چهار باب (۱- طهارت
۲- مقدمات صلوٰء ۳- افعال صلوٰء ۴- توابع شامل: منافیات، احکام سهو، قضاء، قصر و شروط آن و جماعت) به
خاتمه در باقی نمازها مانند: جمعه، عیدین، طواف، آیات، نذر، استسقاء و نماز روز غدیر پرداخته شده است.
ضمن مجموعه «رسائل المحقق الکرکی» ج ۱ ص ۷۷ - ۱۳۵ توسط کتابخانه آیه الله نجفی مرعشی در ۱۳۶۹ ش به
چاپ رسیده است.

بر این رساله شروح، حواشی و ترجمه های متعددی نگاشته شده که تعدادی از آنها را اینجا یاد می کنیم:

۲۵۴

التحفة الرضویة فی شرح الجعفریة (عربی)

از: شیخ شرف الدین یحیی بحرانی بن عزالدین حسین - جانشین استادش (محقق کرکی) در یزد.
نسخه خطی آن - به خط شارح - در کتابخانه مرحوم محدث نوری بوده است.
الذریعة ۳ / ۴۳۶.

۲۵۵

ترجمه جعفریه (فارسی)

اصل از: محقق کرکی علی بن عبدالعالی عاملی (م ۹۴۰ هـ)
ترجمه از حسن بن غیاث استرآبادی.

[صفحه ۱۱۲]

نسخه خطی آن مورخ ۱۰۸۳ ق به شماره ۳۰۴ در (۷۵ برگ) در کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه تهران موجود است.

فهرست کتابخانه دانشکده الهیات / ۲۸.

۲۵۶

ترجمه «رسالة الجعفریة» (فارسی)

مترجم: شناخته نشد.

این ترجمه در یک مقدمه و چهار باب و خاتمه ای منظم گردیده و نسخه خطی آن - کتابت مولی محمد یزدی در
۱۱۲۲ ق - نزد شیخ آقا بزرگ تهرانی بوده است.
الذریعة ۴ / ۹۴.

۲۵۷

ترجمه الجعفریة (فارسی)

مترجم شناخته نشد.

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۴۲۰۸ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله نجفی ۱۱ / ۲۰۹.

۲۵۸

الحیدریة فی شرح الجعفریة

از: مولی شاه طاهر بن رضی الدین اسماعیلی حسینی.

تاریخ تألیف: ۹۵۰ ق.

نسخه خطی آن نزد مرحوم آقا شیخ محمد صالح جزایری بوده است.

الذریعة ۷ / ۱۲۵.

۲۵۹

شرح الجعفریة

از: ملا علی اکبر بن ابراهیم خوانساری (م ۱۲۷۱ ق).

شرح مزجی مختصری است که مولی محمد تقی اردکانی بر آن تقریظ نوشته است.

نسخه خطی آن در ۱۹۸ برگ به شماره ۸۹ در کتابخانه آیه الله گلپایگانی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله گلپایگانی ۱ / ۹۲.

۲۶۰

شرح الجعفریة (عربی)

از شیخ علی بن عبدالعالی میسی

(م ۹۳۸ ق).

الذريعة ۵ / ۱۱۰ - ۱۱۱.

۲۶۱

شرح الجعفریه (عربی)

از: شیخ علی بن عبدالعالی کرکی عاملی - محقق ثانی - (م ۹۴۰ ق) صاحب جامع المقاصد و مصنف متن جعفریه.
نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

الذريعة ۵ / ۱۱۰ - ۱۱۱.

۲۶۲

شرح الجعفریه

از: شیخ عیسی بن محمد جزائری (م حدود ۱۰۶۰ ق)

الذريعة ۵ / ۱۱۰ - ۱۱۱.

۲۶۳

شرح الجعفریه

شارح شناخته نشده است.

الذريعة ۵ / ۱۱۰ - ۱۱۱.

۲۶۴

الغرویة فی شرح الجعفریة - الفوائد الغرویة (عربی)

از: سید شرف الدین علی حسینی استرآبادی نجفی صاحب «تأویل الآیات الظاهرة فی فضل العترة الطاهرة» - شاگرد
محقق کرکی (م ۹۴۰ ق) - این شرح در زمان استادش و به گونه قال - اقول نگاشته شده و در محرم ۹۳۳ ق از آن
فراغت جسته است.

نسخه خطی آن نزد مرحوم علامه شیخ محمدرضا فرج الله و حاج سید علی شهرستانی بوده است.
الذریعة ۱۶ / ۴۵ - ۴۶ و ۱۶ / ۳۵۲ - ۳۵۳.

۲۶۵

الفوائد العلیة فی شرح الرسالة الجعفریة (عربی)
از: فاضل جواد: شیخ جواد کاظمی، از شاگردان شیخ بهایی و صاحب «غایة المأمول فی شرح زبدة الاصول».
این رساله شرح مزجی مفصلی - در پانزده هزار سطر - بر جعفریه

[صفحه ۱۱۴]

بوده که شارح در ربیع الثانی ۱۰۳۲ ق از آن فراغت جسته و نسخه خطی آن نزد مرحوم آیه الله سید حسن صدر بوده است.

و دو نسخه خطی از آن نیز در کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی به شماره ۶۹۲۲ و ۶۱۰۰ موجود است.
فهرست کتابخانه آیه الله نجفی: ۱۸ / ۱۱۲، ۱۶ / ۱۰۵ - الذریعه ۱۶ / ۳۵۰.

۲۶۶

المطالب المظفریة فی شرح الجعفریة (عربی)
از: سید امیر محمد بن ابی طالب موسوی استرآبادی (از دانشمندان قرن ۱۰ هجری).
این کتاب شرح مزجی - آمیخته با متن - متوسطی بر رساله جعفریه بوده که اواخر زندگانی استادش محقق ثانی نگاشته است.

نسخه های خطی فراوانی از آن در کتابخانه مرحوم آیه الله نجفی مرعشی، از جمله به شماره های ۱۵۲۱، ۲۹۰۵، ۵۲۲۸، ۷۹۱۶ و در ضمن مجموعه ۵۳۷۰ موجود است.
فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۸ / ۱۰۲، ۱۴ / ۲۶، ۲۰ / ۲۴۵ و ۱۴ / ۱۵۴.
الذریعه ۲۱ / ۱۴۰.

۲۶۷

الجمع بین الصلاتین (عربی)

از: ابونصر محمد بن مسعود عیاشی صاحب «تفسیر العیاشی» (ق ۴).

از دانشمندان بزرگ شیعه که منزلش درالعلم بوده است.

رجال النجاشی ۲ / ۲۵۰.

۲۶۸

جواب ابی الفرج ابن اسحق عمّا یفسد الصلاة (عربی)

از: شیخ مفید محمد بن محمد بن نعمان بغدادی (م ۴۱۳ ق) پیشوای شیعیان در قرن چهارم هجری.

رجال نجاشی ۲ / ۳۳۱.

۲۶۹

جوازالتنفل

از: شیخ عبدالله بن صالح سماهیجی بحرانی (م ۱۱۳۵ ق).

[صفحه ۱۱۵]

مؤلف در این رساله در صدد اثبات برتری نماز نافله بر تعقیبات مابین نماز صبح و طلوع خورشید می باشد.

الذریعة ۵ / ۲۴۳.

۲۷۰

جوازالتنفل ممّن علیه الفریضة

از مولی عبدالله بن حسین تستری اصفهانی (م ۱۰۲۱ ق) - استاد مولی محمد تقی مجلسی.

مؤلف در صدد اثبات جایز بودن خواندن نافله بر کسی که نماز واجب بر ذمه اوست، برآمده و نسخه ای از آن - که

در ۱۰۶۸ ق نگاشته شده - در کتابخانه شیخ الشریعة اصفهانی بوده است.

٢٧١

جواز الصلاة جنب الشباك المحاذي لقبر المعصوم

از: شیخ یوسف بحرانی (م ١١٨٦ ق) صاحب «الحدائق الناضرة».

مؤلف در این رساله به ردّ کسانی که منع از خواندن نماز در کنار قبر معصوم می نمایند، پرداخته و در آخر آن به کسانی که در داخل شدن در مشاهد مشرفه ادب را رعایت نمی کنند، انتقاد می کند.

٢٧٢

جواز الصلاة في المحمول النجس

از: شیخ محمد حسن بن حاج محمد صالح آل کبّه بغدادی (م ١٣٣٦ ق) از مراجع تقلید بوده است.

٢٧٣

جواز الفائتة في وقت الحاضرة

از میرزا سید جعفر بن میرزا علی نقی بن حاج آقا بن سید مجاهد طباطبایی - صاحب مناهل و مفاتیح - بن سید علی طباطبایی - صاحب ریاض - (م ١٣٢١ ق).

مؤلف در آن به اثبات جواز خواندن نماز قضاء در وقت وجوب واجب دیگر پرداخته است.

٢٧٤

جواز الفائتة في وقت الحاضرة

از: مولی عبدالله بن حسین تستری - استاد ملا محمد تقی مجلسی - (م ۱۰۲۱ ق).
نسخه خطی این رساله همراه با رساله دیگرش - جواز التنفل ممن علیه الفریضة - که پیشتر یاد شد در کتابخانه
شریعت اصفهانی بوده است.
الذریعة ۵ / ۲۴۵.

۲۷۵

جواهرالکلام فی شرح شرایع الاسلام - کتاب الصلاة من ... (عربی)
از: شیخ محمد حسن نجفی بن شیخ باقر اصفهانی (م ۱۲۶۶ ق) صاحب «نجاه العباد».
بخش ویژه «صلاة» مجلدات هفتم تا چهاردهم (هشت جلد) کتاب جواهر را تشکیل داده اند.
چاپ هفتم، در احیاء التراث العربی، بیروت، ۱۴۱۰ ق.

۲۷۶

جواهرالمسائل (فارسی)
از: مولی محمد مهدی بن محمد باقر محلاتی.
وی مسائل این کتاب را از کتاب مهم «مطالع الانوار» - تألیف سید محمدباقر حجة الاسلام شفتی - برگرفته تا
مقلدین سید به آسانی به فتاوی ایشان دسترسی داشته باشند.
نسخه خطی آن در کتابخانه سیدآقا تستری بوده است.
الذریعة ۵ / ۲۸۰.

۲۷۷

الجوهرة المضيئة در مسائل طهارة و صلاة
کتابی است بزرگ که سید عبدالله شبر کاظمی (م ۱۲۴۲ ق) - که از کثرت تألیفات وی را مجلس دوم لقب داده اند
- به رشته تحریر درآورده است.
الذریعة ۵ / ۲۹۴.

۲۷۸

الجهر والاخفات

شامل بحث جهر و اخفات در دو رکعت آغازین نماز.

از: مولی عبدالله بن حسین تستری (م ۱۰۲۱ ق).

[صفحه ۱۱۷]

این رساله همراه با دو رساله دیگر او که پیشتر یاد شد در کتابخانه شریعت اصفهانی بوده است.

الذریعة ۵ / ۳۰۲.

۲۷۹

الجهر والاخفات

شامل بحث جهر و اخفات تسبیحات اربعه در رکعت سوم و چهارم.

از: شیخ عبدالله بن شیخ عباس ستري بحرانی (م حدود ۱۲۷۰ ق).

الذریعة ۵ / ۳۰۲ به نقل از «انوارالبدرین».

۲۸۰

الجهر والاخفات (فارسی)

از: سید علی بن ابی القاسم رضوی لاهوری (ق ۱۴).

در سال ۱۳۲۲ ق چاپ شده است.

الذریعة ۵ / ۳۰۲.

۲۸۱

الجهر والاخفات

شامل بحث جهر و اخفات در رکعت سوم و چهارم - برای امام و مأموم -.

از: شیخ علی بن محمد بن علی مقابی بحرانی.

تاریخ تألیف: ۱۱۷۶ ق - جهت شیخ سلیمان بن شیخ حسین بحرانی.
نسخه خطی آن در کتابخانه سید محمد علی سبزواری در کاظمین بوده است.
الذریعة ۵ / ۳۰۲.

۲۸۲

کتاب الجهر «بسم الله الرحمن الرحيم».
از: ابوالعباس بن عقده زیدی جارودی: احمد بن محمد بن سعید سبیعی همدانی - (م ۳۳۳ ق).
وی به خاطر عظمت و امانت و ثقه بودنش در کتابهای اصحاب امامیه ذکر می گردد.
رجال النجاشی ۱ / ۲۴۰.

۲۸۳

چرا نماز بخوانیم؟ (فارسی)
از: محمد ناصری.
عنوان مقالات آن عبارتند از:

[صفحه ۱۱۸]

آثار روانی نماز، نماز و تلقین به نفس، آثار اخلاقی نماز، آثار بهداشتی نماز، آثار اجتماعی نماز و چرا باید نماز به
عربی خوانده شود؟
چاپ تهران، ۱۳۵۱ ش، ۷۶ صفحه، رقعی.

۲۸۴

چراغ ایمان (فارسی)
از: ملا محمد حسن بن محمد حسین نیستانکی نائینی (م ۱۳۵۴ ق).

این کتاب علاوه بر احکام و آداب نماز شب، شامل برخی از نمازهای مستحبی و دعاهاى مجرب و ادعیه درمان دردها نیز می باشد.

الذریعة ۵ / ۳۰۶.

۲۸۵

الحدائق الناظرة فى احكام العترة الطاهرة - كتاب لصلاة من... (عربى)

از: شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم درازی بحرانی (م ۱۱۸۶ ق) صاحب «کشکول»، «لؤلؤة البحرين» «سلاسل الحديد»، «الدرر النجفیة» و ...

احکام و مسائل صلوۀ جلد ششم تا یازدهم (شش جلد) کتاب را به خود اختصاص داده است. چاپ دوم، دفتر انتشارات اسلامی، قم.

۲۸۶

حدود الصلوات الخمس

از: شاید (?) بنیاد حسینی.

در این رساله مختصر چهارصد حدّ نماز تمام به گونه ای مختصر شمرده شده است و نسخه خطی آن مورخ ۱۰۱۲ ق در ۴ برگ ضمن مجموعه شماره ۵۱۳۳ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است. فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۳ / ۳۳۸.

۲۸۷

حقیقة الصلاة (عربى)

تألیف قاضی سعید قمی (متوفای ۱۱۰۳ ق).

این کتاب با قلمی عارفانه و شیوه خاص حکیم قاضی سعید نوشته شده است.

چاپ تهران، انتشارات دانشگاه، ۱۳۳۹ ش، ۱۲۴ صفحه، وزیری.

مقدمه و حواشی از سید محمد باقر

سبزواری استاد دانشگاه تهران دارد.

۲۸۸

حقیقت نماز (فارسی)

از: عبدالعظیم صدوقی اردبیلی.

در این رساله معانی اذکار و اوراد نماز بیان شده است.

همراه با رساله «سعادت بشر» و «تفسیر آیه الكرسی» از همین مؤلف در اردبیل، چاپخانه صابر، در ۱۳۲۹ ش چاپ شده است.

۲۸۹

رسالة فی «حکم التنفل قبل صلاة العید و بعدها»

از: ملا اسماعیل خاجوئی مازندرانی (م ۱۱۷۳ ق).

ضمن «رسائل المحقق الخاجوئی» ۲ / ۱۲۷ - ۱۳۷.

در قم، توسط دارالکتاب الاسلامی، در ۱۳۶۹ ش چاپ شده است.

۲۹۰

رسالة فی «حکم الظن فی الصلاة» و بیان کیفیت صلاة الاحتیاط

از: آیه الله سید محمد کاظم یزدی طباطبائی صاحب «عروة الوثقی» (۱۲۵۶ - ۱۳۳۷ ق).

چاپ تهران، در ۱۳۱۶ ق، ۲۰ صفحه، رحلی.

۲۹۱

حکمت و فلسفه نماز و روزه (فارسی)

تألیف: نبوی.

این کتاب درباره اهمیت و آداب و شرائط باطنی و معنوی نماز و مذمت بی اعتنائی و تندخواندن و احکام نمازهای یومیه و طهارت و شکایات و نمازهای مستحبی نگاشته شده است.
چاپ چهارم تهران، مکتب قرآن، ۱۳۶۳ ش، ۸۰ صفحه، جیبی (مصور).

۲۹۲

الخاتمة فی خلل الصلاة

از: سید محمد تقی بن سید حسن عطار بغدادی (م ۱۳۴۶ ق).
کتابی است بزرگ که در آن از تمام مسائل «خلل» نماز، بحث نموده و نسخه خطی آن نزد فرزند مؤلف در نجف بوده است.

الذریعة ۷ / ۱۳۱.

[صفحه ۱۲۰]

۲۹۳

خلاصة المسائل (فارسی)

از: حاج ملا احمد نراقی (م ۱۲۴۴ ق) صاحب «معراج السعادة»، «المستند»، «عوائد الایام»، «مثنوی طاقدیس»، «سیف الامة» و «مناهج الاحکام».
رساله عملیه است شامل مسائل طهارت و صلاة که برای عمل مقلدین خود تألیف نموده است.
الذریعة ۲۶ / ۲۹۰.

۲۹۴

الخلافة - کتاب الصلاة من ... (عربی)

از: شیخ الطائفة محمد بن حسن طوسی (۳۸۵ - ۴۶۰ ق).
مباحث ویژه صلاة در ۴۷۷ صفحه از جلد اول کتاب مطرح شده است.
چاپ دفتر انتشارات اسلامی، قم، ۱۴۰۷ ق.

الخلل فی الصلاة

بسیاری از دانشمندان تحت این نام کتاب یا رساله ای نوشته اند مانند:

۲۹۵

میرزا ابراهیم بن ابوالفتح زنجانی (م ۱۳۵۱ ق).

۲۹۶

شیخ جمال الدین احمد بن محمد بن فهد اسدی حلّی (م ۸۴۱ ق).

نسخه خطی آن به قلم شاگردش شیخ علی حلّی - کتابت ۸۳۷ ق - در کتابخانه سید حسن صدر دیده شده است.

۲۹۷

شیخ محمد باقر گلپایگانی نجفی (م ۱۳۳۲ ق) - از افاضل شاگردان آخوند خراسانی -

نسخه خطی آن نزد شاگردش سید صادق رشتی بوده است.

۲۹۸

سید محمد باقر حجت طباطبائی حائری (م ۱۳۳۱ ق) - از نوادگان سید محمد مجاهد -

نوشته وی بزرگ بوده و در همه جوانب خلل بحث نموده است.

[صفحه ۱۲۱]

۲۹۹

میرزا حبیب الله رشتی (م ۱۴ - ج ۲ - ۱۳۱۲ ق) - از بزرگان شاگردان شیخ انصاری و صاحب «بدایع الافکار».

تألیف ایشان، مجلد بزرگی از شرح - آمیخته با متن - شرایع وی می باشد.

۳۰۰

آقا حسن نجم آبادی بن ابراهیم بن باقر (م حدود ۱۲۸۴ ق) - از بزرگان شاگردان شیخ انصاری -
نسخه خطی آن در کتابخانه حسینیّه شوشتریها در نجف می باشد.

۳۰۱

حاج محمد حسن آل کبه بغدادی بن محمد صالح. (۱۲۶۹ - ۱۳۳۶ ق).
این رساله مختصر و در مهمات مباحث خلل بوده و نسخه خطی آن در کتابخانه وی موجود است.

۳۰۲

مولی حسینیقلی در جزینی همدانی (م ۱۳۱۱ ق). از اعیان تلامذه شیخ انصاری و برترین عالم اخلاقی حوزه نجف -
استاد حاج میرزا جواد آقاملکی -.

۳۰۳

مولی محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی (م ۱۰۹۸ ق) - صاحب «تحفة الاخیار» و «حجة الاسلام» -
پیشوای نهضت علماء بر علیه صوفیه در قرن یازدهم.
این رساله به فارسی می باشد.
الذریعة ۱۴ / ۲۱۱ ش ۲۲۳۵.

۳۰۴

میرزا محمد علی مدرسی چهاردهی (۱۲۵۲ - ۱۳۳۴ ق) استاد شیخ آقا بزرگ تهرانی.
این رساله از تقریرات درس استادش - سید حسین کوهکمری - فراهم آمده و نسخه خطی آن نزد نواده اش در تهران
موجود می باشد.

۳۰۵

مولی محمد علی بن محمد - حسن خوانساری (۱۲۵۴ - ۱۳۳۲ ق) - از شاگردان میرزای شیرازی و سید

حسین کوهکمری - نسخه خطی آن در کتابخانه مشهورش در نجف بوده است.

۳۰۶

میرزا محمد تنکابنی (م ۱۳۰۲ ق) - صاحب قصص العلماء و از شاگردان صاحب ضوابط و شیخ انصاری -.

۳۰۷

میرزا محمد بن محمد باقر: فاضل ایروانی (م ۱۳۰۶ ق).

۳۰۸

حاج مولی محمد بن عاشور کرمانشاهی از علماء تهران در عهد فتحعلیشاه قاجار.
نسخه خطی ناقص آن در کتابخانه نواده اش در تهران بوده است.

۳۰۹

علامه سید محمد بن قاسم فشارکی (۱۲۵۳-۱۳۱۶) - استاد میرزای نائینی و حاج شیخ عبدالکریم حائری -.
کتاب برآمده از درس استادش میرزای شیرازی می باشد.
نسخه خطی آن در کتابخانه شیخ آقابزرگ تهرانی موجود است.

۳۱۰

شیخ محمد بن قاسم حجّی برانی نجفی.

نسخه خط مؤلف - تاریخ فراغت ۱۲۶۹ ق - نزد میرزا محمد علی مدرسی چهاردهی بوده است.

۳۱۱

سید میرزا محمد بن حبیب الله فقیه رضوی مشهدی (م ۱۲۶۴ ق).
کتاب او شرح «خلل» شرایع می باشد.

۳۱۲

میرزا محمد بن حسن شیروانی اصفهانی (م ۱۰۹۸ ق) - داماد ملا محمد تقی مجلسی.
کتاب فارسی بوده و مرتب بر سه فصل: عمد، سهو و شک می باشد.
نسخه خطی نزد سید ابوالقاسم خوانساری در نجف بوده است.

[صفحه ۱۲۳]

۳۱۳

شیخ منصور بن محمد امین انصاری دزفولی - برادر شیخ انصاری -.
نسخه خطی آن در دزفول بوده است.
الذریعة ۲۶ / ۲۹۱.

۳۱۴

سید محمد مهدی بن مرتضی طباطبائی بروجردی - سید بحر العلوم - (م ۱۲۱۲ ق).
نسخه خطی آن - همراه با «صلاة المسافر» نزد شیخ عبدالحسین حلی بوده است.

۳۱۵

میرزا نصرالله مدرس مشهدی (م ۱۲۹۱ ق).

۳۱۶

شیخ نعمه بن شیخ علاءالدین نجفی (م ۱۲۹۳ ق).

مؤلف شناخته نشد، اما از آنجا که نسخه خطی این رساله همراه با نسخه های خطی سایر تألیفات محقق کرکی (م ۹۴۰ ق) در کتابخانه های مختلف دیده شده است، لذا احتمال می رود که آنهم از تصنیفات محقق ثانی باشد. این رساله در پایان کتاب «بیان» شهید اول - چاپ تهران، ۱۳۲۲ ق - به چاپ رسیده است. الذریعة ۷ / ۲۴۷ - ۲۵۱.

تقریراً بحث: آیه الله حاج میرزا حسین نائینی (... م ۱۳۵۵ ق) صاحب «تنبيه الملة و تنزيه الامة» است. از: آقا شیخ محمد ابراهیم بن شیخ علی کلباسی نجفی. پایان تألیف: ۱۳۴۸ ق. الذریعة ۴ / ۳۶۸.

تقریرات درس حاج سید حسین کوهکمری (م ۱۲۹۹ ق) است. از سید محمد بن هاشم موسوی

[صفحه ۱۲۴]

هندی - داماد صاحب جواهر - (۱۲۴۲ - ۱۳۲۳ ق) و صاحب «کشکول» در ۱۹ جلد. نسخه خطی آن در کتابخانه فرزندش علامه سید رضا هندی بوده است. الذریعة ۴ / ۳۸۶.

۳۲۰

الخلل فی الصلاة (عربی)

از: سید صدرالدین محمد بن عبدالمهدی حسینی مرعشی شوشتری (ق ۱۳).
نسخه خطی آن - به خط مؤلف - به شماره ۱۳۴۹۷ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.
فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۲۴۰.

۳۲۱

الخلل - رسالة فی ... (عربی)

تقریرات بحث: شیخ مرتضی انصاری (۱۲۱۴ - ۱۲۸۱).
از: حاج میرزا محمد حسن آشتیانی (م ۱۳۱۹ ق) صاحب «بحرالفوائد فی شرح الفوائد» پیشوای بزرگ تهران در
ابتدای قرن چهاردهم و اولین ناشر آراء و مبانی شیخ انصاری در ایران.
نسخه خطی آن در کتابخانه مرحوم آقا سید محمد لواسانی بوده است.
الذریعة ۴ / ۳۷۵.

۳۲۲

الخلل - رسالة فی ... (عربی)

تقریرات بحث شیخ انصاری (م ۱۲۸۱ ق)
از: سید محمد طاهر بن سید اسماعیل موسوی دزفولی (م ۱۳۱۸ ق) - داماد شیخ - این رساله در کتابخانه مرحوم
آقا سید احمد سبط الشیخ بوده است.
الذریعة ۴ / ۳۷۷ - ۳۷۸.

۳۲۳

الخلل فی الصلاة (عربی)

تقریرات درس آیة الله شیخ مرتضی انصاری (۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ ق).
صاحب «المکاسب»، «فرائد الاصول»، «الطهارة» و «الصلاة».

مؤلف آن شناخته نشد.

نسخه خطی آن به شماره ۱۱۵۸۴

[صفحه ۱۲۵]

در کتابخانه آستان قدس رضوی یافت می شود.

فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۲۵ و ۶۸۷.

۳۲۴

الخلل الواقع فى الصلاة - رسالة فى ... (عربى)

از: مرحوم آية الله حاج آقا مرتضى حائرى يزدى (۱۳۳۴ - ۱۴۰۶ ق). صاحب ابتغاء الفضيلة.

۳۲۵

الخلواتية فى النوافل (-الصلواتيه) (عربى)

از: سيد عبدالله بن ابى القاسم بلادى بوشهرى بهبهانى (م ۱۳۷۲ ق).

و شايد اين، همان «ضياء المستضيئين» كه در ۱۳۲۲ ق به چاپ رسيده است، باشد.

الذريعة ۷ / ۲۵۱ - ۲۵۲.

۳۲۶

خير الزاد ليوم التناد (عربى)

از: شيخ عبدالحسين بن حاج جواد بغدادى (م ۱۳۶۵ ق).

چاپ بغداد، ۱۳۴۰ ق.

در اين كتاب يک هزار مسئله پيرامون واجبات نماز ذکر گرديده است.

الذريعة ۷ / ۲۸۴.

۳۲۷

دانستنیهای نماز (فارسی)

از: سید محمد شیرازی.

ترجمه از: حسین شاهرودی.

چاپ قم: کانون نشر اندیشه های اسلامی، ۱۳۶۸ ش، رقعی، ۴۰ صفحه، چاپ سوم.

۳۲۸

دررالثالی فی الصلاة (عربی)

از: میرزا عبدالغنی قراچه داغی اهری (م بعد از ۱۳۰۰ ق).

این کتاب ارجوزه ای در تکمیل «الدرّة المنظومة» سید بحر العلوم بوده و در تهران به چاپ رسیده است.

علامه تهرانی از نظم آن بسیار خوشش آمده و گوید: نظمها فی غایة الجودة والسلاسة.

الذریعة ۸ / ۱۳۳.

[صفحه ۱۲۶]

۳۲۹

الدررالمنظومة فی الصلاة المحتومة (عربی)

از: شیخ سلیمان بن عبدالله ماحوزی بحرانی (م ۱۱۲۱ ق).

رساله ای است در ۳۵ برگ که در رجب ۱۱۰۸ ق به پایان رسیده و در آن احکام نماز را به صورت فتوا ذکر می نماید.

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۶۴۱۸ کتابخانه مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۷ / ۲۶.

۳۳۰

الدرّ النضید فی فقه الصلاة (عربی)

از: شیخ جمال الدین ابوالعباس احمد بن محمد بن محمد بن فهد حلّی (م ۸۴۱ ق) صاحب «عدّة الداعی»، «التحصین فی صفات العارفين»، «المهذب البارع فی شرح المختصر النافع»، «المقتصر فی شرح الارشاد» و غیره.
الذریعة ۸ / ۸۰ و ریحانة الادب ۶ / ۱۰۹.

۳۳۱

الدرّة البهیة فی مسائل التّحیة (عربی)

از: محمد تقی بن محمد حسن مجلسی اصفهانی.

در این کتاب پیرامون مسائل تحیت و سلام به هنگام خواندن نماز بحث و گفتگو شده و برای دومین بار در ۹۱ صفحه وزیری به چاپ رسیده است.

۳۳۲

الدرّة المنظومة (عربی)

از: سید بحر العلوم محمد مهدی بن سید مرتضی طباطبائی بروجردی (م ۱۲۱۲ ق) صاحب «تحفة الکلام فی تاریخ مسجد الحرام»، «الفوائد الرجالية»، «اصالة البرائة» و ...

منظومه ای است حاوی بخش طهارت و صلاۀ - تا نماز طواف - که مورد توجه فقهاء والامقام شیعه قرار گرفته و بر آن شرح و حاشیه و ملحقات و تتمیم نگاشته اند. و در ایران چندین بار به چاپ رسیده است.
شیخ محمد علی اعسم قصیده ای در ۱۸ بیت در وصف این کتاب سروده است.
برخی از شروح آن عبارتند از:

[صفحه ۱۲۷]

۳۳۳

تکمیل الدرّة (عربی)

از: سید محمدباقر بن ابی القاسم الحجة الطباطبائی الحائری (۱۲۷۳ - ۱۳۳۱ ق) که آنرا با افزودن تتمه صلاۀ و حج تکمیل کرده است.

الذريعة ٣ / ٣٤١.

٣٣٤

الجوهرة النجفية فى شرح «الدرء البهية» (عربى)
از: مولى محمد بن محمد صادق صاحب «الشرايع المحمدية».
الذريعة ١٣ / ٢٤٠.

٣٣٥

حاشيه برالدرء المنظومة
از: سيد مير محمد عباس لکهنوى تسترى (م ١٣٠٦ ق).
الذريعة ٦ / ٨٥.

٣٣٦

خزائن الاحكام فى شرح الدرء المنظومة (عربى)
از: مولى آغا بن عابد بن رمضان شيروانى دربندى (م ١٢٨٦ ق) صاحب «خزائن الاصول» و «الجوهرة الاسطرلابية»
و «اسرار الشهادة».
وى در اجازه به شاگردش ميرزا محمد رضى خان هندى مى گويد: خزائن الاحكام در يكصد هزار سطر نگاشته شده
ست.
الذريعة ٧ / ١٥٢.

٣٣٧

شرح ميرزا آقا - ابوتراب - قزوينى حائرى - شاگرد صاحب «جواهر» و صاحب «ضوابط» - (م بعد ١٢٩٢ ق).
نسخه خطى آن در كتابخانه شيخ آقا بزرگ تهرانى بوده است.

٣٣٨

شرح مولی محمد اسماعیل عقدائی یزدی.

۳۳۹

شرح مولی محمد باقر کرهرودی سلطان آبادی (۱۲۵۷ - ۱۳۱۵ ق).

۳۴۰

شرح شیخ جواد طارمی زنجانی صاحب «حاشیة القوانين» و «تکمیل الایمان» و ...

[صفحه ۱۲۸]

۳۴۱

شرح شیخ محمد جواد سبیتی عاملی (ق ۱۴).

۳۴۲

شرح میرزا حسن یزدی.

۳۴۳

شرح سید حسین بن سید رضا بن بحر العلوم - نواده ناظم - (م ۱۳۰۶ ق).
این شرح به نظم می باشد.

۳۴۴

شرح شیخ راضی بن شیخ خضر نجفی - استاد شیخ فضل الله نوری - (م ۱۲۹۰ ق).

۳۴۵

شرح میرزا رضا گلپایگانی (م ۱۲۸۰ ق).

۳۴۶

شرح مولی زین العابدین گلپایگانی. صاحب «الانوارالقدسیه». (م ۱۲۸۹ ق) وی به شرح خود دو مبحث «نماز مسافر» و «نماز جماعت» را نیز افزوده است.

۳۴۷

شرح مولی محمد صادق یزدی بن مولی محمد. (شاگرد میرزای شیرازی).

۳۴۸

شرح منظوم شیخ عباس بن شیخ حسین بن کاشف الغطاء (۱۲۶۳-۱۳۲۳ ق).
نسخه خطی آن نزد سید محمد جزایری یافت می شده است.
شرح شیخ عبدالحسین بن جواد بغدادی (م ۱۳۶۵ ق).

۳۴۹

شرح سید علی بن ابراهیم عاملی (م ۱۲۶۰ ق).

۳۵۰

شرح سید علی خوانساری (م ۱۲۳۸ ق) - شاگرد محقق قمی صاحب قوانین -.

۳۵۱

شرح مولی محمد علی اردکانی - شاگرد ناظم کتاب - بن محمد حسن.

۳۵۲

شرح محمد علی بن غانم - شاگرد شیخ حسین عصفوری بحرانی -.

۳۵۳

شرح میرزا محمد علی بن محمد نصیر مدرسی چهاردهی - استاد شیخ آقا بزرگ تهرانی - (م ۱۳۳۴ ق) این شرح فقط بخش صلاة است.

نقباء البشر ۱۵۴۹.

۳۵۴

شرح سید محمد عصار - محمد بن محمود حسینی لواسانی تهرانی -.
برخی از این شرح در حاشیه «درّة» بعد از ۱۳۰۰ ق به چاپ رسیده است.

۳۵۵

شرح حاج شیخ هادی بن شیخ عبدالرحیم کرمانشاهی. (م ۱۳۷۷ ق)
وی شرح پدرش «کشف الاسرار» را کامل نموده و «ارشاد الانظار» نامیده است. بخشی از این شرح اخیراً چاپ شده است.

۳۵۶

شرح شیخ هادی بن شیخ عباس بن شیخ علی کاشف الغطاء (م ۱۳۶۱ ق).
در الذریعة ۸ / ۱۰۹ - ۱۱۱ شرح های مذکور یاد شده است.

۳۵۷

شمس الضحی - شرح الدرّة النجفیة

از: علی بن ملاحسین (بعد از ۱۲۴۹ ق).

نسخه خطی آن - خط مؤلف در ۱۲۴۹ ق - در ۲۴۷ برگ به شماره ۹۶۰ در کتابخانه وزیری یزد موجود است.

فهرست کتابخانه وزیری ۲ / ۷۹۰.

۳۵۸

الغرة الحنفية في شرح الدرّة النجفية

از: سید ابوالحسن شهشانی اصفهانی (م بعد ۱۲۶۶ ق).

این شرح به گونه استدلالی و مفصل در چندین جلد تدوین یافته است.

جلد دوم کتاب - در احکام وضو - به خط مؤلف در ۲۱۷ برگ به ش ۷۵ در کتابخانه آیه الله گلپایگانی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله گلپایگانی ۱ / ۸۲.

[صفحه ۱۳۰]

۳۵۹

فصوص فیروزجات خفیه «شرح الدرّة النجفية»

از: شیخ علی بن محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی (م ۱۳۱۵ ق) صاحب «منتقى الآمال» و ... شارح کتاب

«الفیروزجات الطوسیة فی شرح الدرّة الغرویة» از شیخ محمد بن حسن طوسی مشهدی را دید و پسندید، - گرچه

آنها خالی از اشتباه ندید - و بر آن شد تا شرحی نو بر همان شیوه بر «درّة» بنویسد.

نسخه خطی آن در ۲۶۳ برگ به شماره ۳۰۹۱ در کتابخانه مرعشی یافت می شود.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۸ / ۳۱۵ - ۳۱۶.

۳۶۰

كشف السترة فی شرح الدرّة

از: مولی علی قزوینی حائری (م ۱۳۲۰ ق) صاحب «كشف المرام عن طهارة ریاض الاحکام».

این کتاب در پنج جلد تدوین یافته، که دو جلد اولیه آن درباره مباحث طهارت و سه جلد دیگرش مباحث صلاة است.

نسخه خطی آن - به خط مؤلف - نزد شاگرد و دامادش سید حسین هندی حائری بوده است.
الذریعة ۱۸ / ۳۹ - ۳۸.

۳۶۱

مفتاح المفاتيح - مفاتيح الكلام فی شرح درالنظام
از: سید صبغة الله بن سید جعفر کشفی دارابی.
نسخه خطی آن - مجلد صلاة - نزد شیخ هادی کاشف الغطاء بوده است.
الذریعة ۲۱ / ۳۰۶ و ۳۵۰.

۳۶۲

المواهب السنية فی شرح الدرء الغروية (عربی)
از: حاج میرزا محمود بن آقا میرزا علینقی بن سید جواد - برادر سید بحرالعلوم - طباطبایی بروجردی (م ۱۳۰۰ ق)
صاحب «مسلی المصابین».
بخش طهارت آن در دو جلد در ۱۲۸۸ ق به چاپ رسیده و یک جلد از صلاة ان به دستور آیه الله العظمی
بروجردی چاپ شد.

[صفحه ۱۳۱]

۳۶۳

منظومة فی صلاة الجماعة (عربی)
از: شیخ عبدالهادی بن شیخ جواد بن شیخ کاظم همدانی - از شاگردان شیخ محمد طه نجف -
ظاهراً این رساله به عنوان تکمیل «الدرء المنظومة» سید بحرالعلوم به نظم کشیده شده است.
الذریعة ۲۳ / ۱۱۹.

۳۶۴

دروسُ فی معرفة الوقت و القبلة

از: حسن حسن زاده آملی صاحب تألیفات فراوان و از مدرسان معقول در حوزه علمیه قم.
در این کتاب ضمن ۷۶ درس مسائل مختلف وقت و قبله از دیدگاه مبانی هندسی و نجومی مورد بحث قرار گرفته است.

چاپ قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۶۴ ش / ۱۴۰۶ ق در ۴۶ صفحه، وزیری.

۳۶۵

دعوة الحق یا فضائل نماز (عربی)

از: رحمت الله رودینی.

در سال ۱۳۴۹ ش چاپ شده است، وزیری ۱۱۹ صفحه.

۳۶۶

دفع اشکال رکنیۃ المسجدين

از: سید صدرالدین محمد بن محمد صادق حسینی قزوینی - از شاگردان آقا رضی قزوینی صاحب «لسان الخواص»
(م ۱۰۹۶ ق).

اشکال این است که:

آیا رکن مجموع دو سجده می باشد - که لازمه آن باطل بودن نماز به ترک یکی از آنها می باشد، چون مرکب به از بین رفتن یکی از اجزائش منتفی می شود - و یا رکن مسمی سجده می باشد - که لازمه آن باطل بودن نماز به زیاد کردن یک سجده می باشد - در حالیکه هیچیک از فقهاء قائل به این دو قول نشده اند.

مؤلف برای دفع اشکال، شش وجه را ذکر نموده، که ششمی آن گفتار استادش آقا رضی قزوینی می باشد.

نسخه خطی آن - به خط مؤلف - در کتابخانه آل خراسان در نجف بوده است.

الذریعة ۸ / ۲۲۶ - ۲۲۷.

۳۶۷

دلیل المصلین (فارسی)

از: سید محمد مهدی موسوی خوانساری اصفهانی (۱۲۵۱ - ۱۳۲۴ ق).

این کتاب رساله عملیه ایشان برای راهنمایی مقلدین در مسائل نماز و مشتمل بر شش فصل می باشد.
در ۱۱۸ صفحه در اصفهان به سال ۱۳۱۸ ق چاپ شده است.

۳۶۸

ذخائرالدعوات فی تعقیب الصلوات (فارسی)

از: شیخ محمد جعفر بن عبدالله کمره ای حویزی اصفهانی (م ۱۱۱۵ ق)

این رساله در دوازده فصل ساخته شده و نسخه ای از آن به شماره ۱۱۲۹ در کتابخانه آقای مفتاح - تهران - بوده است.

نسخه های خطی (دفتر هفتم) / ۱۶۷ - ۱۶۸.

۳۶۹

ذخائرالعقبی فی تعقیبات الصلوات

از: شیخ جعفر بن عبدالله بن ابراهیم حویزی کمره ای (م ۱۱۱۵ ق) - قاضی اصفهان و از شاگردان محقق خوانساری.
شاید با کتاب قبلی یکی باشد.

نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

الذریعة ۱۰ / ۶.

۳۷۰

«ذرایع الاحکام فی شرح شرایع الاسلام» - کتاب الصلاة من ... (عربی)

از: حاج شیخ محمد حسن بن ملا عبدالله مامقانی (م ۱۳۲۳ ق) صاحب «بشری الوصول الی اسرار علم الاصول»،
«غایة الآمال» و ...

در این شرح تنها ابواب طهارت و صلوٰء و خمس و زکوٰء و صوم نگاشته شده و کتاب طهارت آن در دو جلد بزرگ
در تبریز به چاپ رسیده است.
ریحانة الادب ۳ / ۴۳۳.

۳۷۱

ذریعة الهداء فی بیان معانی الفاظ الصلاة
از: شیخ حسین به محمد بن

[صفحه ۱۳۳]

احمد بن ابراهیم درازی بحرانی (م ۱۲۱۶ ق).
وی این کتاب را جهت شیخ محمد علی کازرونی تألیف نموده و نسخه خطی آن در کتابخانه مرحوم قاضی طباطبایی
- تبریز - موجود است.
الذریعة ۱۰ / ۳۳.

۳۷۲

راز نماز (ویژه جوانان) (فارسی)
از: محسن قرائتی.
تدوین: جواد محدثی.
این کتاب به زبان عربی ترجمه و چاپ شده است (اسرار الصلاة).
چاپ تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۹ ش در ۱۰۸ ص رقعی.

۳۷۳

راز و نماز (فارسی)
از: عبدالکریم بی آزار شیرازی.

رقعی، ۶۸ صفحه.

چاپ ۲۱، تهران، بعثت، ۱۳۶۳ ش.

۳۷۴

رازهای آسمانی: نماز (فارسی)

از: سید عبدالرحیم ذکری.

چاپ قم، سال ۱۳۶۲ ش در ۳۸ صفحه رقعی.

۳۷۵

ربیع المتجهدين (فارسی)

از: شیخ محمد جواد بن محرمعلی طارمی زنجانی (م ۱۳۲۵ ق).

این کتاب درباره اعمال روز و شب و ترجمه نماز و اعمال و وظائف و نوافل و مستحبات آن و آداب نماز شب و دعاهاى آن تدوین گردیده و چاپ شده است.

الذریعة ۱۰ / ۷۶.

۳۷۶

رسالة فی رکنیة المسجدین

از: قاضی نورالله تستری. شهید در ۱۰۱۹ ق و صاحب «احقاق الحق» و «مجالس المؤمنین».

الذریعة ۱۱ / ۱۹۵.

۳۷۷

رسالة فی رکعات صلاة الليل

از: سید آقا شوشتری: احمد بن حسین (۱۲۹۱-۱۳۸۴ ق) صاحب «الفوائد المختلفة» و «الکواکب الدریة».

تاریخ تألیف: ۱۳۴۰ ق.

در این کتاب برخی از آداب نماز شب نیز ذکر گردیده است.

الذریعة ۱۱ / ۱۹۵.

۳۷۸

رموز نماز (فارسی)

از: محمد فرید نهاوندی.

کتابی است بسیار ارزنده و در برگیرنده مطالب بکر و جالب، که در پانزده فصل از نماز بحث می نماید. مقدمه آن در بیان امور مربوط به عبادت و بهترین فرد آن یعنی نماز بوده و بحث مشبعی پیرامون ریا و سمعه، سنجش نماز با اصول و فروع دین، را داراست.

فصول پانزده گانه کتاب عبارتند از:

- ۱- حقیقت نماز.
- ۲- آثار نماز.
- ۳- اقسام نماز.
- ۴- مکانهای مستحبی نماز.
- ۵- امکنه مکروه نماز.
- ۶- فوائد بیست گانه نماز جماعت.
- ۷- آثار نماز شب.
- ۸- فوائد و اسرار طهارت ثلاث.
- ۹- ترجمه مختصر اقامه تا سلام.
- ۱۰- واجبات مختصر اقامه تا سلام.
- ۱۱- مستحبات اقامه تا سلام.
- ۱۲- مکروهات اقامه تا سلام.
- ۱۳- محرمات اقامه تا سلام.

۱۴- اسرار آنها.

۱۵- معانی جملات نماز.

خاتمه: در تجوید و تعقیبات نماز.

چاپ مشهد، در ۱۳۳۰ ش، ۴۵۰ صفحه، وزیری.

۳۷۹

روح الصلاة (عربی)

از: قاضی سعید قمی: حکیم کوچک، محمد سعید بن محمد مفید شریف قمی (۱۰۴۹-۱۱۰۳ ق) صاحب «اسرار الصلاة» و «حقیقه الصلوة» که پیشتر یاد شد.

دو نسخه خطی - که یکی از آنها بر دیگری زیاداتی دارد - از آن در کتابخانه اهدائی مرحوم سید محمد مشکاء به دانشگاه تهران وجود دارد.

الذریعة ۱۱ / ۲۶۴ و فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه ۳ / ۲۱۲۴.

[صفحه ۱۳۵]

۳۸۰

روح النسیم فی احکام التسليم (عربی)

از: شیخ احمد بن صالح ابن طوق بحرانی (ق ۳).

این رساله پیرامون سلام نماز و وجوب یا استحباب آن و برخی از احکام متعلق به آن همراه با استدلال و نقل اقوال در محرم ۱۲۴۴ ق نوشته شده است.

نسخه خطی آن در مجموعه شماره ۲۳۵۸ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود می باشد.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۶ / ۳۳۳.

۳۸۱

الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة - کتاب الصلاة من ... (عربی)

متن از: شهید اول (ش: ۷۸۶ ق).

شرح از: شهید ثانی (۹۱۱ - ۹۶۵ ق).

احکام و مسائل ویژه صلاة در ۳۹۸ صفحه از جلد اول کتاب چاپ نجف مطرح گردیده است.

۳۸۲

روضه العابدین و نزهة الزاهدين فی الصلاة (عربی)

از: ابوالفتح محمد بن علی بن عثمان کراچکی (م ۴۴۹ ق) - صاحب «کنزالفوائد».

کتابی بزرگ در سه بخش بوده که برای فرزندش - موسی - تألیف نموده است.

۱- در نمازهای واجب.

۲- در نمازهای مستحب - که از سنت معصومین به شمار می روند.

۳- در نمازهای مستحب - که جزو سنت محسوب نمی شوند.

و این کتاب از مصادر کفعمی در «بلدالامین» بوده است.

الذریعة ۱۱ / ۲۹۸.

۳۸۳

«روضه المتقین» فی شرح «من لایحضره الفقیه» - کتاب الصلاة من... (عربی)

متن از: شیخ ابوجعفر محمد بن علی بن حسین بن موسی بن بابویه قمی (حدود ۳۰۶ - ۳۸۱ ق).

شرح از: ملا محمد تقی بن مقصود

[صفحه ۱۳۶]

علی مجلسی اصفهانی ۱۰۰۳ - ۱۰۷۰ ق.

مسائل «صلاة» جلد دوم را با ۸۶۰ صفحه بخود مخصوص گردانیده است.

چاپ تهران، بنیاد فرهنگ اسلامی کوشانپور.

۳۸۴

زبدۃ الدعوات فی آداب صلاة اللیل

از: سید محمد مهدی بن محمد جعفر موسوی (از دانشمندان نیمه دوم قرن ۱۳ هـ).

الذریعة ۱۲ / ۲۷.

۳۸۵

زبدۃ الطاعات فی الجمعة و الجماعات

از: سید عنایت علی تقوی صاحب «طب الصادق»، «رساله سجده گاه»، حدود و تعزیزات و «رساله وجوب

جمعه».

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۱۹۱.

۳۸۶

رسالة فی زمان نوافل الظهرین و مقداره فی کل يوم من ايام فصول السنة

از: مولی محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی (م ۱۲۶۳ ق) صاحب «تفسیر القرآن»، «تجوید القرآن»، «شفاء الصدور»،

تحفة العراق فی علم الاخلاق و «البراهین القاطعة».

الذریعة ۱۲ / ۴۷.

۳۸۷

زینة الصلاة فی النوافل والتعقیبات

از: مولی محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی (م ۱۲۶۳ ق). وی و فرزندش و نواده اش همه از مجتهدان بنام تهران و

صاحب تألیفات بسیار می باشند.

الذریعة ۱۲ / ۹۳.

۳۸۸

زینة العباد

از: شیخ زین العابدین حائری مازندرانی (م ۱۳۰۸ ق) - از شاگردان شیخ انصاری - این کتاب رساله عملیه وی در مسائل طهارت و صلوٰه بوده که همراه با حواشی آخوند ملا محمد کاظم خراسانی (م ۱۳۲۹ ق) در ۱۳۲۳ ق به چاپ رسیده است.

الذریعة ۱۲ / ۹۳.

[صفحه ۱۳۷]

۳۸۹

«سبل الرشاد فی شرح نجاه العباد» - کتاب الصلاة من ... (عربی)

متن از: صاحب جواهر آیه الله حاج شیخ محمد حسن نجفی (م ۱۲۶۶ ق).

شرح از: سید ابوتراب بن سید ابوالقاسم خوانساری (م ۱۳۴۶ ق).

نسخه خطی آن به خط مؤلف به شماره ۴۲۹، ۴۷۵، ۶۱۱، ۶۴۴، ۶۶۶ در کتابخانه حسینیّه شوشتریّه - نجف - بوده است.

نسخه های خطی (دفتر یازده و دوازده) / ۸۰۱.

۳۹۰

سجدتی السهو

از: حاج مولی محمد حسن بن محمد صالح آل کبّه بغدادی (۱۲۶۹ - ۱۳۳۶ ق) - از مراجع مشهور اوائل قرن چهاردهم هجری -.

این رساله درباره استحباب سجده سهو - برای هر کم و زیادی در نماز - می باشد.

الذریعة ۱۲ / ۱۴۷.

۳۹۱

السجود علی التربة المشویة - رساله فی ...

از: محقق کرکی علی بن عبدالعالی عاملی صاحب «جامع المقاصد» و «الجغریة» (م ۹۴۰ ق).

نویسنده در آن اثبات می نماید که: تربت پس از آنکه با آتش پخته شد باز سجده بر آن جایز است.
این رساله ضمن «رسائل المحقق الکرکی» ج ۲ / صفحه ۹۱ - ۱۰۸ توسط کتابخانه آیه الله مرعشی در قم به سال ۱۴۱۱ ق به چاپ رسیده است.

۳۹۲

سخنی کوتاه درباره حکمت و فلسفه نماز (فارسی)

تألیف: ن.ی.

به کوشش: حسن سلیم شهشانی.

چاپ تهران، مکتب قرآن در ۱۳۵۷ ش. ۸۲ صفحه جیبی (مصور).

۳۹۳

سراج القبور (در آداب نماز شب)

از: سید محمدتقی موسوی اصفهانی (۱۳۰۱ - ۱۳۴۸ ق) صاحب

[صفحه ۱۳۸]

«مکیال المکارم فی فوائد الدعا للقائم (ع)» و «وظیفه مردم در غیبت امام زمان».

چاپ اصفهان در چاپخانه محمودیه، سال ۱۳۳۳ ق. ۶۴ صفحه جیبی.

۳۹۴

سراج المتهجدین (فارسی)

از: مولی نوروزعلی بن محمد باقر - فاضل بسطامی -.

انتخاب از کتاب «تحفة الابرار» حجة الاسلام سید محمد باقر شفتی (م ۱۲۶۰ ق) است. و پیرامون فضیلت و آداب و

دعاهای نماز شب تألیف شده است.

پایان تألیف: ۱۲۶۵ ق. چاپ ایران.

۳۹۵

سراج مصلی

از: کیدانی (زنده در ۱۰۰۶ ق).

قصیده ای است نونیه در صد و پنجاه و دو بیت مشتمل بر یک مقدمه و هشت باب در: فرض، واجبات، سنن، مستحبات، مباحات، محرمات، مکروهات و مفسدات نماز.

نسخه خطی آن در مجموعه شماره ۶۵۳ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۲ / ۲۴۹.

۳۹۶

سر الصلاة - معراج السالکین و صلاة العارفين (فارسی)

از: حضرت آیه الله العظمی امام خمینی (۱۳۲۰ - ۱۴۰۹ ق) - رهبر کبیر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران

- صاحب «کشف الاسرار» «حکومت اسلامی»، «الرسائل»، «المکاسب»، «البيع»: «تفسیر سوره حمد»، «تعلیقات بر مصباح الانس» و ...

چاپ تهران، مؤسسه نشر و تنظیم آثار امام خمینی، ۱۳۶۹ ش. ۱۶۹ صفحه وزیری.

(همراه با اصل رساله به خط حضرت مؤلف رضوان الله علیه در ۹۶ صفحه.

۳۹۷

سفينة المساکين لنجاة الشاکين

از: شیخ عبدالله بن معتوق بن

[صفحه ۱۳۹]

عبدالحسین مرهون قطیفی (۱۲۷۴ - ۱۳۶۲ ق).

این رساله درباره احکام شکها در نماز بوده و تمام آن را شیخ فرج آل عمران قطیفی در «الازهار الارجیه» خود درج نموده است.
الذریعة ۱۲ / ۱۹۷.

۳۹۸

سنّة الصلاة (عربی)

از: ابونضر محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش سلمی سمرقندی - استاد شیخ ابوعمر و کشی - (ق ۴) و صاحب تفسیر عیاشی.

رجال النجاشی ۲ / ۲۵۰.

کتاب السهو

چند نفر از علما کتابی به این عنوان نگاشته اند:

۳۹۹

ابوالفضل سلمة بن خطاب براوستانی از دورقانی - حمیری صاحب توقیع و سعد بن عبدالله اشعری قمی (م ۲۹۹ یا ۳۰۱) از وی روایت می نمایند.

رجال النجاشی ۱ / ۴۲۲.

۴۰۰

ابوالحسن علی بن ابی سهل حاتم بن ابی حاتم قزوینی.

رجال النجاشی ۲ / ۹۲.

۴۰۱

ابوجعفر محمد بن علی بن حسین بن موسی بن بابویه قمی - شیخ صدوق - (ح ۳۰۶ - ۳۸۱ ق) صاحب «کمال الدین»، «عیون اخبار الرضا»، «التوحید»، «الخصال» و «من لایحضره الفقیه».

رجال النجاشی ۲ / ۳۱۲.

۴۰۲

ابوعمر و سکونی: محمد بن محمد بن نصر بن منصور. معروف به «ابن خرقة». وی اهل بصره بوده و از بزرگان شیعه شمرده می شده است.
رجال النجاشی ۲ / ۳۲۴.

۴۰۳

ابونضر محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش سلمی سمرقندی.

[صفحه ۱۴۰]

صاحب «تفسیر العیاشی». وی یکی از پیشوایان برجسته شیعه در قرن چهارم هجری شمرده می شود.
رجال النجاشی ۲ / ۲۵۰.

۴۰۴

ابو محمد یونس بن عبدالرحمن. ثقة عظیم الشان و از اصحاب امام کاظم و امام رضا (ع) شمرده می شود. امام رضا علیه السلام در جواب عبدالعزیز بن اشعری قمی که پرسید: از چه شخصی احکام و مسائل دین خویش را جویا شوم؟ فرمود: از یونس بن عبدالرحمن.
وی از کسانی بوده که واقفیه مال بسیاری بدو بخشوده تا راه و روش آنانرا بپذیرد، اما وی از قبول آنها سر باز زده و بر طریق حق ثابت قدم ماند.
مدائح وی بسیار بیش از آن است که ذکر شود، برای آگاه شدن از آنها به کتابهای مفصل رجوع نمایید.
رجال النجاشی ۲ / ۴۲۱ - ۴۲۲.

۴۰۵

السهو فی الصلاة - رسالة فی ... (عربی)

از: شیخ جمال الدین ابوالعباس احمد بن محمد بن فهد اسدی حلی (م ۸۴۱ ق).
صاحب «عدة الداعی و نجاح الساعی» و «المهذب البارع فی شرح المختصر النافع».
نسخه خطی آن به خط شاگردش - علی بن فضل بن هیکل حلی - در کتابخانه سید حسن صدر بوده است.
الذریعة ۱۲ / ۲۶۶.

۴۰۶

السهو فی الصلاة - رسالة فی ...
از: حاج میرزا علی آقا فرزند میرزای شیرازی (م ۱۳۵۵ ق).
الذریعة ۱۲ / ۲۶۶.

۴۰۷

سهو الائمة فی الصلاة - رسالة فی ...
این رساله همراه با رساله های دیگر «سید بحر العلوم» در کتابخانه مولی علیمحمد خوانساری در نجف بوده است.
الذریعة ۱۲ / ۲۶۶.

[صفحه ۱۴۱]

۴۰۸

السهو والشک فی الصلاة - رسالة فی ... (عربی)
از: شیخ ابراهیم بن سلیمان قطیفی (م بعد ۹۴۵ ق).
نسخه خطی آن مورخ ۹۸۴ ق در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.
الذریعة ۱۲ / ۲۶۶.

۴۰۹

السهو والشک فی الصلاة - رسالة فی ... (عربی)

از: محقق ثانی علی بن عبدالعالی کرکی عاملی (م ۹۴۰ ق) صاحب جامع المقاصد.

رساله در دو بخش ساخته شده است:

۱- سهو. شامل: مقدمات خمس سهو، سبب، احکام و لواحق سهو.

۲- شک. شامل: مقدمات، سبب، احکام و لواحق شک.

ضمن جلد ۲ «رسائل المحقق الکرکی» ص ۱۲۱ - ۱۴۶ (۲۶ صفحه) به چاپ رسیده است.

۴۱۰

الشافیة الصلاتیة - الشافیة فی الصلاة

از: شیخ احمد بن اسماعیل جزائری نجفی (م ۱۱۵۱ ق) صاحب «قلائد الدرر».

این کتاب با مقدمه ای در «وجوب طلب علم می آغازد. سپس بحث را در باب «صلاة» شروع کرده و تا «صلاة المسافر» ادامه می دهد.

وی پس از یادکرد هر حکم، دلیل آنرا هم ذکر می نماید.

نسخه خطی آن در کتابخانه شیخ محمد صالح جزائری بوده است.

الذریعة ۱۳ / ۱۱.

۴۱۱

سهو و شک - رسالة در ... (فارسی)

از: مولی حسن بن محمد علی یزدی، صاحب «مهیج الاحزان».

نسخه خطی آن نزد مرحوم آیه الله مرعشی نجفی بوده است.

الذریعة ۱۴ / ۲۱۱.

۴۱۲

سهو و شک - رساله در ... (فارسی)

از: شیخ محمد علی بن ابی طالب

اصفهانی - حزین - (م ۱۱۸۱ ق). وی صاحب تألیفات فراوان بوده و فهرست نام آنها در «نجوم السماء» ذکر شده است.

الذریعة ۱۴ / ۲۱۲.

۴۱۳

شارع النجاء فی ابواب العبادات - مقدمه ... (فارسی)

از: میر محمد باقر بن شمس الدین محمد اصفهانی. مشهور به میرداماد (م ۱۰۴۱ ق) صاحب «الرواشح السماویه»، «السبع الشداد»، «شرعة التسمیة» و «القبسات».

در این مقدمه فارسی پس از توضیحی مختصر درباره اصول پنجگانه اعتقادی و تقلید به ترجمه چهارده حدیث پیرامون نماز پرداخته شده و در شماره ۲۶ مجله نور علم به چاپ رسیده است.

۴۱۴

شب بیداران (فارسی)

مؤلف آن شناخته نشد.

رساله ای است مختصر - ۲۰ برگ - به روشی نیکو و عرفانی در تشویق به سحرخیزی و راز و نیاز با خداوند و درک فیوضات معنوی با شواهدی از آیات و روایات و اشعار دلنشین.

نسخه خطی آن که در ۱۲۶۳ ق تحریر شده، ضمن مجموعه شماره ۶۴۱۹ کتابخانه آیه الله نجفی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۷ / ۲۸.

۴۱۵

شب زنده داران در نماز شب (فارسی)

از: علیمحمد مآثری

چاپ مشهد، از انتشارات مسجد جوادالائمه (ع)، ۱۳۶۴ ش، در ۳۲ صفحه، رقعی.

شب مردان خدا (فارسی)

از: سید محمد ضیاءآبادی صاحب «حج برنامه تکامل» و «توسل» و ...
این کتاب به عربی تحت عنوان «المستغفرون بالاسحار» ترجمه و چاپ گردیده است.
چاپ تهران، انتشارات بنیاد

[صفحه ۱۴۳]

بعثت، ۱۳۶۵ ش، در ۱۲۰ ص، رقعی.

شرح و تفصیل کامل نماز (فارسی)

از: غلامرضا زندی بروجردی.
این کتاب شامل جمیع نمازهای واجب و مستحب دوران سال می باشد.
چاپ تهران، انتشارات اسلامی. ۱۳۲ صفحه رقعی (مصور).

شفاء السائل فی مستطرفات المسائل (عربی)

از: شیخ فخرالدین محمدعلی بن طریح الطریحی نجفی (م ۱۰۸۵ ق) صاحب «مجمع البحرین».
این کتاب در ده باب و مشتمل بر مباحث «مواقیت الصلاة» می باشد.
پایان نگارش: ۱۰۶۱ ق.

نسخه خطی آن در کتابخانه آل طریحی در نجف بوده است.

الذریعة ۱۴ / ۲۰۳.

الشک و السهو

از: مولی محسن فیض کاشانی: محمد بن مرتضی بن شاه محمود (م ۱۰۹۱ ق) صاحب «الوافی»، «الصادی»، «محجة البیضاء» و ...
الذریعة ۱۴ / ۲۱۲.

الشک و السهو

از: مولی محمد بن حسن، مدقق شیروانی (م ۹۹ یا ۱۰۹۸ ق) - صاحب حاشیه بر «معالم» و داماد ملا محمد تقی مجلسی -.

ایشان دو رساله درباره مسائل «شک و سهو» تألیف نموده است:

۱- کتابی مفصل و استدلالی.

۲- رساله ای مختصر که از همان کتاب فوق برگرفته شده است.

الذریعة ۱۴ / ۲۱۲ - ۲۱۳.

الشک و السهو

از: شیخ محمد بن خلف ستیری بحرانی - شاگرد شیخ حسین عصفوری بحرانی (م ۱۳۱۶ ق) -
الذریعة ۱۴ / ۲۱۳.

[صفحه ۱۴۴]

الشک و السهو

از: شیخ محمد یحیی بن عبدالوهاب سریانی تونی خراسانی - از شاگردان وحید بهبهانی -.

این کتاب از تألیف استادش «التحفة الحسینیة» برگرفته شده است.

نسخه خطی آن نزد مرحوم سید حسن صدر کاظمی بوده است.

الذریعة ۱۴ / ۲۱۳.

۴۲۳

الشک فی افعال الصلاة

از: سید ابومحمد حسن صدر کاظمی (م ۱۳۵۴ ق) صاحب «تأسیس الشیعه» و «الشیعة و فنون الاسلام»، «نهاية

الدراية»، «فصل القضاء» و «شرح وسائل الشیعه».

الذریعة ۱۴ / ۲۰۹.

۴۲۴

الشک فی الاولتین

از: سید العلماء سید حسین بن سید دلدار علی نصیرآبادی لکهنوی (م ۱۲۷۳ ق).

الذریعة ۱۴ / ۲۰۹.

۴۲۵

الشک والسهو والتلافی والجبران فی صلاة الآیات والعیدین

احتمالاً از استاد خواجه نصیرالدین طوسی: امام مازنی صاحب کتاب «التحریر...» بوده باشد.

نسخه خطی آن به خط مولی مهدی بن حسن نیرمی جرجانی - کتابت ۹۵۷ ق - نزد سید حسین همدانی نجفی بوده است.

الذریعة ۱۴ / ۲۱۳.

۴۲۶

شکوک الصلاة (فارسی)

از: علامه شیخ جعفر شوشتری (م ۱۳۰۳ ق) صاحب «الخصائص الحسینیة».

رساله عملیه مختصری بوده، که برای مقلدین خویش نگاشته بوده است.
الذریعة ۱۴ / ۲۱۶.

۴۲۷

شکوک الصلاة

از: مولی حیدرعلی بن ملا میرزا شیروانی - خواهرزاده علامه مجلسی -

[صفحه ۱۴۵]

نسخه خطی آن در موقوفات میر سید علی ایروانی در تبریز بوده است.
الذریعة ۱۴ / ۲۱۶.

۴۲۸

شکوک الصلاة

از: سید محمد بن علی نوری - داماد علامه سید محمد علی بوشهری - (م ۱۳۲۵ ق).
الذریعة ۱۴ / ۲۱۷.

۴۲۹

شکوک الصلاة (فارسی)

از: علامه مولی محمد باقر بن محمد تقی مجلسی اصفهانی (۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق) صاحب «بحارالانوار»، «ملاذالایار»، «مرآة العقول»، و دهها کتاب دیگر. - وی بیش از هزار تن از دانشوران عصر خویش را تعلیم داد. -
این کتاب مشتمل بر یک مقدمه و پنج فصل و یک خاتمه بوده و در هند (مطابق با فتاوی سیدالعلماء شده و در ۳۶ صفحه وزیری) به چاپ رسیده است.
الذریعة ۱۴ / ۲۱۶.

۴۳۰

شکوک الصلاة (عربی)

از: علامه مولی محمد باقر مجلسی اصفهانی (م ۱۱۱۰ ق).

احتمالاً این رساله تعریب همان کتاب قبلی باشد.

الذریعة ۱۴ / ۲۱۶.

۴۳۱

الشکوک غیر المنصوصة (عربی)

از: علامه کبیر سید حسن صدر کاظمی (م ۱۳۵۴ ق) صاحب «تأسیس الشيعة الكرام لفنون الاسلام» و «الشيعة و

فنون الاسلام» «فصل القضاء»، «شرح وسائل الشيعة» و «نهاية الدراية».

الذریعة ۱۴ / ۲۱۷.

۴۳۲

الشکيات

از: سید علی بن ابوالقاسم رضوی قمی لاهوری.

الذریعة ۱ / ۲۹۸.

۴۳۳

الشکيات (فارسی)

از: میرزا سید علی بن میرزا محمد

[صفحه ۱۴۶]

حسین مرعشی حسینی شهرستانی.

این کتاب به چاپ رسیده است.

٤٣٤

الشکيات (فارسی)

از: مولی غلام - از فقیهان مشهور زمان خود-.

کتابی بزرگ بوده که در جدول زیبایی انواع شک در رکعات نماز را ترسیم نموده و در آن احکام ۱۹۵ نوع از شکیات را- به همراه بسیاری از احکام خلل نماز، و حکم کثیرالشک، و معنی «لاسهو فی سهو»، و فوائد دیگری - بیان کرده است.

نسخه خطی آن - مورخ ۱۱۷۷ ق - در کتابخانه مرحوم سید حسن صدر کاظمی بوده است.

٤٣٥

الشکيات (فارسی)

از: حجة الاسلام شفتی سید محمد باقر اصفهانی (۱۱۷۵ - ۱۲۶۰ ق) صاحب «مطالع الانوار» و «تحفة الابرار». وی قائل به لزوم اجرای حدود شرعی در زمان غیبت بوده و به دستور ایشان در آن زمان در اصفهان حدود الهی جاری می شده است.

جناب سید مصلح الدین مهدوی کتاب «بیان المفایر» را در دو جلد در احوالات وی نگاشته است. این رساله شکیات مختصر و به صورت فتوایی برای مقلدانش نوشته است.

٤٣٦

الشکيات

از: میرزا محمد باقر صدرالخاصة بن سید حسن نواب بن میر علاءالدین حسین سلطان العلماء حسینی مرعشی. (از دانشمندان عصر نادرشاه افشار).

رساله بسیار نفیسی است که احتمال تمام شکهای منصوص و غیر آن را به خوبی بیان نموده و نسخه خطی آن - به خط مؤلف - در کتابخانه ملک در تهران موجود است.

الذريعة ١٤ / ٢١٨.

٤٣٧

شکایات الصلاة

از: سید نورالدین بن سید نعمت الله

[صفحه ١٤٧]

جزایری شوشتری. (م ١١٥٨ ق) - پدر سید عبدالله جزایری صاحب «الاجازة الكبيرة»-.
بیت سید جزایری از خانواده های مشهور علمی بوده که از قرن یازدهم هجری تاکنون همواره از علماء و فقهاء بزرگ
خالی نبوده است.
الذريعة ١٨ / ٢١٩.

٤٣٨

الشکایات المنظومة (فارسی)

از: میرزا قوام الدین سیفی قزوینی صاحب «التحفة القوامیة».
رساله مختصری در ٤٠ بیت شیرین فارسی بوده، که نسخه خطی آن - کتابت ١١٧٧ ق - در کتابخانه سید حسن
صدر بوده است.
الذريعة ١٤ / ٢١٩.

٤٣٩

شکایات نماز (فارسی)

از: شیخ یعقوب علی توسلی صاحب «شیعه»، «تجوید القرآن»، «مسأله امامت» و ...
تذکره علمای امامیه پاکستان / ٣٩٢.

۴۴۰

شکایات نماز (فارسی)

از: ش، صفری

چاپ مشهد، در ۱۳۵۱ ش، در ۱۲ صفحه، مصور، وزیری.

۴۴۱

شمع سحر - آداب نماز شب

(فارسی)

از: سید احمد فهری زنجانی صاحب «سالار شهیدان» و «اشکی سوزان بر مزار شهیدان».

چاپ قم، دارالکتاب، جیبی.

۴۴۲

شمع مجلس

از: سید فتح الله حسینی شوشتری.

این کتاب در آداب نماز شب نگاشته شده است.

الذریعة ۱۴ / ۲۳۲.

۴۴۳

شناختی از نماز (فارسی)

از س، م، موسوی

کتاب با مقدمه ای درباره فواید نماز و نماز در نظر دیگر پیامبران الهی

[صفحه ۱۴۸]

می آغازد و با ترجمه و شرح سوره حمد و توحید و اذکار نماز پایان می پذیرد.

چاپ قم، در ۱۳۵۸ شماره، ۴۳ صفحه، جیبی.

۴۴۴

صحّة الصلاة فيما لا تتم في الستر وحده - رسالة في ...

از: شیخ بهایی بهاءالدین محمد بن حسین بن عبدالصمد حارثی همدانی (۹۵۳ - ۱۰۳۰ ق) صاحب «حبل المتین» و «کشکول» و «زبدۃ الاصول» و «تشریح الافلاک».

الذریعة ۱۵ / ۱۲.

۴۴۵

صحّة صلاة مستصحب الذهب المستور في الكمّ و نحوه - رسالة في ...

از: سید عبدالله بن سید نورالدین بن سید نعمت الله تستری جزایری (م ۱۱۷۳ ق) صاحب «الاجازة الكبيرة».

الذریعة ۱۵ / ۱۲.

۴۴۶

صحّة صلاة المفترض خلف المتنفل

از: سید محمد بن اسماعیل الامیر (م ۱۱۸۲ ق).

این رساله در پاسخ سید عبدالله لطف الباری پیرامون درستی نماز واجب کسی که اقتداء به کسی که نماز مستحبی می خوانده، نگاشته شده و نسخه خطی آن ضمن مجموعه ش ۵۰۱۵ - همراه با دیگر رساله های مؤلف در کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۳ / ۲۱۲.

۴۴۷

الصراط الاقنوم لبطلان الصلاة في المخيط من الابرسم

از: سید احمد بن علی اصغر حسینی شهرستانی.

تاریخ تدلیف: ۱۳۵۳ ق.

٤٤٨

صراط المستقیم یا نماز در اسلام

(فارسی)

از: سید محمد علی موسوی مبارکه ای.

این کتاب پیرامون اهمیت نماز

[صفحه ۱۴۹]

و فوائد آن و زیان ترک این فریضه الهی - همراه با برخی از نمازهای واجب و مستحب - و مطابق با فتاوی آیه الله سید ابوالحسن اصفهانی (ره) تألیف گردیده است.
چاپ اصفهان در سال ۱۳۶۵ ق. ۱۷۸ صفحه رقعی.

٤٤٩

الصلاة - کتاب ... (عربی)

از: شیخ حبیب الله بن ملاقربان علی سمایی.

تاریخ تألیف: ۱۲۵۶ ق.

بر این رساله حواشی بسیار و مشروح به فارسی نگاشته شده است.

نسخه خطی آن به شماره ۶۹ در کتابخانه فرید تنکابنی - رامسر - نگهداری می شود.

نسخه های خطی (دفتر هفتم) / ۷۹۳

٤٥٠

الصلاة - کتاب ... (عربی)

تقریرات درس: آیه الله العظمی حاج سید حسین کوهکمری (م ۱۲۹۹ ق).

از: آیه الله سید محمد بن هاشم موسوی هندی - داماد صاحب جواهر - (۱۲۴۲-۱۳۲۳ ق).
نسخه خطی آن نزد فرزندش علامه شاعر سید رضا هندی بوده است.
الذریعة ۴ / ۳۸۶.

۴۵۱

الصلاة - كتاب ... (عربی)
تقریرات بحث: آیه الله العظمی بروجردی (م ۱۳۸۱ ق).
از: حاج سید جواد علم الهدی صاحب «شناخت صهیونیسم بین الملل».
این کتاب در چندین جلد نگارش یافته و آماده چاپ است.

۴۵۲

كتاب الصلاة (عربی)
از: مرحوم آیه الله حاج میرزا صادق آقا تبریزی (حدود ۱۲۷۳ - ۱۳۵۱ ق) صاحب «المقالات الغریة فی مباحث
الالفاظ»، «رسالة فی المشتق» و «واجبات الاحکام».
این کتاب از ابتدا تا آخر بحث

[صفحه ۱۵۰]

امامت و اقتداء در چهار جزء نگاشته شده است.
نیز همو کتاب به نام «رسالة فی بعض مسائل الصلاة» را نوشته است.
مجله نور علم: شماره مسلسل ۲۹ صفحه ۱۴۴.

۴۵۳

الصلاة
از: شیخ عبدالمحسن بن محمد لویمی احسائی (حدود ۱۲۵۰ ق).

این رساله در احکام نمازهای واجب و مستحب با ذکر برخی از روایات مناسب هر باب در یک مقدمه و چهار باب و یک خاتمه در رمضان ۱۲۲۵ ق به پایان رسیده است.

فهرست ابواب عبارتند از:

مقدمه: وجوب تفقه و احکام تقلید.

۱- در طهارت.

۲- در مقدمات نماز.

۳- افعال نماز.

۴- توابع.

خاتمه: باقی نمازها.

نسخه خطی آن در ۸۴ برگ به شماره ۵۹۲۳ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۵ / ۳۰۶.

۴۵۴

الصلاة - کتاب ... (عربی)

تقریرات بحث آیه الله العظمی حاج شیخ عبدالکریم حایری یزدی (م ۱۳۵۵ ق) صاحب «درر الاصول».

از مرحوم میرزا محمود آشتیانی.

این کتاب در سه جلد بوده و در سال ۱۳۴۶ ش در تهران به چاپ رسیده است.

نسخه اصل آن - نگاشته مؤلف - به شماره ۷۱۴۳ در کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۸ / ۲۸۸ - ۲۸۹.

۴۵۵

الصلاة - کتاب ... (عربی)

از: آیه الله حاج شیخ عبدالکریم حایری یزدی (۱۲۹-۱۳۵۵ ق).

آیه الله العظمی بروجردی (م ۱۳۸۱ ق) درباره این کتاب می فرمودند:

«من کسی را ندیده ام که مطالب

علمی را اینقدر مختصر و ساده و روشن بنویسد. این از خصوصیات کتاب «صلاة» حاج شیخ است. تقریباً هرچه در کتاب «صلوة» حاج آقا رضا همدانی هست در این کتاب وجود دارد امام مختصر و روشن».[۱].
و نیز فرموده است:

«من تاکنون کتابی به این کم لفظی و پرمعانی ندیده‌ام».[۲].

چاپ تهران، انتشارات علمی، سال ۱۳۵۳ ق. ۴۷۱ صفحه وزیری (به خط نسخ سید علی رضوی خوانساری).

۴۵۶

الصلاة - کتاب ... (عربی)

شرح شرایع الاسلام است.

از: مرحوم آقای حاج سید علی فانی اصفهانی (م ۱۴۰۹ ق) صاحب «آراء الفانی حول القرآن» و ...
چاپ قم، ۱۳۶۴ ش در ۳۷۶ صفحه، وزیری.

۴۵۷

الصلاة - کتاب ... (عربی)

تقریرات درس آیة الله سید محمد محقق داماد (۱۳۲۵ - ۱۳۸۸ ق).

تألیف محمد مؤمن قمی و عبدالله جوادی آملی.

جلد اول: وزیری، حروفی، ۵۰۲ ص (تا ابواب لباس مصلی).

جلد دوم: (از ستر تا شرط ششم مکان مصلی).

جلد سوم: وزیری، حروفی، ۴۸۸ ص (از شرط هفتم مکان مصلی تا تکبیرة الاحرام).

چاپ قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۴۰۵ - ۱۴۰۹ ق.

۴۵۸

الصلاة - كتاب ... (عربی)

تقریرات بحث: آیه الله سید محمد محقق داماد (۱۳۲۵-۱۳۸۸ ق).

از: سید محمد علی علوی.

این کتاب در چنین مجلد تدوین گشته است.

[صفحه ۱۵۲]

۴۵۹

الصلاة - كتاب ... (عربی)

از: سید محمد حسینی شیرازی صاحب «ایصال الطالب» و «الوصول».

این کتاب در ۱۲ جلد بوده و شرح آمیختن با متن «عروة الوثقی» می باشد.

چاپ دوم، دارالعلوم، بیروت، ۱۴۰۸ ق.

۴۶۰

الصلاة

از: سید محمد حسینی شیرازی.

چاپ نجف در ۱۳۸۲ ق. ۲۴ صفحه.

۴۶۱

الصلاة - كتاب ...

از: سید صدرالدین محمد بن عبدالمهدی حسینی مرعشی شوشتری (ق ۱۳).

نسخه خطی آن به خط مؤلف به شماره ۱۳۵۰۲ و ۱۳۵۰۳ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۳۸۵.

۴۶۲

الصلاة - كتاب ...

از: حاج شیخ محمد باقر نجم آبادی تهرانی (م ۱۳۴۷ ق).

نسخه خطی آن مورخ ۱۳۴۰ ق - در ۲۰۴ برگ - ضمن مجموعه شماره ۶۶۲ کتابخانه حسینیّه شوشتریها - نجف

اشرف - بوده است.

نسخه های خطی (دفتر یازده و دوازده) / ۸۷۲.

۴۶۳

الصلاة - كتاب ... (عربی)

تقریرات درس مرحوم آیه الله میرزا محمد حسین نائینی (م ۱۳۵۵ ق) است.

از: آیه الله میرزا محمد باقر زنجانی (۱۳۱۲ - ۱۳۹۴ ق) صاحب «تنقیح القواعد» در اصول فقه.

الذریعة ۴ / ۳۷۱.

۴۶۴

الصلاة - كتاب ... (عربی)

تقریرات بحث آیه الله حاج میرزا محمد حسین نائینی (م ۱۳۵۵ ق)

[صفحه ۱۵۳]

صاحب «تنبيه الامة و تنزيه الملة» است.

از: آیه الله حاج شیخ محمد تقی آملی (م ۱۳۹۰ ق) صاحب «مصابح الهدی فی شرح عروة الوثقی».

در تهران به چاپ رسیده است.

۴۶۵

الصلاة - كتاب ... (عربی)

تقریرات درس میرزا محمد حسین غروی نائینی (م ۱۳۵۵ ق).

تألیف: میرزا محمد علی کاظمی خراسانی (۱۳۰۹ - ۱۳۶۵ ق).

این کتاب در سال (۱۴۱۱ ق) در دو جلد وزیری (۴۳۳ - ۴۶۱ صفحه) توسط انتشارات اسلامی به چاپ رسیده است.

۴۶۶

الصلاة

از: میر محمد صادق عنقا پیر اویسی (به عربی)

ترجمه: عبدالسلام پیروان (به فارسی).

این کتاب به روش ویژه مؤلف با توجیهاً و تأویلات خاص فکری نگاشته شده و در قاهره متن عربی آن به چاپ رسیده است.

نیز ترجمه فارسی آن در تهران به سال ۱۳۵۷ ش در ۱۱۶ صفحه جیبی منتشر گردیده است.

۴۶۷

الصلاة - کتاب ... (عربی)

از: آخوند ملا محمد کاظم خراسانی (م ۱۳۲۹ ق) صاحب «کفایة الاصول».

این رساله جزئی از کتابش «اللمعات النيرة فی شرح تکلمة التبصرة» بوده و تا مکان مصلی را دارا است. (تکلمة التبصرة نیز از تألیفات خود ایشان است).

چاپ بغداد، در ۱۳۳۳ ق. ۳۹ صفحه، وزیری.

۴۶۸

الصلاة - کتاب ... (عربی)

از: حاج شیخ مرتضی انصاری شوشتری (۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ ق) صاحب تألیفات فراوان که از جمله آنها: «فرائد الاصول»، «المکاسب» و «الطهارة»، می باشد.

این کتاب در تهران به سال «۱۳۰۵ ق» در ۴۳۷ صفحه وزیری (به خط احمد تفرشی) چاپ سنگی گردیده است.

۴۶۹

الصلاة - کتاب ... (عربی)

تقریرات بحث شیخ مرتضی انصاری است.

از: آیه الله حاج میرزا حبیب الله رشتی (۱۲۳۴ - ۱۳۱۲ ق) صاحب «بدایع الافکار».

این کتاب در بر گیرنده مباحث «خلل» و «صلاة المسافر» بوده و نسخه خطی آن در کتابخانه مرحوم میرزای شیرازی بوده است.

الذريعة ۴ / ۳۷۴.

۴۷۰

الصلاة - کتاب ... (عربی)

تقریرات بحث شیخ انصاری (م ۱۲۸۱ ق) است.

از: آقا شیخ حسن هشتروندی تبریزی (م ۱۳۰۴ ق) صاحب «محن الابرار فی ترجمه عاشر البحار».

این کتاب شرح شرایع است.

الذريعة ۴ / ۳۷۵ - ۳۷۶.

۴۷۱

الصلاة - کتاب ... (عربی)

تقریرات درس شیخ انصاری (۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ ق) صاحب «فرائد الاصول»، «المکاسب»، «کتاب الصلاة» و «کتاب الطهارة» است.

از: مولی محمد تقی بن محمد کاظم حسینی سبزواری (م ۱۳۱۲ ق).

این کتاب در دو جلد بدین شرح بوده است:

۱- ابتدای صلاة تا آخر «سجده»، احکام جماعت تا عدالت و فسق امام.

۲- خلل صلاة و نماز مسافر.

الذريعة ۴ / ۳۷۳.

۴۷۲

کتاب الصلاة (عربی)

از: سید مهدی حسینی قزوینی نجفی.

کتاب استدلالی و شامل تمام اباحت نماز می باشد.

چاپ تبریز، در ۱۲۹۷، ۱۴۹ صفحه، وزیری.

[صفحه ۱۵۵]

۴۷۳

الصلاة - کتاب... (عربی)

از: حاج شیخ نصره الله بناروانی میانجی.

این کتاب در قم وسیله انتشارات دارالعلم در ۱۳۸۴ ق در ۴۱۵ صفحه وزیری به چاپ رسیده است.

۴۷۴

الصلاة آدابها و آثارها (عربی)

گردآورنده: محمد غروی.

مطابق با فتاوی: آیه الله شهید سید محمد باقر صدر (ش ۱۴۰۰ ق).

مؤلف پس از بحث از غسل، وضو و تیمم درباره فلسفه تشریع نماز و عدد نمازهای واجب و آداب آن، و نیز

پیرامون واجبات، مستحبات و مبطلات آنها سخن می گوید.

چاپ بیروت، ۱۳۹۶ ق. در ۱۵۸ صفحه، جیبی (مصور).

۴۷۵

الصلاة الإسلامية رياضة للبدن و غذاء للعقل و انطلاقاً للروح (عربی)

از: محمد جعفر شمس الدین صاحب «الوصیة و احكامها» «دراسات فی العقيدة الإسلامية» و «مع آية الخمس فی القرآن».

در این کتاب علاوه بخشهای فوق از نماز جماعت و مسائل عمومی نماز هم بحث شده است.
چاپ بیروت، دارالتعارف. ۶۱ صفحه رقعی.

۴۷۶

الصلاة جامعة المسلمين (عربی)

از: سید جواد شبر.

چاپ کربلا، ۱۳۸۱ ق. ۸۸ ص رقعی.

۴۷۷

صلاة الجماعة - رسالة في ... (عربی)

از: حاج شیخ محمد حسن قدیری.

این رساله به عنوان شرح شرایع در ۹۶ صفحه ضمن کتاب «البحث فی رسالات عشر» (ص ۶ - ۱۰۲) در سال ۱۴۰۹ ق وسیله دفتر انتشارات اسلامی در قم به چاپ رسیده است.

۴۷۸

صلاة الجماعة (عربی)

از: آية الله حاج شیخ محمد حسین

[صفحه ۱۵۶]

غروی اصفهانی - کمپانی - (۱۲۹۶ - ۱۳۶۱ ق) صاحب «تحفة الحکیم»، «نهاية الدراية»، «الانوار القدسية»، «ديوان اشعار» و رساله های فقهی و اصولی.

این کتاب پیرامون مسائل نماز جماعت، شرایط جماعت و امام جماعت به شیوه ای استدلالی بحث نموده و برای دومین بار در قم وسیله دفتر انتشارات اسلامی به سال ۱۴۰۹ ق در ۲۴۰ صفحه وزیری به چاپ رسیده است.

۴۷۹

صلاة الخاشعين (فارسی)

از: شهید محراب آیه الله سید عبدالحسین دستغیب (۱۳۲۲ - ۱۴۰۲ ق) صاحب «گناهان کبیره»، «استعاذه»، «قلب سلیم» و «داستانهای شگفت».

این کتاب مانند دیگر آثار مؤلف مشحون از مطالب اخلاقی و مواعظ اجتماعی است.
چاپ تهران، انتشارات محراب، ۱۳۶۱ ش. ۲۱۲ صفحه رقعی.

۴۸۰

صلاة ذوی الاعذار - رسالة فی ... (عربی)

از: شیخ عبدالنبی عراقی.

الذریعة ۱۵ / ۸۲.

۴۸۱

صلاة الشيعة

از: شیخ محمد حسین بهجتی صاحب «تاریخ الشيعة»، «رساله حلال و حرام» و «رساله اصول دین».
چاپ پاکستان.

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۲۹۸.

۴۸۲

الصلاتیة الصغری - الرسالة ... (عربی)

از: یوسف بن احمد بن آل عصفور بحرانی.

چاپ قم، انتشارات شیخانی، ۱۳۶۵ ش در ۹۶ صفحه رقعی.

۴۸۳

الصلاة عبادة و تربية (عربی)

از: گروه نویسندگان مؤسسه دارالتوحید.

[صفحه ۱۵۷]

عناوین کتاب عبارتند از:

معنی الصلاة معراج المؤمنین، ترك الصلاة تنكروانفصام، فلسفة الاذان، الصلاة بین الاداء و التأمل، الصلاة الجماعية،

اثراالصلاة فى الحياة الاجتماعية.

چاپ تهران در ۱۴۰۰ ق، ۳۸ صفحه، جیبی.

۴۸۴

رسالة فى الصلاة فى العرفات

از: سید عبدالله موسوی بوشهری.

الذريعة ۱۵ / ۸۲.

۴۸۵

الصلاة عمودالدين (عربی)

مؤلف آن شناخته نشد.

مطابق با فتاوی: آیه الله سید ابوالقاسم خویی است.

چاپ کویت، در ۱۳۹۹ ق، ۷۴ صفحه، رقعی، مصور.

۴۸۶

رسالة فى الصلاة فى التحرير (عربی)

رساله مختصری است از: شیخ بهایی محمد بن عزالدین حسین بن عبدالصمد حارثی همدانی جبعی (۹۵۳ - ۱۰۳۰ ق) صاحب «تشریح الافلاک»، «جامع عباسی»، «حدیقه هلالیه»، «المخلّاء» و «الکشکول».

چاپ تهران، در ۱۳۱۵ ق.

۴۸۷ و ۴۸۸

الصلاة فی الحمام الوقفی

از: میرزا ابوالعالی کلباسی بن حاج محمد ابراهیم کلباسی اصفهانی (م ۱۳۱۵ ق).

او کتابی نیز تحت عنوان «رسالة فی الصلاة فی الماهوت» نگاشته است.

الذریعة ۱۵ / ۸۲.

۴۸۹

الصلوة فی الشعر الملاصق لبدن المصلی و ثوبه مما لایؤکل لحمه - رسالة فی ...

از: سید محمد بن عبدالکریم موسوی تبریزی - مولانا - (۱۲۹۴ - ۱۳۶۳ ق) صاحب «مصباح الوسائل»، «مفتاح

المطالب»، «مصباح الساکین»، «طریق الهدایة» و «براهین الحق».

این کتاب درباره این مسأله بحث

[صفحه ۱۵۸]

می کند که:

اگر موی حیوان حرام گوشتی به لباس و بدن نمازگذار چسبیده باشد، حکم نمازش چیست؟

الذریعة ۱۵ / ۸۲.

۴۹۰

صلاة قصر - رساله در ... (عربی)

از: حاج محمد کریم خان کرمانی (م ۱۲۸۸ ق) صاحب «جهادیه»، «جوامع العلاج» و ...

این رساله مورخ ۱۲۹۲ ق به ضمیمه سه صفحه در آداب نماز شب - در مجموعه ۱۱۸۳۳ کتابخانه غرب - مرحوم

آیه الله آخوند همدانی موجود است.

فهرست کتابخان غرب / ۴۵۷.

۴۹۱

الصلاة في المكان المغصوب

از: سید محمد علی بن سید محمد باقر شفتی اصفهانی - حجة الاسلام - (ق ۱۳).
این رساله دارای چهار مقام بوده و در خلال آن به نکاتی از علم رجال هم اشاره می گردد.
نسخه خطی آن در مجموعه شماره ۱۹۹۵ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.
فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۵ / ۳۶۶.

۴۹۲

صلاة الليل (فارسی)

از: صدرالدین محمد حسین یزدی.
نسخه خطی آن در ۹ برگ ضمن مجموعه شماره ۱۳۰۱ کتابخانه وزیری - یزد - موجود است.
فهرست کتابخانه وزیری ۳ / ۹۲۲.

۴۹۳

صلاة الليل

مؤلف آن شناخته نشد.
نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۶۰۲۴ کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی موجود است.
فهرست کتابخانه مرعشی ۱۶ / ۲۳.

۴۹۴

صلاة الليل - رسالة في ...

از: سید محمد فرزند سید عبدالله شیر.

نسخه آن نزد فرزند مؤلف یافت می شده است.

الذريعة ۱۵ / ۸۳.

۴۹۵

صلاة الليل فضلها و وقتها (عربی)

از: میرزا غلامرضا عرفانیان یزدی خراسانی صاحب «مشایخ الثقات» و «الرأى السدید».

چاپ سوم، انتشارات بصیرتی، قم، ۱۴۱۰ ق. ۱۳۵ صفحه وزیری.

صلاة المسافر

بسیاری از فقها کتابی با این عنوان دارند که در ذیل از برخی از آنان یاد می کنیم:

۴۹۶

سید ابوطالب بن ابی تراب قائمی - استاد شیخ محمد باقر بیرجندی صاحب «کبریت احمر»-.

۴۹۷

مولی محمد تقی برغانی قزوینی - شهید ثالث - (م ۱۲۶۴ ق) - از شاگردان کاشف الغطاء و صاحب ریاض و سید مجاهد-.

۴۹۸

مولی محمد حسین بن یحیی نوری - شاگرد علامه مجلسی (م ۱۱۱۰ ق) وی برخی از «کتاب الصلاة» بحار را تلخیص نموده است.

۴۹۹

مولی حسینقلی همدانی - از شاگردان شیخ انصاری و از علماء علم اخلاق - (م ۱۳۱۱ ق).

نسخه خطی آن در کتابخانه حسینیّه تستریه نجف بوده است.

۵۰۰

شیخ عبدالهادی بن جواد آل شلیله بغدادی (۱۲۷۰ - ۱۳۳۳ ق).
کتابی بزرگ و استدلالی است.

۵۰۱

حاج شیخ علی اکبر نهاوندی (۱۲۹۹ - ۱۳۶۹ ق) صاحب «العبری الحسان»، «انوارالمواهب» و «خزینة الجواهر».
این کتاب تقریرات درس استادش:

[صفحه ۱۶۰]

شیخ محمد طه نجف (م ۱۳۲۳ ق) می باشد.

۵۰۲

سید محمد بن علی نوری (م ۱۳۲۵ ق).

۵۰۳ و ۵۰۴

سید محمد بن سید هاشم هندی نجفی صاحب «شوارع الاعلام» (۱۲۴۲ - ۱۳۲۳ ق).
این کتاب استدلالی و بزرگ بوده و بر بعضی جاهای آن شیخ انصاری - استاد او - حاشیه نگاشته است.
وی رساله دیگری در این زمینه به گونه ای مختصر نیز نوشته بوده است.

۵۰۵

سید موسی بن سید عبدالسلام موسوی عاملی (م ۱۲۵۳ ق).

۵۰۶

شیخ یوسف فقیه عاملی صاحب «حقائق الایمان».

۵۰۷

صلاة المسافر (عربی)

از: آیه الله شیخ شعبان گیلانی نجفی (۱۲۷۵ - ۱۳۴۸ ق).

این کتاب استدلالی و شرح «شرایع الاسلام» می باشد.

چاپ قم، ۲۴۴ صفحه، وزیری.

۵۰۸

صلاة مسافر

از: آقا شیخ علی بن ملا باقر بروجنی (ق ۱۴).

رساله ای است استدلالی در احکام نماز مسافر به فارسی - و گاه به عربی - که در محرم سال ۱۳۲۳ ق انجام پذیرفته است.

نسخه خطی آن به شماره ۱۹۹۰ در کتابخانه مرحوم آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۵ / ۳۶۲.

۵۰۹

صلاة المسافر

از: حاج شیخ محمد باقر نجم آبادی (م ۱۳۴۷ ق).

[صفحه ۱۶۱]

نسخه خطی آن مورخ ۱۳۳۹ ق - در ۶۲ برگ - ضمن مجموعه شماره ۶۶۲ در کتابخانه حسینیه شوشتریها - نجف - بوده است.

نسخه های خطی (دفتر یازده و دوازده) / ۸۷۲.

۵۱۰

صلاة المسافر - رسالة في مسألة...

از: میر محمد تقی مدرس اصفهانی (۱۲۷۳ - ۱۳۳۳ ق).

چاپ تهران، ۱۳۶۲ ق ۴۶ صفحه، وزیری.

۵۱۱

صلاة المسافر (عربی)

از: آیه الله حاج سید محمد حسین غروی اصفهانی (م ۱۳۶۱ ق).

در این کتاب پیرامون شرایط قصر، قواطع سفر و احکام مسافر به صورت استدلالی بحث نموده و برای دومین بار در

قم بوسیله دفتر انتشارات اسلامی در سال (۱۴۰۹ ق) در ۱۸۶ صفحه وزیری به چاپ رسیده است.

۵۱۲

صلاة المسافر

تقریرات درس شیخ انصاری (م ۱۲۸۱ ق) است.

از: مولی علی خوانساری (م ۱۳۰۷ ق) صاحب «حاشیه بر قوانین».

این کتاب در کتابخانه میرزا عبدالرزاق محدث - در همدان - بوده است.

الذریعة ۴ / ۳۷۹.

۵۱۳

صلاة المسافر - رسالة في ... (عربی)

از: مرحوم آیه الله حاج شیخ مرتضی حایری یزدی (۱۳۳۴ - ۱۴۰۶ ق) صاحب «ابتغاء الفضيلة» «شرح شرایع

الاسلام»، «صلاة الجمعة»، «رسالة في الخلل» و «اصول الفقه».

۵۱۴

صلوة المسافر مع ادلتها من الظواهر

از: سید طاهر کاظمینی بروجردی.

چاپ تهران، ۱۳۹۶ ق، ۴۸۱ صفحه، رقعی.

[صفحه ۱۶۲]

۵۱۵

صلاة النساء (فارسی)

از: مفتی میر محمد عباس موسوی تستری لکهنوی (م ۱۳۰۶ ق).

الذريعة ۱۵ / ۸۵.

۵۱۶

الصلاة واجباتها و احكامها (عربی)

از: سید عبدالکریم حسینی قزوینی.

کتاب به صورت سؤال و جواب بوده و برگرفته از کتاب دیگر مؤلف بنام «لماذا أصلي؟» و مطابق با فتاوی آیه الله خویی می باشد.

چاپ عمان، ۵۷ صفحه، وزیری، مصور.

۵۱۷

الصلوة والزكاة - رسالة في ... (فارسی)

از: مولی علی اکبر ایچی اصفهانی - از دانشمندان زمان فتحعلیشاه قاجار -.

وی کتاب را به درخواست حاج محمد حسین صدراصفهانی - مؤسس مدرسه صدر نجف - نگاشته و نسخه خطی آن در کتابخانه میرزا محمد عسکری تهرانی بوده است.

الذريعة ۱۵ / ۸۵.

۵۱۸

صلاة وصوم (فارسی)

از: محقق اردبیلی احمد بن محمد مقدّس اردبیلی صاحب مجمع الفائدة والبرهان و حدیقه الشیعه (م ۹۹۳ ق).
نسخه خطی آن به شماره ۲۷۵۹ در کتابخانه آستان قدس رضوی یافت می شود.

۵۱۹

صلاة وصوم

از: میرزا ابوالقاسم محقق قمی صاحب «جامع الشتات» و «قوانین الاصول» (م ۱۲۳۱ ق).
نسخه خطی آن به شماره ۱۴۷۳۲ در کتابخانه آستان قدس موجود است.
فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۳۸۶.

۵۲۰

الصلاة والصوم - رسالة في ...

از: شیخ مهدی بن شیخ علی بن

[صفحه ۱۶۳]

شیخ جعفر کاشف الغطاء و استاد حاج شیخ فضل الله نوری.
این رساله بیانگر فتاوی وی بوده است.
الذریعة ۱۵ / ۸۵.

۵۲۱

صلوات الیومیة (عربی)

از: شیخ حسام الدین طریحی.

نسخه خطی آن در مجموعه شماره ۹۷۸۴ کتابخانه آستان قدس موجود است.

فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۳۸۶.

۵۲۲

ضیاء الصالحین (عربی)

از: سید احمد موسوی مستنبط، نویسنده کتاب «القطرۃ من بحار مناقب النبی والعترة».

این کتاب پیرامون آداب و فضیلت و احکام نماز شب بوده و از کتاب دیگرش «ضیاء المتجهدين» انتخاب شده است.

الذریعة ۱۵ / ۱۲۴.

۵۲۳

ضیاء المتجهدين (عربی)

از: حاج سید احمد بن رضی موسوی تبریزی مستنبط.

این کتاب پیرامون نماز شب بوده و همو به تلخیص آن به نام «ضیاء الصالحین» پرداخته است.

الذریعة ۱۵ / ۱۲۹.

۵۲۴

ضیاء المتجهدين (فارسی)

از: میرزا حسین خراسانی - نورالدین واعظ - این کتاب به چاپ رسیده است. الذریعة ۱۵ / ۱۲۹.

۵۲۵

ضیاء المستضیین - الصلاتیه (فارسی)

از: سید عبدالله بن ابوالقاسم علوی - معروف به «عتیق الحسین» موسوی.

این کتاب مجموعه ای از نمازهای مستحب و نماز حاجت و نمازهای دیگر بوده و در سال ۱۳۲۲ ق به چاپ رسیده

است.

الذریعة ۱۵ / ۱۳۰.

۵۲۶

طاعت آل محمد (ص) (فارسی)

از: حاج شیخ علی بن حاج ملا محمد جعفر چاله میدانی.

این کتاب درباره اذان و فضیلت آن و آدابش بوده و در سال ۱۳۲۵ ق در تهران به چاپ رسیده است.
الذریعة ۱۵ / ۱۳۳.

۵۲۷

طریق الرشاد فی شرح نجاه العباد

متن از: شیخ محمد حسن نجفی صاحب «جواهرالکلام».

شرح از: حاج شیخ جعفر بن حاج شیخ عباس نهاوندی تهرانی.

تاریخ تألیف: ۱۳۲۴ ق.

این کتاب شرح مزجی نجاه العباد است و در دو مجلد تا پایان کتاب الصلاة را شرح کرده است.
الذریعة ۱۵ / ۱۶۵ - ۱۶۶.

رسالة فی الطهارة والصلاة

(در ذیل تنها رساله های فارسی ذکر می شود):

۵۲۸

از: سید محمد ابراهیم موسوی قزوینی (م ۱۲۶۲ ق) - صاحب «ضوابط الاصول» -.

نسخه خطی آن در کتابخانه میرزای شیرازی در سامراء بوده است.

۵۲۹

از: میرزا ابوالقاسم جیلانی - میرزای قمی - (م ۱۲۳۱ ق) - صاحب «قوانین الاصول» -.

این رساله بیانگر فتاوی مرحوم میرزا است که برای مقلدین خود نگاشته است.
نسخه ی آن نزد مرحوم شیخ عباس حائری تهرانی مؤلف شرح اصول کافی بوده است.

۵۳۰

از: سید ابوالقاسم بن محمد محسن حسینی.
رساله عملیه وی بوده است.

۵۳۱

از: مولی احمد تبریزی.
نسخه خطی آن - کتابت ۱۲۳۶ ق - در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

[صفحه ۱۶۵]

۵۳۲

از: سید اسماعیل صدر.
رساله ای است که مرحوم علامه سید محمود نجفی مرعشی - والد مرحوم آیة الله نجفی - از فتاوی ایشان جمع نموده است.

۵۳۳

از: مولی محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی (م ۱۲۶۳ ق).
این کتاب بسیار بزرگ بوده و همو آنرا تلخیص نموده است.

۵۳۴

از: سید حسین بن میر محمد حسینی کاشانی (م ۱۲۸۵).

۵۳۵

از: شیخ عبدالله مازندرانی (م ۱۳۳۰ ق) - از پیشوایان فکری نهضت مشروطیت.
این کتاب که دربرگیرنده فتاوی او بوده، همراه با حواشی آقا ضیاء عراقی به چاپ رسیده است.

۵۳۶

از: مولی عبدالله بن حسین تستری اصفهانی (م ۱۰۲۱ ق) - استاد مولی محمدتقی مجلسی-.

۵۳۷

از: سید عبدالله بن محمدرضا شبر کاظمی (م ۱۲۴۲ ق) - او را از زیادی نوشته هایش به «مجلسی ثانی» لقب داده اند-.

در این رساله احکام ظاهری و نیز باطنی نماز را برشمرده است.
نسخه خطی آن - به خط مؤلف - نزد سید علی شبر در نجف بوده است.

۵۳۸

از: سید رفیع الدین محمد بن حیدر طباطبائی - میرزا رفیعا نائینی - (م ۱۰۹۹ ق).
این رساله در پاسخ به پرسشهای شاگردش میرزا محمد مهدی مشهدی نگارش یافته و به عقیده مرحوم سید حسن صدر بهترین دلیل بر فضیلت و دانش او می باشد.

[صفحه ۱۶۶]

رسالة فی الطهارة والصلاة

رساله های زیر همه به زبان عربی نگاشته شده است:

۵۳۹

از: آقا محمد باقر بن مولی محمد اکمل بهبهانی - وحید بهبهانی - (۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ ق).

۵۴۰

از: مولی محمد تقی برغانی قزوینی - شهید ثالث - (شهادت: ۱۲۶۴ ق).

۵۴۱

از: سید محمد جواد بن محمد کاظم شبر.
این کتاب به صورت استدلالی و مختصر بوده است.

۵۴۲

از: شیخ محمد حسن آل یاسین صاحب «انوارالفقاهه» (م ۱۳۰۸ ق).
وی این کتاب را مختصر نموده و سید مهدی آل حیدر کاظمی بر آن حاشیه زده است.

۵۴۳

از: شیخ سلیمان بن عبدالله ماحوزی بحرانی (م ۱۱۲۱ ق) - صاحب «البلغة» و «المعراج» و ...

۵۴۴

از: شیخ عبدالمحسن بن محمد لویمی احسائی (م ح ۱۲۵۰ ق).

۵۴۵

از: سید عدنان بن شبر ستیری بحرانی (م ۱۳۴۰ ق).

۵۴۶

از: مولی لطف الله مازندرانی نجفی (م ۱۳۱۱ ق).
این رساله بیانگر فتاوی او بوده و تا فصل نماز جماعت پایان می پذیرد.

۵۴۷

از: شیخ محمد آل عبدالجبار قطیقی بحرانی - معاصر سید کاظم رشتی - (م بعد ۱۲۴۱ ق).

۵۴۸

از: شیخ محمد آل عیثان احسائی

[صفحه ۱۶۷]

(م ۱۳۳۱ ق).

این رساله را برای مقلدین خود نگاشته و مشتمل بر فروع بسیاری است.

۵۴۹

از: سید هاشم احسائی (م ۱۳۰۹ ق) - صاحب کتاب «ایضاح السبیل».

۵۵۰

از: شیخ یوسف بحرانی (م ۱۱۸۶ ق) - صاحب «الحدائق الناظرة».

۵۵۱

عمادالایمان (فارسی)

از: ابوالقاسم نجفی کاشانی.

این کتاب درباره واجبات نماز و نمازهای واجب می باشد.

چاپ بمبئی در سال ۱۳۲۰ ق، ۴۸ صفحه رقعی.

۵۵۲

عنوان الطاعة فی اقامة الجمعة و الجماعة

از: سید اسماعیل حسینی مرعشی چاپ اهواز، در ۱۳۵۲ش، ۱۶۴ ص، وزیری (خط: محمود طباطبایی).

۵۵۳

غنیمۃ المعاد فی شرح الارشاد - «موسوعة البرغانی فی فقه الشیعة» (عربی)

متن از: آیه الله علامه حلّی (۶۴۸ - ۷۲۶ ق).

شرح از: مولی شیخ محمد صالح برغانی قزوینی حائری (م ۱۲۷۱ ق).

جلد سوم و چهارم کتاب به شرح و بسط احکام اختصاصی «صلاة» پرداخته است.

چاپ اول، نمایشگاه دائمی کتاب، تهران، ۱۴۰۷ ق / ۱۳۶۵ ش.

۵۵۴

غوامض الصلاة (فارسی)

از: سید محمد عبدالحسین علوی عاملی.

تاریخ تألیف: ۱۰۶۱ ق.

نسخه ای خطی از آن به شماره ۸۶۹۷ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

فهرست الفبائی کتابخانه آستان قدس / ۴۲۱.

[صفحه ۱۶۸]

۵۵۵

الفتاوی الحسینیة فی العلوم المحمدیة (عربی)

از: شیخ حسن بن حسین عصفوری بحرانی.

این رساله پیرامون احکام طهارت و صلاة به روش اخباریها تألیف گردیده و برخی از مستحبات این دو را نیز ذکر می کند.

نسخه خطی آن به شماره ۲۳۵۰ در کتابخانه مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۶ / ۳۲۵.

۵۵۶ و ۵۵۷

الفخريّة الكبرى (عربی)

از: شيخ فخرالدين طريحي (م ۱۰۸۵ ق) صاحب «مجمع البحرين»، «جامع المقال» و «المنتخب في المقتل». این كتاب دربرگیرنده فتاوی او پیرامون مسائل طهارت و صلاة - تا مبحث قصر و اتمام از نماز مسافر است و نسخه خطی آن نزد نواده اش در نجف اشرف بوده است. همو آنرا به نام «الفخريّة الصغرى» تلخیص نموده است. الذريعة ۱۶ / ۱۲۷.

۵۵۸

الفرحة الانسية في شرح النفحة القدسية (عربی)

متن و شرح از: شيخ حسين بن محمد عصفوري درازی بحرانی (م ۱۲۱۶ ق). صاحب «الفواحش الحسينية». «القول الشارح» «والحجة لمثرات المحجة» و برادر زاده صاحب حدائق. پایان تألیف: ۱۲۱۵ ق. نسخه خطی آن نزد سيد محمد علی سبزواری - کاظمين - بوده است. الذريعة ۱۶ / ۱۵۷ - ۱۵۸.

۵۵۹

فرض الصلاة - رسالة في ...

مؤلف شناخته نشد.

این رساله شامل یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه بوده و نسخه خطی آن در ۳۳ برگ در ضمن مجموعه شماره

۳۰۷

کتابخانه ملی فارس نگهداری می شود.

فهرست کتابخانه ملی فارس ۱ / ۲۸۸.

۵۶۰

فرض الصلاة - رسالة في ... (عربی)

مؤلف: ناشناخته.

این رساله - در ۵۴ برگ - حاوی شرایط و احکام نماز است و نسخه خطی آن مورخ ۱۲۸۸ ق به شماره ۲۱۱ (ثبت ۳۴۵) در کتابخانه حضرت شاهچراغ موجود است.

فهرست کتابخانه شاهچراغ ۲ / ۲۴۵ - ۲۴۶.

احتمال آنکه این رساله با کتاب پیش یکی بوده باشد، بعید نیست.

۵۶۱

فرهنگ نماز (فارسی)

از: علاءالدین حجازی.

این کتاب به شیوه ای نو به بیان راز افعال و حرکات و اذکار نماز و مفاهیم اعتقادی آن پرداخته است.

چاپ تهران در ۱۳۵۴ ش، ۲۰۴ صفحه رقعی.

۵۶۲

فرهنگ نماز - ترجمة الصلاة

(فارسی)

از: ملا محسن فیض کاشانی (م ۱۰۹۱ ق) صاحب «الوافی»، «الصادق» و ...

به اهتمام: محمود فیض.

چاپ تهران، ۱۳۶۳ ش، ۷۵ صفحه، رقعی.

۵۶۳

فضائل و مسائل نماز جماعت (فارسی)

از: سید محمد عادل رضوی (۱۳۲۲-۱۳۹۵ ق) صاحب «دریتم»، «جذبات»، «ایمان» و «دشمن در پیرامون ابلیس».

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۳۱۹.

۵۶۴

فضیلت و احکام نماز جماعت (فارسی)

از: گروه فرهنگی جهاد دانشگاهی.

چاپ تهران، ۱۳۶۳ ش، ۶۴ صفحه، رقعی.

۵۶۵

رساله فضیلت نماز شب و احکام آن (فارسی)

از: میرزا محمد بن سلیمان تنکابنی

[صفحه ۱۷۰]

صاحب «قصص العلماء» و «بدایع الاحکام در شرح شرایع الاسلام».

مؤلف درباره آن گوید: [این رساله] از روایات معتبره بوده و خالی از لطائف نیست.

قصص العلماء / ۸۶.

۵۶۶

الفصول الاربعة فی من دخل علیه الوقت و هو مسافر فحضر و بالعکس (عربی)

از: ملا اسماعیل خاجوئی اصفهانی (م ۱۱۷۳ ق).

وزیری، ۱۸ ص (ضمن «رسائل المحقق الخاجوئی» ۲ / ۴۲۷ - ۴۴۷ توسط دارالکتاب الاسلامی قم در ۱۳۶۹ ش

چاپ شده است.

این رساله درباره کسی است که هنگام فرا رسیدن وقت نماز مسافر بوده و پس از آن در وقت به وطن رسیده ست.

۵۶۷

فلسفه الصلاة (عربی)

از: علی کورانی.

این کتاب برای ششمین بار در ۲۷۲ صفحه وزیری به سال ۱۳۶۴ ش در قم به چاپ رسیده است.

۵۶۸

فلسفه نماز و اهمیت آن (فارسی)

از: سید جواد امیری اراکی.

این کتاب پس از گفتگو از فلسفه و فوائد طهارت (وضو، غسل، تیمم)، به فوائد نماز و اسرار و واجبات آن پرداخته، و سپس آیات و روایات پیرامون نماز را ذکر کرده و در پایان داستانهایی از نمازگزاران را نگاشته است.

چاپ قم، ۱۳۴۹ ش، ۱۴۸ صفحه، جیبی

۵۶۹

قبسة العجلان (عربی)

از: سید عدنان بن شبر تستری بحرانی.

رساله ای است درباره مسال «طهارت» و «صلاة» که در سال ۱۳۱۷ ق به چاپ رسیده است.

الذریعة ۱۷ / ۳۴ - ۳۵.

۵۷۰

قبلة الآفاق (فارسی)

از: حاج سید محمود بن محمد

[صفحه ۱۷۱]

سجاسی قزوینی.

تاریخ تألیف: ۱۳۳۵ ق.

رساله ای است مشتمل بر پانزده فصل و یک خاتمه به نظم و نثر پارسی که در سال ۱۳۶۱ ق به قطع جیبی در ۲۵۶ صفحه به چاپ رسیده است.

الذریعة ۱۷ / ۴۳.

۵۷۱

قرّة العین فی حکم الجهر بالبسملة فی الاخیرتین (عربی)

از: شیخ احمد بن شیخ صالح آل طعان قطیفی بحرانی ۱۲۵۱-۱۳۱۵ ق صاحب «منهج السلامة»، «کاشفة السجف»، «قبة العجلان» و «العمدة فی نظم الزبدة».

وی در این رساله استحباب بلند خواندن بسم الله را حتی در رکعت سوم و چهارم - برخلاف شیخ علی بن شیخ عبدالله مهزی که قائل به استحباب جهر در دو رکعت اول بوده استحباب جهر در دو رکعت اول بوده و رساله ای در اثبات آن نگاشته - اثبات نموده که خود کتاب بزرگی را تشکیل داده و خود مؤلف آنرا دوبار تلخیص نموده است. نقباء البشر ۱ / ۱۰۳.

۵۷۲

قرّة العین فی الدارین (عربی)

از: نبیل شعبان.

این کتاب درباره نمازهای واجب و مستحب و اقسام آنها بحث می نماید.

چاپ قم، ۱۳۶۸ ش، ۲۳۲ صفحه جیبی.

القصر والاتمام

مسأله ای است فقهی که در کتاب صلاة مطرح می گردد که: مسافر با شرائط خاصی باید نمازهای چهار رکعتی خود را قصر نموده و دو رکعت بگذارد.

رساله هایی که درباره آن نگاشته شده:

۵۷۳

از: شیخ عبدالسلام بن محمد حرّ عاملی.
وی جدّ امّی و عموی پدر صاحب وسائل الشیعه بوده است.

۵۷۴

از: شیخ علی بن محمود مشغری عاملی.

[صفحه ۱۷۲]

وی داعی پدر صاحب وسائل بوده است.

۵۷۵

از: شیخ زین الدین بن علی عاملی - شهید ثانی - (۹۱۱ - ۹۶۵ هـ ق) صاحب «غنیة القاصدين» و «الروضة البهیة» و «روض الجنان».
تاریخ تألیف: رمضان ۹۵۰ ق.
نسخه خطی آن در کتابخانه دانشگاه تهران است.
فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه ۱۱ / ۲۰۹۹.

۵۷۶

از: شیخ احمد بن اسماعیل جزائری نجفی (م ۱۱۵۱ ق) صاحب کتاب بسیار مشهور «قلائد الدرر فی بیان آیات الاحکام بالاثّر» و ...

۵۷۷

از: سید محمد بن عبدالکریم موسوی تبریزی - مولانا - (۱۲۹۴ - ۱۳۶۳ ق) صاحب «مصباح السالکین»، «مصباح الوسائل فی شرح الرسائل» و «مفتاح المطالب فی شرح المکاسب»

۵۷۸

از: سید شبر بن محمد حسینی - شاگرد سید صدرالدین رضوی قمی -

تاریخ تألیف: ۱۱۵۲ ق.

نسخه خطی آن در کتابخانه دانشگاه تهران به شماره ۳۹۷۸ موجود است.

فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه ۱۲ / ۲۹۷۳.

۵۷۹

از: مولی محمد مسیح فسوی (فارسی)

۵۸۰

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین حارثی همدانی - شیخ بهایی - (۹۵۳ - ۱۰۳۰ ق) صاحب «حبل المتین» و

«خلاصة الحساب» و «زبدة الاصول» و «جامع عباسی».

۵۸۱

از: شیخ یوسف بحرانی صاحب «الحدائق الناضرة فی احکام العترة الطاهرة» و «لؤلؤة البحرين» و «الکشکول» و ...

(م ۱۱۸۶ ق).

[صفحه ۱۷۳]

(این دو رساله به مسأله قصر و اتمام در اماکن اربعه پرداخته است).

در الذریعة ۱۷ / ۱۰۰ - ۱۰۱ رساله های مذکور یاد شده است.

۵۸۲

رسالة فی «قصر صلاة المسافر» (عربی)

از: شهید اول شمس الدین ابوعبدالله محمد بن محمد بن مکی عاملی (ش: ۷۸۶ ق).
نسخه ای خطی از آن به شماره ۷۷۳۵ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.
فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۴۴۵.

۵۸۳

قوت لایموت

از: آقا احمد بن آقا محمد علی کرمانشاهی صاحب «مرآة الاحوال» و «تفسیر القرآن» و «تحفة المحبین» و ... (م ۱۲۴۳ ق).

این رساله درباره واجبات «صلاة» و «صوم» بحث نموده است.
الذریعة ۱۷ / ۲۰۵.

۵۸۴

قوت لایموت (عربی)

از: سید محمد کاظم یزدی طباطبائی صاحب «العروة الوثقی» و «الصحيفة الكاظمية» و «حاشية المكاسب». (۱۲۴۸ - ۱۳۳۷ ق).

رساله عملیه بوده و در صیدا به چاپ رسیده است.
الذریعة ۱۷ / ۲۰۵.

۵۸۵

کتاب قیام اللیل (عربی)

از: شیخ ابوالقاسم جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه صاحب «کامل الزیارات» (م ۳۶۷ ق).
رجال نجاشی ۱ / ۳۰۶ و لسان المیزان ج ۲ ش ۵۳۶.

۵۸۶

کتاب قیام اللیل (عربی)

از: شیخ الطائفة ابوالقاسم سعد بن عبدالله بن ابی خلف اشعری قمی صاحب «فرق الشیعة» (م ۳۰۱ ق) - و از مفاخر محدثین شیعه -.

رجال نجاشی ۱ / ۴۰۳.

[صفحه ۱۷۴]

کاشف الاستار فی شرح تلخیص تحفة الابرار (فارسی، عربی)

تحفة الابرار از سید محمد باقر حجة الاسلام شفتی اصفهانی (۱۱۷۵ - ۱۲۶۰ ق) صاحب «مطالع الانوار»، «رسائل رجالیه» و «سؤال و جواب».

و تلخیص آن از آخوند محمد تقی بن حسینعلی هروی اصفهانی (م ۱۲۹۹ ق) و شرح هم از همو می باشد.

ابتدا متن فارسی را نقل کرده و سپس به شرح آن - به عربی - می پردازد.

نسخه خطی آن در کتابخانه شیخ علی کاشف الغطاء در نجف بوده است.

الذریعة ۱۷ / ۲۳۳.

۵۸۸

کاشف الاسرار والسرائر فی احکام صلاة المسافر

از: سید مصطفی بن معصوم حسینی مازندرانی - از شاگردان شیخ انصاری -.

نسخه خطی آن در کتابخانه سید محمد مشکاة - اهدایی به دانشگاه تهران - موجود است.

الذریعة ۱۷ / ۲۳۴ - ۱۳۵.

۵۸۹

رسالة فی کثیر السهو

از: سید محمد ساروی غروی - ثقة الاسلام - (م ۱۳۴۲ ق).

الذریعة ۱۷ / ۲۸۳.

۵۹۰

الكنوز المودعة في اتمام الصلاة في مواضع الاربعة

از: شيخ يوسف بحراني بن احمد بن ابراهيم درازی (م ۱۱۸۶ ق) صاحب «الحدائق الناضرة».

در این کتاب پیرامون مسأله تمام خواندن نماز در چهار مکان: مکه، مدینه، کربلا و کوفه بحث می نماید.

الذريعة ۱۸ / ۱۷۵.

۵۹۱

كيف تصلّ الصلاة الصحيحة؟ (عربی)

از: شيخ عبدالامير قبلان

چاپ بیروت، دارالزهرا. ۴۷ صفحه رقعی (مصور).

[صفحه ۱۷۵]

۵۹۲

كيف تصلّي اليومية؟ (عربی)

از: محمد حسين اديب حائري.

چاپ نجف.

(ترجمه فارسی کتاب به نام «کیفیت نماز روزانه» به چاپ رسیده است.

۵۹۳

رسالة في كيفية التسبيح في الاخيرتين (عربی)

از: شيخ سليمان بن عبدالله ماحوزي بحراني (م ۱۱۲۱ ق).

در این رساله مؤلف درباره افضل بودن خواندن تسبیحات اربعه بر قرائت بحث نموده و نسخه خطی آن نزد شيخ

جواد جزائري بوده است.

الذريعة ۱۸ / ۱۹۲.

۵۹۴

کیفیت نماز روزانه - چگونه نماز می خوانید؟ (فارسی)

از: محمد حسین ادیب حائری.

چاپ دوم، نجف، ۱۳۸۳ ق. ۶۵ صفحه رقعی (مصور).

۵۹۵

کیفیت نماز شب

از: خلیفه سلطان یا سلطان العلماء علاء الدین سید حسین بن میرزا رفیع الدین محمد حسینی مرعشی (م ۱۰۶۴ ق).

صاحب حاشیه بر «تفسیر بیضاوی»، و «شرح لمعه» و «معالم» و «مختلف» و ...

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۲۲۱۷ در کتابخانه آیه الله گلپایگانی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله گلپایگانی ۳ / ۱۹۷.

۵۹۶

کیفیت نماز شب

از: آقا محمدعلی بهبهانی کرمانشاهی صاحب «مقام الفضل» و ... (۱۱۴۴ - ۱۲۱۶).

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۲۲۱۷ کتابخانه آیه الله گلپایگانی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله گلپایگانی ۳ / ۱۹۷.

[صفحه ۱۷۶]

۵۹۷

لآلی اللیالی (فارسی)

از: سید صدرالدین بن میر محمد صالح طباطبایی.

الذریعة ۱۸ / ۲۶۲.

۵۹۸

لباس المصلی - رسالة فی ...

از: سید محمد بن علی بن محمود موسی نوری (م ۱۳۲۵ ق).

الذریعة ۱۸ / ۲۹۵.

۵۹۹

لبس الحریر فی الصلاة (عربی)

از: شیخ محمد اسماعیل بن حسین خاجوئی مازندرانی (ق ۱۲).

در این رساله پیرامون حریر و جواز پوشیدن آن برای زنان، کودکان و خنثی و عدم جواز استفاده از آن برای مردان - جز در مواقع ضرورت و جنگ - بحث می کند.

نسخه خطی آن در مجموعه شماره ۲۴۷۶ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۷ / ۶۸.

این رساله در ۲۷ صفحه جلد اول «رسائل المحقق الخاجوئی» (ص ۲۸۹ - ۳۱۹) وسیله دارالکتاب الاسلامی در قم به سال ۱۳۶۹ ش به چاپ رسیده است.

۶۰۰

لبس الحریر و الذهب فی الصلاة

از: شیخ عبدالغنی بن محمدرضا.

پایان نگارش: ۱۲۸۴ ق.

مؤلف در این رساله ۳۷ برگی حکم پوشیدن طلا و حریر را در نماز بیان می کند.

نسخه خطی آن همراه با رساله های دیگرش - از جمله «موقف الرجل والمرأة فی الصلاة» - در مجموعه شماره

۵۱۷۶ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۳ / ۳۷۹ - ۳۸۰.

۶۰۱

لطائف الدرر (فارسی)

از: حاج میرزا موسی بن محمد باقر حائری تبریزی.

کتاب درباره مسائل «طهارت»

[صفحه ۱۷۷]

و «صلاة» بوده و آنرا از کتاب دیگرش «در الاحکام» انتخاب نموده است.

چاپ ۱۳۱۶ ق، تبریز.

۶۰۲

لماذا نصلّي و متى نقصّر من الصلاة؟ (عربی)

از: محمد صادقی تهرانی.

این کتاب درباره هدف و ماهیت نماز و صلاة خوف، و نماز مسافر و حدّ قصر در سفر بحث می نماید.

چاپ بیروت، ۳۲ صفحه رقعی.

۶۰۳

الليلى في فقه الصلاة (عربی)

منظومه ای است از شیخ تقی الدین حسن بن داود حلّی (۶۴۷ - ؟).

الذريعة ۱۸ / ۳۵۳.

۶۰۴

الليلى (فارسی)

مؤلفش شناخته نشد.

کتاب بزرگی پیرامون آداب نماز شب و تعقیبات آن است، و نسخه خطی آن نزد مرحوم محدث ارموی بوده است.

٦٠٥

مالا يتم الصلاة فيه - رسالة في ...

از: قاضی سید نورالله حسینی مرعشی تستری صاحب «مجالس المؤمنین» و «الصوارم المهركة» شهید در سال ۱۰۱۹ ق.

نسخه خطی آن در ضمن مجموعه شماره ۵۱ کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه تهران موجود است.
فهرست کتابخانه دانشکده الهیات / ۶۵۰.

٦٠٦

مالا تتم الصلاة فيه - رسالة في ...

از: مولی اسماعیل بن محمد حسین خاجوئی مازندرانی (م ۱۱۷۳ ق).
الذريعة ۱۹ / ۲۴ - ۲۵.

٦٠٧

مالا تتم الصلاة فيه من التحرير - رسالة في ...

از: شیخ زین الدین بن عین علی خوانساری.
تاریخ تألیف: ۱۱۵۰ ق.

[صفحه ۱۷۸]

مؤلف در این کتاب بر مولی محمد شفیع تبریزی نقد وارد کرده است.

٦٠٨

رساله ای دیگر در همان مسأله (عربی)

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی (۹۵۳ - ۱۰۳۰ ق).
این رساله در سال ۱۳۱۵ ق ضمن مجموعه «کلمات المحققین» به چاپ رسیده است.

۶۰۹

ماهی الصلاة؟ (عربی)

تألیف: آیه الله شهید دکتر سید محمد حسینی بهشتی (ش: ۱۴۰۳ ق) به زبان فارسی.
ترجمه آن به زبان عربی از محمد رضا آل صادق.

۶۱۰

«المبسوط فی فقه الامامیة» - کتاب الصلاة من ... (عربی)

از: شیخ الطائفة محمد بن حسن بن علی طوسی (۳۸۵ - ۴۶۰ ق).
مسائل ویژه صلاة در یکصد و بیست صفحه از جلد اول کتاب (ص ۷۰ - ۱۸۹) مطرح گردیده است.
چاپ سوم، مکتبة المرتضویة، تهران.

۶۱۱

کتاب المتهجدین (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

رساله مختصری پیرامون نماز شب و آداب آن بوده که در سال ۱۳۳۹ ق به چاپ رسیده است.

۶۱۲

مثنوی نمازنامه (فارسی)

از: شیخ اسماعیل تائب تبریزی (م ۱۳۷۴ ق) صاحب مثنویات فراوان.
این رساله درباره اسرار نماز می باشد.

الذریعة ۱۹ / ۸۵.

مثنوی آداب الصلاة (فارسی)

سراینده آن شناخته نشد.

تاریخ نظم: جمادی الاول ۶۹۳ ق.

این رساله در یکصد و بیست بیت

[صفحه ۱۷۹]

بوده و مشتمل بر هشت باب می باشد:

۱- وضو

۲- مبطلات

۳- غسل

۴- تیمم

۵- تیمم

۶- نمازهای یومیه

۷- نمازهای یومیه

۸- مستحبات

۹- خاتمه.

نسخه خطی آن در کتابخانه ملّی ملک - تهران - موجود است.

الذریعة ۱۹ / ۱۰۵ - ۱۰۶.

مجمع المسائل از: شیخ علی بن شاه محمود بافقی - معاصر شیخ حرّ عاملی (م ۱۱۰۴ ق) -

از این کتاب دو فصل طهارت و صلاة با تمام فروع و دلائل و احادیث و اقوال، منظم و مرتب گردیده است.

الذریعة ۲۰ / ۴۳.

۶۱۵ تا ۶۱۸

مجموعه الرسائل الفقيهية (فارسی)

از: مولی محمد مهدی قمشه ای (م ۱۲۸۱ ق).

برخی از رساله های این کتاب عبارتند از:

۱- منافیات الصلاة.

۲- الشک والسهو فی الصلاة.

۳- صلاة الجماعة.

۴- صلاة المسافر.

نسخه خطی این رساله ها به انضمام یازده رساله دیگر از تألیفات او در کتابخانه شیخ آقا بزرگ تهرانی - نجف - موجود است.

الذریعة ۲۰ / ۹۳ - ۹۴.

۶۱۹

محاضرات فی فقه الامامية = کتاب الصلاة من ... (عربی)

از: مرحوم آیه الله حاج سید محمد هادی حسینی میلانی.

تنظیم از سید فاضل میلانی.

این کتاب شرح شرایع بوده و در پایان آن از دو قاعده مهم «اصالة الصحة» و «قاعده ید» بحث نموده است.

چاپ مشهد، ۴۶۴ صفحه وزیری (۳۹۴ صفحه بحث نماز مسافر - ۷۰ صفحه پیرامون دو قاعده یاد شده).

[صفحه ۱۸۰]

۶۲۰

المحجة العظمی فی شرح العروة الوثقی (عربی)

تقریرات بحث آیه الله سید عبدالاعلی موسوی سبزواری مقیم نجف اشرف است.

از: سید جمال الدین حسینی استرآبادی.

این کتاب در ۵۰۳ صفحه وزیری به چاپ رسیده و تمام مسائل نماز را داراست.

۶۲۱

مخزن الصلاة (فارسی)

از: آقا شیخ محمد تقی نوری مازندرانی (م ۱۲۶۳ ق) پدر خاتم المحدثین حاج میرزا حسین نوری - صاحب «ماتمکده» و «دلائل العباد فی شرح الارشاد» در ۱۳ جلد و «هدایة الانام» و «المدارج فی الاصول». نسخه خطی آن به شماره ۲۵۶۱ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است. فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۵۰۶.

۶۲۲

مدارک الاحکام فی شرح شرایع الاسلام - کتاب الصلاة من ... (عربی)

از: سید شمس الدین محمد بن علی بن حسین موسوی عاملی - دخترزاده شهید ثانی - (۹۴۷ - ۱۰۰۹ ق) صاحب حاشیه بر «الفیه شهید»، «استبصار»، «تهذیب»، «روضه البهیة» و ... جلد سوم و چهارم (دو جلد) کتاب شامل مباحث مختلف صلاة می باشد. چاپ مؤسسه آل البيت، قم، ۱۴۱۰ ق.

۶۲۳

مرآة الصلاة فی اسرار الصلاة (فارسی)

از: علیمحمد بن محمد حسین همدانی اصفهانی.

پایان تألیف: ۱۰۷۹ ق.

این کتاب در ۱۰ باب و نسخه خطی آن نزد مرحوم مجتبی مینوی بوده است.

الذریعة ۲۰ / ۲۷۷.

۶۲۴

مرآة العقول فی شرح اخبار آل الرسول - شرح «الكافی» (كتاب الصلاة من ...) (عربی)
متن از: ابوجعفر محمد بن یعقوب بن اسحق - ثقة الاسلام کلینی - (م ۳۲۹ ق) صاحب «شعرا لائمة» و ...
شرح از: علامه مجلسی مولی محمد باقر بن محمد تقی اصفهانی (۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق) صاحب «بحار الانوار» و ...
احادیث ویژه صلاة در جلد پانزدهم کتاب تدوین یافته است.

۶۲۵

مرآة الهداء فی كشف اسرار الصلاة
از: علینقی بن ملامحمد نعیم همدانی (زنده در ۱۲۸۴ ق).
نسخه خطی آن در کتابخانه دکتر علی اصغر مهدوی - تهران - بوده است.
الذریعة ۲۸۹ / ۲۰.

۶۲۶

مسائل الصلاة (عربی)
ابوجعفر محمد بن علی بن حسین بن موسی بن بابویه قمی - شیخ صدوق (م ۳۸۱) صاحب «الخصال» و «التوحید»
و «علل الشرایع» و «عیون اخبار الرضا (ع)» و «الامالی» و «کمال الدین» و «ثواب الاعمال» و «من لایحضره
الفقیه».
رجال جاشی ۲ / ۳۱۵.

۶۲۷

المسائل الصلّاتیة (عربی)
از: شیخ عزالدین حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی - پدر شیخ بهایی - (م ۹۸۴ ق) صاحب «وصول الاخبار الی
اصول الاخبار».
این کتاب مشتمل بر ۹ مسأله درباره طهارت و صلاة بوده که عنوان برخی از مسائل آن عبارتند از:

- ۱- عدم بطلان الصلاة بالفعل الكثير سهواً.
 - ۲- بطلان الصلاة الثنائية والثلاثية بمجرد الشك فيهما.
 - ۳- بطلان الصلاة بالحدث ولو اضطراراً.
 - ۴- اقامة الجمعيتين فيمادون فرسخ.
- نسخه خطی آن - تاریخ کتابت ۹۸۵ ق - را شیخ آقا بزرگ دیده است.
الذریعة ۲۰ / ۹۲ و ۳۵۴ - ۳۵۵.

[صفحه ۱۸۲]

۶۲۸

مسألة فی صلاة الآیات (عربی)

از: قطب الدین ابوالحسین سعید بن هبة الله بن حسن راوندی (م ۵۷۳ ق) صاحب «منهاج البراعة فی شرح نهج البلاغة» و «الخرائج والجرائح» و «آیات الاحکام» و «اسباب النزول».

الذریعة ۲۰ / ۳۸۸.

۶۲۹

مسائل ضروریہ نماز

از: سید محمد طاهر بن رضی الدین حسینی (سده ۱۱).

نسخه خطی آن به شماره ۲۰۴۹ (شماره دفتر ۲۳۱۹۱) در کتابخانه ملّی ملک - تهران - نگاهداری می شود.

فهرست کتابخانه ملک ۶ / ۴۷.

۶۳۰

مسالك الافهام فی شرح شرايع الاسلام - کتاب الصلاة من ... (عربی)

متن از: محقق حلّی (۶۰۲ - ۶۷۶ ق)

شرح از: شیخ زین الدین بن علی بن احمد بن محمد بن جمال الدین عاملی (۹۱۱ - ۹۶۵ ق) صاحب «الروضة البهیة»، «الفوائد الملیة»، «تمهید القواعد»، «کشف الریبة» و ... - شهید ثانی - .
احکام و یژه صلاة جلد دوم کتاب را تشکیل داده است.
چاپ، مؤسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۴ ق / ۱۳۶۲ ش.

۶۳۱

مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل - کتاب الصلاة من (عربی)
از: حاج میرزا حسین نوری طبرسی (۱۲۵۴ - ۱۳۲۰ ق) صاحب «جنة المأوی»، «میزان السماء»، «مواقع النجوم»، «نفس الرحمن»، «شاخه طوبی»، «لؤلؤ و مرجان» و ...
احکام «صلاة» جلد سوم تا ششم (چهار جلد) کتاب «مستدرک» را بخود اختصاص داده است.
چاپ مؤسسه آل البيت، بیروت، ۱۴۰۸ ق / ۱۳۶۶ ش.

۶۳۲

المستغفرون بالاسحار (عربی)
اصل فارسی آن از سید محمد

[صفحه ۱۸۳]

ضیاء آبادی.

ترجمه به عربی از شیخ محمد رضا آل صادق.
چاپ تهران انتشارات بنیاد بعثت، ۱۳۷۰ ش، ۸۵ صفحه، رقعی.
این کتاب ترجمه «شب مردان خدا» می باشد که در حرف شین یاد شد.

۶۳۳

مستمسک العروة الوثقی - کتاب الصلاة من ... (عربی)

متن از سید محمد کاظم بن عبدالعظیم یزدی طباطبائی (۱۲۴۷-۱۳۳۷ ق) صاحب «بستان نیاز» و «تعدل و تراجیح» و «حاشیه مکاسب» و «الصحیفه الکاظمیه».

شرح از مرحوم آیه الله سید محسن طباطبائی حکیم (۱۳۰۶-۱۳۹۰ ق) صاحب «حقایق الاصول» «نهج الفقاهه»، «منهاج الصالحین»، «منهاج الناسکین»، «شرح تشریح الافلاک».

احکام اختصاصی صلاه در جلد پنجم تا بخشی از جلد هشتم (۱۹۱ صفحه) کتاب مطرح گردیده است.

چاپ چهارم، مطبعه الآداب، نجف، ۱۳۹۱ ق.

۶۳۴

مستند العروة الوثقی - کتاب الصلاه من (عربی)

متن از: آیه الله سید محمد کاظم طباطبائی یزدی (۱۲۴۶-۱۳۳۷ ق).

شرح: تقریرات بحث آیه الله حاج سید ابوالقاسم موسوی خویی (متولد: ۱۳۱۷ ق) صاحب «معجم رجال الحدیث»، «البيان فی تفسیر القرآن»، «اجودالتقریرات».

تألیف مرتضی بروجردي نجفی.

مسائل و احکام ویژه صلاه (نُه جلد) از کتاب را به خود اختصاص داده است.

چاپ اول، مدینه العلم، قم، ۱۳۶۷ ش / ۱۴۰۹ ق.

۶۳۵

مشکاة الصلاة (فارسی)

مؤلف آن شناخته نشده است.

این کتاب فارسی است و در هند به چاپ رسیده است.

الذریعة ۲۱ / ۵۷.

[صفحه ۱۸۴]

۶۳۶

مشکاة المصابيح فی شرح «مشکاة الهدایة» (عربی)

اصل از: سید بحر العلوم (م ۱۲۱۲ ق).

شرح از: شیخ جعفر بن خضر جناحی نجفی (م ۱۲۲۷ ق) صاحب «کشف الغطاء».

نسخه خطی آن در کتابخانه شیخ علی کاشف الغطاء - نجف - و کتابخانه شیخ عبدالحسین تهرانی - کربلا - موجود بوده است.

الذریعة ۲۱ / ۶۱.

۶۳۷

المشکاة المقتبس من انوار ائمة الهداء - مشکاة الهدایة - المصابيح (عربی)

از: سید بحر العلوم محمد مهدی بن مرتضی طباطبائی بروجردی نجفی (۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ ق) صاحب «الفوائد الرجالية» و «الدرة المنظومة».

این کتاب به عنوان متن در مسائل مهم احکام شرعی تألیف گردیده و شامل «طهارت» و «صلاة» است.

تقریظی بر آن از سوی علامه شیخ عبدالنبی قزوینی صاحب «تتمین امل الآمل» نگاشته شده است.

نسخه خطی آن در کتابخانه شیخ علی کاشف الغطاء - نجف - بوده است.

الذریعة ۲۱ / ۶۳ - ۶۴ و ۵۱ و ۸۲.

۶۳۸

المشکاة المقتبس من انوار ائمة الهداء - مشکاة الهدایة - المصابيح (عربی)

از: سید بحر العلوم محمد مهدی بن مرتضی طباطبائی بروجردی نجفی (۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ ق) صاحب «الفوائد الرجالية» و «الدرة المنظومة».

این کتاب به عنوان متن در مسائل مهم احکام شرعی تألیف گردیده و شامل «طهارت» و «صلاة» است.

تقریظی بر آن از سوی علامه شیخ عبدالنبی قزوینی صاحب «تتمین امل الآمل» نگاشته شده است.

نسخه خطی آن در کتابخانه شیخ علی کاشف الغطاء - نجف - بوده است.

الذریعة ۲۱ / ۶۳ - ۶۴ و ۵۱ و ۸۲.

۶۳۸

مصباح العابدین (فارسی)

از: مولی عبدالله بن حسین تستری اصفهانی (م ۱۰۲۱ ق) - استاد مولی محمد تقی مجلسی -
این کتاب پیرامون مسائل ضروری نماز و اصول دین بحث می نماید.
الذریعة ۲۱ / ۱۱۳.

۶۳۹

مصباح الفقیه فی شرح شرایع الاسلام - کتاب الصلاة ... (عربی)

از: حاج آقا رضا همدانی (م ۱۳۲۲ ق).
این کتاب در حوزه های علمیه بسیار مورد توجه فقهاء قرار گرفته است.
چاپ تهران، چاپخانه حیدری، سال ۱۳۷۴ ق در ۷۷۰ صفحه رحلی.

۶۴۰

مصباح المصلی (عربی)

از: ابوجعفر محمد بن علی بن حسین بن موسی بن بابویه قمی، شیخ صدوق (ح ۳۰۶ - ۳۸۱ ق) صاحب «من
لایحضره الفقیه»، «مدینه العلم» و «کمال الدین».
الذریعة ۲۱ / ۱۲۰ ش ۴۲۱۵.

۶۴۱

مصباح المصلین

از: شیخ علی اکبر بن مولی عباس یزدی حائری.
این کتاب شامل دعاها و آداب نماز و تعقیبات آن است.
الذریعة ۲۱ / ۱۲۰.

مصباح النجاء فی اسرار الصلاة

از: شیخ عبدالحسین بن شیخ علی شیخ العراقین تهرانی (م ۱۲۸۶ ق).

پایان تألیف: ۱۲۵۲ ق (در اصفهان و در سنّ سی سالگی).

چاپ تهران، ۱۳۷۸ ق.

الذریعة ۲۱ / ۱۲۲.

مطالع الانوار المقتبسة من آثار الائمة الاطهار - شرح الشرايع (عربی)

متن از: محقق حلی ابوالقاسم نجم الدین جعفر بن حسن بن یحیی بن حسن بن سعید هذلی (۶۰۲ - ۶۷۶ ق).

شرح از: سید محمد باقر شفتی اصفهان - حجة الاسلام (۱۱۷۵ -

[صفحه ۱۸۶]

۱۲۶۰ ق) صاحب «تحفة الابرار».

در این کتاب مباحث ویژه صلاة در چند جلد بزرگ بدین شرح:

۱- افعال نماز.

۲- قواطع و خلل نماز - تا مبحث عدالت-.

۳- عدالت و شرایط امام جماعت.

۴- نماز عیدین.

۵- نماز میّت.

مطرح گردیده و در اصفهان به قطع رحلی به چاپ رسیده است.

الذریعة ۲۱ / ۱۴۲ - ۱۴۳.

معراج المؤمن

در معنی نماز از آیات و روایات و احادیث.

از علی اصغر ایازی

چاپ تهران، انتشارات صدر، ۱۳۵۰ ش، ۳۶ صفحه، جیبی.

۶۴۵

معراج المؤمنین

از: رستم خان بن صفی قلیخان. از امراء دانشمند زمان شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷ - ۱۱۰۵ ق)

این کتاب شامل یک مقدمه درباره فضیلت دعا و آداب و اوقاتش و شش منهج بوده که عبارتند از:

۱- فضیلت نماز شب.

۲- دعاهاى برخاستن از خواب.

۳- آداب نافله شب.

۴- آداب شفع و وتر.

۵- آداب نافله صبح.

۶- فضیلت و آداب شب جمعه.

نسخه خطی آن در کتابخانه مرحوم سردار کابلی بوده است.

الذریعة ۲۱ / ۲۳۴ - ۲۳۵.

۶۴۶

معراج المؤمنین

از: مفتی میر سید محمد عباس بن سید علی اکبر تستری لکهنوی (م ۱۳۰۶ ق).

چاپ هند.

الذریعة ۲۱ / ۲۳۵.

۶۴۷

رسالة في معرفة اوقات الفرائض الخمس

از: علامه مولى محمد باقر مجلسى (۱۰۳۷-۱۱۱۰ ق) صاحب «بحار

[صفحه ۱۸۷]

الانوار»، «ملاذالاخيار» و «مرآةالعقول».

پایان تألیف: ۱۰۹۷ ق.

نسخه خطی آن در کتابخانه میرزا محمد تهرانی - سامراء - بوده است.

الذريعة ۲۱ / ۲۴۸.

۶۴۸

معرفة الصلاة (للناشئين)

فارسی آن از محسن قرائتی.

و ترجمه آن به زبان عربی از حسن حلّی.

این کتاب ترجمه آشنایی با نماز - ویژه نوجوانان - می باشد.

چاپ تهران، مؤسسه بعثت، ۴۱۱ ق، ۴۲ صفحه رقعی.

۶۴۹

معرفة الطهارة والصلاة - ظاهراً و باطناً - از: محمد بن طاهر بن ابراهيم اسماعیلی (م ۵۸۴ ق) - از دانشمندان اسماعیلیه -.

الذريعة ۲۱ / ۲۵۸.

۶۵۰

معیار الصلاة فی اسرار الصلاة

از: شیخ عبدالوحید بن نعمه الله بن یحیی گیلانی - شاگرد شیخ بهایی (م ۱۰۳۰ ق).

الذريعة ٢١ / ٢٨٠.

٦٥١

معیار الفقاهة - کتاب الصلاة من ... (عربی)

از: محمد تقی صدیقین اصفهانی.

این کتاب شرح شرایع است و جلد دوم تا پنجم (٤ جلد) آن به مباحث ویژه صلاة اختصاص دارد.

چاپ قم، ١٤١٠ - ١٤١٢ ق.

٦٥٢ و ٦٥٣

معین المستبصر فیما يتعلق بصلاة المسافر

(همراه با رساله ای در «خلل» نماز)

مؤلف آن شناخته نشد، اما از این کتاب در «ریاض» و «قوانین» نقل نموده اند.

الذريعة ٢١ / ٢٨٧.

نسخه خطی آن به شماره ٥٢٣٠ در کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله نجفی ١٤ / ٢٧.

[صفحه ١٨٨]

٦٥٤

مفاتیح الصلاة فی الطهارة والصلاة

از: شیخ اسماعیل تبریزی صاحب «التکملة فی شرح التبصرة» و «الانوار الاسماعيلية» و «مجمع السعادة» و «آیات

الاحکام» و «لغات القرآن».

الذريعة ٢١ / ٣٠٤.

٦٥٥

مفتاح الخير (فارسی)

از: مولی محسن - محمد بن مرتضی - فیض کاشانی (م ۱۰۹۱ ق) صاحب «الوافی» و «تفسیر الصافی».
درباره مقدمات، تعقیبات، فضیلت، اقسام نماز گفتگو می نماید.
نسخه خطی آن در کتابخانه مدرسه شهید مطهری (سیهسالار) موجود است.
الذریعة ۲۱ / ۳۳۰.

۶۵۶

مفتاح الصلاة

از: ملا فتح محمد صاحب.
این کتاب به زبان فارسی است و درباره مسائل متفرقه نماز بحث نموده است.
چاپ کانپور (هند)، چاپخانه رزاقی، سال ۱۳۲۵ ق. ۱۵۹ صفحه، وزیری.

۶۵۷

مفتاح الظفر فی صلاة المسافر

از: حاج میرزا ابوالمکارم بن حاج میرزا ابوالقاسم موسوی زنجانی (۱۲۵۵ - ۱۳۳۰ ق).
الذریعة ۲۱ / ۳۳۶.

۶۵۸

«مفتاح الكرامة فی شرح قواعد العلامة» - کتاب الصلاة من (عربی)

متن از: آیه الله علامه حلی حسن بن یوسف بن مطهر (۶۴۸ - ۷۲۶ ق) صاحب «کشف المراد» و «مختلف الشیعة» و
«ایضاح المقاصد» و «تهذیب الاصول» و ...

شرح از: سید محمد جواد حسینی غروی عاملی (م ۱۲۲۶ ق).
مسائل اختصاصی صلاة در جلد دوم و سوم کتاب مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.
چاپ مؤسسه آل البيت عليهم السلام، قم.

۶۵۹

مقالة فی فضل صلاة الجماعة (عربی)

از: شیخ علی بن فضل بن هیکل حلّی - شاگرد ابن فهد حلّی -

نسخه خطی آن - به خط مؤلف - نزد مرحوم صدر - ظاهراً سید حسن - بوده است.

الذریعة ۲۱ / ۴۰۳.

۶۶۰

مقالة فی وجوب اوامر فی الصلاة

از: سید امیر معزالدین محمد بن ابی الحسن موسوی صاحب «ذخیره یوم الجزاء».

پایان تألیف ذخیره: ۱۰۳۲ ق.

در آن گوید: نماز ۳۴ امر دارد، که عبارتند از:

۸ امر در قیام

۱ امر در قرائت

۱۰ امر در رکوع

۱۲ امر در سجده

۳ امر در تشهد.

الذریعة ۲۱ / ۴۰۷.

۶۶۱

مقدمات نماز

از: محمدباقر بن محمد سمیع خراسانی (ق ۱۳).

برگرفته شده از رساله سید علی طباطبایی صاحب ریاض.

نسخه خطی آن به شماره ۲۴۵۷ در کتابخانه وزیری - یزد - موجود است.

فهرست کتابخانه وزیری ۴ / ۱۳۰۱.

۶۶۲

رسالة فی مکان المصلی

از: سید میرزا ابراهیم بن محمد باقر رضوی قمی - برادر سید صدرالدین شارح «وافیه الاصول» - (زنده در ۱۱۶۸ ق.).

الذریعة ۲۲ / ۱۵۵.

۶۶۳

رسالة فی مکان المصلی

از: مولی محمد عادل بن علّامی قمی.

پایان تألیف: ۱۱۸۵ ق.

وی در این رساله بر نوشتار میرزا ابراهیم نقد و ایراد نموده است.

الذریعة ۲۲ / ۱۵۵.

[صفحه ۱۹۰]

۶۶۴

ملحقات فريضة نماز

از: جمال الدین بن ابی طالب اصفهانی.

در این کتاب پیرامون دو مسأله قضاء نماز و صلاة جماعت بحث نموده و احادیث مربوط به آن دو را ترجمه کرده است.

چاپ ۱۳۴۴ ق، سنگی، ۴۸ صفحه، رقعی.

۶۶۵

ملاذالاخيار فى فهم تهذيب الاخبار - كتاب الصلاة من ... (عربى)
 متن از: ابوجعفر محمد بن حسن بن على طوسى (۳۸۵ - ۴۶۰ ق) صاحب «المبسوط»، «الخلاف»، «الاستبصار»،
 «التبيان»، «تلخيص الشافى»، «الاقتصاد»، «الرجال»، «الفهرست» و ...
 شرح از: مولى محمد باقر بن محمد تقى مجلسى اصفهانى (۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق) صاحب «الفوائد الطريفة»،
 «زادالمعاد»، «تحفة الزائر»، «حيات القلوب» و ...
 احاديث ويژه صلاة از نيمه جلد سوم (ص ۳۲۸) تا پايان جلد پنجم كتاب را تشكيل داده است.
 چاپ اول، مكتبه آية الله مرعشى، قم، ۱۴۰۶ ق.
 ۶۶۶

الممتاز در مسائل نماز (فارسى)
 از: مولى محمد مهدى بن محمد شيفيع استرabadى (م ۱۲۵۹ ق).
 پايان تأليف: ۱۲۳۷ ق.
 الذريعة ۲۲ / ۲۲۴.

۶۶۷
 منابع الافاضات فى احكام الجهر والاخفات
 از: سيد زين العابدين بن سيد محمد بن مير محمد عباس لكهنوى (م بعد ۱۳۱۲ ق).
 الذريعة ۲۲ / ۲۲۵.

۶۶۸
 المناظر الناضرة فى احكام العترة الطاهرة - كتاب الصلاة من ...
 از: آية الله حاج سيد محمد على علوى حسيني.
 اين كتاب شرح مفصل كتاب «شرايع» بوده و نخستين مجلد آن - شرح قسمتى از «كتاب الطهارة»

- به چاپ رسیده و سایر مجلّات آن آماده چاپ است.

۶۶۹

رسالة فی «من ادراک الامام فی اثناء الصلاة»

از: ملا اسماعیل خاجوئی اصفهانی مازندرانی (م ۱۱۷۳ ق).

چاپ اول، وزیری، ۸ ص (ضمن «رسائل المحقق الخاجوئی» ۲ / ۳۰۵ - ۳۱۵).

قم، دارالکتاب الاسلامی، ۱۳۶۹ ش.

۶۷۰

منبه فؤادالمهتدين

از: ابوالحسن بن میرزا یوسف مجتهد تبریزی.

این کتاب به زبان فارسی پیرامون نماز و زیارات و ادعیه بوده و بخش بزرگ کتاب (ص ۲۶ - ۹۷) اختصاص به

فضیلت نماز و ثواب مقدمات و اجزاء نماز دارد.

چاپ تهران، ۱۳۱۳ ق. رقعی، سنگی (خط: علی تبریزی)، ۱۵۷ صفحه.

۶۷۱

رسالة فی من صلی کل واحدة من الصلوات الخمس الیومیة بوضوء رافع ثم انکشف فساد احدی الوضوءات

از: مولی محمد تقی هروی اصفهانی صاحب «المیراث لجیمع الوراثة» و «نهاية الآمال» «خلاصة البيان» و حاشیه بر

شرح لمعه و ریاض و قوانین (م ۱۲۹۹ ق).

الذریعة ۲۲ / ۲۲۹.

۶۷۲

منتهی المرام فی صلاة القصر والاتمام

از: سید صدرالدین محمد بن محمد رضوی.

نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

٦٧٣

منتهی مقاصد الانام فی نکت شرایع الاسلام - کتاب الصلاة من (عربی)
متن از: محقق حلی (٦٠٢ - ٦٧٦ ق).

[صفحه ١٩٢]

شرح از: حاج شیخ عبدالله مامقانی فرزند شیخ محمد حسن مامقانی و صاحب «تنقیح المقال»، و «مقباس الهدایة» و «مطارج الافهام» و «مناهج المتقین» و ...
این کتاب شرح بر شرایع و در شصت و سه جلد تدوین یافته است.
ریحانة الادب ٣ / ٤٣٢.

٦٧٤

منظومة الشک والسهو الخلل والجبران
از: حاج مولی محمد اسماعیل صاحب «العقیده الوحیده».
الذريعة ٢٣ / ١١٦.

٦٧٥ و ٦٧٦

منظومة فی «الشک والسهو فی الصلاة»
از: حاج شیخ عبدالرحیم تستری بن محمد علی (١٢٢٦ - ١٣١٣ ق) - صاحب «اصول الفقه» و «نتیجه الانظار» و «ایقاظ الراقدین» و «محاسن الآداب».
این منظومه نزدیک ٥٠٠ بیت می باشد.
نسخه خطی آن نزد سید محمد صادق بحر العلوم بوده است.
و نیز منظومه ای در شک و سهو در ١٢٥ بیت.

از: شیخ احمد بن صالح طعّان بحرانی (۱۲۵۱-۱۳۱۵ ق) - از شاگردان شیخ انصاری و صاحب «زادالمجاهدين» و «التحفة الاحمدية» و «الدررالفكرية» و «ملاذالعباد».

الذريعة ۲۳ / ۱۱۶.

۶۷۷

منظومة في صلاة المسافر

از: شیخ عبدالهادی همدانی نجفی.

این منظومه افزون بر ۲۰۰ بیت است و نسخه خطی آن نزد مرحوم شیخ عبدالحسین حلّی بوده است.

الذريعة ۲۳ / ۱۱۹.

۶۷۸

منظومة في الصلوات المندوبة

از: مولی محمد کاظم بن محمد صادق کاشانی اصفهانی.

الذريعة ۲۳ / ۱۱۹.

[صفحه ۱۹۳]

۶۷۹

منهاج الصلاح

از: مولی نظر علی بن محمد محسن گیلانی (قبل از ۱۲۱۷ ق).

مؤلف این کتاب را در تکمیل «مفتاح الفلاح» شیخ بهایی و دربرگیرنده واجبات نمازهای یومیه و مستحبات آن و نیز برگزیده دعا‌های هفته و اعمال سال نگاشته و نسخه خطی آن در کتابخانه شیخ علی کاشف الغطاء بوده است.

الذريعة ۲۳ / ۱۶۴.

۶۸۰

منهاج الولاية في اسرار الصلاة (فارسی)

از: آقا محمد حسین بن آقا محمد باقر بروجردی - پدر حاج آقا نورالدین بروجردی (م ۱۳۳۶ ق).

پایان تألیف: ۱۲۶۴ ق.

نسخه خطی آن نزد سید عبدالحسین حجت - کربلا - بوده است.

الذریعة ۲۳ / ۱۷۹.

۶۸۱ و ۶۸۲

منهج الطاعات في واجبات الصلاة

از: سید محمدتقی نصیرآبادی - مجاز از صاحب جواهر (م ۱۲۶۱ ق) - تألیف دیگر مؤلف رساله «امامة الفاسق عند

نفسه العادل عند مأومه» است.

الذریعة ۲۳ / ۱۹۴.

۶۸۳ و ۶۸۴

منية الراغبين

از: شیخ عبدالله بن شیخ عباس تستری بحرانی (م حدود ۱۲۷۰ ق).

این کتاب پیرامون «طهارت» و «صلاة» بوده و مؤلف آنرا به نام «الجوهرة العزیزة» تلخیص نموده است.

نسخه خطی آن نزد سید مهدی اصفهانی کاظمی صاحب «احسن الودیعه» بوده است.

الذریعة ۲۳ / ۲۰۳ - ۲۰۴.

۶۸۵

مواقیت الصلاة (عربی)

از: شیخ صدوق ابوجعفر محمد بن علی بن حسین بن موسی بن

بابویه قمی (ح ۳۰۶ - ۳۸۱ ق).

رجال نجاشی ۲ / ۳۱۲.

۶۸۶

کتاب «مواقیت الصلاة» (عربی)

از: ابوجعفر محمد بن احمد بن خاقان نهدی قلانسی کوفی.

رجال نجاشی ۲ / ۲۳۱.

۶۸۷

مواقیت الظهر والعصر (عربی)

از: ابونضر عیاشی محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش سمرقندی صاحب «تفسیر القرآن» (ق ۳ هـ).

رجال نجاشی ۲ / ۲۵۰.

۶۸۸

موانع الصلاة - رسالة فی ...

از: شیخ نعمت طریحی (۱۲۰۷ - ۱۲۹۳ ق) صاحب «مجمع المقال فی علم الرجال».

احتمالاً این رساله با رساله «خلل الصلاة» او یکی باشد.

الذریعة ۲۳ / ۲۳۷ - ۲۳۸.

۶۸۹

ناهیه الفحشاء

از: سید علی اکبر برقی قمی (۱۳۱۷ - ۱۴۰۹ ق) صاحب «کاخ دلاویز»، و «بامداد روشن» و «آینه دانشوران» و

«دیوان اشعار».

پایان تألیف: ۱۳۵۱ ق.

الذریعة ۲۴ / ۳۳.

۶۹۰

نتایج الافکار

از: عبدالله فاضل لنکرانی از شاگردان مرحوم آیه الله حائری یزدی.

کتاب استدلالی و بزرگ می باشد.

الذریعة ۲۴ / ۲۴.

۶۹۱

الرسالة النحفية في سهو الصلاة اليومية

از: شیخ ابواسماعیل ابراهیم بن سلیمان قطیفی (م پس از ۹۴۵ ق) صاحب «نفحات الفوائد» و «ایضاح النافع فی

شرح المختصر النافع».

این رساله در یک مقدمه و دو باب و یک خاتمه بوده که مؤلفش آنرا پیرامون مسائل سهو در نماز قبل از

[صفحه ۱۹۵]

سال ۹۲۷ ق تدوین نموده و نسخه خطی اش در کتابخانه مرحوم محدث قمی بوده است.

الذریعة ۱۱ / ۲۲۷.

نیز نسخه ای از آن در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

الذریعة ۱۴ / ۲۱۰ و ۲۴ / ۶۸.

۶۹۲

الرسالة «النجمية» (عربی)

از: محقق ثانی نورالدین ابوالحسن علی بن عبدالعالی کرکی (م ۹۴۰ ق) صاحب «جامع المقاصد» و «الجغرافية» و

«الخراجية».

مؤلف در این رساله ابتدا از اصول پنجگانه اعتقادی سخن به میان آورده، سپس مقدمات هفتگانه نماز (طهارت، برطرف کردن ناپاکیهها، پوشانیدن عورت، وقت، مکان، چیزهایی که بر آن سجده صحیح است و قبله) و پس از آن افعال نماز، و برخی از احکام صلاة و احکام شک و سهو و اقسام صلاة را مورد بحث قرار داده است. وزیرى، ۱۵ صفحه.

ضمن مجموعه «رسائل المحقق الكرکى» ج ۱ ص ۵۹ - ۷۳ توسط کتابخانه آیه الله مرعشى در ۱۳۶۹ شماره به چاپ رسیده است.

۶۹۳

نخبة الواجبات فى مسائل الصلوات (عربى)
از: شيخ عبدالله سماهيجى بحراني صاحب «احكام النواصب»، «ارجوزة الرجال»، «الصحيفة العلوية والتحفة المرتضوية»، «البلغة الصافية» و «جواهر البحرين فى احكام التقلين».
نسخه خطى آن ضمن مجموعه شماره ۶۳۲۲ کتابخانه آیه الله مرعشى نجفى موجود است.
فهرست کتابخانه آیه الله مرعشى: ۱۶ / ۲۹۱.

۶۹۴

النصّ الصريح فى الجهر بالحمد والتسبيح
از: ميرزا محمد اخبارى مقتول (۱۱۷۸ - ۱۲۳۲ ق) صاحب «نشوة الاخوان فى مسألة الغليان».
الذريعة ۲۴ / ۱۷۲.

[صفحه ۱۹۶]

۶۹۵

نفحات الانس
از: مير ناصر حسين بن مير حامد حسين موسى كنتورى لکهنوى صاحب «نفحات الازهار فى فضائل الائمة الاطهار» و «تتميم عبقات الانوار» (۱۲۸۴ - ۱۳۶۱ ق).

کتاب درباره وجوب سوره در نماز بحث می نماید.

الذریعة ۲۴ / ۲۴۷.

۶۹۶

النفحة القدسیة فی فقه الصلوات الیومیة (عربی)

از: حسین بن محمد بن ابراهیم بن عصفور بحرانی (م ۱۲۱۶ ق).

مؤلف این کتاب را در سه روز نگاشته و شرح آن به نام «الفرحة الانسیة» است که در آن ادله اجمالی هر یک از فتاوی را ذکر می نماید و در حرف فاء یاد شد.

نسخه خطی آن نزد سید علی شبر در نجف بوده است.

الذریعة ۲۴ / ۲۵۶.

نیز نسخه ای از آن به شماره ۲۴۷۵ و نسخه هایی در مجموعه های شماره ۴۸۱۰ و ۵۴۲۶ کتابخانه آیه الله نجفی مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی: ۷ / ۶۶، ۱۳ / ۱۲، ۱۴ / ۲۱۱.

۶۹۷

النفحة المسکیة فی الصور التسع الشکیة

از: شیخ فرج بن حسن قطیفی صاحب «تفحة اهل الایمان» (۱۳۲۱ - ...).

منظومه ای است درباره شکایات نماز.

الذریعة ۲۴ / ۲۵۷.

۶۹۸ و ۶۹۹

نفحة الهدایة و رشحة النهاية (شرح رسالة الصلاة)

متن از: شیخ سلیمان بن عبدالله ماحوزی بحرانی (م ۱۱۲۱ ق) صاحب «البلغة» و «المعراج» و «نظم الباب الحادی عشر».

شرح از: شیخ عبدالله بن صالح سماهیجی بحرانی (۱۰۸۶ - ۱۱۳۵ ق) صاحب «النفحة العنبریة».

سپس شارح آنرا تلخیص، و به نام

«الدرّة السنیة» نامیده است.

الذریعة ۲۴ / ۲۵۷ - ۲۵۸.

۷۰۰

نفل الصلاة (عربی)

از: یعقوب بن ابراهیم بختیاری (م ۱۱۴۷ ق).

نسخه خطی این رساله مورخ ۱۱۰۲ یا ۱۱۰۸ - در ۹۳ برگ - ضمن مجموعه شماره ۱۹۰۲ کتابخانه آیه الله گلیایگانی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله گلیایگانی ۳ / ۱۰۲.

۷۰۱

نماز

از: حسین درخشان

چاپ تهران، انتشارات غدیر، ۱۳۶۹ ش، ۷۲ صفحه، رقعی، (مصور).

۷۰۲

نماز (فارسی)

از: حاج میرزا خلیل کمره ای (م ۱۴۰۵ ق) صاحب «افق اعلی»، «هفتاد و دو تن و یک تن»، «نهج البلاغه و جنگ» و «نهج البلاغه و خلقت».

چاپ تهران.

فهرست کتابهای چاپی فارسی / ۳۳۰۹.

۷۰۳

نماز (فارسی)

از: علی گلزاده غفوری

کتاب با قلمی سلیس به تشریح و توضیح نماز، اقامه صلاه، اذان، مفاهیم و حرکات نماز، واجبات و مستحبات نمازهای یومیه، نمونه ای از نمازهای واجب، جمعه، عید، آیات، میّت، و نماز جماعت و دعاهایی از قرآن پس از نمونه هایی از آیات قرآن و گفتار معصومین درباره نماز، پرداخته است.

این نوشته ضائمی دارد که جداگانه نشر شده است:

۱- نمازهای مستحبی در اسلام ۲- نماز در ادیان دیگر ۳- آداب نماز در مذاهب فقهی اسلامی ۴- ترجمه ای از چند سوره (که معمولاً در نماز خوانده می شود) ۵- نمونه هایی از خطبه های نماز عید و نماز جمعه). چاپ چهارم تهران انتشارات فجر، ۱۷۶ صفحه رقعی.

[صفحه ۱۹۸]

۷۰۴

نماز (فارسی)

از: علی کاظمی

چاپ قم، ۱۳۴۹ ش.

۷۰۵

نماز (فارسی)

از: علی مصطفوی اهری

چاپ پنجم، تهران، ۱۳۴۲ ش. ۴۰ صفحه، رقعی (مصور).

۷۰۶

نماز (فارسی)

از: علی اصغر نیری طباطبایی.

چاپ تهران، انتشارات اقبال، ۱۳۲۸ ش، ۱۶ صفحه رقعی.

۷۰۷

نماز (فارسی)

از: محمد مقیمی.

چاپ تهران، ۱۳۴۸ ش.

۷۰۸

نماز (فارسی)

از: محمد رفیعی طالقانی.

این کتاب درباره نماز از دیدگاه کتاب و سنت و عقوبت تارک الصلاة و دیگر مسائل نماز گفتگو می کند.

چاپ قم در ۱۳۴۸ ش، ۴۹ صفحه، جیبی (به خط مؤلف).

۷۰۹

نماز (فارسی)

از: سید محمد شیخ الاسلام.

چاپ ششم، تهران، ۱۳۶۳ ش. ۱۶۸ صفحه وزیری.

۷۱۰

نماز (فارسی)

از: سید محمد شیرازی به زبان عربی.

ترجمه آن از محمد علی همدانی. چاپ سوم، تهران، انتشارات اعلمی، ۱۳۶۵ ش. ۴۴ صفحه، رقعی (مصور).

۷۱۱

نماز (فارسی)

از: محیی الدین حائری شیرازی.

کتاب مجموعه چند سخنرانی مؤلف درباره نماز می باشد. برخی از عناوین عبارتند از:

[صفحه ۱۹۹]

۱- چگونه نماز بخوانیم؟

۲- نماز یادآور خدا و واقعیتهای.

۳- نماز عامل بازدارنده از فساد.

۴- ولایت در نماز.

چاپ قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۶۲ ش، ۱۱۰ صفحه، رقعی.

۷۱۲

نماز (فارسی)

(فوائد دینی، روحانی، جسمانی، اخلاقی، اجتماعی).

از: عطاءالله شهاب پور.

کتاب با قلمی جذاب در ۵ فصل به فوائد مختلف نماز اشاره نموده و با استفاده از شهادت علم و فلسفه - علاوه بر

متن کتاب و سنت - اهمیت نماز را ثابت کرده است.

چاپ دوم، تهران ۱۳۲۲ ش، ۱۳۷ صفحه جیبی.

۷۱۳

نماز (فارسی)

کتاب مختصر و مفیدی است که در مقدمه آثار و فوائد نماز و در پایان احکام و مسائل نماز را بحث می نماید.

از انتشارات شرکت سهامی سیمان فارس و خوزستان.

چاپ دورود، ۴۲ صفحه، جیبی (مصور).

۷۱۴

نماز (فارسی)

از: هیئت تحریریه مؤسسه در راه حق قم.

کتاب در دو بخش تدوین یافته است:

بخش اول با عناوینی چون:

نیاز به نماز، اهمیت و توجه پیشوایان دین بدان، آثار اجتماعی، سیاسی و بهداشتی نماز، نماز سازنده انسان آزاد و

تلاشگر، ترجمه و توضیح سوره حمد.

و بخش دوم شامل فشرده ای از احکام نماز است.

چاپ قم، ۱۳۷۰ ش، ۵۶ صفحه رقعی.

۷۱۵

نماز (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

چاپ ساری، انتشارات فرهنگ. ۲۰ صفحه، رقعی (مصور)

[صفحه ۲۰۰]

(همراه با ۴۵ صفحه سوره های قرآنی).

۷۱۶

نماز آرام بخش قلب و روح (فارسی)

از: مهدی مشایخی.

این کتاب به انضمام تصاویری زیبا با زبانی ساده و گیرا به بررسی مسائل و احکام نماز پرداخته و از نماز جمعه و

فوائد و اهمیت و آداب آن نیز سخن گفته است.

چاپ تهران، ۱۳۶۱ ش، ۱۳۵ صفحه وزیری.

۷۱۷

نماز آنها که می خوانند و آنها که نمی خوانند (فارسی)

از: سید محمد اسماعیل طالب شهرستانی مرعشی.

کتاب مشتمل بر ترجمه و تفسیر آیات و روایات مربوط به نماز بوده و بسیار بر اهمیت نماز و طریقه خواندن صحیح آن و شرائط قبول و صحت و حضور قلب تأکید می نماید.

چاپ ۱۳۹۷ ق در ۸۰ صفحه جیبی.

۷۱۸

نماز از دیدگاه قرآن و حدیث (فارسی)

از: سید حسین موسوی راد لاهیجی.

چاپ قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۶۸ ش. ۲۸۰ صفحه وزیری.

این کتاب بحثهایی چون: عبادت فطری بشریت، حکمت وجوب نماز، عبادت تعبد محض، فلسفه احکام نماز، حقیقت نماز، فضیلت اول وقت، آداب نماز و نمازگزار، فضائل نماز، نماز مکتب تربیت، بزرگترین عامل تزکیه، عالیترین عامل بازدارنده، اخلاص و حضور قلب، صلاة الخاشعین، ریا در عبادت، استعانت از نماز، استخفاف به نماز، اذان، نقش مسجد در پیشرفت اسلام و مسلمین، اسرار وضو، تعقیبات، تهجد و نافله شب را داراست.

۷۱۹

نماز امامیه

از: شیخ حسین بخش (متولد: ۱۳۴۰ ق) صاحب «فکر اسلامی»، «سیاست اسلامی»، «معیار شرافت»

[صفحه ۲۰۱]

و «مجازات دزد».

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۸۴.

۷۲۰

نماز امامیه

از: علی سرور سرحدی.

چاپ پاکستان.

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۱۸۴.

۷۲۱

نماز برهنه (فارسی)

از: محمد حسین طهرانی کربلایی.

مطابق با فتاوی سید محمد باقر شفتی اصفهانی - حجة الاسلام - صاحب «مطالع الانوار» و «تحفة الابرار» (م)
۱۲۶۰ ق).

نسخه خطی آن نزد میرزا محمد طهرانی - سامراء - بوده است.

الذریعة ۲۴ / ۳۱۱.

۷۲۲

نماز بهترین راه دوستی با خدا (فارسی)

از حبیب الله خباز کاشانی.

در این کتاب پیرامون نماز و اذکار آن اشعاری سروده شده است.

چاپ تهران، انتشارات خزر، ۱۳۵۶ ش. ۲۰ صفحه جیبی.

۷۲۳

نماز. به ضمیمه احکام و فلسفه نماز (فارسی)

تنظیم و تصحیح: عباس رحمانی.

چاپ تهران، انتشارات حمید، جیبی، ۸۰ صفحه مصور..

۷۲۴

نماز تسلیم انسانی عصیانگر (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

در هشت صفحه رقعی چاپ شده است.

۷۲۵

نماز پاکی جسم و جان (فارسی)

از: مهدی مستقیمی.

چاپ قم، انتشارات قلم، ۱۳۶۹ ش. ۳۲ صفحه، رقعی (مصور).

۷۲۶

نماز پرستش پروردگار (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

[صفحه ۲۰۲]

چاپ دوم، تهران، انتشارات ایران، ۱۳۶۴ ش، ۵۸ صفحه، رقعی، مصور.

۷۲۷

نماز جعفریه جدید

از: نذر حسین ظفر مترجم «حدیث قدسی».

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۳۷۶.

۷۲۸

نماز جماعت (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

چاپ شیراز، در سال ۱۳۵۰ ش، جیبی، ۱۵ صفحه.

۷۲۹

نماز چیست؟ (فارسی)

از: شهید دکتر سید محمد حسینی بهشتی (ش: ۱۴۰۲ ق) صاحب «محیط پیدایش اسلام» و «خدا در قرآن» و «حج در قرآن».

این کتاب به شیوه ای جذاب و با قلمی شیرین نگاشته شده و به زبان عربی نیز ترجمه گردیده و به نام «ماهی الصلاة» منتشر شده است. که در حرف م یاد شد.

چاپ بیست و سوم، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی ۱۳۶۶ ش، ۴۸ ص رقی

۷۳۰

نماز حیدری

از: سعید احمد صاحب «احکام القرآن» و «قرآن و انقلاب ایران»

چاپ پاکستان.

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۱۱۷

۷۳۱

نماز در اسلام و در مذهب یهود و نصاری (فارسی)

از: اسماعیل آشتیانی.

چاپ تهران در ۱۳۵۳ ش، ۷۷ صفحه، رقی.

۷۳۲

نماز دستور خدا (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

چاپ قم، ۳۰ ص، رقعی (مصور).

۷۳۳ و ۷۳۴

نماز را به چه زبانی بخوانیم: (فارسی)

اصل آن از محمد حمیدالله

[صفحه ۲۰۳]

صاحب «نامه های پیامبر».

ترجمه به فارسی از هیئت تحریریه دارالتبلیغ اسلامی - قم.

این رساله درباره اینکه: چرا باید نماز را به زبان عربی قرائت کنیم؟ بحث می نماید.

چاپ قم، ۱۶ صفحه جیبی.

۷۳۵

نماز راز و نیاز با خدا (فارسی)

ترجمه و توضیح از عبدالکریم بی آزار شیرازی.

کتاب با قلمی شیوا و با نظم و ترتیبی زیبا به رشته تحریر درآمده و نخست نماز را از نظر: دینی، روانپزشکی، روانی، اخلاقی، تربیتی و اجتماعی، سیاسی و معنوی مورد بررسی قرار داده و سپس از مقدمات، اوقات، چگونگی خواندن نماز، شکایات و نمازهای: احتیاط، جماعت، جمعه، آیات، عید، شب، مسافر، غفیله، میّت، وحشت و نماز اول ماه بحث می نماید.

چاپ تهران انتشارات خورشید، ۱۴۰۲ ق، ۸۳ صفحه وزیری.

۷۳۶

نماز ستون دین (فارسی)

از: حاج شیخ رضا سراج.

شامل اصول و فروع دین و مسائل طهارت و شکایات نماز و دیگر نمازهای واجب.
چاپ تهران انتشارات حافظ ۶۴ صفحه رقعی (مصور).

۷۳۷

نماز سرلوحه عبادات (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

چاپ تهران، انتشارات اقبال، ۳۲ صفحه، رقعی (مصور). خط: عباس منظوری.

۷۳۸

نماز شب (فارسی)

از: آخوند مولی علی اکبر ایجی اصفهانی صاحب «زبدۃ المعارف» و «ردّ بر پادری مسیحی» و «احکام الحدود الشرعیة» (م ۱۲۳۲ ق).

این کتاب یکی از بهترین رساله های نگاشته شده پیرامون نماز شب است.

چاپ دوم، اصفهان، انتشارات منوچهری، ۱۳۷۵ ق. ۱۶۷ ص، خشتی.

[صفحه ۲۰۴]

۷۳۹

نماز شب (فارسی)

از: محمد تقی مقتدری.

این کتاب ارزنده پیرامون تمامی آداب، اذکار، متعلقات نماز شب گفتگو می نماید.

چاپ دوم، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۹ ش. ۱۸۶ صفحه، وزیری.

۷۴۰

نماز شب (فارسی)

از: یدالله بهتاش.

چاپ تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۳ ش، ۱۶ صفحه، جیبی.

۷۴۱

نماز شستشوی روح (فارسی)

اصل آن از سید محمد حسینی شیرازی.

ترجمه به فارسی از محمد رضا کافی.

چاپ قم، در ۱۳۵۰ ش، ۴۵ صفحه، جیبی

۷۴۲

نماز شیعه

از: سید حشمت علی بن سید جماعت علی (۱۲۷۵ - ۱۳۵۳ ق) صاحب «رساله عرشیه» و «رساله ضرورت امام»

و «معراجیه» و «شرح حدیث طینت».

در این کتاب نماز را همراه با اصول دین ترجمه کرده است.

مطلع الانوار / ۲۰۹.

۷۴۳

نماز شیعه

از: سید علی بن ابوالقاسم حائری (۱۲۸۸ - ۱۳۶۰ ق) صاحب «غایة المقصود» در ۴ جزء و «منهاج السلامة» و

«میزان الاعمال» و «سيف الفرقان».

تذکره علمای امامیه پاکستان / ۱۷۷

۷۴۴

نماز صادقیه

از: اعجاز حسین بن شیر محمد.
تذکره علمای امامیه پاکستان / ۳۸.

۷۴۵

نماز - الصلاة عمودالدین (فارسی)
تهیه و تنظیم از افضل الدین آذرید.
(در این کتاب جملات اذان و اقامه،

[صفحه ۲۰۵]

سوره فاتحه الكتاب، سوره توحید، و دیگر اذکار نماز با ترجمه ای روان بوسیله آقای عباس شهری به نظم کشیده
شده است).

چاپ تهران، ۶۹ صفحه وزیری (مصور).

۷۴۶

نماز عصبانی علیه شرک (فارسی)

از: محمد جواد شفیعیان

برخی از عناوین کتاب عبارتند از:

۱- سیمای نمازگزاران در آئینه قرآن:

- اقامه نماز در سفرهای مهاجرتی و پیکارگری

- ویژگیهای نمازگزاران.

۲- پایگاه نماز در احادیث و روایات اسلامی.

۳- تحلیلی از فلسفه اجتماعی نماز.

۴- نمازی آگاهانه بخوانیم.

چاپ تهران، در ۱۳۹۵ ق، ۸۲ صفحه رقعی.

۷۴۷

نماز فرمان خدا (فارسی)

از: مصطفی خرم دل

چاپ تهران، نشر احسان، ۱۳۶۸ ش، ۳۷ صفحه، رقعی (مصور).

۷۴۸

نماز فرمان خدا (فارسی)

از: سید هدایت الله مسترحمی جرقویه ای.

در این کتاب علاوه بر مسائل مختلف نماز، از اصول و فروع دین اسلام به گونه ای مختصر بحث شده است.

چاپ تهران انتشارات فراهانی، ۱۳۵۰ ش، ۴۸ صفحه، رقعی (مصور).

۷۴۹

نماز فریضه یومیه (نوافل و نماز شب)

از: محمدعلی صفری زرافشان.

چاپ مشهد، ۱۳۶۴ ش. ۳۳۶ صفحه، رقعی.

۷۵۰

نماز مسافر با وسائل امروزی (فارسی)

از: محمد صادقی تهرانی.

مؤلف در این رساله به بحث

[صفحه ۲۰۶]

پیرامون روایات قصر و بررسی آنها می پردازد.

چاپ قم، ۴۴ صفحه رقعی.

۷۵۱

نماز مصور با ترجمه فارسی

ترجمه از: طباطبایی.

چاپ تهران، انتشارات اقبال، ۱۳۴۳، ۶۴ صفحه، جیبی.

۷۵۲ و ۷۵۳

نماز معراج مؤمن (فارسی)

از: سید هدایت الله مسترحمی جرقویه ای.

این کتاب علاوه بر مسائل نماز از اصول و فروع دین نیز بحث نموده و در پایان رساله ای در ۹ صفحه پیرامون

قنوت و مسائل آن به زبان عربی نگاشته است.

چاپ تهران انتشارات نشر کتاب، ۱۴۰۳ ق، ۱۲۹ صفحه، وزیری (مصور).

۷۵۴

نماز مکتب عالی تربیت (فارسی)

از: استاد ناصر مکارم شیرازی.

چاپ تهران، انتشارات محمدی، ۱۳۴۶ ش، ۲۹ صفحه، رقعی (مصور).

۷۵۵

نمازنامه عام (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

چاپ لندن، در ۱۸۸۲ میلادی، ۱۷۱ صفحه، وزیری.

فهرست کتابهای چاپی فارسی / ۳۳۱۰.

۷۵۶

نماز نیاز به درگاه بی نیاز (فارسی)

چاپ چهارم، تهران، انتشارات یاسین، ۱۳۶۹ ش، ۶۰ صفحه، رقعی (مصور).

۷۵۷

نماز نیروی مقاومت اسلامی - نماز گفتگو با خدا (فارسی)

از: مصطفی زمانی (م ۱۴۱۱ ق).

این کتاب پیشتر با نام «نماز گفتگو با خدا» انتشار یافته و نویسنده به سبب نگارش آن در رژیم پهلوی دستگیر و مورد بازجویی قرار گرفته است.

چاپ هیجدهم قم، انتشارات پیام اسلام، ۱۳۶۹، ۷۲ صفحه، رقعی.

[صفحه ۲۰۷]

۷۵۸

نماز و احکام آن (فارسی)

از: محمدباقر اشرف الکتابی خوانساری.

چاپ تهران، انتشارات اشرفی، ۱۳۵۱ ش، ۳۶ صفحه وزیری.

۷۵۹

نماز و اصول دین (فارسی)

از: سید یحیی برقی.

چاپ قم، نمایشگاه و نشر کتاب، جیبی (مصور).

۷۶۰

نماز و جماعت (فارسی)

از: محمد حسن انصاری.

چاپ اهواز در ۱۳۶۶ ش، ۳۲ صفحه، جیبی.

۷۶۱

نماز و روزه (فارسی)

از: شیخ عباسعلی اسلامی صاحب «دو از یاد رفته» و «جهاد».

چاپ تهران، کتابخانه بزرگ اسلامی.

۷۶۲

نماز یا پیکار ایدئولوژی توحید و شرک (فارسی)

از: عزّت الله رادمنش.

این کتاب در چند بخش نماز را بررسی می کند. برخی از عناوین عبارتند از:

نماز را چگونه آغاز می کنیم؟ قهرمان و مؤمن (کنایه از آنکه نماز انسان را مؤمن می سازد. مؤمنی که در نهایت

رفعت و شوکت باز به خدا می اندیشد و خود را کوچک می بیند، نه قهرمان. قهرمانی که پس از قدرت فرعون وار

متکبر و مغرور، دست به هر جنایتی می زند).

و نماز نمایش عدم، وجود و رستاخیز.

چاپ تهران، انتشارات قلم ۱۳۵۷ ش، ۶۲ صفحه رقعی.

۷۶۳

نماز یا ستایش پروردگار (فارسی)

مؤلف شناخته نشد.

این کتاب به اختصار درباره روزه و نماز جمعه و برخی نمازهای دیگر بحث کرده است.

چاپ تهران، انتشارات فردوسی، ۱۳۶۰ ش، ۸۰ صفحه، رقعی.

۷۶۴

نماز یا سیر کمالی انسان (فارسی)

از: سید محمد جواد موسوی غروی.

چاپ اصفهان.

۷۶۵

نماز یا شاهراه کمال (فارسی)

از: ابوتراب هدائی.

کتاب دارای مطالب مفیدی بوده که پس از مقدمه ای در:

ماهیت نماز، اهمیت، فوائد، خطر ترک نماز، حضور قلب، نماز جماعت، قبله، نیت به شرح سوره حمد و توحید و

بقیه اذکار نماز می پردازد.

چاپ مشهد، در ۱۳۹۸ ق، ۲۴۰ صفحه، جیبی.

۷۶۶

نماز یا مناظره دبیر و دانش آموز (فارسی)

از: حسین حیدری کاشانی.

چاپ قم، مهر استوار، در ۱۳۵۳ ش، ش، ۱۶۰ صفحه، رقعی (مصور).

۷۶۷

نماز یا نیایش پروردگار (فارسی)

از: بهزادپور.

چاپ دوازدهم، تهران، انتشارات مروی، ۱۳۶۷ ش. ۴۸ صفحه رقعی (مصور).

نمذج فی الفقیه الجعفری - رساله فی صلاه المسافر من ... (عربی)
 تقریرات بحث آیه الله حاج سید ابوالقاسم موسوی خویی، صاحب «معجم رجال الحديث» است.
 از: سید عباس مدرسی یزدی.
 این رساله ۲۵۰ صفحه از کتاب (ص ۲۸۳ - ۵۳۲) را به خود اختصاص داده است.
 چاپ قم، انتشارات داوری، ۱۴۱۰ ق.

۷۶۹ و ۷۷۰

نوادراصله (عربی)
 از: ابوجعفر محمد بن علی بن

[صفحه ۲۰۹]

حسین بن موسی بن بابویه قمی (ح ۳۰۶ - ۳۸۱ ق) صاحب «من لایحضره الفقیه» و ...
 رجال نجاشی ۲ / ۳۱۲.
 نوادر الصلاة (عربی)
 از: ابوالفضل سلمه بن خطاب براوستانی.
 رجال نجاشی ۱ / ۴۲۲.

النوافل اللیلیه

از: میرزا محمدعلی حزین گیلانی اصفهانی (۱۱۰۴ - ۱۱۸۱) صاحب «تذکره حزین».
 الذریعه ۲۴ / ۳۵۱.

نورالطالبین (فارسی)

از: ملا علی بن عبدالله فراهانی.

پایان تألیف: ۱۲۵۶ ق.

کتاب درباره مقدمات، اذکار و تعقیبات نماز در یک مقدمه و ۱۰ باب و خاتمه تألیف گردیده و نسخه خطی آن در کتابخانه سید عباس کاشانی موجود است.

الذریعة ۲۴ / ۳۷۰ - ۳۷۱.

۷۷۳

نورالولاء فی مسائل الصلاة

از: حاج علی اکبر شیرازی.

الذریعة ۲۴ / ۳۸۴.

۷۷۴

نهایة التقرير (عربی)

تقریرات بحث آیه الله حاج آقا حسین طباطبایی بروجردی (ره) است.

از: آیه الله محمد موحدی فاضل.

جلد اول (۴۸۵ ص): شامل وقت، مکان، لباس و سایر افعال نماز (تا تسلیم).

جلد دوم (۳۷۰ ص): شامل: قواطع، خلل، شکیات، قضاء و نماز جماعت.

دوبار در قم چاپ شده است.

۷۷۵

واجبات الصلاة و شرائطها - رسالة فی ...

مؤلف شناخته نشد.

نسخه خطی آن در ضمن مجموعه شماره ۵۷۲ کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه تهران موجود است.

فهرست کتابخانه دانشکده الهیات / ۶۸۹.

۷۷۶

واجبات الصلاة و مفروضاتها و مندوباتها - رسالة في ... (عربی)

از: نورالدین ابوالحسن علی بن عبدالعالی محقق کرکی صاحب «جامع المقاصد فی شرح القواعد»، «قاطعة اللجاج» و «نفحات اللاهوت» (م ۹۴۰ ق) استاد شهید ثانی.

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۲۴۱ کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه تهران موجود است.

فهرست کتابخانه دانشکده الهیات / ۶۸۹.

۷۷۷

واجبات الصلاة

چند نفر از علما رساله ای به این نام دارند، که برخی از آنان عبارتند از:

جمال الدین ابوالعباس احمد بن شمس الدین محمد بن فهد حلّی (۷۵۶ - ۸۴۱ ق).

رساله مختصری بوده که نسخه ای از آن به خط شاگرد مؤلف - علی بن فضل بن هیکل حلّی - در کتابخانه مرحوم سید حسن صدر بوده است.

۷۷۸

ابوالحسن حسینی اصفهانی - خوشمزه - (فارسی).

نسخه خطی آن در کتابخانه مرحوم میرزای شیرازی بوده است.

۷۷۹

از مؤلفی ناشناخته (فارسی)

این رساله دربرگیرنده چهل سؤال پیرامون نماز بوده، که نسخه خطی آن - کتابت ۱۱۴۶ ق - در کتابخانه میرزا محمد طهرانی - سامراء - بوده است.

۷۸۰

شیخ محمد جواد بن سعدالله کاظمی صاحب «شرح زبدة الاصول» - شاگرد شیخ بهایی (م ۱۰۳۰ ق) - .
نسخه خطی آن همراه با شرحش - «هدایة الطالب» - در کتابخانه مرحوم ملا علیمحمد خوانساری - نجف - بوده
است.
در الذریعة ج ۲۵ صفحه ۲۰۱ رساله های مذکور یاد شده است.

[صفحه ۲۱۱]

۷۸۱

واجبات الصلاة و شرائطها و احكامها اللابدیة (عربی)
از: شیخ ابوالحسن سلیمان بن عبدالله ماحوزی اوالی بحرانی صاحب «البلغة فی الرجال» (م ۱۱۲۱ ق).
وی این رساله را در رجب ۱۱۰۸ ق برای شیخ علی أحساوی نگاشته است.
الذریعة ۲۵ / ۲.

۷۸۲

واجبات منظوم (فارسی)
از: تاج الدین حسن بن سلیمان سلیمی تونی (م ۸۵۴ ق).
این رساله پیرامون افعال واجب نماز سروده شده است.
نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس موجود است.
الذریعة ۲۵ / ۳ و ۹ / ۴۶۷.

۷۸۳

واجبات نماز (فارسی)

رساله ای است که در ۱۰۸۹ ق نگاشته شده و در پایان کتاب «التحفة الشاهیة» قاضی علاءالدین عبدالخالق کوهروی - از شاگردان شیخ بهایی و معاصر شاه عباس صفوی (م ۱۰۸۹ ق) - درج شده است.
الذریعة ۲۵ / ۳.

۷۸۴

واجبات نماز

از: عزالدین عبدالله بن حسین شوشتری (م ۱۰۲۰ ق).
نسخه خطی آن به شماره ۲۴۴۱ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.
فهرست الفبائی کتابخانه آستان قدس / ۵۹۶.

۷۸۵

واجبات الوضوء والصلاة - واجب الوضوء والصلاة (عربی)

از: علامه حلّی شیخ حسن بن یوسف بن مطهر (۶۴۸ - ۷۲۶ ق) صاحب «منهاج الکرامه» و «الالفین» و «خلاصة الاقوال فی علم الرجال» و «تذکره الفقهاء» و «تبصرة المتعلمین».
الذریعة ۲۵ / ۳ و ۵.

۷۸۶

«الوافی فی الحدیث» (عربی)

از: ملا محسن فیض، محمد بن

[صفحه ۲۱۲]

مرتضی کاشانی (م ۱۰۹۱ ق).
احادیث صلاة جلد هفتم تا اواسط جلد نهم (۱۴۳۶ ص) کتاب را تشکیل داده است.
چاپ اصفهان، مکتبه امیرالمؤمنین علیه السلام، ۱۴۰۶ ق.

۷۸۷

الوتر ثلاث ركعات (عربی)

از: سید مهدی حسینی روحانی صاحب «بحوث مع اهل السنة والسلفية» و «فرقة السلفية و تطوارتها فی التاريخ» و «تفسير سورة فجر» و «حاشیه بر جامع الجامع».

۷۸۸

الوتر و صلاة الليل (عربی)

از: ابو نصر محمد بن مسعود بن محمد بن عیّاش سلمی سمرقندی.
رجال نجاشی ۲ / ۲۵۰.

۷۸۹

وجوب الاحتياط برکعة اورکعتین (عربی)

از: شیخ محمد بن احمد بن ابراهیم درازی بحرانی - برادر صاحب حدائق -
الذریعة ۲۵ / ۲۹.

۷۹۰

وجوب الاخفات فیالاکیرتین للمصلّی سواء قرء اوسّح (عربی)

از: شیخ محمد بن عبد علی آل عبد الجبار قطیفی بحرانی شارح «حدیث التوحید» (م بعد ۱۲۱۵ ق).
نسخه خطی آن در کتابخانه شیخ مشکور حولای - در نجف - موجود است.
الذریعة ۲۵ / ۳۰.

۷۹۱

وجوب الاخفات فی البسملة فی الاکیرتین

از: سید عبدالصمد بن احمد موسوی جزائری نجفی (م ۱۳۳۷ ق).

نسخه خطی آن نزد نواده مؤلف سید محمد جزایری بوده است.

۷۹۲ و ۷۹۳

وجوب الاخفات فی البسملة فی الاخيرتين

از: علی بن عبدالله مهری بحرانی

[صفحه ۲۱۳]

(از علماء اوائل ق ۱۴ هـ) و شیخ احمد بحرانی رساله ای در ردّ آن نگاشته است.

الذریعة ۲۵ / ۲۹ - ۳۰.

۷۹۴

وجوب الاخفات فی التسيحة فی الاخيرتين (عربی)

از: شیخ موسی بن حسن فلاحی ربعی - شاگرد صاحب جواهر (م ۱۲۶۶ ق).

وجوب آهسته خواندن تسبیحات اربعه در دو رکعت آخر، اختیار مجتهدین اصولی بر خلاف قول اخباریین می باشد.

الذریعة ۲۵ / ۳۰.

۷۹۵

وجوب الاخفات فی غیرالاولتين (عربی)

از: شیخ احمد بن صالح ابن طوق بحرانی (ق ۱۳).

این رساله پیرامون وجوب آهسته خواندن در رکعت سوم و چهارم نماز و اینکه بلند خواندن عمدی نماز را باطل می

کند، بحث کرده است.

پایان تألیف: ربیع الثانی ۱۲۴۰.

نسخه خطی آن در مجموعه شماره ۲۳۵۸ کتابخانه آیة الله مرعشی می باشد.

فهرست کتابخانه آیة الله مرعشی ۶ / ۳۳۹.

۷۹۶

وجوب التسليم فى الصلاة

مؤلف شناخته نشد.

در این رساله شش دلیل بر وجوب سلام در نماز اقامه شده است.

نسخه خطی آن در مجموعه شماره ۱۳۸۳ کتابخانه مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۴ / ۱۵۷.

۷۹۷

وجوب تقديم الفاتنة على الحاضرة (عربی)

از: شیخ ورام بن ابی فراس حلّی صاحب «مجموعه ورام» (م ۶۰۵ ق).

الذریعة ۲۵ / ۳۱.

[صفحه ۲۱۴]

۷۹۸ و ۷۹۹

وجوب الجهر بالتسبيحات فى الاخيرتين

از: شیخ حسن بن محمد دمستانی صاحب «اورادالابرار».

(نسخه خطی آن نزد شیخ محمد صادق بحرانی بوده است).

وجوب الجهر بالتسبيحات فى الاخيرتين

از: شیخ محمد بن ابراهیم درازی بحرانی.

نسخه خطی آن نزد سید جعفر بحر العلوم - نجف - بوده است.

این دو رساله در تقویت گفتار اخباریین مبنی بر وجوب بلند خواندن تسبیحات اربعه در دو رکعت آخر تألیف یافته است.

الذریعة ۲۵ / ۳۲.

۸۰۰

وجوب الذكر في سجدة السهو و تعيين الذكر الواجب (عربی)

از: شیخ ابوالحسن سلیمان بن عبدالله ماحوزی اوالی بحرانی ۱۰۷۰ - ۱۱۲۱ ق صاحب «البلغة» و «تاریخ علماء البحرین» و «المعراج».

مؤلف در این رساله از چهار صورت برای ذکر سجده سهو یاد می نماید.

نسخه خطی آن در کتابخانه مولی علیمحمد خوانساری بوده است.

الذریعة ۲۵ / ۳۳.

۸۰۱

وجوب الصلاة

از: شمس العلماء میر سید ناصر حسین بن میر حامد حسین بن مفتی سید محمد قلی موسوی (۱۲۸۴ - ۱۳۶۱ ق) صاحب «تتمیم عبقات الانوار» و «دیوان شعر» و «اثبات ردّ الشمس».

این کتاب اولین تألیف نویسنده بوده است.

الذریعة ۲۵ / ۳۳.

۸۰۲

الوجیز الرائق

از: سید حسین بن سید دلدار علی نقوی هندی.

چاپ هند، در ۱۲۶۵ ق، ظاهراً ۱۸۰ صفحه، وزیری.

[صفحه ۲۱۵]

۸۰۳

الوجیزۃ - مختصر تحفۃ الابرار (فارسی)

اصل از حجة الاسلام سید محمد باقر شفتی اصفهانی (م ۱۲۶۰ ق) صاحب «اصحاب الاجماع» «مطالع الانوار»، «قضا و شهادت» و «الزهرۃ البارقة».

تلخیص از محمد جعفر بن محمد صفی فارسی. شاگرد سید شفتی.

چاپ تهران، ۱۲۴۶ ق.

الذریعة ۲۵ / ۴۵ - ۴۶.

۸۰۴

الوجیزۃ فی آداب صلاة اللیل

از: مولی نجم الدین محمد علی بن احمد تستری محلاتی شیرازی (م ۱۲۸۴ ق).

نسخه خطی آن در کتابخانه مرحوم میرزای شیرازی بوده است.

الذریعة ۲۵ / ۵۰.

۸۰۵

الوجیزۃ فی احکام الصلاة (فارسی)

از: مولی محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی تهرانی (م ۱۲۶۳ ق).

نسخه خطی آن در کتابخانه مولی علی محمد خوانساری - نجف - بوده است.

الذریعة ۲۵ / ۴۸.

۸۰۶ و ۸۰۷

الوجیزۃ فی اختصار «مصباح العباد»

اصل و تلخیص از: سید محمد بن محمد تقی بن سید رضا بن بحر العلوم (م ۱۳۲۵ ق).

کتاب - مصباح العباد - در احکام طهارت و صلاة تدوین یافته و خلاصه آن در تهران به سال ۱۳۳۴ به چاپ رسیده است.

الذریعة ۲۵ / ۵۱.

۸۰۸

الوجیزۃ فی الشکوک فی رکعات الصلاة

از: میرزا علی آقا بن محمد حسین شهرستانی (م ۱۳۴۴ ق) صاحب «شرح وجیزه شیخ بهایی» و «التبیان فی تفسیر غریب القرآن» و «التحفۃ العلویۃ».

این کتاب به چاپ رسیده است.

الذریعة ۲۵ / ۵۱.

[صفحه ۲۱۶]

۸۰۹

الوجیزۃ فی الطهارة والصلاة (عربی)

از: شیخ محمد حسن آل یاسین کاظمی (م ۱۳۰۸ ق) صاحب «اسرار الفقاهة».

این رساله مختصر رساله عملیه وی - نیز در احکام طهارت و صلاة - بوده و سید مهدی کاظمی حاشیه ای بر آن نگاشته است.

۸۱۰

الوجیزۃ فی الطهارة والصلاة (عربی)

از: شیخ حسن فرزند شیخ جعفر کاشف الغطاء.

پایان تألیف: ۱۲۵۰ ق.

الذریعة ۲۵ / ۴۸.

۸۱۱

الوجیزۃ فی الطهارة والصلاة (عربی)

از: سید عبدالله بن محمد رضا شبر کاظمی (م ۱۲۴۲ ق) صاحب «مصایح الانوار»، «جلاء العیون» و صفوة التفاسیر».

در این رساله به ادله اقوال نیز اشاره شده است.
نسخه خطی آن در کتابخانه سید حسن صدر - کاظمین - بوده است.
الذریعة ۲۵ / ۵۰.

۸۱۲

الوجیزة فی الصلاة
از: ملا حسن بن علی - گوهر - (شاگرد سید کاظم رشتی).
نسخه خطی آن - به تاریخ ۱۲۶۵ ق - در کتابخانه شیخ عبدالحسین تهرانی - کربلاء - بوده است.
الذریعة ۲۵ / ۴۹.

۸۱۳

الوجیزة فی الصلاة فی غیر المأكول والمشتبه به
رساله مختصری است از مولی محمد حسن بن محمد صالح آل کبّه بغدادی (م ۱۳۳۶ ق) صاحب حاشیه بر
«مکاسب» و «رسائل» و «طهارت» شیخ انصاری.
الذریعة ۲۵ / ۴۸ - ۴۹.

۸۱۴

وحی الامین - منظومة فی الصلاة
از: شیخ محمد امین صافی نجفی.
پایان تألیف: ۱۳۷۰ ق.
الذریعة ۲۵ / ۵۸.

[صفحه ۲۱۷]

۸۱۵

«وسائل الشيعة الى تحصيل مسائل الشريعة» - كتاب الصلاة من ... (عربی)
از: شیخ محمد بن حسن حرّ عاملی (۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ ق) صاحب «اثبائه الهداء»، و «الجواهر السنية» و «امل الآمل» و «بدایة الهدایة» و «الفوائد الطوسیه» و ...
قسمت اختصاصی «صلاة» جلد سوم تا پنجم (سه جلد) کتاب وسائل را تشکیل داده است.
چاپ کتابفروشی اسلامیة تهران در ۲۰ جلد.

۸۱۶

وسيلة النجاة (فارسی)
از: ملا عبدالرضا شوشتری.
این رساله درباره واجبات نماز و ترجمه ذکرهای آن بوده و بر سید حسین جزایری (م قبل ۱۲۶۴ ق) عرضه نموده است.
نسخه خطی - ناقص - آن نزد سید مهدی شرف الدین بوده است.
الذريعة ۲۵ / ۸۷.

۸۱۷

الوضوء والصلاة - رسالة في ...
از: میرداماد: میرمحمد باقر بن شمس الدین محمد استرآبادی اصفهانی (م ۱۰۴۰ ق) صاحب «قبسات» و «الجزوات» و «التقديسات»
نسخه خطی آن در کتابخانه آستان قدس موجود است.
الذريعة ۲۵ / ۱۱۳.

۸۱۸

وضو و نماز (فارسی)
از: ملا محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی اصفهانی.
نسخه های خطی فارسی / ۱۷۱۵.

۸۱۹

الهادی فی بیان حقیقة الصلاة وما هیتهما

از: محمد بن مرتضی خراسانی.

چاپ مشهد، شرکت چاپخانه خراسان ۲۳۸ صفحه، وزیری.

۸۲۰

الهدایة فی فقه الصلاة (عربی)

از: جمال الدین ابوالعباس احمد بن

[صفحه ۲۱۸]

شمس الدین محمد بن فهد حلّی اسدی (۷۵۶ - ۸۴۱ ق) صاحب «عدة الداعی» و «المهذب البارع».

این رساله مشتمل بر چند فصل بوده که عبارتند از:

۱- طهارت ۲- صلاة ۳- خلل ۴- صلاة الکسوف.

نسخه خطی آن نزد حاج سید محمد علی روضاتی در اصفهان موجود است.

الذریعة ۲۵ / ۱۶۴.

۸۲۱

هدایة الطالب فی شرح رسالة «واجبات الصلاة»

متن از فاضل جواد: محمد جواد بن سعدالله کاظمی - شاگرد شیخ بهایی (م ۱۰۳۰ ق).

شرح از: شیخ نصرالله بن ثنوان جزائری.

پایان تألیف: ۱۰۵۱ ق.

کتاب شرحی آمیخته با متن است که بر نسخه خطی آن - موجود در کتابخانه مولی محمد خوانساری - حواشی

بسیاری از شارح نگاشته شده است.

الذريعة ٢٥ / ١٧٩.

٨٢٢

هداية العباد

از: سید صدرالدین محمد بن عبدالمهدی حسینی موسوی غروی.

این رساله درباره نماز شب و آداب و متعلقات آن بوده و نسخه خطی آن در ٢٢ برگ به شماره ٦١٨٠ در کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار سابق) موجود است.

فهرست کتابخانه مدرسه سپهسالار ٥ / ٧٥٨.

٨٢٣

هداية العوام (فارسی)

از: ملا محمد امان

رساله ای عملیه است مشتمل بر مسائل طهارت و صلاة، که نسخه خطی آن نزد سید عبدالحسین حجت - کربلا - بوده است.

الذريعة ٢٥ / ١٨٥.

٨٢٤

هدية العباد

از: سید محمد بن سید محسن

[صفحه ٢١٩]

موسوی بوشهری - بحرانی - (م ١٣٥٥ ق).

رساله ی عملیه است که در برگیرنده مسائل طهارت و صلاة می باشد و نسخه خطی آن نزد فرزند مؤلف بوده است.

الذريعة ٢٥ / ٢١٢.

۸۲۵

هشت بهشت (در ترجمه و اسرار نماز) (فارسی)

از: میرزا محمد طیب زاده احمدآبادی اصفهانی.

چاپ اصفهان، انتشارات فروزان، در ۱۳۲ صفحه، جیبی.

۸۲۶

هل تعریف الصلاة؟ (عربی)

از: سید محمد حسینی شیرازی.

چاپ بیستم، چاپخانه شهید، قم، ۱۴۱۱ ق در ۳۰ صفحه.

۸۲۷

اليوسفية - الرسالة اليوسفية

از: سید ماجد بحرانی: جمال الدين ابوعلی ماجد بن هاشم بن علی حسینی (م ۱۰۲۸ ق) صاحب «تعلیق بر خلاصه

الاقوال» و «حاشیه بر اثناعشریه صلاتیه شیخ بهایی» و دیوان شعر.

رساله مختصری در اصول عقاید و اعمال نماز بوده که به خواهش حاج یوسف نامی نگاشته است.

الذریعة ۲۵ / ۳۰۰ - ۳۰۱.

نسخه خطی آن در مجموعه ۲۲۴۹ کتابخانه مرحوم آیه الله نجفی مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۶ / ۲۳۳ - ۲۳۴.

کتابهای متعددی پیرامون صلاة نوشته شده که نام مخصوصی ندارد و به عنوان کتاب الصلاة یاد می شود.

در اینجا به نام چند نفر از مؤلفان آنها اکتفا می کنیم:

۸۲۸

ابو محمدالازدی حریربن عبدالله سجستانی - وی از کسانی بوده که در زمان امام صادق (ع) با خوارج به نبرد

برخاست - این کتاب یکی از اصول چهار صد گانه حدیثی شیعه می باشد.

رجال النجاشی ۳۴۰ - ۳۴۲ و فهرست شیخ: شماره ۲۵۰.
کتابی دیگر از همو - درباره نماز - که از اولی کوچک تر است.

۸۲۹

ابو محمد حسن بن علی بن فضال کوفی - جلیل القدر، عظیم المنزله، زاهد ورع و ثقه در حدیث و از اصحاب
خاص امام رضا (ع) بوده است (م ۲۲۱ یا ۲۲۴ ق).
رجال النجاشی ۱ / ۱۲۷ - ۱۳۲ و فهرست شیخ: شماره ۱۶۴.

۸۳۰

ابو محمد جهنی حماد بن عیسی (م ۲۰۹ ق) - از اصحاب اجماع و فقهاء اصحاب امام صادق (ع) بوده است.
رجال النجاشی ۱ / ۳۳۸ و میزان الاعتدال ج ۱ شماره ۲۲۶۳.

۸۳۱

ابوالحسن علی بن حسن بن رباط یجلی کوفی - از اصحاب امام رضا (ع) -.
رجال نجاشی ۲ / ۷۱.

۸۳۲

ابوالحسن علی بن حسن بن علی بن فضال فطحی - از فقهاء اصحاب عارف به احادیث ائمه بوده است -.
رجال نجاشی ۲ / ۸۳ و رجال شیخ (اصحاب الهادی و العسکری): ش ۲۶ و ۱۲.

۸۳۳

ابوالحسن علی بن حسین بن موسی بن بابویه قمی - پدر شیخ صدوق و پیشوای محدثین قم - (م ۳۲۹ ق). وی از امام زمان (ع) درخواست فرزند نموده و به دعای حضرت برای او دو فرزند (ابوجعفر: شیخ صدوق، و ابوعبدالله حسین) متولد شد.

رجال نجاشی ۲ / ۸۹ - ۹۰.

۸۳۴

ابوالحسن علی بن مهزیار اهواز دورقی - از اصحاب امام رضا و امام جواد و امام هادی (ع) - از وکلاء ائمه که درباره وی توقیعاتی صادر گردید.

رجال نجاشی ۲ / ۷۴ - ۷۶ و رجال کشی: شماره ۴۲۲.

[صفحه ۲۲۱]

۸۳۵

ابو احمد محمد بن ابی عمیر زیاد بن عیسی ازدی (م ۲۱۷ ق) - اصحاب اجماع و از اصحاب امام کاظم (ع) -. فقهای امامیه مراسیل وی را به سان مسانید پذیرفته اند.

رجال نجاشی ۲۰۴ - ۲۰۸ و رجال کشی : شماره ۴۳۳ و رجال شیخ (اصحاب الرضا «ع»): ش ۳۸۸.

۸۳۶

ابوالفضل صابونی محمد بن احمد بن ابراهیم جعفری کوفی - وی از دانشمندان زیدیه بوده و سپس به سوی امامیه برگشت -.

ابواب کتاب الصلاة او عبارتند از:

۱- صلاة التطوع ۲- صلاة الجمعة ۳- صلاة المسافر ۴- صلاة الخوف ۵- صلاة الكسوف ۶- صلاة الاستسقاء ۷- صلاة الغدير ۸- صلاة الجنائز.

رجال نجاشی ۲ / ۲۸۷ - ۲۸۸ و فهرست شیخ: ش ۸۹۸ و رجال شیخ: (اصحاب الهادی «ع») ش ۸.

۸۳۷

قاضی سعید قمی - حکیم کوچک - از شاگردان ملامحسن فیض کاشانی و ملاعبدالرزاق لاهیجی. صاحب «اسرار الصلاة»، «حقیقة الصلاة»، «روح الصلوة» (م ۱۱۰۳ ق).

۸۳۸

شیخ سلیمان بن عبدالله بن علی سراوی ماحوزی (م ۱۱۲۱ ق) صاحب «معراج» و «بلغة». این کتاب را شاگردش شیخ احمد بن عبدالله بلادی بحرانی شرح نموده است. نسخه خطی آن نزد شیخ عزالدین جزایری در نجف یافت می شده.

۸۳۹

سید عبدالمحسن بن علی بن حسن حسینی - حلونجفی - (ق ۱۴ هـ). این کتاب شرح صلاة «شرايع» بوده و استدلالی و در دو جلد می باشد: جلد اول: تا مبطلات نماز. جلد دوم: تا نماز مسافر.

[صفحه ۲۲۲]

۸۴۰

شیخ محمد علی بن شیخ عباس بلاغی نجفی - از شاگردان شیخ جعفر کاشف الغطاء و سید محسن اعرجی - صاحب «جامع الاقوال» و «شرح تهذيب الاصول» (م بعد ۱۲۱۲ ق). کتاب استدلالی و بسیار بزرگ می باشد.

۸۴۱

شیخ علی بن شیخ نصرالله همدانی نجفی (م ۱۳۳۹ ق). این کتاب استدلالی و بسیار بزرگ، و تا مبحث «خلل» را عنوان نموده است.

۸۴۲

آقا محمد علی بن آقا محمد باقر هزار جریبی - شاگرد میرزای قمی صاحب «قوانین»-.
این کتاب فارسی و مشتمل بر مسائل بسیار بوده است.
این کتاب به پایان نرسیده است.

۸۴۳

شیخ زین الدین علی بحرانی - پدر شیخ علی بحرانی - (م ۱۰۶۴ ق). اولین کسی که حدیث را در بحرین منتشر کرد.

۸۴۴

شیخ علی بن عبدالعالی کرکی عاملی - محقق ثانی - (م ۹۴۰ ق) صاحب «جامع المقاصد» و ...
این کتاب فارسی و به صورت بیان فتاوی می باشد.

۸۴۵

شیخ محسن بن علی بن حسین عصامی نجفی (ق ۱۴ هـ).
این کتاب رساله عملیه او بوده است.

۸۴۶

شیخ محسن به حاج مرتضی اعسم نجفی (م ۱۲۳۸ ق).
نسخه خطی آن نزد میرزا علی آقا شیرازی بوده است.

۸۴۷

سید هاشم شمیرانی.
این کتاب از «مطالع الانوار» سید

محمد باقر شفتی استخراج گردیده و به زبان فارسی می باشد.
نسخه خطی آن در مدرسه میرزای شیرازی - سامراء - بوده است.

۸۴۸

شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم درازی بحرانی - صاحب حدائق - (م ۱۴۴ - ۱۱۸۶ ق).
این کتاب به صورت متن و شرح بوده و علاوه بر مسائل «صلاة» از مباحث «طهارت» و مقدمات نماز بحث می کند.

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۳۴۵ کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی و به شماره ... کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران موجود است.

فهرست کتابخانه مرعشی ۹ / ۲۴۲ - ۲۴۳ و فهرست کتابخانه دانشگاه ۱ / ۷۵۶۷.

۸۴۹

حاج میرزا ابوالقاسم بن آقا محمد مهدی بن حاج محمد ابراهیم کلباسی اصفهانی. (م ۱۳۰۸ ق).
کتاب او بزرگ و شامل مباحث گوناگون بوده و در آن از آراء و مبانی صاحب جواهر و استادش شیخ انصاری بسیار نقل می کند.

نسخه خطی آن نزد مرحوم آیه الله سید محمد حجت کوهکمری - در قم - بوده است.
از شماره ۸۲۸ تا ۸۴۹ در ذریعه ج ۵ ص ۵۳ - ۶۱ یاد شده است.

۸۵۰

نماز ره رستگاری (فارسی)

به کوشش حمید علم الهدی.

در سال ۱۳۷۰ هـ ش در ۸۰ صفحه وزیری، مصور، چاپ شده است.

[صفحه ۲۲۶]

[۱] مجله حوزه: ش ۴۴ - ۴۳ ص ۲۱۹.

[۲] همان: ص ۱۱۱.

صد و پنجاه کتاب و رساله پیرامون نماز جمعه

رسول جعفریان ، ناصرالدین انصاری

۸۵۱

آداب الجمعة - رسالة في ...

از: شهید ثانی صاحب مسالک و کتاب های دیگر فقهی.

و شاید مربوط به آداب روز جمعه باشد نه نماز جمعه.

ریاض العلماء ۲ / ۳۷۰ و امل الامل ۱ / ۸۶.

۸۵۲

ابواب الجنان (فارسی)

(وجوب عینی)

از: ملا محسن فیض کاشانی (م ۱۰۹۱ ق).

این کتاب علاوه بر استدلال بر وجوب نماز جمعه و آداب نماز جمعه، به فضیلت نماز جماعت و آداب آن هم پرداخته است.

تاریخ تألیف: ۱۰۵۵ ق.

نسخه ای از آن در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

الذریعة ۱ / ۷۷ و ۱۵ / ۷۸.

۸۵۳

اثبات وجوب صلاة الجمعة عینا - کتاب فی ...

از: علم الهدی فرزند ملامحسن فیض کاشانی (م ۱۱۱۵ ق) صاحب کتاب ارزنده «معادن الحکمة فی مکاتیب الائمة».

مقدمه معادن الحکمة: ۱ / ۸۰.

۸۵۴

اسالة الدمعة من عين المانع من الجمعة

از: شیخ عبدالله بن صالح سماهیجی بحرانی (م ۱۱۳۵ ق).

این رساله درباره اثبات وجوب

[صفحه ۲۲۷]

عینی نماز جمعه و ردّ بر فاضل هندی که جواز نماز جمعه را مشروط به حضور امام معصوم می داند نگاشته شده است.

الذریعة ۲ / ۸.

۸۵۵

ایقاظ الهجعة لصلاة الجمعة (عربی)

از: سید محمد جواد آیه اللهی دارابی شیرازی (۱۳۰۹ - ؟).

این کتاب استدلالی و بسیار مفصل نوشته شده و چاپ شده است.

الذریعة ۲۶ / ۷۷ - ۷۸.

دانشمندان و سخن سرایان فارس ۱ / ۱۴۳.

۸۵۶

البلغة فی اعتبار اذن الامام فی شرعية صلاة الجمعة

از: شیخ حسن بن علی بن عبدالعالی کرکی (متوفای اواخر قرأ دهم هـ).

تاریخ تألیف: ۹۶۶ ق.

نسخه ای از آن در کتابخانه آیه الله نجفی مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه مرعشی: ج ۱۲، ص ۲۸۳.

۸۵۷

البلغة فی عدم عینیة صلاة الجمعة

از: سید حسین مجتهد کرکی (م ۱۰۰۱ ق).

نسخه ای از آن در کتابخانه آیه الله العظمی گلپایگانی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله گلپایگانی ۱ / ۱۳۶.

۸۵۸

تحقیق الحق

از: مولی محمد بن عاشورا کرمانشاهی تهرانی (ق ۱۳ هـ) - از دانشمندان بزرگ تهران در زمان فتحعلیشاه قاجار.

این کتاب در کتابخانه نواده مؤلف - شیخ جعفر سلطان العلماء - بوده است.

الذریعة ۳ / ۴۸۱ - ۴۸۲، ۱۵ / ۷۸.

۸۵۹

جاء الحق

از: مولی محمد طاهر قمی - شیخ الاسلام قم و استاد اجازه علامه مجلسی - (م ۱۰۹۸ ق).

پایان تألیف: ۱۰۷۶ ق.

[صفحه ۲۲۸]

این رساله ردّ بر ملاّ خلیل قزوینی که حضور امام معصوم را شرط جواز خواندن نماز جمعه می داند می باشد و

نسخه هایی از آن موجود است.

فهرست کتابخانه مجلس ۱۶ / ۲۷۲.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۵ / ۱۵۸.

۸۶۰

جلاء الشبهات

از: مولی محمد بن عاشور کرمانشاهی تهرانی (ق ۱۳) - صاحب تحقیق الحق -.

وی در این رساله بر امیر سید علی طباطبایی صاحب «ریاض» و گفتارش مبنی بر نفی وجوب نماز جمعه و منع از برپایی آن ایراد نموده و به اثبات وجوب عینی نماز جمعه پرداخته و در کتابخانه نواده اش شیخ جعفر سلطان العلماء نسخه آن بوده است.
الذریعة ۵ / ۱۲۴.

۸۶۱

الجمع بین صلاة الظهر والجمعة

از: بدرالدین محمد بن ابراهیم حسنی (ق ۱۲) مؤلف «رسالة فی العدالة».
وی در این رساله مختصر جمع بین این دو نماز را جایز نمی شمارد (شاید قائل به حرمت جمعه بوده است).
نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۴۹۱۳ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.
فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۳ / ۹۴.

۸۶۲

الجمعة - رسالة الجمعة

از: شیخ محمد بن حسن حرّ عاملی (م ۱۱۰۴ ق) صاحب «وسائل الشیعة» و «اثبابة الهداة» و کتاب های ارزنده دیگر.

این رساله در تأیید نظر شهید ثانی - مبنی بر وجوب عینی جمعه - نگاشته شده است.
امل الآمل ۱ / ۱۴۴، ریاض العلماء ۵ / ۶۵.

۸۶۳

جمعه من مسائل الجمعة (وجوب عینی)

از: سید مرتضی بن محمد ساروی مازندرانی (زنده در ۱۱۴۹ ق).

نسخه خطی این رساله در کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۸ / ۲۲۱.

۸۶۴

الحث على صلاة الجمعة

از: شهید ثانی صاحب کتاب شرح لمعه و غیره.

ریاض العلماء ۲ / ۳۷۰ امل الآمل ۱ / ۸۶.

۸۶۵

الحجة في وجوب الجمعة (وجوب عینی)

از: مولی محمد مقیم بن مولی محمد علی یزدی (م ۱۰۸۴ ق).

تاریخ تألیف: ۱۰۶۳ ق.

الذريعة ۱۵ / ۸۱.

۸۶۶

حكم صلاة الجمعة - رسالة في ... (فارسی)

از: ملا حسن (?)

نسخه خطی آن به شماره ۱۰۸۷۵ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس صفحه ۵۸۹.

۸۶۷

حكم صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: سید حسن قزوینی بن امیر ابراهیم بن امیر محمد معصوم حسینی.

۸۶۸

حكم صلاة الجمعة - رسالة في...

نویسنده آن شناخته نشد.

نسخه خطی ش ۱۸۷۰ کتابخانه آیه الله العظمی گلپایگانی - قم.

فهرست کتابخانه ۳ / ۹۲.

۸۶۹

خير لمعة في صلاة الجمعة

از: سید احمد بن سید صالح موسوی قزوینی کاظمی.

چاپ بغداد، ۱۳۴۹ ق.

الذريعة ۷ / ۲۸۵.

[صفحه ۲۳۰]

۸۷۰

رسالة في صلاة الجمعة و اشتراط عينيتها بحضور الامام اونائبه الخاص

از: سید میر محمد علی مرعشی شهرستانی (م ۱۲۸۷ ق).

این رساله در اثبات عدم وجوب عینی جمعه نگاشته شده و در کتابخانه میرزا علی آقا شهرستانی بوده است.

الذريعة ۱۵ / ۷۶.

۸۷۱

رسالة في صلاة الجمعة و انها افضل فردی الواجب التخيیری

از: سید ابوالقاسم موسوی (ق ۱۳) از شاگردان صاحب ریاض.

تاریخ تألیف: ۱۲۳۳ ق.

نسخه خطی آن در پایان جلد اول «ریاض» - که در ابتدایش اجازه صاحب ریاض به مؤلف بوده - در کتابخانه مرحوم سلطان المتکلمین در تهران، بوده است.

الذریعة ۱۵ / ۶۳.

۸۷۲

رسالة فی صلاة الجمعة و دفع ظنون اوجبت وجوبها فی عصر الغيبة

از: آقا حسین بن آقا ابراهیم خاتون آبادی مشهدی - شیخ الاسلام سپاه نادرشاه افشار - (شهادت بعد از ۱۱۶۰ ق).

این رساله تعلیقه بر نوشتار استادش محمد رفیع گیلانی می باشد که قائل به وجوب عینی نماز جمعه بوده است.

نسخه خطی آن در کتابخانه شیخ موسی اردبیلی بوده است.

الاجازة الکبیره / ۱۳۲، الذریعة ۱۵ / ۷۰.

۸۷۳

رسالة فی نفی وجوب الجمعة

نویسنده آن شناخته نشد.

نسخه خطی آن همراه با رساله هایی دیگر در مجموعه شماره ۱۱۳۳۵ - مورخ ۱۱۸۴ ق - کتابخانه آستان قدس

رضوی موجود است.

فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۵۸۷.

[صفحه ۲۳۱]

۸۷۴

الشمعة فی حکم الجمعة و وجوبها التخییری - اللمعة الناصریة

از: سید محمد ابراهیم بن سید محمد تقی نقوی نصیرآبادی لکهنوی (م ۱۳۰۷ ق).

الذریعة ۱۴ / ۲۳۳.

۸۷۵

الشهاب الثاقب (وجوب عینی)

از: مولی محمد بن شاه مرتضی بن شاه محمود معروف به ملا محسن فیض کاشانی (م ۱۰۹۱ ق).

این کتاب در بیروت به چاپ رسیده است. بر این رساله نقدهایی نوشته شده مانند:

۱- نقد ملا اسماعیل خاجوئی (م ۱۱۷۳ ق).

۲- نقد مولی امین بن عبدالوهاب (که هردوی آنها را در جای خود یاد می کنیم) نام برد.

۸۷۶

الصدریة (وجوب عینی)

از: صدرالدین محمد قزوینی.

تاریخ تألیف: ۱۱۰۰ ق.

الذریعة ۱۵ / ۸۱.

۸۷۷

صلاة الجمعة والقول بعدم وجوبها عيناً

از: سید ابراهیم حسینی نیشابوری طوسی (م ۱۰۱۲ ق).

الذریعة ۱۵ / ۶۳، ریاض العلماء ۱ / ۶.

۸۷۸

صلاة الجمعة - رسالة في ...

(مشروط به حضور امام معصوم)

از: آقا ابراهیم مشهدی (م ۱۱۴۸ ق) - شیخ الاسلام مشهد -.

تاریخ تألیف: ۱۱۲۰ ق.

الذریعة ۱۵ / ۶۳.

۸۷۹

صلاة الجمعة في زمن الغيبة

(مشروط به حضور امام معصوم)

از: شیخ ابراهیم بن سلیمان قطیفی (م بعد ۹۴۵ ق).

ریاض العلماء ۱ / ۱۷، تعلیقه امل الآمل / ۸۶، الذریعة ۱۵ / ۶۲.

[صفحه ۲۳۲]

۸۸۰

صلاة الجمعة - رسالة في ... (وجوب تخيير)

از: سید ابوالحسن رضوی مشهدی.

پایان تألیف: ۷ رمضان ۱۳۰۰ ق.

نسخه خطی آن در کتابخانه خوانساری در نجف بوده است.

الذریعة ۱۵ / ۶۳.

۸۸۱

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: میرزای قمی، میرزا ابوالقاسم گیلانی (م ۱۲۳۱ ق) معروف به صاحب قوانین.

الذریعة ۱۵ / ۶۳.

۸۸۲

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: میرزا احمد بن میرزا ابوالحسن محقق لاری اصطهباناتی (م ۱۳۵۴ ق).

این کتاب به امر مرحوم آقا سید عبدالحسین لاری نگاشته شده است.

الذريعة ١٥ / ٦٣ (ش ٤٤١).

٨٨٣

صلاة الجمعة - رسالة في ... (وجوب عینی)

از: شیخ احمد بن محمد بن يوسف خطی بحرانی (م ١١٠٢ ق).

این رساله تقدی بر نوشته شیخ سلیمان شاخوری است که قائل به وجوب عینی نبوده است.

الذريعة ١٥ / ٦٣.

٨٨٤

صلاة الجمعة (وجوب تخییر)

از: سید اسماعیل بن محمد خاتون آبادی (م ١١١٦ ق).

نسخه ای ناقص از آن در کتابخانه مجلس موجود است.

فهرست کتابخانه مجلس: ج ١٠، ب ١، ص ٤٩١.

٨٨٥

صلاة الجمعة (مشروط به حضور امام معصوم)

از: مولی اسماعیل بن محمد حسین خواجویی مازندرانی (م ١١٧٣ ق).

روضات الجنات ٢ / ٧٢ - ٧٨.

[صفحه ٢٣٣]

نسخه هایی از آن در کتابخانه های کشور موجود است.

فهرست کتابخانه آية الله نجفی ٨ / ٢٢٢.

فهرست کتابخانه دانشگاه ١٦ / ٤٥٥

فهرست کتابخانه مجلس ١٠ / ب ٤ / ١٧٣٣ - ١٧٣٦.

مقدمه ای بر فقه شیعه ص ۲۹۱.

۸۸۶

صلاة الجمعة - رسالة في ...

(وجوب تخییری)

از: مولی امین بن احمد - برادرزاده فاضل تونی (م ۱۰۷۱ ق).

این رساله در دفاع از فاضل تونی و نقد بر رساله مولی محمد سراب که قائل به وجوب عینی بوده نوشته شده و نسخه خطی آن - ضمیمه رساله فاضل تونی و سراب - در کتابخانه مجلس موجود است.
فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی: ۷ / ۱۸۰.

۸۸۷

صلاة الجمعة

منسوب به شیخ بهاءالدین عاملی (م ۱۰۳۰ ق).

در این رساله حدیث های وجوب نماز جمعه آمده است.

فهرست کتابخانه ملک ۵ / ۲۲۴.

۸۸۸

صلاة الجمعة - رسالة في ...

شاید از شیخ بهاءالدین عاملی باشد.

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۱۹۶ در کتابخانه ملک تهران موجود است.

فهرست کتابخانه ملک ۵ / ۴۰۴.

۸۸۹

صلاة الجمعة

از: بهاءالدین محمد بن محمود مشرقی (ق ۱۱ هـ).

نسخه خطی آن به شماره ۶۴۶۵ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.
فهرست الفبایی کتابخانه: ص ۳۸۶.

۸۹۰

صلاة الجمعة - رسالة في ... (مشروط به حضور امام معصوم)
از: بهاء‌الدین محمد بن حسن

[صفحه ۲۳۴]

اصفهانى مشهور به «فاضل هندی» (م ۱۱۳۷ ق) صاحب «كشف اللثام».
تاریخ تألیف: ۱۰۹۷ ق.
نسخه ای از آن در کتابخانه مجلس شورای اسلامی موجود است.
فهرست کتابخانه مجلس: ج ۹، ب ۱، ص ۱۵۶.

۸۹۱

صلاة الجمعة و عینیتها فی زمن الغيبة - رسالة في ...
از: سید جعفر بن حسین بن قاسم بن محبّ الله موسوی خوانساری.
این رساله ردّ بر آقا جمال خوانساری که معتقد به وجوب تخییری نماز جمعه بوده می باشد.
الذریعة ۱۶ / ۶۹.

۸۹۲

صلاة الجمعة والقول بالوجوب العینی فیها
شاید از سید حسن عاملی مفتی زمان شاه طهماسب صفوی باشد.
الذریعة ۱۵ / ۶۹.

۸۹۳

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: میرزا حسن بن امان الله دهلوی عظیم آبادی - از شاگردان سید کاظم رشتی - (ق ۱۳ هـ).
این کتاب در کتابخانه مرحوم حاج شیخ عبدالحسین حلّی بوده است.
الذریعة ۱۵ / ۶۹ (ش ۴۶۸).

۸۹۴

صلاة الجمعة (وجوب تخییری)

از: سید حسین عاملی (م ۱۰۳۲ ق)
الذریعة ج ۱۶ ص ۷۰.

۸۹۵

صلاة الجمعة و وجوبها العینی

از: سید حسین بن حسن بن احمد بن سلیمان غریفی بحرانی (م ۱۱۰۱ ق).
تاریخ تألیف: ۹۹۶ ق.
الذریعة ۱۵ / ۷۰.

۸۹۶

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: مولی حسین بن الحسن جیلانی اصفهانی لبنانی (م ۱۱۲۹ ق).
نویسنده شاگرد آقا جمال

[صفحه ۲۳۵]

خوانساری و این ساله هم در ردّ بر استادش که قائل به وجوب تخییری نماز جمعه بوده می باشد.

٨٩٧

صلاة الجمعة - رسالة في ... (وجوب عيني)

از: شيخ حسين بن عبدالصمد حارثي همداني عاملي (م ٩٨٤ ق) صاحب «وصول الاخير» در علم درايه و «العقد الطهماسبي» پيرامون علاج وسواس.

دو نسخه خطي آن در كتابخانه مجلس شوراي اسلامي يافت مي شود.

فهرست كتابخانه مجلس ٥ / ٢٨٥.

٨٩٨

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: شيخ حيدر بن مولي محمد دزفولي (ق ١٣) صاحب «حياة دانيال النبي» و «مطالب الاصول».

تقريظ از: شيخ انصاري (م ١٢٨١ ق) دارد.

مؤلف در اين رساله چهار چيز اختيار کرده است:

١- جمعه واجب تخيري است.

٢- جمعه افضل از ظهر است.

٣- جمع بين ظهر و جمعه مستحب است.

٤- وجود فقيه، شرط اقامه جمعه نيست.

اين رساله در ٨٦ صفحه به قطع رقعي چاپ شده است.

٨٩٩

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: سيد دلدار علي نقوي لکهنوي نصيرآبادي (١١٦٦ - ١٢٣٥ ق) مؤلف «اثارة الاحزان»، «الشهاب الثاقب»،

«عمادالاسلام» و «منتهى الافكار».

الذريعة ١٥ / ٧١ (ش ٤٧٦).

۹۰۰

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: مولی سلمان بن ملا خلیل قزوینی.

وی مانند پدر و عمویش قائل به اشتراط حضور امام معصوم در جواز خواندن نماز جمعه بوده است.

الذریعة ۱۵ / ۷۲.

[صفحه ۲۳۶]

۹۰۱

صلاة الجمعة - رسالة في ... (وجوب عینی)

از: شیخ سلیمان بن عبدالله ماحوزی بحرانی (م ۱۱۲۱ ق) صاحب «البلغة» و «المعراج».

الذریعة ۱۵ / ۷۲، روضات الجناب ۴ / ۱۹.

۹۰۲

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: شیخ سلیمان بن علی بحرانی شاخوری (م ۱۱۰۱ ق).

شیخ احمد بن محمد بن یوسف خطی در رساله اش پیرامون اثبات وجوب عینی اقامه جمعه، بر رساله فوق ردیه ای نوشته است.

ریاض العلماء ۲ / ۴۵۱، الذریعة ۱۵ / ۶۳.

۹۰۳

صلاة الجمعة - رسالة في ... (وجوب عینی)

از: شهید ثانی (۹۱۱ - ۹۶۵ ق).

اخيراً در قم توسط انتشارات اسلامی چاپ شده است و نسخه هایی از آن در کتابخانه مجلس شورای اسلامی، کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار سابق) موجود است.

فهرست کتابخانه مجلس ۷ / ۱۸۳ - ۱۸۴.

فهرست کتابخانه دانشگاه (ش ۴۱۰۲)

فهرست کتابخانه شهید مطهری ۵ / ۲۸۵.

نسخه های خطی (دفتر ۱۱ و ۱۲ ص ۲۸۳).

۹۰۴

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: ملا عبدالخالق بن مولی عبدالرحیم یزدی مشهدی (م ۱۲۶۸ ق) مؤلف «مصائب المعصومین» و «معین الاصول».

الذريعة ۱۵ / ۷۳ (ش ۴۸۵).

۹۰۵

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: شیخ عبدالسلام بن محمد حرّ عاملی - عموی شیخ حرّ عاملی صاحب وسائل -.

[صفحه ۲۳۷]

امل الآمل ۱ / ۱۰۷، الذريعة ۱۵ / ۷۳.

۹۰۶

صلاة الجمعة و عدم وجوبها عینا فی زمن الغيبة

از: شیخ عبدالعالی فرزند محقق کرکی (م ۹۹۳ ق).

الذريعة ۱۵ / ۷۳.

۹۰۷

صلاة الجمعة و اختيار الوجوب العيني - رسالة في ...

از: سيد عبدالعظيم بن سيد عباس استرآبادی.

الذريعة ۱۵ / ۷۳.

۹۰۸

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: عبدالعلی بن محمود خادم جاپلقی (ق ۱۰ هـ).

نسخه خطی آن به شماره ۱ / ۹۷۲ در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران موجود است.

فهرست کتابخانه دانشگاه ۵ / ۲۰۸۹ - ۲۰۹۰ به نقل از: مقدمه ای بر فقه شیعه / ص ۲۰۸.

۹۰۹

صلاة الجمعة (وجوب عینی)

از: سيد عبدالله حسینی مدنی.

این رساله ردی است بر بحث نماز جمعه «کشف اللثام» فاضل هندی که حضور امام را شرط جواز خواندن نماز جمعه می دانسته است.

نسخه خطی آن در کتابخانه آیه الله مرعشی یافت می شود.

فهرست کتابخانه مرعشی ۱۳ / ۸۵ - ۸۶.

۹۱۰

صلاة الجمعة - رسالة في ... (وجوب عینی)

از: مولی عبدالله بن حسینی تستری (م ۱۰۲۱ ق) - استاد مجلسی اول -

الذريعة ۱۵ / ۷۳.

صلاة الجمعة - رسالة في ... (وجوب تخییری)

از: مولی عبدالله بن محمد تونی بشروی - فاضل تونی - (م ۱۰۷۱ ق) صاحب «وافیه الاصول».

[صفحه ۲۳۸]

این رساله از سوی مولی محمد بن عبدالفتاح تنکابنی - سراب - نقد شده و برادرزاده تونی - مولی امین بن احمد - هم کتاب سراب را رد کرده است.

ریاض العلماء ۳ / ۲۳۷.

نسخه خطی این رساله - نوشته فاضل تونی - در کتابخانه آیه الله مرعشی و کتابخانه مجلس موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۷ / ۱۱۲.

فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی ۱۲ / ۹۳.

(نیز مجموعه هر سه رساله در کتابخانه مرکزی دانشگاه و کتابخانه ملی موجود است:

فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه ۱۰ / ۱۷۱۹.

فهرست کتابخانه ملی ایران ۱۰ / ۴۳۹).

صلاة الجمعة

از: آقا شیخ عبدالنقی عراقی - از علمای معاصر قم -.

وی در این کتاب نماز جمعه را مکفی از نماز ظهر نمی داند.

الذریعة ۱۵ / ۷۵.

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: مولی عبدالوهاب بن محمد علی قزوینی - وی از شیخ جعفر کاشف الغطاء، شیخ احمد احسائی و سید عبدالله شبر اجازه دارد.

نسخه خطی آن در کتابخانه محیط طباطبائی در تهران موجود است.

الذریعة ۱۵ / ۷۵ (ش ۴۹۷).

۹۱۴

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: مولی علی اصغر بن علی اکبر بروجردي (۱۲۳۱-؟) مؤلف «نورالانوار»، «مشکوٰۃ الانوار»، «مخزن الاسرار» و «ضیاء النور».

الذریعة ۱۵ / ۷۷.

۹۱۵

صلاة الجمعة - رسالة في ... (وجوب عینی)

از: شیخ زین الدین علی بن سلیمان

[صفحه ۲۳۹]

ابن درویش بن حاتم قدمی (م ۱۰۶۴ ق).

الذریعة ۱۵ / ۷۶.

۹۱۶

صلاة الجمعة و تحقیق القول فیها فی زمان الغیبة

از: علی بن شهاب الدین احمد بن ابی الجامع حارثی عاملی - از شاگردان شهید ثانی (م ۹۶۵ ق).

نویسنده شاید در این رساله از مذهب استادش - وجوب عینی نماز جمعه - پیروی می کرده است.

الذریعة ۱۵ / ۷۵.

۹۱۷

صلاة الجمعة (وجوب تخيیری)

از: نورالدین ابوالحسن علی بن عبدالعالی عاملی - محقق کرکی - (م ۹۴۰ ق) صاحب جامع المقاصد.
این رساله ضمن جلد اول مجموعه «رسائل المحقق الكرکی» به چاپ رسیده است.

۹۱۸

صلاة الجمعة و وجوبها عيناً

از: شیخ علی بن شیخ محمد بن احمد بحرانی - برادرزاده شیخ یوسف بحرانی -
الذريعة ۱۵ / ۷۶.

۹۱۹

صلاة الجمعة - رسالة في...

از: تاج العلماء سید علی محمد بن سید دلدار علی نقوی لکهنوی (م ۱۳۱۲ ق).
مؤلف «احسن القصص»، «سلسلة الذهب» و «شرح خطبة الزهراء».
الذريعة ۱۵ / ۷۷.

۹۲۰

صلاة الجمعة و اختيار نفى الوجوب العيني

از: شیخ علی بن هلال کرکی (م ۹۸۴ ق) شاگرد محقق ثانی.
الذريعة ۱۵ / ۷۶ - ۷۷.

۹۲۱

صلاة الجمعة (وجوب تخيیری)

از: میرزا علی رضا تجلی شیرازی.

نقد رساله محقق سبزواری است. نسخه آن در کتابخانه دانشگاه ضمیمه رساله دیگر او نیز پیرامون

[صفحه ۲۴۰]

نماز جمعه در کتابخانه دانشگاه موجود است.

فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه ۱۴ / ۳۶۰۴.

۹۲۲

صلاة الجمعة - رسالة في ... (مشروط به حضور امام معصوم)

از: مولی علی نقی کمره ای بن شیخ ابوالعلاء محمد هاشم (م ۱۰۶۰ ق).

وی در زمان وزارت خلیفه سلطان تا پایان عمر، شیخ الاسلام اصفهان بود.

ریاض العلماء ۴ / ۲۷۲.

۹۲۳

صلاة الجمعة (وجوب عینی)

از: مولی عوض تستری (م بعد از ۱۱۰۰ ق).

وی نماز جمعه را برپا می کرده است.

ریاض العلماء ۴ / ۳۰۴.

۹۲۴

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: میرزا عیسی بن محمد صالح اصفهانی - بدر صاحب ریاض العلماء میرزا عبدالله افندی -.

الذريعة ۱۵ / ۷۸.

۹۲۵

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: شیخ کلب علی (احتمالاً مولى کلب علی بن نوروز علی تبریزی).

او نماز جمعه را با بودن فقیه جامع الشرائط واجب می دانسته است.

ریاض العلماء: ۴ / ۴۰۸، الذریعة ۱۵ / ۷۸.

۹۲۶

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: سید محسن بن سید حسن اعرجی کاظمی (م ۱۲۲۷ ق) نویسنده «تلخیص الاستبصار» «سلالة الاجتهاد» و

«الوافی فی شرح الوافی».

الذریعة ۱۵ / ۷۸.

۹۲۷

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: سلطان العلماء سید محمد بن سید دلدار علی تقوی لکهنوی (۱۱۹۹ - ۱۲۸۴ ق) صاحب «الصمصام القاطع»،

«البضاعة المزجاة» و «احیاء الاجتهاد».

[صفحه ۲۴۱]

در این رساله رأی مؤلف بر احتیاط و جمع بین ظهر و جمعه قرار گرفته و نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره

۳۱۶۰ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه ۸ / ۳۹۱.

۹۲۸

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: مولى محمد بن عبدالفتاح تنکابنی - معروف به سراب - (م ۱۱۲۴ ق).

وی برای اثبات وجوب عینی نماز جمعه چندین رساله ساخته است:

- ۱- ردّ بر فاضل تونی. (فهرست کتابخانه مجلس ۷ / ۱۷۸ - ۱۷۹).
- ۲- ردّ بر آقا جمال خوانساری (فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۳ / ۸۷).
- ۳- رساله ای دیگر به زبان عربی. (فهرست کتابخانه دانشگاه ۱۶ / ۳۹۱ - ۳۹۲ و فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس رضوی: ص ۳۸۶ - ش ۶۴۶۶).
- الذریعة ۱۵ / ۸۰ - ۸۱، فهرست دانشگاه ۱۰ / ۱۷۱۹، فهرست کتابخانه ملی ۱۰ / ۴۳۹.

۹۲۹

صلاة الجمعة - رسالة

شرح رساله ای است در نماز جمعه.

متن از: میرزای قمی مولی ابوالقاسم شفتی گیلانی (م ۱۲۳۱ ق).

شرح از: مولی محمد بن محمد صالح روح افزائی دماوندی

وی در این رساله سبوط نماز جمعه را در زمان غیبت - همراه با جواز خواندن آن - اختیار کرده و از تألیف آن در

۱۲۱۵ ق فارغ شده است.

نسخه خطی آن در کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه ۶ / ۲۷۱.

۹۳۰

صلاة الجمعة و وجوبها عینا

از: ملا محمد امین تبریزی سیاح

فیض کاشانی در «الشهاب الثاقب» از آن نقل کرده است.

الذریعة ۱۵ / ۶۴.

۹۳۱

صلاة الجمعة - رسالة فی ...

از: مولی محمد امین بن

[صفحه ۲۴۲]

عبدالوهاب - شاگرد فیض کاشانی (م ۱۰۹۱) -.

این رساله در ردّ بر «الشهاب الثاقب» فیض نوشته شده و قول به وجوب عینی نماز را ردّ کرده است.
الذریعة ۱۰ / ۲۰۲ و ۱۵ / ۶۵.

۹۳۲

صلاة الجمعة (مشروط به حضور امام معصوم)

از: ملا محمد باقر قزوینی برادر ملا خلیل قزوینی.
نسخه ای از آن به شماره ۸۶۰۲ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.
فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس ۳۸۵ و ۳۸۶.

۹۳۳

صلاة الجمعة و وجوبها العینی فی زمن الغیبة

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق) صاحب «بحارالانوار».
نسخه ای از آن در کتابخانه مجلس شورای اسلامی موجود است.
فهرست کتابخانه مجلس ۱۶ / ۲۵۳.

۹۳۴

صلاة الجمعة

از: سید محمدباقر میرداماد (م ۱۰۴۰ ق) صاحب قبسات والرواشح السماویة.
رساله فوق تنها یک صفحه بوده و در این بحث می کند که:
فریضه جمعه در عصر غیبت - به شرط وجود فقیه جامع الشرائط - افضل از ظهر است.

نسخه های آن در برخی کتابخانه ها موجود و در سال ۱۳۹۷ ق در مقدمه قیسات به چاپ رسیده است.

(مقدمه ای بر فقه شیعه ص ۲۳۰).

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۸ / ۲۱۲.

فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه ۱۳ / ۳۴۶۹.

۹۳۵

صلاة الجمعة

از: استاد اکبر آقا محمد باقر بن اکمل - معروف به وحید بهبهانی - (م ۱۲۰۵ ق) صاحب «تعلیق بر منهج

[صفحه ۲۴۳]

المقال».

ایشان در این رساله کوتاه به نفی وجوب عینی و منع حرمت نماز جمعه پرداخته و استحباب آن را ثابت نموده است.

خود او این رساله را مختصر کرده است.

الذریعة ۱۵ / ۶۵.

۹۳۶

صلاة الجمعة (فارسی) (وجوب عینی)

از: ملا محمد باقر بن محمد مؤمن - محقق سبزواری - (م ۱۰۹۰ ق) صاحب «ذخیره العمعاد فی شرح الارشاد» و

«کفایة الاحکام».

نسخه هایی از آن در برخی کتابخانه های کشور موجود است.

فاضل تونی رساله ای در ردّ بر آن نگاشته و فیض کاشانی هم در «الشهاب الثاقب» صفحه ۵۲ از وی مطالبی را در

تأیید نظر خود نقل نموده است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۸ / ۲۲۱.

فهرست کتابخانه ملک ۶ / ۹۶ و ۱۶۹.

۹۳۷

صلاة الجمعة (عربی) (وجوب عینی)

از: محقق سبزواری مولی محمد باقر بن محمد مؤمن (م ۱۰۹۰ ق).

نسخه خطی این رساله به شماره های ۱۳۱۴۸ و ۷۱۵۰ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس: ۳۸۶.

۹۳۸

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: ملا محمد تقی مجلسی - پدر علامه مجلسی - (۱۰۰۳ - ۱۰۷۰ ق) صاحب «روضه المتقین»، «لوامع

صاحبقرانی» و کتابهای ارزنده دیگر.

فیض کاشانی می نویسد: مؤلف در این رساله ۲۰۰ حدیث روایت کرده که چهل حدیث صریح در وجوب عینی و

پنجاه حدیث ظاهر در آن و نود خبر دیگر در مشروعیت برپایی آن در زمان

[صفحه ۲۴۴]

غیبت و بیست حدیث باقی در فضیلت جمعه است.

الشهاب الثاقب: ص ۵۵، الذریعة ۱۶ / ۶۸.

۹۳۹

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: امیر محمد تقی مشهدی پاچناری.

وی همان است که رساله ای بین او و مولی محمد رفیع گیلانی (م حدود ۱۱۶۰ ق) که مبنایش وجوب عینی نماز

جمعه بوده، ردوبدل شده است.

الذريعة ١٦ / ٦٨.

٩٤٠

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: سيد محمد تقی بن محمد ابراهيم تقوی لکهنوی (م ١٣٤١ ق).

الذريعة ١٥ / ٦٧ (ش ٤٥٩).

٩٤١

صلاة الجمعة

از: شهيد ثالث مولى محمد تقی بن آقا محمد برغانی قزوینی (ش: ٦٣ یا ١٢٦٤ ق) صاحب «منهج الاجتهاد».

«مجالس المؤمنین» و «عیون الاصول».

الذريعة ١٥ / ٦٨ (ش ٤٦٣).

٩٤٢

صلاة الجمعة

از: سيد محمد تقی بن محمد صادق موسوی قایینی (ق ١١ هـ).

مجله نور علم ش ٣٩ ص ١٢٣.

٩٤٣

صلاة الجمعة - رسالة في ...

(مشروط به حضور امام معصوم)

از: محمد جعفر بن علی اردستانی (احتمالاً در قرن ١٢ هـ می زیسته است).

نسخه ای از آن در کتابخانه آیه الله گلپایگانی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله گلپایگانی ٢ / ٨٥.

۹۴۴

صلاة الجمعة

از: شیخ محمد جواد بلاغی نجفی (۱۲۸۲ - ۱۳۵۲ ق) مؤلف «آلاء الرحمن»، «الهدی الی دین المصطفی» و «الرحلة المدرسية» و کتاب های ارزنده دیگر.

[صفحه ۲۴۵]

وی در این رساله حکم نماز جمعه کسی که بعد از وقت نماز مسافرت نماید، بیان کرده است.
الذریعة ۱۵ / ۹ (ش ۴۶۶).

۹۴۵

ضیاءاللمعة فی صلاة الجمعة (فارسی)

از: سید محمد حسین موسوی شاهچراغی.
مؤلف در این کتاب به وجوب تخییری نماز جمعه قائل شده و آنرا افضل از نماز ظهر می شمارد.
چاپ تهران، انتشارات مرکزی، ۱۳۶۰ ق، رقعی، ۱۶۲ صفحه.

۹۴۶

صلاة الجمعة - رسالة فی ... (مشروط به حضور امام معصوم)

از: حاج محمدرضا قزوینی شهید (م ۱۱۴۶ ق).
الذریعة ۱۵ / ۷۱.

۹۴۷

صلاة الجمعة و وجوبها عینا

از: ملا محمد رفیع گیلانی - ملا رفیعا - (م حدود ۱۱۶۰ ق) از شاگردان علامه مجلسی -
وی رساله هایی درباره وجوب عینی نماز جمعه نگاشته که برخی از آنها در:

فهرست کتابخانه آیه الله نجفی ۸ / ۲۲۳.

و فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی ۷ / ۱۸۱. موجود است.

بین نویسنده و میرزا محمد تقی مشهدی رساله هایی در نقد یکدیگر تبادل شده و نقدی هم بر او وسیله شاگردش آقا حسین بن میرزا ابراهیم نگاشته شده است.
الذریعة ۱۵ / ۶۵، الاجازة الکبيرة ۱۳۸ / ۱۳۸.

۹۴۸

صلاة الجمعة والروایات المشتركة حولها

از: محمد علی تسخیری و محمود قانصوه.

در این کتاب که به فارسی هم ترجمه شده - روایات شیعه و سنی پیرامون نماز جمعه گردآوری شده است

[صفحه ۲۴۶]

جیبی، حروفی، ۱۳۵ صفحه.

چاپ تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۴۰۶ ق. قطع جیبی، ۱۳۵ صفحه.

۹۴۹

صلاة الجمعة - رسالة فی ...

از: میرزا محمود شهابی (م ۱۴۰۷ ق) صاحب «رهبر خرد» و «ادوار فقه» و کتابهای دیگر.
الذریع ۱۵ / ۸۱.

۹۵۰

صلاة الجمعة - رسالة فی ...

از: سید امیر مرتضی بن ابراهیم حسینی مازندرانی.

ریاض العلماء ۵ / ۲۰۷.

۹۵۱

صلاة الجمعة

از: حاج شیخ مرتضی حایری فرزند آیه الله العظمی حاج شید عبدالکریم حایری یزدی مؤسس حوزه علمیه قم.
(۱۳۳۴ - ۱۴۰۶ ق).

این کتاب شرح «قواعد» علامه بوده و در مواضعی که مصنف متعرض بیان مسأله ای نشده، آن مسأله را با استفاده از دو کتاب «تذکره» علامه و «شرایع» محقق مطرح می کند.
چاپ قم، دفتر انتشارات اسلامی. قطع وزیری ۳۴۴ صفحه.

۹۵۲

صلاة الجمعة

از: مولی مهدی قمشه ای (م ۱۲۸۱ ق).
وی در این کتاب بسیار مفصل خود، سی دلیل بر وجوب عینی نماز جمعه ایراد نموده و در ذی القعدة ۱۲۸۰ ق از نگارش آن فراغت جسته است.
الذریعة ۱۵ / ۸۱ - ۸۲.

۹۵۳

صلاة الجمعة - رسالة فی ...

از: سید ناصر بن سید هاشم موسوی إحسائی.
الذریعة ۱۵ / ۸۲.

۹۵۴

صلاة الجمعة - رسالة فی ... (وجوب عینی)

از: مولی نظام الدین ساوجی

- محمد بن حسین قرشی - (م حدود ۱۰۴۰ ق)

الذریعة ۱۵ / ۷۹.

۹۵۵

صلاة الجمعة - رسالة في ...

از: مولی نورالدین نوروزعلی بن مولی رضی الدین محمد تبریزی.

ریاض العلماء ۵ / ۲۶۰.

۹۵۶

صلاة الجمعة

نویسنده آن شناخته نشد، وی قائل به اشتراط و حضور امام معصوم در جواز خواندن نماز جمعه بوده است.

نسخه ای از آن در کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار سابق) موجود است.

فهرست کتابخانه سپهسالار ۵ / ۲۸۹.

۹۵۷

صلاة الجمعة

نویسنده آن شناخته نشد.

در دو بند نوشته شده است.

فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی ۱۶ / ۲۵۴.

۹۵۸

صلاة الجمعة - رسالة في ...

نویسنده آن شناخته نشد.

نسخه خطی ضمن مجموعه شماره ۴۷۰ کتابخانه ملک تهران موجود است.
فهرست کتابخانه ملک ۵ / ۴۰۴.

۹۵۹

صلاة الجمعة - رسالة في ...

نویسنده آن شناخته نشد.

دارای هشت باب و در تاریخ ۱۰۵۵ نگاشته شده است.

فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی ۱۶ / ۲۵۳.

۹۶۰

صلاة الجمعة (وجوب تخییری)

نویسنده آن از شاگردان آقا جمال خوانساری بوده و این رساله را در حمایت از قول استادش و ردّ قول سراب که

قائل به وجوب عینی بوده نگاشته است.

الذریعة ۱۵ / ۶۷.

[صفحه ۲۴۸]

۹۶۱

صلاة الجمعة (وجوب تخییری)

نویسنده آن شناخته نشد.

تاریخ تألیف ۱۱۰۲ ق.

فهرست کتابخانه ملک ۶ / ۴۹۲.

۹۶۲

صلاة الجمعة (وجوب تخییری)

نویسنده آن شناخته نشد.

تاریخ تألیف: ۱۱۰۹ ق.

الذریعة ۱۶ / ۶۸.

۹۶۳

صلاة الجمعة

نویسنده آن شناخته نشد.

نسخه خطی آن به شماره ۲۷۴۳ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس ۳۸۶.

۹۶۴

صلاة الجمعة (فارسی) (وجوب عینی)

نویسنده آن شناخته نشد.

۱- فهرست کتابخانه مجلس: ج ۱۶ صفحه ۲۵۴.

۲- فهرست کتابخانه ملی ملک: ج ۱ ص ۳۵۳.

۳- فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی: ج ۱۶ ص ۲۴۱ (نسخه خطی مورخ ۱۱۲۲ ق ضمن مجموعه شماره ۶۲۶۰).

۴- فهرست کتابخانه مسجد اعظم - قم: ص ۴۶۱.

۹۶۵

صلاة الجمعة والعیدین

مؤلف آن شناخته نشد.

تاریخ تألیف: ۱۲۳۱ ق در عظیم آباد هند.

مؤلف در این رساله به اثبات وجوب تخییری نماز جمعه در چند فصل (همراه با احکام نماز عید فطر و قربان)

پرداخته و نسخه خطی آن ضمن مجموعه ۶۴۱۱ کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه ۱۶ / ۲۷۹.

فذلکة الدلائل و ثالثة الرسائل

از: شیخ عبدالله سماهیجی بحرانی

[صفحه ۲۴۹]

(م ۱۱۳۵ ق).

این کتاب در وجوب عینی نماز جمعه و ردّ بر فاضل هندی که جواز خواندن نماز جمعه را به حضور امام معصوم مشروط می دانسته نوشته شده است.

رساله ای دیگر از این مؤلف به نام «اسالة الدمعة» در حرف الف یاد شد و کتاب دیگر به نام «راسلة الدمعة» پیرامون نماز جمعه از ایشان یاد شده است که شاید این نام تصحیف همان (اسالة الدمعة باشد) در هر حال از نام رساله ای که این جا یاد شد برمی آید که ایشان سه رساله پیرامون نماز جمعه نگاشته است که گویا سومی همان قامعة البدعه باشد که پس از این یاد می شود.

الذریعة ۱۶ / ۱۳۰ و ۱۵ / ۷۶.

قامعة البدعة فی ترک صلاة الجمعة

از: شیخ عبدالله بن صالح سماهیجی بحرانی (م ۱۱۳۵ ق).

فهرست اجمالی محتوای آن عبارت است از:

۱- ادله وجوب عینی از قرآن.

۲- ادله وجوب عینی از اخبار (شامل ۷۲ روایت).

۳- اثبات آن از راه اجماع.

۴- نقد بر فاضل هندی و ملاخلیل قزوینی.

دو نسخه از آن در کتابخانه آیه الله مرعشی و کتابخانه مجلس شورای اسلامی موجود است.

فهرست کتابخانه مرعشی ۱۳ / ۷۹، فهرست مجلس ۷ / ۲۰۷ - ۲۰۸.

۹۶۸

كشف الرين والمين عن حكم صلاة الجمعة والعیدین

از: آقا احمد بن آقا محمد علی کرمانشاهی (م ۱۲۴۳ ق) صاحب «مقام الفضل»، «مرآة الاحوال»، «تفسير القرآن» و غیره.

الذريعة ۱۸ / ۳۷.

۹۶۹

كشف الریبة عن حكم صلاة الجمعة فی ازمنة الغیبة

از: میرزا علی بن محمد.

پایان تألیف: ۱۲۰۶ هـ.ق.

نسخه اصل آن - که بسیار مفصل است - در کتابخانه آیه الله مرعشی موجود می باشد.

[صفحه ۲۵۰]

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۷ / ۳۰۷.

۹۷۰

كشف الریبة فی حكم صلاة الجمعة فی زمن الغیبة

از: سید ابوتراب خوانساری (م ۱۳۴۶ ق) مؤلف «سبل الرشاد فی شرح نجاه العباد» «الصراح فی الاحادیث الحسان والصحاح» و «النجوم الزهرات» و غیره.

الذريعة ۱۸ / ۳۷.

۹۷۱

كشف المقنعة عن وجوب الجمعة (فارسی)

از: سید محمد جواد آیه اللهی دارابی شیرازی.

این کتاب ترجمه اثر دیگر مؤلف به نام «ایقاز الهجعه لصلاة الجمعة» می باشد که بیشتر یاد شد.
الذریعة ۱۸ / ۶۴.

۹۷۲

للمعة الساطعة في تحقيق صلاة الجمعة الجامعة

از: سید طیب موسوی جزایری.

مؤلف در این کتاب قائل به اشتراط اذن امام برای برپایی نماز جمعه در زمان غیبت گردیده است.
چاپ نجف، ۱۳۷۴ ق، رقعی، ۱۵۱ صفحه.

۹۷۳

اللمعة في أمر صلاة الجمعة

از: سید حسین بن سید ضیاءالدین ابی تراب.

تاریخ تألیف: ۹۶۶ ق.

این رساله در ردّ شهید ثانی که قائل به وجوب عینی نماز جمعه بوده نگاشته شده و نسخه هایی از آن موجود است.
ریاض العلماء ۲ / ۶۶.

فهرست دانشکده الهیات مشهد ۲ / ۶۲۰.

فهرست مسجد جامع گوهرشاد ۱ / ۱۹۹.

۹۷۴

اللمعة في تحقيق صلاة الجمعة (مشروط به حضور امام معصوم)

از: قاضی نورالله شوشتری (م ۱۰۱۹ ق) - شهید ثالث - صاحب

«احقاق الحق» و «مجالس المؤمنین».

این رساله تقد بر محقق کرکی و ردّ ادعایش مبنی بر نقل اجماع بر وجوب تخییری جمعه با حضور نایب عام می باشد و نسخه ای از آن ضمن مجموعه شماره ۷۱۰۷ کتابخانه آیه الله نجفی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۸ / ۲۶۰.

۹۷۵

مرآة المصلّین و مشکاة المستدلّین

از: محمد نصیر بارفروشی.

در این رساله ۱۴۳ - برگ - استدلالهایی با عنوان «جوهر» بر وجوب عینی نماز جمعه شده، که در آن بیشتر متون احادیث نقل شده و هنگام استدلال ملتزم به رعایت سجع بوده است.

نسخه خطی آن به شماره ۱۵۸۵ در کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۴ / ۳۹۰.

۹۷۶

النجعة فی صلاة الجمعة - مروارید غلطان برای جمعه گزاران

از: محمد جواد آیه اللهی دارابی شیرازی صاحب «ایقاظ الهجعة» و «کشف المقنعة».

با مقدمه محمد جعفر معتمدی شیرازی.

چاپ شیراز، مصطفوی، ۱۳۲۸ ش / ۱۳۶۸ ق. قطع خشتی، ۱۹۱ ص.

۹۷۷

نفی وجوب العینی لصلاة الجمعة فی زمان الغیبة

نویسنده آن شناخته نشد.

نسخه خطی آن به شماره ۱۳۵۹ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

فهرست الفبایی آستان قدس / ۵۸۷.

نماز آدینه (وجوب عینی)

از: ملا محمد طاهر قمی (م ۱۰۹۸ ق) صاحب «تحفة الاخیار».

این رساله ردّ بر مولی حسنعلی

[صفحه ۲۵۲]

شوشتری و ملاخلیل قزوینی که هر دو از قائلین به اشتراط حضور امام معصوم در جواز خواندن نماز جمعه بوده اند

میباشد و نسخه هایی از آن موجود است.

فهرست کتابخانه آیه الله نجفی ۱۶ / ۲۴۲.

فهرست کتابخانه مجلس ۱۶ / ۳۷۱.

فهرست کتابخانه ملک ۶ / ۱۶۸.

الذریعة ۱۵ / ۷۲.

نماز آدینه - رساله در...

از: میرزا علی رضا تجلی شیرازی.

این رساله در اثبات عدم وجوب عینی نماز جمعه می باشد و نسخه ای از آن - همراه رساله دیگری از او در نقد

رساله محقق سبزواری - در کتابخانه دانشگاه موجود است.

میرزا محمد گیلانی ردّی بر این رساله - به دفاع از محقق سبزواری - نگاشته است.

فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه: ۱۴ / ۳۶۰۴.

نماز جمعه - رساله در...

از: آقا جمال الدین محمد بن حسین خوانساری شارح «غررالحکم و دررالکلم» (م ۱۱۲۵ ق).

او در این رساله اجماعاتی مبنی بر عدم وجوب عینی نماز جمعه نقل کرده و نسخه ای از آن در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

فهرست الفبایی آستان قدس: ۵۸۸ - ۵۸۹.

رساله مذکور چند بار نقد شده است:

- ۱- نقد مولی محمد سراب (فهرست کتابخانه آیه الله مرعشی ۱۳ / ۸۷).
- ۲- نقد آقا سید جعفر بن حسین خوانساری (الذریعه ۱۵ / ۶۸).
- ۳- نقد حسین بن حسن گیلانی - شاگرد آقا جمال - (الذریعه ۱۵ / ۷۰).

۹۸۱

نماز جمعه - رساله در ... (مشروط به حضور امام معصوم)

از: مولی حسنعلی بن عبدالله شوشتری (م ۱۰۷۵ ق).

[صفحه ۲۵۳]

این کتاب فارسی بوده و نسخه ای از آن در کتابخانه مجلس شورای اسلامی موجود است.

پدرش نیز رساله ای در وجوب نماز جمعه نگاشته است).

فهرست کتابخانه مجلس ۱۴ / ۱۹۸

مقدمه ای بر فقه شیعه / ۲۳۹.

۹۸۲

نماز جمعه در زمان غیبت - رساله در ... (مشروط به حضور امام معصوم)

از: مولی خلیل بن غازی قزوینی (م ۱۰۸۹ ق) شارح «کتاب کافی» به فارسی و عربی. میرزا عبدالله افندی او را از

قائلین به اشتراط حضور امام معصوم در جواز خواندن نماز جمعه دانسته و می نویسد:

او رساله مفصلی دارد که من موافق با مطالب آن نیستم.

(ریاض العلماء ۲ / ۲۶۴)

نسخه ای از آن - مورخ ۱۰۸۵ ق - در ۵۲ برگ به شماره ۱۳۵۹ در کتابخانه مسجد اعظم قم موجود است.
فهرست کتابخانه مسجد اعظم ۱ / ۲۸۱.

۹۸۳

نماز جمعه کنگره هفتگی الهی

از: علی کورانی.

این کتاب ضمن بررسی مفهوم و فلسفه نماز جمعه به توضیح برخی از احکام آن مطابق با فتوای امام خمینی پرداخته است.

چاپ تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۱ ش، رقعی، ۵۳ صفحه.

۹۸۴

نماز جمعه و مسائل مربوط به آن

از: آیه الله علی مشکینی صاحب «اصطلاحات الاصول»، «المصباح المنیر»، «الزواج فی السلام» «حلال و حرام در اسلام» و «الفقه الماثور».

این کتاب در چهار باب نگاشته شده است:

۱- ماهیت نماز جمعه و خصوصیات آن.

۲- شرائط خاصه صحت نماز جمعه.

۳- شرایط مکلفان و اقامه کنندگان نماز جمعه.

۴- مسائل مختلف جمعه.

مؤلف در این رساله وجوب

[صفحه ۲۵۴]

تخیری نماز جمعه را برگزیده است.

چاپ قم، ۱۴۰۱ ق، جیبی، ۹۳ ص.

۹۸۵

نماز جمعه - رساله در...

از: مولی (ابومحمد) محمد امان لکهنوی.

این کتاب در اثبات وجوب - ظاهراً تخییری - نماز جمعه تألیف شده است.
الذریعة ۱۵ / ۶۴.

۹۸۶

نماز جمعه از سلسله بحثهای فقه سیاسی اسلام (فارسی)

تألیف: محمد صادقی تهرانی به زبان عربی.

ترجمه از محمد امین.

مؤلف در این نوشتار قائل به وجوب تعیینی نماز جمعه شده است.

چاپ قم، رقعی، ۶۷ صفحه.

۹۸۷

نماز جمعه - رساله در ... (وجوب عینی)

از: مولی محمد بن حسن.

نسخه خطی آن در کتابخانه مولی علی محمد خوانساری بوده است.

الذریعة ۱۵ / ۷۹.

۹۸۸

نماز جمعه - رساله در ...

از: استاد اکبر آقا محمد باقر وحید بهبهانی (م ۱۲۰۶ ق).

نسخه خطی آن در کتابخانه مرحوم علامه سید حسن صدر بوده است.

الذریعة ۱۵ / ۶۵.

۹۸۹

نماز جمعه یا قیام توحیدی هفته

از: سید محمد جواد موسوی غروی اصفهانی.

چاپ اصفهان، نشر جمعه، ۱۳۹۹ ق / ۱۳۵۸ ش، رقعی، ۳۰۳ صفحه.

۹۹۰

نماز جمعه

از: محمد حسین محمدی اردهالی چاپ تهران، ۱۳۲۸ ش.

۹۹۱

نماز جمعه - رساله در ...

از: سید محمدعلی هبه الدین

[صفحه ۲۵۵]

حسینی شهرستانی (م ۱۳۸۶ ق) صاحب «الهیئة و الاسلام»، «نهضة الحسین» و «ماهو نهج البلاغه».

ترجمه از: ابوالقاسم سحاب مؤلف کتابهای فراوان.

نسخه خطی آن در کتابخانه مرحوم وزیری - یزد - موجود است.

فهرست کتابخانه ۳ / ۱۰۲۱.

۹۹۲

نماز جمعه - رساله در ...

از: محمد بن قاسم اصفهانی دیلماج (زنده در ۱۰۸۴ ق).

نسخه خطی آن به شماره ۶۱۹۸ در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.

فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس: ۳۸۵، ۵۸۹، ۸۰۴.

۹۹۳

نماز جمعه - رساله در... (وجوب تخییری)

از: محمد کاظم بن محمد حسین تویسرکانی - شاگرد آقا جمال خوانساری (م ۱۱۲۵ ق).

نسخه ای از آن در کتابخانه مرکزی دانشگاه موجود است.

فهرست دانشگاه: ج ۱۱ ص ۲۵۷۳.

۹۹۴

وجوب صلاة الجمعة - رسالة فی... (وجوب عینی)

از: میرزا عبدالله بن عیسی افندی اصفهانی صاحب ریاض العلماء.

این نوشتار ردّ بر ملا خلیل قزوینی است که جواز خواندن نماز جمعه را به حضور امام معصوم مشروط می دانسته است.

ریاض العلماء ۳ / ۲۳۱.

۹۹۵

وجوب صلاة الجمعة - رسالة فی... (وجوب عینی)

از: سید محمد تقی بن ابی الحسن حسینی استرآبادی - از شاگردان شیخ بهایی و میرداماد -.

تاریخ نگارش: ۱۱۲۲ ق.

امل الآمل ۲ / ۲۵۱، ریاض العلماء ۵ / ۴۶.

[صفحه ۲۵۶]

۹۹۶

وجوب صلاة الجمعة عینا - رسالة فی...

از سید هاشم بن سلیمان کتکائی بحرانی (م ۱۱۰۷ ق) صاحب «تفسیر برهان».

فهرست کتابخانه ملی فارس ۲ / ۲۹۵

۹۹۷

وجوب نماز جمعه - رساله در ...

از: ملا عبدالله بن شهاب الدین یزدی شاه آبادی - از فقهاء بنام دوران شاه طهماسب صفوی -.

ریاض العلماء ۳ / ۱۹۵.

۹۹۸

وجوب نماز جمعه - رساله در ... (وجوب عینی)

از: مولی عمادالدین یونس - از شاگردان مولی عبدالله شوشتری (م ۱۰۲۱ ق).

مؤلف از علمای اخباری بوده و رساله اش مختصر است.

ریاض العلماء ۴ / ۲۹۸.

۹۹۹

وقت تشریع نماز جمعه و نمازهای روزانه

از: مرتضی بن مصطفی.

در این رساله مؤلف ضمن بیان پاره ای از مسائل این دو نماز، اثبات می کند که: نماز جمعه پس از هجرت پیامبر

اکرم به مدینه تشریع شد.

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۴۹۴۹ کتابخانه آیةالله مرعشی موجود است.

فهرست کتابخانه ۱۳ / ۱۴۶.

۱۰۰۰

الهدایة فی وجوب الجمعة

مؤلف آن شناخته نشد.

نسخه خطی آن ضمن مجموعه شماره ۱۰۸۷۵- مورخ ۱۱۰۴ ق - در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود است.
فهرست الفبایی کتابخانه آستان قدس / ۶۰۸.